

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

Saengtham College Journal

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2021/2564

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม มีความยินดีรับบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความ
หนังสือและบทความปริทัศน์ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาคาทอลิก ที่ยังไม่เคยเผยแพร่
ในเอกสารใดๆ โดยส่งบทความมาที่ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม จะส่งบทความให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ
เพื่อประเมินคุณภาพบทความว่าเหมาะสมสำหรับการตีพิมพ์หรือไม่ หากท่านสนใจกรุณาดูรายละเอียด
รูปแบบการส่งต้นฉบับได้ที่ www.saengtham.ac.th/journal หรือ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/scj>

เจ้าของ

วิทยาลัยแสงธรรม, สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ทั้งในและนอกวิทยาลัย
ตลอดจนนักวิชาการอิสระ
2. เชื่อมโยงโลกแห่งวิชาการ และเผยแพร่องค์ความรู้ทางปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา
ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมส่วนรวม
3. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา
และการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวิทยาลัย
แสงธรรม ห้ามนำข้อความทั้งหมดไปตีพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นได้รับอนุญาตจากวิทยาลัยแสงธรรม

ความรับผิดชอบ

เนื้อหาและข้อคิดเห็นใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นความรับผิดชอบ
ของผู้เขียนเท่านั้น

กำหนดเผยแพร่ : ปีละ 2 ฉบับ ฉบับละ 100 บาท (ฉบับที่ 1 ม.ค.-มิ.ย. ฉบับที่ 2 ก.ค.-ธ.ค.)

สถานที่ออกแบบและจัดพิมพ์ : ศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ปก/รูปเล่ม : นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ พิสูจน์อักษร : อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม และ
นางสาวพิมพ์ฤทัย วิชัยธรรมคุณ

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ได้ผ่านการประเมินคุณภาพวารสาร จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) รอบที่ 4 (ปีพ.ศ.2563-2567)
โดยจัดอยู่ในกลุ่ม 2

กองบรรณาธิการวารสาร

Editorial Board

บรรณาธิการบริหาร

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยคัมภีร์ศาสนาและ
วัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายใน)

บาทหลวง ชีรพล กอบวิทยากุล
ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์
อาจารย์ไพรัตน์ ถวิลรัตน์
อาจารย์ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน
อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม
น.ส.สุกานดา วงศ์เพ็ญ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ประจำกองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายนอก)

บาทหลวง ศ.ดร.วชิระ น้ำเพชร, เยสุอิต
รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช
รศ.ดร.มารุต พัฒนาผล
รศ.ดร.สมเจตน์ ไวยาการณ์
รศ.ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล
ผศ.ดร.วรยุทธ ศรีวรกุล
ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์

ผศ.ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา
ดร.เมธัส วันแอะเลาะ
ดร.อาทิพย์ สอนสุจิตรา

มหาวิทยาลัยโซเฟีย ประเทศญี่ปุ่น
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอรร-รอปิตี
พัฒนาการศึกษา ฝ่ายการศึกษา
มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ

-----> (Peer Review) ประจำปี
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2021/2564

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. รศ.ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร์	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. รศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. รศ.ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. รศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. รศ.ดร.มารุต พัฒนา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. รศ.ดร.ประกอบ คุณารักษ์	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
7. รศ.ดร.ชวนชม ชินะดังกูร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
8. รศ.ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล	ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. รศ.ดร.กรองทิพย์ นาควิเชตร	คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
10. ผศ.ดร.สาธัญญ์ บุญเกียรติ	วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ
11. ผศ.ดร.พิมพ์ประภา อมรกิจปัญญา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
12. ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
13. ผศ.ดร.ภัทริยา กิจเจริญ	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
14. ผศ.ดร.ดนุตา จามจุรี	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
15. ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
16. บาทหลวง ดร.อิทธิพล ศรีรัตนะ	ผู้อำนวยการโรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ	คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
2. ภคินี ดร.ชวลา เวชยันต์	คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บทบรรณาธิการ

Saengtham college Journal

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2021/2564

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรมฉบับนี้ ขอเสนอบทความด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยาและการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย

บทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารความเปลี่ยนแปลง” โดย รศ.ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์ และคณะ และเรื่อง “สร้างชุดความคิดเติบโตผ่านความกรุณาต่อตนเอง” โดย ผศ.ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา

บทความวิจัยทั้งหมด จำนวน 10 เรื่อง บทความวิจัยจากบุคคลภายนอก จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร” โดย พันวิไล วงสิทธิ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย” โดย ผกามาสา มาสอน เรื่อง “ความหลากหลายของนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา” โดย บุพกานต์ ศรีโมรา เรื่อง “คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0” โดย ทิพวรรณ ล้วนปลื้มดี เรื่อง “บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี” โดย ริญญภัทร์ สุภาศิริธนานนท์ เรื่อง “โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์” โดย ดร.อชฌา ชื่นบุญ และคณะ และเรื่อง “ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก” โดย ดิษพล รุ่งโรจน์วรรณ

บทความวิจัยจากบุคลากรภายใน จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี” โดย ศิริวิชัย มารีย์พัฒนกิจ เรื่อง “การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน” โดย กมลา สุริยพงศ์ ประไพ และคณะ และเรื่อง “การอภิบาลคริสตชนคาทอลิกตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย” โดย อภิชาติ นามวงษ์

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ประเมินบทความต่างๆ เพื่อให้วารสารของเรามีคุณภาพ เหมาะสมต่อการเผยแพร่และเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยาและการศึกษาคาทอลิกต่อไป

ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารความเปลี่ยนแปลง

School Director and Change Management.

รศ.ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์

* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รศ.ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว

* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผศ.ดร.สายสุดา เตียเจริญ

* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พรพรรณ อินทรประเสริฐ

* ผู้อำนวยการสถานศึกษา, ผู้ประเมินภายนอก สมศ

Assoc.Prof.Dr.Mattana Wangthanomsak

* Faculty of Education, Silpakorn University.

Assoc.Prof.Dr.Vorakarn Suksodkiew

* Faculty of Education, Silpakorn University.

Asst.Prof.Dr.Saisuda Tiachareon

* Faculty of Education, Silpakorn University.

Dr.Pornpun Intraprasert

* School director, External Assessor,

Office for National Education Standards and Quality Assessment. (Public Organization)

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 10 กุมภาพันธ์ 2564

* แก้ไข 2 เมษายน 2564

* ตอบรับบทความ 5 เมษายน 2564

บทคัดย่อ

สังคม VUCA เป็นสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อทุกองค์กร รวมถึงสถานศึกษาด้วย องค์กรที่สามารถรับรู้ถึงความจำเป็นเร่งด่วนของการเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับตัวได้เท่านั้น จึงจะสามารถพัฒนาและอยู่รอดต่อไปได้ ซึ่งการบริหารความเปลี่ยนแปลงเป็นการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และปรับตัว มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้องค์กรก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิผล ในบทความนี้จะนำเสนอว่า ความเปลี่ยนแปลงคืออะไร บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารความเปลี่ยนแปลงเป็นเช่นไร ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทเป็นผู้ประเมินสถานการณ์ ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง ผู้สื่อสารสร้างความเข้าใจ ผู้อำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนแปลง ผู้สร้างขวัญกำลังใจและผู้ดูแล

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา
 การบริหารความเปลี่ยนแปลง

Abstract

VUCA world, a complicated and fast changing world, has significant impacts on every organization, including the school. Only the organization with the ability to recognize the need for change and adapt to the change, can develop and survive. Hence, change management is the organizational-wide process to reduce potential negative fallout of the changes, to support the development and adaptability of the personnel, and to prepare the personnel for changes. Organization leader plays an important role in guiding the organization to go through changes effectively. This article briefly explains what change is, and how school leader copes with changes. A School Leader plays a role of a situation assessor, a change initiator, a communicator, a facilitator, a motivator, and a curator.

Keywords: School Directors
change management

“It is not the strongest of the species that survives, nor the most intelligent that survives. It is the one that is the most adaptable to change.”

--- Charles Darwin ---

ไม่มีสิ่งใดในโลกที่สามารถคงอยู่ยั่งยืนถาวรได้ เมื่อสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ ด้วย ซึ่งผลกระทบนั้นอาจเป็นผลกระทบที่ยิ่งใหญ่หรือผลกระทบเล็กน้อยก็ได้ นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลงบางครั้งก็สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า บางครั้งเราก็ไม่สามารถคาดเดาได้ การเตรียมความพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี กระบวนการทำงาน รูปแบบการทำงาน วิถีชีวิตและความต้องการของคนในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อองค์กรและบุคลากร ดังนั้นบุคลากรและองค์กรจึงต้องใส่ใจในความเปลี่ยนแปลง ตระหนักรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง มีความตื่นตัวและมีความสามารถในการปรับตัวต่อความแตกต่างและความเปลี่ยนแปลง

ความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คนที่สามารถปรับตัวได้เท่านั้นจึงจะสามารถอยู่รอดได้ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงอาจเป็นได้ทั้งโอกาสในความก้าวหน้าและอุปสรรค

ในการดำเนินงานขององค์กร เช่น บริษัท Eastman Kodak ซึ่งมีธุรกิจหลักคือการขายฟิล์มกล้องถ่ายรูป ซึ่งจากความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าในเทคโนโลยี กล้องถ่ายภาพที่ใช้ฟิล์มเปลี่ยนเป็นกล้องดิจิตอล (digital camera) กล้องถ่ายภาพทั่วไปกลายเป็นส่วนหนึ่งของโทรศัพท์มือถือ และพฤติกรรมของคนในการถ่ายภาพกลายเป็นการแชร์ภาพออนไลน์ ความล้มเหลวของ Kodak คือการยึดติดกับภาพลักษณ์และความสำเร็จในอดีต และไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของตลาดและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้ แสดงให้เห็นว่า องค์กรไม่สามารถหยุดนิ่งอยู่กับที่ ไม่ควรยึดติดกับอดีต และควรตระหนักเห็นความสำคัญของความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาตนเองตลอดเวลา

การจัดการศึกษาเองก็ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดภายในสถานศึกษา เช่น การเปลี่ยนผู้บริหาร การเกษียณอายุราชการของบุคลากร และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายนอกไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ นโยบาย การเมือง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งล้วนส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคิดวิเคราะห์ วางแผนอย่างเป็นระบบ และเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ปรับเปลี่ยน

แนวคิด วิธีดำเนินการดำเนินงานต่างๆ ทั้งการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่ เทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่กำลังสำคัญของชาติต่อไป หากสถานศึกษาไม่มีการปรับตัวอาจก่อให้เกิดความสูญเสีย ไม่ว่าจะเป็นเงินงบประมาณ เวลา กำลังคน ชื่อเสียงและทรัพยากรอื่นๆ ทั้งนี้การบริหารความเปลี่ยนแปลงจึงเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้สถานศึกษาปรับตัว วางแผนการดำเนินการต่างๆ เพื่อช่วยลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้องค์กรและบุคลากรปรับตัวและเกิดการยอมรับพร้อมทั้งสามารถสร้างศักยภาพใหม่ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้

ความเปลี่ยนแปลงคืออะไร

คำว่า VUCA ถูกนำมาใช้เรียกสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วของเทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นผลจากกระแสสำคัญ 3 ประการคือกระแสโลกาภิวัตน์ กระแสเทคโนโลยีและกระแสเงิน

ทุน ซึ่งคำว่า “VUCA” หมายถึงความสับสนผันผวน โดย “Volatility” คือความผันผวนเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว คาดการณ์ไม่ได้ “Uncertainty” คือความไม่มั่นคง ไม่แน่นอน “Complex” คือความยุ่งยากซับซ้อน ไร้ระเบียบแบบแผน และ “Ambiguity” คือความคลุมเครือไม่ชัดเจน ไม่สามารถคาดเดาผลได้ (รักษ วรกิจ โภคพร, 2561) องค์กรต่างๆ รวมถึงสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนั้นการทำความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งความเปลี่ยนแปลง (change) หมายถึงความแตกต่างจากสภาพเดิม อาจเปลี่ยนแปลงเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดให้ถูกต้อง อาจเป็นการปรับปรุงเพื่อให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกเลิกการดำเนินงานรูปแบบเดิมๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจเกิดจากการปรับโครงสร้างขององค์กร การกำหนดวิสัยทัศน์ และการมีส่วนร่วม การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน รูปแบบการขับเคลื่อนองค์กร การบังคับบัญชา การออกคำสั่ง การนำเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ มาใช้ในการทำงาน การปรับปรุงอาคารสถานที่และด้านกายภาพอื่นๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล เช่น เพศ อายุ ความรู้ ความสามารถ ระดับการศึกษา พฤติกรรมการทำงาน ทักษะคติ

ค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิต รูปแบบการเรียนรู้ของบุคคล เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไปต่อเนื่อง ใช้เวลานาน (incremental change) หรืออาจเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ (radical change) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบเป็นวงกว้างและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว บางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคน (fundamental change) เช่น การปรับรื้อระบบงาน (process reengineering) เป็นต้น

ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงขององค์กรต่างๆ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยภายนอก (external factors) หมายถึงแรงผลักดันจากภายนอกองค์กรหรือหน่วยงานที่ส่งผลกระทบต่อวิธีการดำเนินชีวิต การประกอบธุรกิจและการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ เช่น กฎระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย ความมั่นคงทางการเมือง นโยบายรัฐ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพการแข่งขัน ความเปลี่ยนแปลงด้านประชากร อัตราการเกิดการตาย การย้ายถิ่นฐาน ความคาดหวังและความต้องการของสังคม learning platform ของคนในสังคม ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี (digital transformation) ความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้น

ฐานทางกายภาพ เช่น ถนน ไฟฟ้า เครือข่ายอินเทอร์เน็ต สาธารณูปโภคต่างๆ และรวมถึงโรคอุบัติใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น (emerging disease) เช่น ไข้หวัดนกหรือไข้หวัดสายพันธุ์ H5N1 ไข้หวัดสายพันธุ์ H1N1 โรคจากไวรัส Covid-19 เป็นต้น

2. ปัจจัยภายในองค์กร (internal factors) หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรและส่งผลให้องค์กรเกิดความเปลี่ยนแปลง เช่น วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ซึ่งเป็นตัวกำหนดกลยุทธ์และทิศทางขององค์กรโดยรวม การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบาย กฎระเบียบข้อบังคับขององค์กร การปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการดำเนินงาน การปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร ความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายของบุคลากร เช่น อายุ เพศ ความรู้ ความสามารถ การรับรู้ ทักษะ ความคาดหวังและพฤติกรรมของบุคลากร เป็นต้น

สถานศึกษาเองก็ต้องเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานศึกษาต้องปรับตัว ไม่เพียงแต่เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น แต่ยังต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอีก

ด้วย สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ และวิธีการจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับ กระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าการให้ความรู้แบบ chalk and talk พัฒนาทักษะที่จำเป็นตามแนวทางการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบ ด้วย 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม คือใฝ่ใจนวัตกรรม คิดสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณและสื่อสารดี 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี คือติดตามข่าวสาร รอบรู้เทคโนโลยี รู้เท่าทันสื่อ ฉลาดในการสื่อสาร 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ คือความยืดหยุ่น ปรับตัว มีภาวะผู้นำ ใฝ่ใจพัฒนาตัวเองและสังคม ชยันและรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Kay, 2010) สถานศึกษาอาจปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และเมื่อสถานศึกษามีความเปลี่ยนแปลง บุคลากรก็ย่อมต้องเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย บุคลากรต้องปรับตัวให้เข้ากับความเสี่ยง โดยอาจต้องเรียนรู้ทักษะและความรู้ใหม่ๆ เครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีใหม่ รูปแบบวิธีการทำงานใหม่ ซึ่งทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า บุคลากรทุกคนขององค์กรจำเป็นต้องมีความไวต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น ต้องตื่นตัว ใฝ่ใจ มีความยืดหยุ่นและเปิดใจรับความเปลี่ยนแปลง

และสถานศึกษาต้องมีการวางแผนการเตรียมความพร้อมสำหรับความเปลี่ยนแปลงให้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางสถานการณ์ความไม่แน่นอน

การบริหารความเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอด

การบริหารความเปลี่ยนแปลง (change management) หมายถึงการดำเนินการต่างๆ เพื่อลดผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลง รวมถึงการวางแผนการจัดการบุคลากรอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลง การสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรขององค์กรเกิดการเรียนรู้และปรับตัว การพัฒนาศักยภาพใหม่ๆ ให้แก่บุคลากรเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลง การประเมินผลกระทบที่อาจเกิดจากความเปลี่ยนแปลง การจัดการและลดการต่อต้าน กระบวนการสื่อสารอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของความเปลี่ยนแปลง การฝึกอบรมและการถ่ายทอดความรู้แก่บุคลากรเพื่อช่วยให้องค์กรดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง ราบรื่น ทั้งนี้ การบริหารความเปลี่ยนแปลงจะไม่ประสบความสำเร็จหากโครงสร้างขององค์กรไม่เอื้อต่อการปรับตัว ขาดความยืดหยุ่น ใช้เวลานานเกินไปในการตัดสินใจและวางแผน ผู้บริหารทุกระดับ

ไม่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและจริงจัง บุคลากรขององค์กรไม่ให้ความสำคัญกับความเปลี่ยนแปลง หรืออาจขาดทักษะที่จำเป็นในการทำงานรูปแบบใหม่ หรือบุคลากรขาดความเข้าใจ ขาดความมั่นใจหรือขวัญกำลังใจในการทำงาน ดังนั้น การบริหารความเปลี่ยนแปลงที่จะประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังของบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายและทุกระดับ โดยมีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน มีการสื่อสารในองค์กรที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ มีการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรขององค์กรในการทำงานด้วย

ในแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเปลี่ยนแปลงนั้น ได้มีนักคิดและนักวิชาการได้เสนอแนวคิดที่น่าสนใจไว้หลายแนวคิด เช่น แนวคิดของ Lewin (1947) แนวคิด ADKAR ของ Hiatt (2006) แนวคิดของ Kotter (2014) เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

Lewin (1947) ได้เสนอกระบวนการสร้างความเปลี่ยนแปลง 3 ขั้นตอนซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอน Unfreeze เป็นการเตรียมการสู่ความเปลี่ยนแปลง ซึ่ให้เห็นปัญหาหรือความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง อาจเป็นปัญหาที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนจากสถาน

การณ์ ผลการสำรวจ การท้าทายวิธีการทำงานเดิมๆ การสื่อสารให้ข้อมูล เป็นต้น เป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรตระหนักถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง

2. ขั้นตอน Change เป็นกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมและวิธีการทำงานแบบใหม่ผ่านการสอนงาน การฝึกอบรมและการพัฒนาการให้ข้อมูล การให้คำแนะนำ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง การมีส่วนร่วม เป็นการปรับปรุงระบบ ขั้นตอน วิธีการทำงานซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างซ้ำๆ

3. ขั้นตอน Refreeze เป็นกระบวนการรักษาความเปลี่ยนแปลงให้คงอยู่ รักษาทัศนคติ พฤติกรรมหรือวิธีการทำงานใหม่ให้มีการปฏิบัติต่อไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านเทคนิควิธีการต่างๆ เช่น การยกเลิกวิธีการทำงานแบบเดิม การเลิกใช้เทคโนโลยีหรืออุปกรณ์เดิม การให้รางวัลชื่นใจ การเสริมแรงทางบวก การให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากระบบและผู้บริหาร เป็นต้น

Hiatt (2006) จากสถาบัน PROSCI Research ได้เสนอแนวคิด ADKAR ซึ่งเป็นโมเดลเพื่อการบริหารความเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผล โดยการลดการต่อต้านจากบุคลากรและสนับสนุนบุคลากรให้สามารถก้าวผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปได้ ซึ่งมีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. A : Awareness หรือความตระหนัก ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในองค์กรว่าทำไมจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง พร้อมแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการเปลี่ยนแปลง

2. D : Desire หรือความปรารถนา ผู้บริหารองค์กรต้องพยายามสร้างความปรารถนาให้เกิดขึ้นกับคนในองค์กร ให้พวกเขาต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงข้อดีหรือผลดีของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อองค์กรและต่อบุคลากรเอง รวมถึงการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจในด้านต่างๆ ให้กับบุคลากรเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีและเกิดความปรารถนาที่อยากจะเข้าร่วมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

3. K : Knowledge หรือการให้ความรู้ การบริหารความเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยการให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นแก่นๆแก่บุคลากร หน่วยงาน และฝ่ายต่างๆ ในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นผ่านการฝึกอบรม การให้ข้อมูลรายละเอียดงานที่จะต้องเปลี่ยนแปลง การให้ความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง

4. A : Ability หรือความสามารถ บุคลากรที่มีความรู้เท่านั้นไม่เพียงพอ แต่บุคลากรจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถให้พร้อมเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง

ด้วย ซึ่งรวมถึงความพร้อมทางด้านจิตใจ ความพร้อมในการทำงาน และความพร้อมในด้านคุณสมบัติต่อหน้าที่ที่จะได้รับ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อช่วยสนับสนุนในการพัฒนาทักษะและความสามารถให้กับบุคลากรและผู้บริหารด้วย

5. R : Reinforcement หรือการเสริมแรง เมื่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงเริ่มดำเนินการไป ผู้บริหารองค์กรจำเป็นต้องให้การสนับสนุนในกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เช่น การยกย่องชมเชย การให้รางวัล การจัดเลี้ยงฉลองเมื่อสามารถทำงานสำเร็จ บรรลุผลได้ตามเป้าหมาย เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและกระตุ้นให้กระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้นเดินหน้าต่อไป

Kotter (2014) ได้อธิบายในหนังสือ Accelerate เกี่ยวกับ 8 Step Process for Leading Change ซึ่งขยายผลจากงานเขียนเดิม Leading Change (1996) ไว้ดังนี้

1. สร้างความรู้สึกจำเป็นเร่งด่วน (create a sense of urgency) ผู้บริหารต้องทำให้บุคลากรมองเห็นความสำคัญและความจำเป็นของความเปลี่ยนแปลง อาจเป็นโอกาสหรือปัญหาที่ทำให้องค์กรต้องเปลี่ยนแปลง เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร

2. สร้างแนวร่วมแกนนำ (build a guiding coalition) ผู้บริหารต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือของแกนนำโดยการรวบรวมบุคลากรที่มีความเต็มใจและตั้งใจในการทำงาน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในความจำเป็นของความเปลี่ยนแปลงเพื่อประสานงานช่วยสื่อสารทำความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงในองค์กร

3. กำหนดวิสัยทัศน์และแนวคิดเชิงกลยุทธ์ (form a strategic vision and initiatives) ผู้บริหารต้องสร้างวิสัยทัศน์และแนวคิดเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน สามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจ โดยวิสัยทัศน์นั้นต้องแสดงให้เห็นภาพว่าองค์กรต้องการดำเนินงานไปในทิศทางใดและช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

4. รวบรวมอาสาสมัคร (enlist a volunteer army) ผู้บริหารต้องรวบรวมอาสาสมัครเพิ่มเติม โดยเลือกจากบุคลากรที่ต้องการช่วยเหลือภารกิจขององค์กร ช่วยสื่อสารวิสัยทัศน์และร่วมสร้างแนวคิดเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเพราะความเปลี่ยนแปลงขององค์กรต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ

5. ส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยการขจัดอุปสรรค (enable action by removing barriers) ผู้บริหารสามารถช่วยให้การดำเนิน

งานขององค์กรเดินหน้าไปได้โดยการขจัดอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานล่าช้า หรือขาดประสิทธิผล ผู้บริหารมีหน้าที่ตรวจสอบไม่ให้งานทำงานช้าซ้อนและช่วยให้งานไหลเวียนได้สะดวกและรวดเร็ว

6. สร้างและฉลองความสำเร็จระยะสั้น (generate short-term wins) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันทำให้งานและวิสัยทัศน์ประสบผลตามที่มุ่งหวังไว้ ทำให้ผลงานและความสำเร็จที่เกิดขึ้นเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและช่วยทำให้การดำเนินงานเดินหน้าต่อไปได้

7. คงความเร็วของกระบวนการเปลี่ยนแปลง (sustain acceleration) ผู้บริหารต้องรักษาความต่อเนื่องหรือความเร็วในการเปลี่ยนแปลงไม่ให้ลดลง โดยให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญให้การสนับสนุนในการทำงาน แสวงหาบุคลากรที่มีความสามารถและปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับทิศทางความต้องการและวิสัยทัศน์ขององค์กร

8. รักษาความเปลี่ยนแปลง (institute change) ผู้บริหารต้องทำให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสามารถทำซ้ำและสามารถทำได้ต่อเนื่องในอนาคต โดยการบูรณาการความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเข้ากับกระบวนการทำงานและวัฒนธรรมขององค์กร ผู้บริหารสามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจว่า ความเปลี่ยนแปลง

แปลงที่บุคลากรร่วมกันคิดและร่วมกันทำนั้น มีความเกี่ยวข้องหรือส่งผลให้เกิดความสำเร็จขององค์กรอย่างไร

คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ (2550) เสนอว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงานภาครัฐควรเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนและได้เสนอขั้นตอนการบริหารการเปลี่ยนแปลง 3 ขั้นตอนคือ 1) การเตรียมการ 2) การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง 3) การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมการก่อนนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่องค์กร เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนั้นดำเนินไปในทิศทาง วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกันอย่างมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดย 1) การจัดตั้งคณะทำงานที่มีวิสัยทัศน์และได้รับความไว้วางใจจากบุคลากรเป็นทีมที่มีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงและมีความสามารถในการสื่อสารข้อมูล 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ ตลอดจนขั้นตอนและวิธีการทำงานร่วมกันเพื่อให้คณะทำงานมีแนวทางมาตรฐานเดียวกัน 3) การกำหนดแผนกิจกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงพร้อมกำหนดระยะเวลา เช่น การสำรวจความพร้อม

ของบุคลากรและทรัพยากร การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

2. การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงตามแผนที่กำหนดไว้ โดยสร้างความยอมรับในองค์กรตามลำดับขั้น APEC คือ รับรู้ (awareness) ศรัทธา (passion) ศึกษาวิธีการ (education) มีความสามารถ (competence) เป็นการนำแนวคิดการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่แพร่หลายทั่วไปมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับองค์กรภาครัฐของไทย เน้นการสร้าง ความยอมรับและแรงสนับสนุนจากบุคลากร โดยขั้นการรับรู้ (awareness) คือ การทำให้บุคลากรตระหนักถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง ขั้นการสร้างศรัทธา (passion) คือการกระตุ้นให้ต้องการเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อให้เข้าใจกระบวนการและสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม ขั้นการศึกษาวิธีการ (education) คือการเปิดโอกาสและการจัดเตรียมกิจกรรมเสริมความรู้ ให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง ขั้นมีความสามารถ (competence) คือการสร้างเชื่อมั่นในการปฏิบัติจริง เกิดจากการที่บุคลากรนำความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงไปประยุกต์ใช้จนเกิดทักษะและความมั่นใจว่าจะสามารถประสบความสำเร็จได้ด้วยวิธีการใหม่

3. การสนับสนุนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน โดยมุ่งดำเนินการในวิธีที่เหมาะสมและเชื่อมโยงผลงานที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงเข้ากับระบบการให้ความดีความชอบการให้รางวัลหรือผลตอบแทน และบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเนื้องานและระบบบริหารองค์กร เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์แก่องค์กรอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ รงค์ บุญสวยขวัญ (2017) ได้เสนอกลยุทธ์การบริหารความเปลี่ยนแปลงไว้ดังนี้คือ 1) การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง คือการที่ผู้บริหารเป็นต้นแบบให้แก่บุคลากรในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสู่บริบทหรือสถานการณ์ใหม่ 2) ความรู้และการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของบุคลากรเพื่อรองรับความไม่แน่นอนของการเปลี่ยนแปลง 3) การสร้างทีมงาน เพราะกลุ่มคนหรือทีมงานที่ได้จากการสรรหามาสามารถทำงานร่วมกันและช่วยกันรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม 4) ความอดทนในการรับมือกับความไม่แน่นอน บุคลากรต้องมีความอดทนต่อความเปลี่ยนแปลง อดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง อดทนต่อกระบวนการใหม่ที่ยุ่งยากและไม่คุ้นชิน ทั้งนี้ การสร้างความอดทนอาจทำได้โดยการให้กำลังใจ การให้รางวัล การสร้างแรงจูงใจ การให้ข้อมูล

ความรู้และการสื่อสาร 5) การสื่อสารในองค์กร เครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อดิจิทัลและสื่อที่เป็นตัวบุคคล 6) การสร้างภาคีเครือข่าย เน้นการปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก และ 7) การประสานงานและการแสวงหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารความเปลี่ยนแปลงเป็นการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดจากความเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยกระบวนการหรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการบริหารความเปลี่ยนแปลง มีความรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงว่าเกิดจากปัจจัยใด เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม เข้าใจกระบวนการทัศนใหม่ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน รู้จุดแข็งจุดอ่อนขององค์กรตนเอง สามารถวางแผนและรวมถึงแก้ปัญหาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวในองค์กร ให้การสนับสนุนกระบวนการเปลี่ยนแปลง ให้ข้อมูลความรู้ สร้างขวัญกำลังใจและกระตุ้นจิตใจบุคลากร ผู้บริหารต้องสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและสร้างความร่วมมือร่วมใจในองค์กร แสดงให้บุคลากรได้เห็นปัญหาหรือความจำเป็นที่จะต้องทำการ

เปลี่ยนแปลง และผู้บริหารต้องกล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบและเป็นแบบอย่างที่ดี

2. องค์กรต้องมีระบบการวางแผนที่ดี เพื่อเตรียมการก่อนนำองค์กรเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง โดยการศึกษาข้อมูล สำนวความจำเป็น ความพร้อมและความต้องการความช่วยเหลือ คาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง แล้วจึงกำหนดทิศทาง เป้าหมาย กิจกรรม ทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับ กระบวนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงตัวบุคคล บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ เครื่องมือ เครื่องใช้ เทคโนโลยี ขั้นตอนและวิธีการทำงาน เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างมี เอกภาพ รวมถึงคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น วางแผนรับมือกับปัญหาและช่วยกำจัดอุปสรรค ที่ขัดขวางกระบวนการเปลี่ยนแปลง

3. องค์กรต้องให้ความสำคัญกับการ สื่อสารสร้างความเข้าใจแก่บุคลากร ทำให้ บุคลากรได้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนหรือความ สำคัญของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะบุคลากร ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง รวมถึง องค์กรต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรให้มีความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองกับสภาพแวดล้อม ในการทำงานใหม่ ปรับปรุงกระบวนการทำงาน กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การ กำหนดแรงจูงใจหรือผลตอบแทนที่ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรเปลี่ยนพฤติกรรมหรือวิธีการ

ทำงาน และดำเนินการพัฒนาสร้างทักษะความรู้และสนับสนุนเครื่องมือให้แก่บุคลากร

4. องค์กรต้องสนับสนุนและพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความพร้อม รับการเปลี่ยนแปลง เพื่อลดแรงต้านที่อาจเกิด ขึ้น โดยการให้ข้อมูลรายละเอียดของงานหรือ พฤติกรรมหรือวิธีการปฏิบัติงานที่ต้องการ เปลี่ยนแปลง ทำให้บุคลากรได้เห็นความจำเป็น หรือความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ใหม่และพัฒนาบุคลากรให้มีทัศนคติ ศักยภาพ ความรู้ ทักษะความสามารถที่จะ พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง เพราะการ รับมือกับความเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยบุคลากร ที่เปิดใจและมีทัศนคติที่ดีต่อความเปลี่ยนแปลง และมีทักษะในการดำเนินงานรูปแบบใหม่ ซึ่งการสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรสามารถ ดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การฝึกอบรม การ ศึกษาดูงาน การประชาสัมพันธ์ การมอบหมาย ฝึกเลี้ยง การสอนงาน การสาธิต กิจกรรมเสริม ให้ความรู้ เป็นต้น

5. องค์กรต้องสร้างทีมงานนำการ เปลี่ยนแปลง (Change agent) เป็นทีมงานที่ มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยน แปลง มีความเข้าใจในความจำเป็นของความ เปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้นและความ เต็มใจและความทุ่มเทในการทำงาน ให้การ

สนับสนุนและการติดตามความเปลี่ยนแปลง ช่วยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเปลี่ยนแปลง รวมถึงช่วยประสานงาน สร้างความร่วมมือและช่วยสื่อสารทำความเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงให้แก่บุคลากรคนอื่นๆ ในองค์กร มีความสามารถในการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารความเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ต้องแสดงบทบาทต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเหมาะสม เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมองค์กร การวางแผนและการจัดทำยุทธศาสตร์และระบบการนิเทศติดตามงาน การสร้างความร่วมมือ การกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ การติดต่อสื่อสารและการพัฒนางานและพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะ ความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ควบคู่ไปกับความสามารถในการบริหารบุคลากร และจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในองค์กรด้วย เพราะเมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงในองค์กร บุคลากรอาจเกิดการต่อต้านที่เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การยึดติดหรือความเคยชินกับ

แนวคิดและวิธีการทำงานแบบเดิมๆ ความรู้สึกโดนบังคับให้เปลี่ยนแปลง ความไม่รู้หรือความไม่เข้าใจในการเปลี่ยนแปลง ความไม่มั่นใจในผลกระทบที่อาจเกิดจากความเปลี่ยนแปลง ความกังวลที่เกิดจากการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ความกลัวการสูญเสียอำนาจควบคุม การขาดความเชื่อมั่นในทิศทางการเปลี่ยนแปลงขององค์กร หรือแม้แต่ขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้นำองค์กร ผู้บริหารจึงต้องอาศัยทักษะ ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการบริหารจัดการ ความสามารถในการติดต่อ สื่อสาร การโน้มน้าวสร้างแรงจูงใจและความสามารถในการตัดสินใจเพื่อบริหารความเปลี่ยนแปลงในองค์กรได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

รงค์ บุญสวยขวัญ (2017) ได้เสนอว่า ผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรต้องเป็นตัวแบบแก่บุคลากรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่บุคลากรขององค์กรอาจขาดความมั่นใจ ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ ผู้บริหารจึงเป็นเหมือนหัวใจของหน่วยงาน เป็นหลักยึด เป็นขวัญกำลังใจและเป็นตัวแบบของการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สถานการณ์ใหม่ ผู้บริหารจึงต้องกำหนดทิศทางขององค์กรอย่างชัดเจน และชี้นำองค์กรด้วยความมั่นใจ โดยบุษกร วัชรศรีโรจน์ (2552) ได้เสนอไว้ว่า 1) ผู้บริหารต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลง 2) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

แปลง เช่น การวางแผน การสื่อสาร การให้รางวัล การให้ขวัญกำลังใจ 3) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและมีความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการประสานงานทั้งระดับบนและระดับล่าง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศได้เสนอเทคนิคที่ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการบริหารความเปลี่ยนแปลง เช่น Robbins and Couter (2008:167) ซึ่งได้เสนอแนวทางการจัดการความเปลี่ยนแปลงและลดแรงต้านทานจากบุคลากรในองค์กรดังนี้คือ 1) สื่อสารให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร 2) ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ 3) อำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนแก่บุคลากร 4) เจรจาต่อรองกับบุคลากร เสนอข้อตกลงหรือข้อแลกเปลี่ยน 5) ดำเนินกลวิธีในการจัดการกลุ่มต่อต้าน 6) ควบคุมหรือการบังคับ นอกจากนี้ Cumming and Worley (2009: 163) ยังได้เสนอแนวทางสำหรับผู้บริหารในการจัดการความเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพดังนี้ 1) สร้างแรงจูงใจเพื่อการเปลี่ยนแปลง (motivating change) ผู้บริหารต้องทำให้บุคลากรเห็นปัญหาหรือความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องช่วยเหลือให้การสนับสนุน สื่อสารให้ข้อมูลความรู้แก่บุคลากร เพื่อลดการต่อต้านที่อาจเกิดขึ้น 2) กำหนด

วิสัยทัศน์ (creating a vision) ผู้บริหารต้องกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางการดำเนินงานขององค์กรที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องรู้ เข้าใจและสื่อสารค่านิยมหลัก (core value) และความคาดหวังขององค์กรได้อย่างทั่วถึง 3) จัดการแรงสนับสนุนทางการเมือง (managing political support) ผู้บริหารต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากบุคลากร สามารถเข้าถึงตัวบุคคลและมีอิทธิพลโน้มน้าวชักจูงตัวแกนนำของกลุ่มบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ดูแลจัดการการเปลี่ยนผ่าน (managing the transition) ผู้บริหารต้องกำหนดแผนงานการเปลี่ยนแปลง (roadmap for change) จัดโครงสร้างที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง กำหนดตัวบุคคลและขอบข่ายภาระงานความรับผิดชอบให้ชัดเจน รวมถึงกระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรยอมรับการเปลี่ยนแปลง 5) รักษาความเปลี่ยนแปลงให้ยั่งยืน (sustaining momentum) เป็นการสร้างระบบสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงให้คงอยู่ เช่น การจัดหาทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็น การดูแลช่วยเหลือและพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นให้แก่บุคลากร การดูแลให้พฤติกรรมใหม่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีหน้าที่สร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจให้กับบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรเปิดใจยอมรับว่า

ความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกคนต้องปรับตัวอยู่กับความเปลี่ยนแปลง สร้างความเข้าใจให้บุคลากรเพื่อลดความยึดติด อยู่กับความคิดเดิม วิธีการทำงานแบบเดิมและความสำเร็จในอดีต และไม่ด่วนตัดสินสิ่งต่างๆ ตัวผู้บริหารเองก็ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ พัฒนาทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และการติดต่อกับโลกสากล ทั้งนี้ ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงอาจไม่จำเป็นต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงถอนรากถอนโคน แต่การบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงต้องอาศัย วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น การเป็นผู้บริหารที่สามารถสื่อสารและใส่ใจในตัวบุคลากร สามารถสร้างความตื่นตัว ความกระตือรือร้นและทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น สามารถสร้างความร่วมมือในองค์กรและให้ความสำคัญกับการ reskill and retrain ให้บุคลากร การลงทุนกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น computer, software, internet เป็นการลงทุนกับสิ่งสำคัญที่ทำให้องค์กรมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน

ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ มองเห็นปัญหาและโอกาสที่จะเกิดขึ้นและจำเป็นต้องใส่ใจกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กร ทั้งความ

เปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง นโยบายรัฐและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งผู้บริหารสามารถทำได้โดยการติดตาม ข่าวสารความเปลี่ยนแปลงต่างๆ พยายามทำความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลงนั้น ก่อนที่จะกำหนดเป้าหมายและเลือกวิธีการบริหารความเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนอย่างรอบคอบและความร่วมมือจากบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องชี้แจงให้บุคลากรทุกคนในองค์กร โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลง ให้พวกเขาได้ทราบและเข้าใจถึงความจำเป็นและผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงอย่างทั่วถึงด้วย รวมถึงให้การสนับสนุน แก่บุคลากรเพื่อให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้ เช่น สถานการณ์ของโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากไวรัส Covid-19 ที่ทำให้คนในสังคมได้รับผลกระทบในเรื่องสุขภาพ การดำเนินชีวิต การศึกษา การทำงาน การอยู่อาศัย ครอบครัว รายได้ การคมนาคม การติดต่อสื่อสาร ผลกระทบเหล่านี้ทำให้คนในสังคมและองค์กรต่างๆ ต้องปรับตัว ปรับวิถีชีวิต วิธีการทำงานและปรับรูปแบบการดำเนินงานให้บุคคลและองค์กรสามารถอยู่ได้อย่างปลอดภัยด้วยวิถีชีวิตใหม่ หรือที่เรียกว่า new normal สถานศึกษาเองก็ได้รับผลกระทบจาก

ไวรัส Covid-19 เช่นเดียวกัน โดยได้นำรูปแบบ social distancing มาใช้ในสถานศึกษา เนื่องจากต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากร ของสถานศึกษาและสังคมโดยรวม ทำให้รูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงไป ทั้งงานวิชาการ งานบุคคลและงานทั่วไป รวมถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดแนวทางหรือทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนและสื่อสารสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากร ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการทำงาน รวมถึงต้องกระตุ้นจิตใจและให้กำลังใจบุคลากรในการเปลี่ยนวิธีการทำงานด้วย

ผู้บริหารขององค์กรทุกองค์กรต่างต้องเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงและจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารความเปลี่ยนแปลงเพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ขอเสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

1. ผู้ประเมินสถานการณ์ (situation assessor) ผู้บริหารต้องศึกษาทำความเข้าใจและรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่สามารถรวบรวมได้เกี่ยวกับสถานการณ์ สภาพปัญหาและความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง ประเมิน ผลกระทบ

ที่อาจเกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลง และรวมถึงทำการประเมินความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรและขององค์กรด้วย ในการแสดงบทบาทการเป็นผู้ประเมินสถานการณ์นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใส่ใจและติดตามข่าวสารความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้สามารถประเมินความจำเป็นเร่งด่วนของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารต้องใส่ใจติดตามข่าวสาร รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและมีความเป็นกลางในการประเมินสถานการณ์และข้อมูลต่างๆ เช่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคจากไวรัส Covid-19 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโรคและความรุนแรงของโรคและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานรัฐ ศึกษาข้อมูลเชิงสถิติ ประเมินความเสี่ยงและความรุนแรงของโรค ประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการทำงานของครูและนักเรียน และทำการสำรวจหรือประเมินความพร้อมของครูในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน และความพร้อมของนักเรียนด้วย

2. ผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง (change initiator) การเปลี่ยนแปลงใดๆ จะไม่ประสบความสำเร็จ หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีความอดทน มีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง เป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง ออกแบบการเปลี่ยนแปลง

วางแผนการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง กำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน รวมถึงกำหนดแผนงาน กิจกรรม บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องเป็นต้นแบบของการเปลี่ยนแปลงแก่บุคลากรในองค์กรด้วย ผู้บริหารต้องการให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงเช่นไร ผู้บริหารเองก็ต้องเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคจากไวรัส Covid-19 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ เพื่อให้วางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ วางแผนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของบุคลากร การบริหารพื้นที่ใช้สอย การดูแลความสะอาดปลอดภัย การสนับสนุนช่วยเหลือบุคลากรและนักเรียน ทำการระดมสมอง รวบรวมข้อมูลความคิดเห็น และความต้องการการดูแลช่วยเหลือ

3. ผู้สื่อสาร (communicator) ผู้บริหารต้องสื่อสารสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้แก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการยอมรับและเกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ทำให้บุคลากรเข้าใจความจำเป็นหรือความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง สื่อสารให้บุคลากรได้มองเห็นข้อดีหรือประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลง และสื่อสารความเสี่ยงหรือ

ผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้วย ผู้บริหารต้องสื่อสารสร้างความร่วมมือร่วมใจ โดยการสร้างกลุ่มแนวร่วมที่มีความรู้ความสามารถความมุ่งมั่นตั้งใจเป็นแกนนำการเปลี่ยนแปลง (change agent) ยิ่งผู้บริหารสามารถหาแนวร่วมการเปลี่ยนแปลงได้มากเท่าไร การดำเนินการเปลี่ยนแปลงก็จะถูกสื่อสารออกไปในวงกว้างยิ่งขึ้น ทำให้การเปลี่ยนแปลงมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ซึ่งการสื่อสารที่ดีจะสามารถช่วยลดแรงต้านจากบุคลากรได้เช่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคจากไวรัส Covid-19 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสื่อสารให้ครู บุคลากรนักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินงาน รวมถึงการสื่อสารกับกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาเครือข่าย และประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานเจ้าหน้าที่ของชุมชนท้องถิ่น

4. ผู้อำนวยการความสะดวก (facilitator) ผู้บริหารต้องช่วยเหลือ ให้การสนับสนุนบุคลากรและองค์กรในการก้าวผ่านความเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจังและจริงใจ โดยผู้บริหารต้องให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับภาระงานหรือบทบาทหน้าที่รับผิดชอบให้บุคลากรได้ทราบ เข้าใจและได้ปรับตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ ซึ่งการให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจะช่วยให้บุคลากรเกิดความมั่นใจ

ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะความรู้ที่จำเป็นในการทำงานด้วย เช่น การจัดอบรมเรียนรู้เทคนิควิธี นวัตกรรม ทักษะการทำงานใหม่ๆ รวมถึงจัดหาทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นด้วย เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงาน ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เช่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคจากไวรัส Covid-19 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ครูด้วยวิธีต่างๆ เช่น การช่วยกำจัดอุปสรรคในการทำงาน การปรับตารางสอนครูให้มีความยืดหยุ่น ปรับระบบการติดตามตรวจสอบให้มีความอะลุ่มอล่วย สามารถปรับเปลี่ยนได้ ลดขั้นตอนการทำงาน ลดภาระงานที่สามารถปรับลดได้ เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการทำงาน จัดหาแนะนำแหล่งข้อมูลและ คลังความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้แก่ครู รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากรและจัดหาอุปกรณ์/โปรแกรมเพื่อสนับสนุนการทำงานของครู เช่น อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ กระดาษ ปริ้นเตอร์ สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

5. ผู้สร้างขวัญกำลังใจ (motivator) ผู้บริหารต้องดูแล กระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร เพื่อลดแรงต้าน สร้างทัศนคติที่ดีในการเปลี่ยนแปลง เพิ่มความพึงพอใจและความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินการได้หลายแนวทางเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียน เช่น การสร้างแรงบันดาลใจ การสื่อสารให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง การให้ความใส่ใจศึกษาและดูแลบุคลากรเป็นรายบุคคลเพื่อมอบหมายงานและสอนงานอย่างเหมาะสม การดูแลให้คำแนะนำ การใส่ใจช่วยเหลือแก้ปัญหาในการปรับตัวและปัญหาในการทำงานของบุคลากร การพูดคุยให้คำปรึกษาแบบเป็นกันเอง การชมเชยให้กำลังใจและการฉลองกับความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น แสดงความกังวลและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและในกระบวนการเปลี่ยนแปลงมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานของบุคลากร จับคู่ buddy ระหว่างเพื่อนครูเพื่อช่วยเหลือกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องแสดงให้เห็นบุคลากรในโรงเรียนเห็นว่า ผู้บริหารให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับบุคลากร ใส่ใจในความเป็นอยู่ ความปลอดภัยและความพอใจของพวกเขา

6. ผู้ดูแลรักษา (curator) ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นดำเนินต่อไปตามเป้าหมายและทิศทางที่วางแผนไว้ โดยการติดตามตรวจสอบประสิทธิผลของการเปลี่ยนแปลงและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่บุคลากร เพื่อร่วมกันพัฒนาแนวทางและวิธีการทำให้กระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นที่ยอมรับและประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องดูแลให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องและเพื่อสนับสนุนรักษาการเปลี่ยนแปลงให้ดำเนินต่อไป บูรณาการความเปลี่ยนแปลงเข้ากับกระบวนการทำงานและวัฒนธรรมขององค์กร โดยการรักษาทัศนคติ พฤติกรรมหรือวิธีการทำงานใหม่ให้มีการปฏิบัติต่อไปอย่างต่อเนื่อง ยกเลิกอุปกรณ์เครื่องมือและวิธีการทำงานแบบเดิม สร้างแรงจูงใจและเสริมแรงทางบวก ให้การสนับสนุนกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงผลงานที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงเข้ากับระบบการพิจารณาความดีความชอบ

องค์กรที่ไม่หยุดนิ่งและมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์เป็นองค์กรที่ทันสมัย สามารถอยู่รอดในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ การบริหารความเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ส่งผลให้องค์กรเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการบริหารความเปลี่ยนแปลงจึงต้องมีการดำเนินการอย่างรอบคอบและจริงจัง และกุญแจสำคัญที่จะผลักดันให้การบริหารความเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพก็คือภาวะผู้นำและความสามารถของผู้บริหารองค์กรนั่นเอง

บรรณานุกรม

- บุษกร วัชรศรีโรจน์. (2552). การบริหารการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2017). “การบริหารการเปลี่ยนแปลง : กรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย” Walailak Abode of Culture Journal, 17(1), 39-62. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 15 มีนาคม 2564. เข้าถึงได้จาก : <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/cjwu/article/view/108175>.
- รักษ์ วรกิจโกศาทร. (2561). การบริหารคน..บนโลกของความผันผวน (Managing Human Resources in a VUCA world). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 15 มีนาคม 2564. เข้าถึงได้จาก : [https://Microsoft Power-Point-1.VUCA_DrRak_Final \(ocsc.go.th\)](https://Microsoft Power-Point-1.VUCA_DrRak_Final (ocsc.go.th)).
- ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย. (2549). ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สำนักงาน ก.พ.ร. (2550). คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.
- Cummings Thomas G. and Christopher G. Worley. (2009). **Organization Development and Change**. 9th ed. Mason, OH: South-Western Cengage Learning.
- Giles, Sunnie. (2018). “How VUCA Is Reshaping the Business Environment, And What It Means For Innovation”. [Online]. Accessed on : 26 January 2021. Retrieved from : <https://www.forbes.com>.
- Hiatt Jeffrey M. (2006). **ADKAR: A Model for Change in Business, Government and our Community**. 1st ed. Loveland, Colorado: Prosci Inc.
- Kay, K. (2010). **21st Century Skills: Why the Matter, What They are, and How We Get There**. In Bellanca, J. & Brandt, R. (Eds.), **21st Century Skills: Rethinking How Students Learn**. Bloomington, In: Solution Tree Press.
- Kotter, John. P. (2014). **Accelerate: Building Strategic Agility for a Faster-Moving World**. 1st ed. Boston, MA: Harvard Business Review Press.

สร้างชุดความคิดเติบโตผ่านความกรุณาต่อตนเอง

Cultivate Growth Mindset via Self-Compassion.

ผศ.ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา

* อาจารย์ประจำ สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Asst.Prof.Dr.Jitra Dudsdeemaytha

* Lecturer, Curriculum Research and Development, Graduate School, Srinakharinwirot University

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 6 ตุลาคม 2564

* แก้ไข 18 ตุลาคม 2564

* ตอบรับบทความ 29 ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

ชุดความคิดสะท้อนการรับรู้และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อโลกทั้งด้านบวกและด้านลบ ชุดความคิดเติบโต เชื่อว่า สติปัญญาเป็นสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ผ่านความพยายาม ความอดทน ในขณะที่ความคิดตีบตันจะเชื่อว่าสติปัญญาเป็นสิ่งที่ตายตัว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทุกคนชุดความคิดทั้งสองแบบขึ้นกับว่าระดับชุดความคิดใดที่มีมากกว่า โดยทั่วไป เมื่อบุคคลเผชิญกับวิกฤต และพบกับอุปสรรค ความคิดตีบตันจะทำงานได้ง่ายกว่าความคิดเติบโต บทความนี้ มุ่งสร้างความคิดเติบโตผ่านความกรุณาต่อตนเอง การเรียนรู้จักการบรรเทาใจตนเองด้วยการให้ความรัก ความกรุณาต่อตนเอง เข้าใจถึงความเป็นปุถุชน และมีความสามารถในการครองสติในเหตุการณ์ต่างๆ และครองสติในอารมณ์ได้ จะทำให้สามารถหากลยุทธ์ในการพัฒนาตนเองและการหาทางเลือกใหม่ที่จะสร้างให้ตนเองเป็นคนที่ดีกว่าต่อไปได้

คำสำคัญ: ชุดความคิดตีบตัน
ชุดความคิดเติบโต
ความกรุณาต่อตนเอง

Abstract

Mindsets reflect one's perception and belief of the world positively and negatively. A growth mindset refers to one's belief that intelligence is a changeable trait that can be developed with effort and perseverance. However, a fixed mindset indicates to one's belief that intelligence is a stable trait. Everyone has both mindsets depending on which mindset is more dominant in that person. This article aims to enhance growth mindset via self-compassion. In general, when one confronts a crisis and obstacle, a fixed mindset emerges easier than a growth mindset. Learning to soothe oneself using three crucial components of self-compassion; common humanity, self-kindness, and mindfulness, one can create more alternatives to overcome a fixed mindset and expand more strategies of growth mindset to embrace the benefits of failure.

Key words: Fixed mindset
Growth mindset
Self-compassion

บทนำ

“ไม่มีเส้นทางใดโรยด้วยกลีบกุหลาบ” เป็นประโยคสะท้อนว่า บุคคลที่จะประสบความสำเร็จ ย่อมเคยผ่านปัญหา อุปสรรค หรือ ความล้มเหลวมาด้วยกันทั้งสิ้น คนส่วนใหญ่ เข้าใจดีถึงเหตุและผลของความหมายของ ประโยคดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อต้องเผชิญ กับอุปสรรค หลายคนกลับเลือกการหลีกเลี่ยง เกิดความกลัว เกิดความกังวล กลัวทำไม่ได้ กลัวถูกหัวเราะเยาะ กลัวการติตราจากผู้อื่นว่า เป็นคนไม่ได้เรื่อง จนนำไปสู่การลดทอน ศักยภาพภายในตนเอง ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในตนเอง (Self-efficacy) ว่าด้วย ความสามารถ

ในสังคมที่ให้คุณค่ากับความสำเร็จ ยกย่องคนที่มีผลงานเป็นเลิศว่าเป็นคนเก่ง สังคมที่มีการแข่งขันกันสูง ใช้การกำหนดเป้าที่เพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี เพื่อเป็นตัวชี้วัดเพื่อ ประเมินศักยภาพบุคคล มีการจัดลำดับชั้นของ ความเก่งของบุคคลในแต่ละหน่วยงานแทบ ทุกวงการ ส่งผลต่อความภาคภูมิใจแห่งตน (Self-esteem) จึงทำให้บุคคลเกิดการเปรียบ เทียบตนเองกับผู้อื่นว่าตนเองมีจุดเด่น (Superiority) หรือตนเองมีจุดด้อย (Inferiority) กว่า ผู้อื่นทั้งอย่างรู้ตัวและไม่รู้ตัว ทำให้บุคคลรับรู้ ตัวตนเองจากสังคมที่ติตราไว้ ส่งผลต่อความ ภาคภูมิใจในตนเองสูงหรือความภาคภูมิใจต่ำ

คนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีแนวโน้ม จะติตราตัวเอง เปรียบเทียบตัวเองกับคนอื่นว่า ด้อยกว่า รับรู้ภาพตนเองเป็นลบ จนไม่กล้าจะ ทำอะไร ชีตเส้นชีวิตตนเองให้อยู่ในวงที่จำกัด คิดว่า “ฉันสู้ใครไม่ได้ ฉันไม่ฉลาด ไม่เก่ง” ส่วนคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมากเกินไป จะมีปัญหาด้านความสัมพันธ์และการปรับตัว รวมถึงการเกิดปัญหาบุคลิกภาพ หยิ่งผยอง (arrogant) ทะนงว่าตนเองเก่ง ทะเยอทะยาน อย่างไม่สิ้นสุด เพื่อได้ระดับความสามารถของ ตนเองให้สูงขึ้น พยายามทำให้ตนเองสูงกว่า เกณฑ์ทางสังคม ทำตัวให้โดดเด่นกว่าผู้อื่น (Baumeister, 2005; Swann, 1996) เพราะ ต้องการ “เก่งที่สุด” “เยี่ยมที่สุด” “หาใคร เทียบเท่าได้ยาก” อย่างไรก็ตาม หากวันใดวัน หนึ่ง เกิดความผิดพลาด ความล้มเหลวขึ้นมา จนได้รับคำวิจารณ์หรือรู้สึกว่าคุณลักษณะจาก สังคม จะเกิดความสั่นคลอน รับกับความล้ม เหลวไม่ได้ เพราะในชีวิตที่ผ่านมาได้รับการ สนับสนุน การชื่นชมมาตลอดตั้งแต่เด็กว่า “เก่งที่สุด ไม่มีใครเก่งเท่าอีกแล้ว” ไม่เคยเรียนรู้ คำว่าแพ้ คำว่าล้มเหลว (จิตรา ดุษฎีเมธา, 2558) จนกลายเป็นว่าตนเองนั้นด้อยค่า เป็น ผู้แพ้ รับไม่ได้กับความผิดหวัง ซึ่งคล้ายคลึงกับ ในผู้ที่ต้องการสมบูรณ์แบบ (Perfectionist) หากสิ่งที่เตรียมการไม่เป็นไปดังหวัง ผิดไปจาก แผน จนได้รับการวิจารณ์ ความเชื่อมั่นที่มีจะ

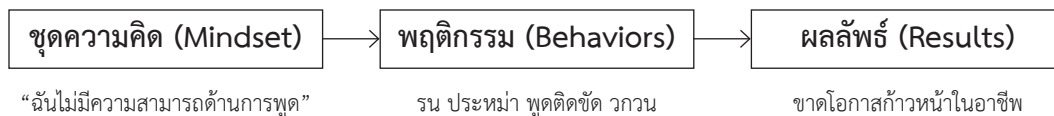
ตีกลับกลายเป็นความวิตกกังวลแทน โดยงานวิจัยช่วงครึ่งทศวรรษที่ผ่านมา ศึกษาพบว่าความต้องการสมบูรณ์แบบนั้น มีความสัมพันธ์กับความกลัวความผิดพลาด การตั้งความคาดหวังในตนเองสูง การสื่อสารภายในตนเองในด้านลบ ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาทางด้านจิตใจตามมา เช่น โรควิตกกังวล (Anxiety) ปัญหาการกิน (Eating disorders) ภาวะซึมเศร้า (Depression) หรือการฆ่าตัวตาย (Suicide) ได้ (Klibert, Langhinrischen-Rohling & Saito, 2005; Lessin & Pardo, 2017; McGrath, et al, 2012)

ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการสิ้นเสียหิวในตัวบุคคล คือ ชุดความคิด (Mindset) อิทธิพลของชุดความคิดสามารถบั่นทอนหรือสร้างศักยภาพบุคคลได้ บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้จักการพัฒนาชุดความคิดนี้ให้เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในตนเองและเพื่อรับมือกับสถานการณ์ทางลบที่อาจเกิดขึ้นมาในชีวิตตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล โดยในบทความนี้จะอธิบายถึงประเภทชุดความคิดที่มีในตัวบุคคล ตามแนวคิดของแคโรล เอส ดเว็ค (Carol S. Dweck) การทำงานของชุดความคิดที่ส่งผลต่อบุคคลและการเรียนรู้จักองค์ประกอบของความกรุณาต่อตนเอง (Self compassion) ตามแนวคิด

ของคริสติน เนฟ (Kristin Neff) มาใช้เพื่อเยียวยา กระจกปรคอง รับมือกับความทุกขัและสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความรู้สึกแรรวมถึงการพัฒนาความคิดเติบโตด้วยวิธีการฝึกความกรุณาต่อตนเอง

ความหมายของชุดความคิด

ชุดความคิด (Mindset) หมายถึง เจตคติทางจิตใจ (Mental Attitude) ที่สร้างให้เกิดพฤติกรรมและวิธีคิดของบุคคล (Meier & Kropp, 2010) เป็นผลรวมของกระบวนการทางความคิด ที่กระตุ้นให้เกิดการแสดงออก (Gollwitzer, 2011) หรือเป็นวิธีคิด ความเชื่อที่บุคคลแต่ละคนมี ที่ส่งผลต่อเจตคติ พฤติกรรมท่าที การแสดงออก การตัดสินใจ โดยชุดความคิดที่บุคคลมีจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ของตัวบุคคลนั้น (Dweck, 2016) บุคคลที่มีชุดความคิดต่างกัน จะมีแนวความคิด ความเชื่อ และเป้าหมายในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ชุดความคิด อยู่เบื้องหลังผลลัพธ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตของเรา และมีผลต่อการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ รวมถึงสร้างให้บุคคลก้าวสู่ความสำเร็จที่มากขึ้นในระดับที่ต่างกัน

ภาพที่ 1 การทำงานของชุดความคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและผลลัพธ์

ตัวอย่างเช่น เมื่อต้องเตรียมนำเสนองานต่อหน้าสาธารณะ หากก่อนการนำเสนอ บุคคลมีชุดความคิดว่า “ฉันต้องพูดไม่รู้เรื่องแน่ๆ” พฤติกรรมก่อนการนำเสนอ จะวิตกกังวล นอนไม่หลับ เมื่อต้องออกไปนำเสนอ จะมีพฤติกรรมประหม่า พูดติดขัด วกวน หากชุดความคิดดังกล่าว ยังทำงานทุกครั้ง ที่ต้องนำเสนองาน จะส่งผลลัพธ์ในระยะยาว ทำให้ขาดโอกาสที่จะก้าวหน้าในอาชีพได้

ประเภทของชุดความคิด

แครอล เอส ดเว็ค (Carol S. Dweck) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา แบ่งประเภทชุดความคิด (Mindset) ของคนเราออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชุดความคิดติดตัน (Fixed Mindset) หรือ ชุดความคิดเติบโต (Growth Mindset) (Dweck, 2016; Murphy & Dweck, 2010.)

1. ชุดความคิดติดตัน (Fixed Mindset)

ชุดความคิดติดตัน เชื่อว่า คนประสบความสำเร็จ ต้องเป็นคนมีระดับสติปัญญาสูงฉลาด มีพรสวรรค์หรือมีความถนัดมาตั้งแต่กำเนิด ถ้าปราศจากต้นทุนเหล่านี้ ยากที่จะพัฒนาตัวเองให้สำเร็จได้ แม้จะพยายามเพียงใดก็ตาม เพราะความฉลาดเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้ว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือทำให้เพิ่มได้

ด้วยพื้นฐานของความคิดเช่นนี้ เมื่อเกิดความล้มเหลว จึงยากที่จะทำให้ยอมรับได้ เพราะความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจะสั่นคลอนให้เกิดสูญเสียความมั่นใจในตัวเอง เกิดความสงสัยในตนเองว่า “ฉันมีความสามารถในเรื่องนั้น จริงหรือ?” ทำให้เกิดอารมณ์ทางลบ ท้อถอย เลิกล้มได้โดยง่าย หรือ อาจใช้การกล่าวโทษคนอื่น โทษเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อปกป้องตนเองว่าที่ความล้มเหลวเกิดขึ้นมา ไม่ใช่เกิดจากตัวเขา แต่เป็นเพราะปัจจัยภายนอก

เมื่อต้องฟังคำวิจารณ์ คำติเตียน (Critical Feedback) การสะท้อนกลับทางลบ (Negative Feedback) จะหาทางหลีกเลี่ยงด้วยการแสดงท่าทีเพิกเฉย ไม่แยแส ต่อคำวิจารณ์ ใช้การพูดแก้ต่าง แก้ตัว โต้กลับไปเพื่อป้องกันตัวเอง ความหยุ่นตัวทางอารมณ์ (Resilience) ในการ

รับมือหรือการต่อกรกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นของชุดความคิดติดตัน มีอยู่ในระดับต่ำ จึงตัดสินใจเลือกอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย (Comfort zone) เลี่ยงการเผชิญสถานการณ์ที่ยุ่งยาก ซับซ้อน หรือสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่คุ้นเคย ไม่กล้าทำอะไรที่เสี่ยงหรือคาดการณ์ไม่ได้ การเจอโจทย์ความท้าทายใหม่ๆ จึงกลายเป็นความกดดันที่สร้างความเครียดให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย ชุดความคิดติดตัน จะสร้างให้เกิดพฤติกรรมอิจฉาคับข้องใจ เกิดความรู้สึกเปรียบเทียบ สร้างความกดดันแก่บุคคล แสดงออกด้วยการวิจารณ์ การใช้เหตุผลเข้าข้างตัวเอง เพราะความรู้สึกภายในรู้สึกไม่ค่อยปลอดภัย เหมือนตนเองพ่ายแพ้

2. ชุดความคิดเติบโต (Growth Mindset)

ชุดความคิดเติบโต เชื่อว่า ทุกอย่างสามารถฝึกหัดได้ พรสวรรค์ หรือ ความถนัดไม่ได้เป็นตัวกำหนดชะตาชีวิตของคนเรา แต่ “พรแสวง” สามารถสร้างให้เกิดความสำเร็จได้ ชีวิตคนเรา ไม่ควรจ้านหรือติดตราตัวเองอยู่เพียงระดับสติปัญญา เราสามารถก้าวข้ามขีดจำกัดดังกล่าวได้ หากขวนขวาย พยายามตั้งใจที่จะเรียนรู้ ตั้งใจฝึกหัดด้วยความอดทน ฝึกทำอย่างต่อเนื่อง หากกลยุทธ์วิธีการใหม่ๆ หรือ แสวงหาผู้รู้ ที่ปรึกษา ที่เลี้ยงเพื่อขอคำแนะนำ สอนความรู้ สอนทักษะ สิ่งเหล่านี้ สามารถทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาจนนำไปสู่ความสำเร็จได้เช่นกัน

ความสำเร็จจึงไม่ได้หยุดนิ่งเพียงการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างชำนาญการ เพราะจะทำให้เกิดความคุ้นชิน จนผลอปิดรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ หรือไม่ยอมออกจากกรอบเดิม ผู้ที่มีชุดความคิดแบบเติบโต จะเริ่มต้นแสวงหาและเปิดรับความท้าทายใหม่ หากเกิดความล้มเหลวในระหว่างทาง จะนำความล้มเหลวมาถอดเป็นบทเรียน ปรับปรุง แก้ไขใหม่ รวมถึงพยายามที่จะแสวงหาเครื่องมือ ที่จะช่วยแก้ปัญหาและฝ่าฟันจนสามารถผ่านอุปสรรคไปได้ ความล้มเหลวที่แท้จริง เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเลิกล้มที่จะเรียนรู้ มีโซ่ยามที่คนเราเผชิญกับปัญหาอุปสรรค ความท้าทาย หรือปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ อุปสรรคจึงเปรียบดั่งแบบทดสอบให้ฝึกฝน เป็นบทเรียนแห่งการเรียนรู้ ชุดความคิดเติบโตเชื่อว่าการเรียนรู้สามารถทำได้ในทุกที่ ทุกเวลา ในทุกเหตุการณ์ที่เราเผชิญ และยังหากได้ยิน ได้พบ ได้เห็นกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จด้วยแล้ว ยิ่งช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียนรู้หรือเพิ่มพูนประสบการณ์มากยิ่งขึ้นไปอีก และทุกครั้งของการเรียนรู้สิ่งใหม่ สมองจะสร้างเซลล์ประสาทใหม่ขึ้นมาด้วย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ชีวิตของบุคคลแต่ละคนจะเป็นเช่นใด ชุดความคิด มีบทบาทสำคัญต่อการตอบสนองต่อเหตุการณ์ของบุคคล และสามารถสร้างเหตุการณ์หรือเส้นทางชีวิตต่อไปให้เกิดขึ้นทั้งอย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจได้

การทำงานของชุดความคิดที่ส่งผลต่อบุคคล

ชุดความคิดตีบตันและชุดความคิดเติบโต จะทำงานสลับกันไปในตัวบุคคล บางเหตุการณ์ ใช้ชุดความคิดตีบตัน บางเหตุการณ์ใช้ชุดความคิดเติบโต ขึ้นกับความคิดเชื่อ การรับรู้ของแต่ละบุคคลมีต่อเหตุการณ์นั้น ซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นได้แบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว ความแตกต่างของความเชื่อที่สร้างให้เกิดชุดความคิด เกิดได้จากหลายปัจจัย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ค่านิยม ประสบการณ์ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ เป็นต้น (Haimovitz & Dweck, 2016) ความคิดที่บุคคลเชื่อและยึดถือไว้นั้น จะส่งผลต่อมุมมองการรับรู้ที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง และส่งผลต่อมุมมองการรับรู้ที่บุคคลนั้นมีต่อผู้อื่น ซึ่งมุมมองดังกล่าว จะแสดงออกผ่านวิธีคิด ด้วยประโยคคำพูดที่บุคคลนั้นสื่อสารภายในตนเอง และการสื่อสารระหว่างบุคคล ที่แสดงออกทางอารมณ์ และการกระทำ

กลไกป้องกันตัวของบุคคลในชุดความคิดตีบตัน มักกระทำไปในทางสุดขั้วสองทาง คือ กล่าวโทษผู้อื่น (Projection) โทษสิ่งแวดล้อม ต่อต้าน หาเรื่องทะเลาะ หรือต่อว่าตนเอง (Self-blame) ต่ำหนิติเตียนว่าตัวเองไม่ได้เรื่อง โง่เขลา เปรียบเทียบตนเองกับคนอื่น รู้สึกด้อย จนบั่นทอนศักยภาพตนเอง หรือในหลายกรณี ที่บุคคลตั้งมาตรฐานไว้สูงเกิน แล้วทำไม่สำเร็จ จะทำใจยอมรับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้ยาก จนอาจเปลี่ยนเส้นทางเดินของชีวิตไป เพราะไม่สามารถทนรับกับความพ่ายแพ้ที่เกิดขึ้นได้

คนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง (High self-esteem) สามารถพาตนเองไปตกอยู่ในชุดความคิดตีบตันได้ง่าย เมื่อได้รับคำวิจารณ์ เนื่องจากความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดจากการรับรู้ตัวตนของคนๆ นั้นจากคนภายนอก การถูกวิพากษ์เมื่อทำพลาดหรือล้มเหลวจึงเป็นสิ่งที่รับได้ยาก นอกจากนี้ คนที่มีความต้องการสมบูรณ์แบบ (Perfectionist) จะติดกรอบชุดความคิดตีบตันได้เช่นกัน เพราะเบื้องหลังของความสมบูรณ์แบบนั้น คือ ความวิตกกังวลที่ซ่อนอยู่ เพราะต้องวางแผน เตรียมการเตรียมตัว ไม่ให้เกิดความผิดพลาด และต้องได้รับการยอมรับหรือคำชม ซึ่งหากความสมบูรณ์แบบนั้น เป็นไปในด้านบวก ผลสัมฤทธิ์ในงานจะออกมาดี ทำได้สูงกว่ามาตรฐานทั่วไป แต่ในกรณีความสมบูรณ์แบบเป็นไปในด้านลบ แผนที่วางไว้ ล้มเหลวไม่เป็นท่า ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ บุคคลนั้น จะเริ่มเกิดเป็นความกดดัน ผิดหวังในผลงานที่ทำ จะรู้สึกรับไม่ได้ เลี่ยงการทำงานที่มีลักษณะคล้ายเดิมในครั้งต่อไป หรือถ้าต้องกระทำ จะรู้สึกกดดันในตัวเองมาก จนสร้างให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวลสูง ส่งผลต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพราะขาดความยืดหยุ่น ไม่สามารถมองเห็นโอกาสจากความผิดพลาด (Curran & Hill, 2019; Lessin & Pardo, 2017)

ชุดความคิดเติบโต จึงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในด้านต่างๆ ทั้งด้านการเรียน การทำงาน และคุณภาพชีวิต (Dweck, 2016) เพราะมีความเชื่อว่า การฝึกฝนจะช่วยพัฒนาตนให้ดีขึ้น คำวิจารณ์ทำให้เกิดการปรับปรุง พร้อมหาตัวแบบเพื่อเป็นแนวทางเป็นแรงบันดาลใจให้ขับเคลื่อนตนเองสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ ชุดความคิดเติบโตยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถตนเอง (Self-efficacy) การสร้างแรงจูงใจภายในตนเอง (Intrinsic motivation) (Rhew, et al., 2018) การกำกับตนเอง (Self-regulation) การตั้งเป้าหมายเพื่อไปสู่ความสำเร็จ (Goal setting) และความกรุณาต่อตนเอง (Self compassion) (Chen, 2018) เพราะชุดความคิดเติบโตนั้น สร้างให้บุคคลเน้นที่กระบวนการ (Process) ในขณะที่กำลังทำอยู่ เรียนรู้ และสนุกในการแก้ปัญหา ความยากหรืออุปสรรคคือ ความท้าทายที่สร้างให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ใหม่

ทั้งนี้ ความกรุณาต่อตนเอง มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุดความคิดเติบโตในสภาวะการณ์ที่ทำให้บุคคลรู้สึกแย่ เกิดความท้อแท้ และความทุกข์ใจ ณ ช่วงเวลาดังกล่าว ชุดความคิดเติบโตจะมีบทบาทมากกว่าความคิดเติบโต จนเกิดการตัดสินใจ ตัดรอนเองในทางลบ ไม่ให้อภัยตนเอง รับผิดชอบไม่ได้กับสิ่งที่เกิด

ขึ้น เกิดความไม่มั่นคงทางจิตใจ และอาจจะใช้กลไกการป้องกันด้วยการหลีกเลี่ยง หลีกหนีเพื่อแก้ปัญหา และอาจทำร้ายตัวเองหรือผู้อื่นได้ จากงานวิจัยของกันเนลและคณะ (Gunnell, et al., 2017) ศึกษาพบว่า ในช่วงเปลี่ยนผ่านของวัยรุ่นจากช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าสู่มหาวิทยาลัยจะมีความเครียดเกิดขึ้น เพราะต้องปรับตัวในหลายด้าน ทั้งการเรียน การเข้ากลุ่มเพื่อน การย้ายที่พัก โดยนักศึกษาที่มีความกรุณาในตนเองสูง จะสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกแง่ดี การสร้างแรงจูงใจ และเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งส่งผลต่อการแสดงออกในทางบวก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวิจารณ์ตนเองในทางลบ ความกรุณาต่อตนเอง จึงมีบทบาทสำคัญในการเยียวยาเมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องเผชิญกับความเครียดที่พร้อมบีบคั้นให้บุคคลเกิดชุดความคิดติดตัน หากบุคคลเรียนรู้ที่จะให้ความการุณย์ต่อตนเอง ครองสติและมองสถานการณ์ที่เผชิญอยู่อย่างเข้าใจ บุคคลจะค่อยๆ เรียนรู้การพัฒนาชุดความคิดเติบโตของตนเองได้

ความกรุณาต่อตนเอง (Self-compassion)

คริสติน นิฟ (Kristin Neff) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาจิตวิทยาการศึกษา แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัส นำเสนอเรื่องความกรุณาต่อตนเอง โดยประยุกต์จากปรัชญาทางศาสนา

พุทธ ซึ่งเป็นแนวคิดทางตะวันออก เพื่อใช้รับมือกับความทุกข์ และสภาพแวดล้อมภายนอกที่ทำให้เกิดความรู้สึกแย่ (Neff, 2003)

ความกรุณาต่อตนเอง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบได้แก่ (Neff, 2011)

1. ความกรุณาตนเอง (Self-kindness) หมายถึง การไม่ดูถูก ตีตรา (label) หรือตัดสินตนเอง (self-judgement) หรือทำร้ายตนเอง เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นมา ไม่ซ้ำเติมตนเอง ให้เจ็บปวดต่อคำพูดหรือการกระทำของผู้อื่นที่พูดให้ร้าย และในขณะเดียวกันไม่หลีกเลี่ยงหลบหนี หรือ คิดปฏิเสธ โต้เถียงกลับไป หรือ แสดงพฤติกรรมว่าไม่ใส่ใจ ทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่รู้สึก ไม่สนใจใยดีต่อคำพูด ต่อพฤติกรรมใดๆ ของใคร เพื่อตัดวงจรความรู้สึกเจ็บปวดออกไป

ผู้ที่มีความกรุณากับตนเอง จะเอื้อยวยาบรรเทาใจตนเอง ประหนึ่งว่า ตนเองกำลังเข้าไปปลอบประโลมใจผู้อื่นที่ตกอยู่ในความทุกข์ใจ รู้สึกพ่ายแพ้ อันเนื่องมาจากความผิดหวัง ให้ได้รับการบรรเทาใจ เพราะในขณะที่บุคคลมีความกรุณาต่อผู้อื่น เขาจะแสดงท่าที่เป็นมิตร พยายามเข้าใจความรู้สึกเจ็บปวด ความรู้สึกเศร้าใจ และพูดสื่อสาร แสดงท่าทางที่ให้อภัย ดังนั้น หากบุคคลได้ถนอมน้ำใจตนเอง ไม่คุกคามตนเองด้วยคำพูดด้านลบ ปฏิบัติต่อตนเองอย่างสุภาพอ่อนโยน พร้อมให้อภัยใจ

ตนเองในข้อผิดพลาดหรือบกพร่องที่กระทำไป ย่อมช่วยให้ความทุกข์ใจที่มีอยู่นั้นบรรเทาลงได้

2. ความเป็นปุณฺชน (Common humanity) คือ การยอมรับว่า ทุกคนย่อมทำผิดพลาดกันได้ทั้งสิ้น ไม่มีใครถูกในทุกเรื่อง หรือผิดไปทุกอย่าง ไม่มีใครที่สมบูรณ์แบบ หรือสมบูรณ์แบบพร้อมกันในทุกเรื่อง ความไม่สมบูรณ์แบบพร้อมกันในการทำผิดพลาด เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นกับปุณฺชนคนธรรมดาได้ด้วยกันทั้งสิ้น

ทุกคนมีช่วงเวลาอ่อนแอ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ยุ่งยาก หรือเรื่องเลวร้ายที่ถาโถมเข้ามาในชีวิต ทุกคนเคยล้มระสอระคว้างหรือความล้มเหลวมาก่อน เพียงแต่เรื่องราวที่ต้องเผชิญนั้น ต่างกรรม ต่างวาระ บุคคลจึงควรเรียนรู้ที่จะน้อมรับ (Embrace) ความล้มเหลว ความผิดพลาดที่เคยทำ มิใช่ตอกย้ำหรือด้อยค่าตนเองให้สูญเสียคุณค่าในตนเอง (Self-worth) ด้วยการสื่อสารภายในตนเองในทำนองว่า “ทำไมต้องเป็นฉัน (Why me?)” “ทำไมเรื่องร้ายๆ ต้องมาเกิดอยู่ที่ฉันคนเดียว” จนรู้สึกโดดเดี่ยว (isolation) คิดว่าตนเองเป็นคนเดียวบนโลกที่ต้องเจอเรื่องแย่ๆ ต้องรู้สึกแย่ๆ เช่นนี้ ยิ่งคนที่มีความสมบูรณ์แบบ (Perfectionism) จะกดดันตนเองสูงมาก เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์แบบ ไม่มีที่ติ ซึ่งไม่มีอยู่จริง

3. การครองสติ (Mindfulness) คือ ความสามารถจัดสมดุลทางอารมณ์ได้ สามารถ

ดึงอารมณ์ให้กลับคืนมาอยู่ที่ปัจจุบันขณะ รับรู้ความรู้สึก อารมณ์ทั้งด้านบวกและด้านลบตามสภาวะอารมณ์นั้นได้ โดยไม่ต้องพยายามคิดหนี พยายามเก็บกดซ่อนอารมณ์ หรือ ปล่อยระเบิดออกมาก ก้าวร้าวออกไป โดยปราศจากการควบคุม

คนที่ครองสติได้จะสามารถสร้างความสมดุล รู้เท่าทันอารมณ์ ตามสภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นภายในตนเองได้ว่าเป็นเช่นไร อารมณ์แรง ไม่มั่นคง แกว่งไปมา แล้วรับรู้ต่อได้ว่า อารมณ์ที่รุนแรงนั้นจะจางลงไป ซึ่งเป็นปกติของธรรมชาติทางของอารมณ์ในมนุษย์ การรู้เท่าทันอารมณ์จะทำให้บุคคลรับรู้ถึงอารมณ์ด้านลบและอารมณ์ด้านบวกต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างรู้ตัว และความรู้ตัวในการครองสตินี้ บุคคลจะเกิดความตระหนักรู้ตนเอง และออกจากอารมณ์ทางลบที่ทำให้จิตตก ใจว่าวุ่น ให้ผ่านพ้นไปได้ การมีสติจะทำให้เปิดมุมมองที่กว้างขึ้น เข้าใจตนเองชัดเจนขึ้น ไม่วนอยู่ในวงจรอุปาทน หรือจมปลักอยู่แต่เรื่องร้ายๆ นั้น จนถอนตัวไม่ได้ ลดการตีโพยตีพาย (over-identification) ที่ทำเรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ จนทำให้ความจริงบิดเบือนไป

จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีความกรุณาต่อตนเองสูง จะมีความพึงพอใจในชีวิต มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีการตั้ง

เป้าหมายชีวิต อยากเรียนรู้ อยากสร้างสรรค์ มองโลกแง่ดี อารมณ์บวก ในขณะที่ผู้ที่มีความกรุณาตนเองต่ำ จะตีตราตนเอง มีความวิตกกังวล กลัวความล้มเหลว ต้องการความสมบูรณ์แบบ เก็บกดอารมณ์ความรู้สึก จนนำไปสู่ปัญหาด้านการกิน หรือภาวะซึมเศร้าได้ในที่สุด (Neff, 2011; Gunnell, 2017; Haimovitz, & Dweck, 2016).) ดังนั้น องค์ประกอบของความกรุณาต่อตนเองทั้งสามองค์ประกอบเป็นประโยชน์ต่อบุคคลในหลายด้าน ทั้งการแก้ไขป้องกัน พัฒนาบุคลิกภาพ และคุณภาพชีวิตของบุคคล หากได้มีการนำไปใช้และฝึกอย่างรู้ตัว

การฝึกความกรุณาต่อตนเองเพื่อสร้างความคิดเติบโต

ความกรุณาต่อตนเองสร้างให้เกิดคุณค่าในตนเอง (Self-worth) จะมีความมั่นคงกว่าความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) เพราะเป็นการยอมรับที่เกิดจากการประเมินค่าตนจากการยอมรับของผู้อื่นมาก่อน หรือเป็นการเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นจากมาตรฐานภายนอกที่กำหนดขึ้น ทำให้เกิดการสั่นคลอนได้ง่ายเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดตามสถานการณ์ ในขณะที่ความกรุณาต่อตนเอง เป็นการสร้างคุณค่าจากภายใน จะเกิดความสมดุลและความมั่นคงทางอารมณ์กว่าในระยะยาว เพราะบุคคลพร้อมให้อิเกาสตนเองให้กลับมาใส่ใจจิตใจตนเอง

การเปลี่ยนความคิดติดตันให้เป็นความคิดเติบโต และการพาตนเองออกจากความคิดด้านลบที่บั่นทอนตนเองในสถานการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นในชีวิต สามารถฝึกได้ด้วยให้ความกรุณาต่อตนเอง ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ (Chen, 2018; Harvard Medical School, 2021).

1. สื่อสารกับตนเองอย่างเข้าใจ (Self-empathize)

ให้เวลาตนเอง เพื่อพูดระบายหรือเขียนสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองเกิดความอ่อนแอที่มีอยู่ภายในใจออกมา ด้วยการพูดหรือเขียน จากนั้น จินตนาการเสมือนหนึ่งว่าตนเองมีอีกร่างหนึ่งเป็นเพื่อนที่ดีพร้อมรับฟังอย่างเข้าใจพร้อมพูดปลอบประโลมความอ่อนแอที่เกิดขึ้นของตนเอง

2. ครองสติ (Be Mindful)

อนุญาตตนเองให้อยู่กับความรู้สึกด้านลบที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องว่า ไม่ตัดสินตนเอง หรือโทษผู้อื่น เพียงอยู่กับความรู้สึก ไม่พยายามหนีหรือหลีกเลี่ยงความรู้สึก หรือคิดฟุ้งซ่านต่อเติมเหตุการณ์ เพื่อตอกย้ำอารมณ์ การอยู่กับความรู้สึกที่เป็นจริงในปัจจุบัน และค่อยๆ ตามความรู้สึกนั้นไป จะทำให้รู้ว่าอารมณ์มีมากมีไปและเมื่อเราปล่อยให้อารมณ์ลบได้ระบายคายออกมาได้ ความสมดุลทางอารมณ์จะกลับคืนมา

3. ดูแลใจ (Nurturing)

ใช้ประโยคคำพูดสื่อสารกับตนเอง “ไม่เป็นไรนะ (ชื่อ) ที่ (ชื่อ) จะทำผิดพลาด/ล้มเหลวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับคนทุกคน” เพื่อมุ่งให้ใจกลับมาตั้งหลักได้ หากจะล้ม ให้ล้มไปข้างหน้า (Fall forward) ไม่ใช่การแก้ตัวหรือการเข้าข้างตนเอง เปรียบเหมือนเด็กเล็กเริ่มต้นจากการยืนตั้งไข่ กว่าจะประคองให้ตัวยืนได้สมดุล กว่าขาจะแข็งแรงจะเดินหรือวิ่งได้ จะต้องล้มหลายครั้ง แต่เป็นการล้มลุกเพื่อไปต่อ (Fail forward)

4. ฝึกการให้อภัย (Practicing Forgiveness)

การให้อภัยตนเอง เป็นสิ่งแรกที่พึงกระทำ เพราะจะช่วยให้บุคคลก้าวข้ามออกจากความคิดติดตัน ด้วยการใช้ประโยคพูดกับตัวเองว่า “ฉันให้อภัยตัวฉันเองที่.....” การให้อภัยจะลดระดับของการตีตราตนเอง การยึดติด การตอกย้ำและการเปรียบเทียบตนเอง ซึ่งเมื่อบุคคลเริ่มคิดให้อภัยตนเองได้ ใจจะเกิดความสงบ และจะคิดหาทางใหม่เพื่อออกจากปัญหาได้

5. ผ่อนและปลอบร่างกาย (Comfort oneself)

ในภาวะที่รู้สึกแย่ การปลอบประโลมจิตใจตนเองด้วยการสัมผัสกาย จะช่วยเยียวยาความรู้สึกด้านลบได้ การผ่อนร่างกายกระทำ

ได้หลายวิธี เช่น การนอนเอนกายเพื่อผ่อนคลาย การใช้ฝ่ามือแตะสัมผัสหัวใจ การลูบศีรษะ การโอบกอดตนเอง เป็นต้น การสัมผัสตนเองทำให้บุคคลได้กลับมารักและดูแลตนเองอีกครั้ง รวมถึงเป็นการเพิ่มพลังทางบวกให้กับตนเอง

6. ปรับมุมมองใหม่ (Reframing)

เมื่อได้รับคำวิจารณ์หรือคำตัดสินจากผู้อื่นที่มีต่อบุคคลในด้านลบ หรือหากมีการตัดสินตนเองขึ้นมา ให้ใช้เวลาเพื่อนิ่งและค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่ในคำวิจารณ์เหล่านั้นว่าคืออะไร เช่น หากคนใกล้ชิดพูดว่า “เธอมันไม่ได้เรื่อง” นั้นอาจจะสะท้อนว่า เขารู้สึกผิดหวังในตัวบุคคลนั้น เพราะอยากให้ตัวบุคคลนั้นได้ดี อยากเห็นบุคคลนั้นมีความสามารถที่ทัดเทียมผู้อื่น ซึ่งหากปรับเปลี่ยนมุมมองอย่างเข้าใจจะทำให้บุคคลมองลึกไปยังเจตนาแทน

จากวิธีการฝึกความกรุณาต่อตนเองทั้ง 6 ข้อที่กล่าวมาข้างต้น สามารถช่วยส่งเสริมชุดความคิดเติบโต เพราะเมื่อบุคคลรู้จักครองสติ เริ่มสื่อสารกับตนเองอย่างเข้าใจ ยอมรับความเป็นจริง ว่าความผิดพลาดเป็นเรื่องปกติ ความล้มเหลวสร้างให้เกิดการเติบโต ไม่ใช่ความล้มเหลวที่ก้าวผ่านไปไม่ได้ งานวิจัยในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 พบว่า ความกรุณาในตนเองช่วยให้บุคคลจะกลับมาดูแลใจตนเอง ให้อภัยตนเอง เริ่มต้นของการเปิดรับการเรียนรู้ใหม่

ปรับเปลี่ยนความคิด เพื่อแสวงหาความท้าทายหรือปรับปรุงความผิดพลาดนั้น จากบทเรียนที่ได้รับ และมีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้นได้ (Chen, 2018; Lemire, 2018) นอกจากนี้ ยังช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นตัว (Resilience) ในการรับมือกับปัญหาและความเครียด ช่วยทำให้จิตสงบ ครองสติได้ และมีสุขภาพจิตที่ดี (Kemper, Mo, & Khayat, 2015)

บทสรุป

ผู้ที่มีความกรุณาต่อตนเองสูงจะพยายามพลิกฟื้นคืนกลับจากความรู้สึกแย่จากเหตุการณ์ที่เลวร้าย ด้วยการใช้ความกรุณาต่อตนเอง ไม่ด่วนตัดสินตนเองหรือผู้อื่น เข้าใจว่าความผิดพลาดเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ จะให้เวลาเพื่อโอบกอด (Embrace) ความรู้สึกด้านลบ ให้ความเข้าใจ บรรเทาใจตนเองก่อน เพราะรู้ดีว่าความล้มเหลวหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ความเสียใจ ความท้อแท้ เป็นสิ่งปกติที่เกิดขึ้นได้ในมนุษย์ทุกคน และความรู้สึกนั้น จะกลับมาดีขึ้นอีกครั้งเช่นกัน จะไม่ปล่อยให้อารมณ์ทางลบมาครอบงำหรือมีอิทธิพลเหนือตน เมื่อตั้งสติได้ จะกลับมาเรียนรู้จากความผิดพลาด และพร้อมเผชิญเพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น แม้ว่าในสถานการณ์นั้นบุคคลจะต้องเผชิญกับความไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับ หรือถูกปฏิเสธจากคนภายนอก เขาจะกลับมา

ดูแลหัวใจของตนเองให้ดีขึ้น ไม่ซ้ำเติมตนเอง หรือปล่อยให้แย่ลงไป จะครองสติ ซึ่งสอดคล้อง กับความคิดเติบโตที่กล้าพร้อมรับคำวิจารณ์ และมองว่าประสบการณ์ทุกอย่างนั้นสร้างการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เสมอ หากเลือกที่จะ ทำให้ตนเองดีขึ้น การฝึกความกรุณาต่อตนเอง จึงช่วยส่งเสริมให้เกิดชุดความคิดเติบโตได้ โดยเฉพาะในช่วงที่ต้องเผชิญกับความกดดันหรือ อุปสรรคที่บุคคลเกิดความท้อแท้ และอยากล้ม เลิก หรือยอมจำนนกับสภาวะการณ์ดังกล่าวเพื่อ ครอบครองตัวเองให้กลับมาอยู่ในความสมดุลได้ ก่อน จึงเริ่มกระบวนการฝึกสร้างชุดความคิด เติบโตให้เกิดขึ้น เพราะมีส่วนที่คู่ขนานกันอยู่ จึงทำให้สองแนวคิดนี้สามารถดำเนินการไป พร้อมๆ กันได้ เพื่อสนับสนุนกันและกัน

บรรณานุกรม

- จิตรา ดุษฎีเมธา. (2558). ความกรุณาต่อตนเอง : ทางเลือกใหม่ เพื่อสร้างสมดุลความภาคภูมิใจในตนเอง. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 5(1), 26-38
- Baumeister, R. (2005). **Rethinking self-esteem: Why nonprofits should stop pushing self-esteem and start endorsing self-control**. CA: Stanford social Innovation review.
- Chen S. (2018). **Give yourself a break: the power of self-compassion**. Harvard Business Review, 96(5), 116–123.
- Curran, T. & Hill, A.P. (2019). **Perfectionism is increasing over time: A meta-analysis of birth cohort differences from 1989 to 2016**. American Psychological Association, 145(4), 410-429.
- Dweck, C.S (2016). **Mindset: The New Psychology of Success** (2nd ed). New York: Random House.
- Gollwitzer, P. M. (2011). Mindset Theory of Action Phases. In P. A. M. V. Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), **Handbook of Theories of Social Psychology: Volume One** (New., pp. 526–546). Los Angeles: Sage Social Psychology Program.
- Gunnell, K.E., Mosewich, A.D., McEwen, C.E., Eklund, R.C. & Crocker, P.R.E. (2017). Don't be so hard on yourself! Changes in self-compassion during the first year of university are associated with changes in well-being. **Personality and Individual Differences**, 2017; (107), 43-48. DOI: 10.1016/j.paid.2016.11.032
- Haimovitz, K. & Dweck, C. S. (2016). What Predicts Children's Fixed and Growth Intelligence Mind-Sets? Not Their Parents Views of Intelligence but Their Parents Views of Failure. **Psychological Science**, 27(6), 859-869. DOI: 10.1177 /0956797616639727
- Harvard Medical School. (2021). **4 ways to boost your self-compassion**. [Online]. Retrieved: October 1, 2021. Accessed on: <https://www.health.harvard.edu/mental-health/4-ways-to-boost-your-self-compassion>

- Kemper KJ, Mo X, Khayat R. (2015). Are mindfulness and self-compassion associated with sleep and resilience in health professionals?. **Journal Alternative Complementary Medicine**, 21(8), 496–503.
- Klibert JJ, Langhinrischen-Rohling J, Saito M. (2005). Adaptive and maladaptive aspects of self-oriented versus socially prescribed perfectionism. **Journal College Student Development**, 46(2), 141-156.
- Lemire, F. (2018). Self-compassion. **Canadian Family Physician**, 64(12), 938.
- Lessin, D.S, & Pardo, N.T. (2017). The impact of perfectionism on anxiety and depression. **Journal of Psychology and Cognition**, 2(1), 78-82.
- McGrath DS, Sherry SB, Stewart SH, et al. (2012). Reciprocal relations between self-critical perfectionism and depressive symptoms. **Canadian Journal of Behavioural Science**, 44(3), 169-181.
- Meier, J. D., & Kropp, M. (2010). **Getting Results the Agile Way: A Personal Results System for Work and Life**. Bellevue, WA: Innovation Playhouse.
- Murphy, M.C., & Dweck, C. (2010). A Culture of Genius: How an Organization’s Lay Theory Shapes People’s Cognition, Affect, and Behavior. **Personality and Social Psychology Bulletin**, 36(3), 283-296.
- Neff, K.D. (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. **Self and Identity**, 2(2), 85-102.
- Neff, K.D. (2011). Self-compassion, self-esteem, and well-being. **Social and Personality Compass**, 5(1), 1-12.
- Rhew, E., Piro, J.S., Goolkasian, P. & Cosentino,P. (2018). The effects of a growth mindset on self-efficacy and motivation. **Cogent Education**, 5(1), 1492337, DOI: 10.1080/2331186X.2018.1492337
- Swann, W.B. (1996). **Self-Traps: The elusive quest for high self-esteem**. New York: W.H. Freeman.

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่อง
ความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบ
กลุ่มองค์กรคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิก
สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

Living in Congruence with Values of the Gospel
in the Aspect of Simplicity of Teachers who are
Responsible for Catholic Association in
Education Section of Chanthaburi Diocese.

ศิริวิทย์ มารีย์พัฒนกิจ

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา
จริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.ออสติน สุกิโย ปีโตโย

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 1 กรกฎาคม 2564

* แก้ไข 9 สิงหาคม 2564

* ตอบรับบทความ 3 กันยายน 2564

Sirawich Mariaphatthanakit

* Master of Arts, Moral Theology Program,
Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri

* Lecturer, Faculty of Humanities, philosophy
and Religion Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Agustinus Sugiyo Pitoyo

* Lecturer, Faculty of Theology,
Moral Theology Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Nantapon Suksumran

* Lecturer, Faculty of Theology,
Bachelor of Education Program
in Christian Studies, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasutsaengchan

* Lecturer, Faculty of Theology,
Christian Education Program,
Saengtham College.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี 2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่อง ความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสาร เป็น การวิจัยแบบผสมผสานโดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและการเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์กลุ่มบาทหลวง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคำสอนของพระศาสนจักร และด้านของการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรของพระเจ้า

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย คือ (1) ทัศนคติในการดำเนินชีวิต (2) สภาพการณ์ของสังคมในกระแสบริโภคนิยม และ (3) ปัญหาการเงินและภาระหนี้สิน

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก
ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย มีดังต่อไปนี้ (1) ครูควรจะปรับเปลี่ยนทัศนคติและความตระหนักถึงคุณค่าในการดำเนินชีวิตในเรื่องความเรียบง่าย (2) ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ครูได้เลียนแบบและพัฒนาการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย และ (3) โรงเรียนควรจะช่วยขับเคลื่อนให้ครูได้พัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ

คำสำคัญ: พระวรสาร
ความเรียบง่าย
ครู
องค์กรคาทอลิก
โรงเรียนคาทอลิก

Abstract

This research aimed to study : 1) Living a life in accordance with the gospel value on the simplicity of teachers who were responsible for the Catholic Association in Education Section of Chanthaburi Diocese 2) Problems and obstacles in living the life in accordance with the gospel value, and 3) Guidelines for the development on living in accordance with the gospel value. The mixed methods were employed using quantitative and qualitative data collections. The population used for quantitative was comprised of 94 teacher who were responsible for the Catholic Association in the Education Section of Chanthaburi Diocese. The tool used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The experts were three Catholic priests obtained by purposive sampling. The research tool used for qualitative data collection was semi-structured interviews. The collected data were analyzed by content analysis.

The study results were as follows:

1. Living in accordance with the gospel value on the simplicity of teachers who were responsible for the Catholic Association in Education Section of Chanthaburi Diocese, as a whole, was at a high level. The individual aspects, which were put in descending order based on their average scores were as follows : The aspect of the gospel value of simplicity, the aspect of living a simple life in accordance with teachings of the church, and the aspect of living a simple life in accordance with the values of the Kingdom of God.

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก
ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

2. Problems and obstacles in living a life in accordance with the gospel values were as follows: (1) attitudes and priorities towards living (2) circumstances of societies amid consumerism, and (3) financial problems.

3. Guidelines for development on living a life in accordance with the gospel value were as follows : (1) Teachers should adjust their attitudes and awareness of living the simple life value (2) School administrators should be good models in order that teachers would imitate and develop their simplicity in life, and (3) School should urge/mobilize teachers to develop a simple style of life in accordance with the gospel value through various activities.

Keywords: Gospel value
Simplicity
Teacher
Catholic organization
Catholic school

ความสำคัญของเนื้อหา

พื้นฐานทางการศึกษามีความสำคัญสำหรับคนเราเป็นอย่างยิ่ง การได้รับการศึกษามีส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้มนุษย์เราเจริญเติบโต ทำให้มีความรู้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยปัญญาที่ได้รับมาจากการศึกษา และ“ครู” เป็นกลไกสำคัญในการเป็นผู้ให้การศึกษแก่ผู้เรียน

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน “อาชีพครูถือได้ว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นผู้นำทางสังคมเป็นต้นแบบของสังคม ครูจึงต้องมีความประพฤติและแบบอย่างที่ดีต่อคนในชุมชนทั้งความประพฤติส่วนตัวและความเป็นอยู่” (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2540: 9-11) ครูเป็นผู้ให้การอบรม เมตตาแก่ศิษย์ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ (รัชกาลที่ 9) ที่ได้เคยพระราชทานไว้แก่ครูอาวุโสประจำปี พ.ศ. 2522 ความว่า “ครูที่แท้นั้นเป็นผู้ทำแต่ความดี ต้องหมั่นขยันอดทน พากเพียรต่อสู้อุตส่าห์เพื่อแผ้วและเสียสละ ต้องหนักแน่นอดกลั้น อดทน รักษาวินัย สำรวมประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ตั้งงาม ต้องปลื้มปลื้มใจต่อความสะอาดสบายและจริงใจ ต้องเมตตาหวังดีต้องวางใจให้เป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอคติ ต้องอบรมปัญญา

ให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งด้านวิชาการและความฉลาดรอบรู้ทั้งเหตุและผล” และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ที่เป็นผู้นำกลุ่มต่างๆ ในโรงเรียนคาทอลิกควรดำเนินตามพระราชดำรัสของพระองค์ พร้อมๆ กับดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารอันเป็นฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน แต่ในการดำเนินชีวิตตามสภาพสังคมปัจจุบัน พบว่า ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี รวมไปถึงครูในโรงเรียนต่างๆ มีภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม และมีจำนวนไม่น้อยที่ต้องมีหนี้สินตามธนาคาร นู่มัน (2558: ออนไลน์) ในโพสต์ทูเดย์ ได้กล่าวถึงจำนวนหนี้สิน ปัญหาการเกิดหนี้ และการแก้ไขปัญหา โดยกล่าวไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ระบุว่า “ครูและบุคลากรทางการศึกษามีหนี้ในระบบประมาณ 1.2 ล้านล้านบาท...ยังไม่นับถึงหนี้ในระบบที่ยังไม่มีหน่วยงานไหนการรวบรวมอย่างเป็นรูปธรรม”และสำหรับการเป็นหนี้ของครูนั้น ปรีชา เมืองพรหม นายกสมาคมพัฒนาครูไทย ระบุว่า “เกิดจากวินัยทางการเงินของครูที่เริ่มเสียมาตั้งแต่การเปิดโอกาสให้ครูหลายๆ คนที่กู้เงินในโครงการสวัสดิการเงินกู้กองทุนการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการ

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

ศึกษา (ช.พ.ค.) ที่ให้รู้ได้โดยไม่มีการตรวจ
ข้อมูลเครดิตเหมือนสหกรณ์ ทำให้ไม่สามารถ
ทราบได้ว่าครูเป็นหนี้เสียหรือไม่สามารถเห็น
ภาระหนี้ก่อนกู้ แม้แต่เงินเดือนคงเหลือของผู้กู้
เหลือเพียง 15% ของเงินเดือน ก็สามารถกู้ได้
ซึ่งโดยทั่วไปต้อง 30% ขึ้นไป หรือมากกว่านั้น
ใช้คนค้ำกู้ได้ถึง 3 ล้านบาท” และ “ทุกครั้งที่มี
การพูดถึงปัญหานี้ครู สิ่งที่ได้ยินตามมาก็คือ
แนวทางในการแก้ไข แต่แนวคิดมากมายก็ไม่สามารถ
แก้ไขปัญหานี้อย่างยั่งยืนได้...”

คุณค่าพระวรสารประการหนึ่ง ที่จะสามารถ
ช่วยให้มนุษย์ในสังคมปัจจุบันนี้รอดพ้น
จากวิกฤตในการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบบริโภคนิยม
และวัตถุนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ คือ "ความเรียบง่าย"
พระเยซูเจ้าทรงเจริญชีวิตที่เรียบง่าย
คลุกคลีกับประชาชนคนสามัญ ทุกคนเข้าหา
พระองค์ได้แม้แต่เด็ก ๆ (ลก 18:16) ในพระคัมภีร์
พระองค์ก็ได้ทรงสอนไม่ให้กังวลใจใน
เครื่องแต่งกาย อาหารการกิน เพราะพระเจ้า
ดูแลชีวิตของเราทุกคน (ลก 12:24-27) (มธ 6:32)
องค์พระเยซูเจ้าทรงเป็นแบบฉบับในการ
ดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย การมีเมตตาธรรม รู้จัก
คิดและมีวิจารณญาณแยกแยะชั่วดี รู้จักตัดสินใจ
เลือกทางแห่งความดีงาม และยึดมั่นในทาง
แห่งความดี (ลก.18:8) แม้ในสถานการณ์ที่เรา
ถูกคุกคาม (มธ 5:10; 24:10,12-13) ท่ามกลาง
สถานการณ์ของมนุษย์ที่ดำเนินชีวิตแบบบริโภคนิยม

นิยมและวัตถุนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งพระศาสนจักรคาทอลิกได้แสดงความห่วงใยอย่างชัดเจน
เป็นต้น พระสันตะปาปาฟรังซิส ได้กล่าวไว้ใน
พระสมณสาส์นเตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่ง
พระวรสาร (Evangelii Gaudium) ในข้อที่
196 ว่า “บางครั้งเรากลายเป็นบุคคลที่มีจิตใจ
หยาบกระด้าง เราลึ้ม เราละเลย เราตื่นตาตื่น
ใจไปกับโอกาสการบริโภคและความบันเทิง
ต่างๆ ที่สังคมเสนอให้” นอกจากนี้ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ก็ได้
ทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ
เพียงให้แก่พสกนิกรได้นำไปใช้เป็นหลักในการ
ดำเนินชีวิตด้านความพอเพียงเรียบง่าย จนเป็น
ที่ยอมรับของต่างประเทศอีกด้วย เป็นหลักที่
สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
และการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี โดยให้ความ
พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี
ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งต้องอาศัยการรอบรู้
ในเรื่องต่างๆ และการมีคุณธรรมมาช่วยเป็น
หลักในการดำเนินชีวิต

ครูในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
จันทบุรี จึงควรเป็นต้นแบบในเรื่องของการ
ดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง ให้กับผู้เรียน
และกลุ่มครู และบุคคลรอบข้าง ตามคุณค่า
พระวรสารเรื่องความเรียบง่าย และเป็นไปตาม
หลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ด้วย และ
โรงเรียนคาทอลิกก็ควรมีแนวทางในการพัฒนา
การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความ
เรียบง่ายให้แก่ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กร
คาทอลิกในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
จันทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามคุณค่า
พระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบ
กลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิก
สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคใน
การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่อง
ความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กร
คาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
จันทบุรี

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการ
ดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความ
เรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กร
คาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
จันทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย

1.1 คุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย
ซึ่งเป็นหนึ่งในคุณค่าพระวรสาร 21 ประการ
ของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

1.2 แนวทางการอภิบาลเรื่องความ
เรียบง่ายตามมุมมองจากพระคัมภีร์ และคำ
สอนพระศาสนจักรคาทอลิก

1.2.1 ตามมุมมองจากพระคัมภีร์ และ
คุณค่าพระอาณาจักรพระเจ้า

1.2.2 ตามมุมมองจากเอกสารคำสอน
ของพระศาสนจักร ได้แก่ พระสมณสาส์นเตือน
ใจความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร พระสมณ
สาส์นขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า กฤษฎีกา
สมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกแห่ง
ประเทศไทยคริสตศักราช 2015 เรื่อง พระ
ศาสนจักรที่ยากจนเพื่อคนยากจน

1.3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ
ที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมี
เหตุผล ภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือครูผู้รับ
ผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิก
สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 94 คน

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดย
มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
selection) ได้แก่ บาทหลวงจิตตาทิการองค์กร
ยุวธรรมทูต บาทหลวงจิตตาทิการองค์กรกอง
หน้าร่ำเรียงและพลศีล และบาทหลวงจิตตาทิ
การองค์กรวายุ.ซี.เอส.

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก
ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณค่าพระวรสาร หมายถึงคุณค่าที่พระเยซูสั่งสอนและเจริญชีวิตเป็นแบบอย่างแก่บรรดาศาสนิกษย์และประชาชน ดังที่มีบันทึกในพระคัมภีร์ ตอนที่มิชซีเรียกว่า “พระวรสาร” ซึ่งแปลว่า “ข่าวดี” คำว่า “ข่าวดี” หมายถึงข่าวดีแห่งความรอดพ้นของมนุษย์จากทุกข์ (อสย 61:1) (ลก 4:16-18) (อสย 35:4-6) (ลก 7:22)

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย หมายถึงวิถีการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของพระเยซูคริสตเจ้า ตามคำสั่งสอนและการเจริญชีวิตของพระองค์ที่ชื่นชมยินดีกับความเป็นอยู่แบบพอกิน พอใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย แบ่งปันเกื้อกูลกัน ยอมรับในสิ่งที่ตนเป็นและพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นตามคุณค่าพระวรสาร พระคัมภีร์ คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย 2) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามมุมมองพระคัมภีร์ 3) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรพระเจ้า 4) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคำสอนพระศาสนจักร และ 5) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตนด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย หมายถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนามากกว่าการมีทรัพย์สินสมบัติ การประหยัดตามอัตภาพของตน การเก็บเงินออม การบริโภคนิยมในปริมาณที่พอดี การคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและการคุ้มค่ามากกว่าค่านิยม

การปฏิบัติตนด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามพระคัมภีร์ หมายถึงการประพฤติตนตามหลักศาสนา การพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ไม่โลภ การเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณมากกว่าผลกำไรในกิจกรรมส่วนตัว การรำพึงไตร่ตรองพระวาจาของพระเจ้าในเรื่องการสะสมทรัพย์ การแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่น การมีจิตอาสา รับใช้ผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหวังการได้ทำหน้าที่ที่ดีมากกว่าค่าตอบแทน การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับผู้อื่น การไม่กักตุนข้าวของเครื่องใช้เกินจำเป็น และการใช้อย่างคุ้มค่า

การปฏิบัติตนด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรพระเจ้า หมายถึงการให้ทาน ใส่ถุงทาน การยินดีเมื่อได้รับศีลอภัยบาป การประกาศเรื่องราวของพระเยซูเจ้าตามกำลังความสามารถ การคิดเชิงบวก มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น การให้อภัยคนอื่น การเห็นคุณค่าความสามารถของคนอื่น การช่วยเหลือ

ให้คำปรึกษาผู้ประสบปัญหา การไม่แสวงหา
ทรัพย์สินเงินทองผลประโยชน์เกินความจำเป็น

การปฏิบัติตนด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคำสอนพระศาสนจักร หมายถึงการ
สำนึกผิดและให้อภัยในความผิดพลาดของตน
การขอบคุณพระเจ้าในสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
การมองเห็นคุณค่าของตนเอง ไม่เปรียบเทียบ
ฐานะของตนเองกับผู้อื่น การยินดีกับ
ตนเองและผู้อื่นในการดำเนินชีวิตที่ดี การ
พิจารณาข้อบกพร่องของตนเอง และการ
พยายามปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

การปฏิบัติตนด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง
การประกอบอาชีพอย่างสุจริต การควบคุม
รายรับรายจ่ายอย่างเหมาะสม ทำบัญชีรายรับ
รายจ่าย การประหยัดและเก็บออม ไม่ฟุ้งเฟ้อ
ใช้สอยเงินทองสิ่งของต่างๆ อย่างประมาณตน
และรู้คุณค่า การใช้สิ่งของต่างๆ อย่างคุ้มค่า
นำกลับมาใช้ใหม่ การปลูกพืชผัก สิ่งของเครื่อง
ใช้ต่างๆ เอง การแบ่งปันสิ่งที่มีให้บุคคลรอบ
ข้าง การหาหนทางเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

**ครูผู้รับผิดชอบองค์กรคาทอลิกใน
โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี**
หมายถึงคณะครู และทีมงานครูผู้ทำงานเป็น
ผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิกภายใน
โรงเรียนต่างๆ ที่สังกัดภายในสังฆมณฑล
จันทบุรี ซึ่งกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
ได้แก่ กลุ่มกองหน้าร่ำเร้ง กลุ่มพลศีล กลุ่ม

ยุวธรรมทูต และกลุ่ม วาย.ซี.เอส. ซึ่งการทำ
งานในแต่ละองค์กรจะมีบาทหลวงผู้รับผิดชอบ
องค์กรภายใต้การดำเนินงานของสังฆมณฑล
จันทบุรี

วิธีการดำเนินการ

ประเภทของงานวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัย
แบบผสมผสาน (Mixed Methodology
Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและ
เชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ
ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบ
กึ่งโครงสร้าง

2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรง
เชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า
ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objec-
tive Congruence: IOC) ได้ข้อคำถามที่มีค่า
IOC ระหว่าง 0.66-1.00 และเมื่อนำแบบสอบ
ถามไปทดลองใช้กับกลุ่มครูและทีมงานครูผู้รับ
ผิดชอบองค์กรคาทอลิกในโรงเรียนที่ไม่ได้สังกัด
โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี
(โรงเรียนสังกัดคณะนักบวชในสังฆมณฑล
จันทบุรี) จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) = 0.862 สูงกว่าเกณฑ์ที่ได้
กำหนดไว้คือ ไม่น้อยกว่า 0.7

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก
ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

3. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจาก
กลุ่มประชากร มาตรวจทานความครบถ้วนของ
ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่ามัชฌิมเลขคณิต
(Arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation: σ) เถณฑ์
การพิจารณาระดับการปฏิบัติตนในการดำเนิน
ชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย
ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997: 263)
มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึงมีการ
ปฏิบัติตนในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึงมีการ
ปฏิบัติตนในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึงมีการ
ปฏิบัติตนในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึงมีการ
ปฏิบัติตนในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึงมีการ
ปฏิบัติตนในระดับน้อยที่สุด

4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก
กลุ่มประชากร เสนอต่อกลุ่มบาทหลวงผู้ทรง
คุณวุฒิ จำนวน 3 คน และสัมภาษณ์กลุ่ม
บาทหลวงผู้ทรงคุณวุฒิ ตามประเด็นการ
สัมภาษณ์

5. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาดำเนิน
การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจำแนกและจัดระบบ
ข้อมูล แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ให้ผู้ทรง
คุณวุฒิตรวจสอบยืนยันความตรง (Validity)
ของข้อมูล

6. นำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสรุปผลการ
ศึกษาแล้ว มาเขียนรายงานผลการศึกษา

ผลการวิจัย

1. การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับผลการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

การปฏิบัติตน	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย	4.27	0.49	มาก	1
2. ด้านการเจริญชีวิตเรื่องความเรียบง่ายตามมุมมองพระคัมภีร์	4.00	0.40	มาก	4
3. ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรของพระเจ้า	4.13	0.43	มาก	3
4. ด้านการเจริญชีวิตที่เรียบง่ายตามคำสอนพระศาสนจักร	4.21	0.44	มาก	2
5. ด้านการดำเนินชีวิตเรื่องความเรียบง่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.49	0.45	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	3.49	0.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับผลการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย ($\mu=4.27$, $\sigma=0.49$) รองลงมาคือ ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคำสอนของพระศาสนจักร ($\mu=4.21$, $\sigma=0.44$) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรของพระเจ้า ($\mu=4.13$, $\sigma=0.43$) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามมุมมองพระคัมภีร์ ($\mu=4.00$, $\sigma=0.40$) และ ด้านเจริญชีวิตเรียบง่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu=3.49$, $\sigma=0.45$)

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายที่สำคัญคือ 1) ทักษะคติในการดำเนินชีวิต 2) สภาพการณ์การดำรงสังคมในกระแสบริโภคนิยม 3) ปัญหาการเงินและภาระหนี้สิน โดยมีความคิดเห็นว่า การเจริญชีวิตที่เรียบง่ายนั้นเป็นสิ่งที่ดี เหมาะสมที่จะทำเป็นอย่างยิ่ง แต่ในสภาพชีวิตของความเป็นจริง ครูแต่ละคนยังมีการดำเนินชีวิตประจำวันที่หลากหลายกันไป การที่จะดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายได้ทั้งหมดในแต่ละด้าน เป็นเรื่องที่ท้าทายมากในปัจจุบัน เพราะสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวที่ไหลไปตามกระแสสังคม การใช้ชีวิตตามกระแสสังคมด้วยความลืมหืมหรือความจำเป็น ทำให้ส่งผลกระทบต่อการเงินของตนเองและครอบครัว เป็นต้น การมีโทรศัพท์มือถือ รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตเพื่อความสะดวกสบาย การดูแลรักษาสุขภาพความสวยงาม การมีสมาชิกในครอบครัวมากขึ้นทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการเรียนของลูกที่ปัจจุบันมีการแข่งขันด้านวิชาการสูงมาก สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ข้าวของมีราคาแพงมากขึ้น ประกอบกับไม่มีการจัดการเงินอย่างเป็นระบบ เมื่อเงินไม่พอใช้ก็นำเงินออมมาใช้ หรือต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาอีก ทำให้ปัญหาเรื่องการเงินเพิ่มขึ้น จึงต้องดิ้นรน ปรับตัวเพื่อความอยู่

รอด สำหรับแนวทางการเจริญชีวิตเรียบง่ายในแต่ละด้านนี้ สามารถนำมาใช้เป็นหลักในการตัดสินใจ เตือนใจ เตือนความจำให้พยายามหันกลับมาทำความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญและนำไปใช้ให้ดียิ่งขึ้น ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินชีวิตของกลุ่มครูต้องเปลี่ยนแปลงไป และปัญหาทั้งสามส่วนนี้ก็เกิดขึ้นกับครูส่วนใหญ่จึงควรมีแนวทางต่างๆ ในการพัฒนาการดำเนินชีวิต ที่จะต้องตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความเรียบง่ายตามคุณค่าพระวรสาร

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย มีดังต่อไปนี้

3.1 ครูควรจะปรับเปลี่ยนทัศนคติและความตระหนักถึงคุณค่าในการดำเนินชีวิตในเรื่องความเรียบง่าย เพราะทัศนคติในการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด หากมีความคิดที่ถูกต้องและนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตย่อมช่วยให้สามารถเจริญชีวิตเรียบง่ายได้ดีมากขึ้น แม้ในเรื่องของทรัพย์สินเงินทองในสมัยของพระเยซูเจ้าจะมีไม่มากเท่าในปัจจุบัน แต่เพราะปัญหาเรื่องการเงินนี้เองที่ทำให้ ยูดาส อิสคาริโอท ขาของค์พระเยซูเจ้าในราคาสามสิบบเหรียญ แนวทางในการปรับเปลี่ยนจึงต้องปูพื้นฐานจากความคิดและมุ่งไปสู่การกระทำ โดยผ่านทาง การตระหนักถึงคุณค่าที่ตนเองจะได้รับมา ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและใช้

ชีวิตอยู่บนความพอประมาณ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนครูและนักเรียนที่เราจะต้องดูแลต่อไป

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อจะให้ครูได้เลียนแบบและพัฒนาการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ดังที่พระเยซูเจ้าได้ทรงดำเนินชีวิตเป็นประจักษ์พยานด้วยความเรียบง่ายแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะในด้านการงานที่ผู้บริหารต้องมีหัวใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักในงานของพระเยซูเจ้าอย่างแท้จริง ทำอย่างเต็มกำลังความสามารถ ที่สำคัญผู้บริหารควรให้การส่งเสริมสนับสนุน เอาใจใส่พร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างดีทั้งในเรื่องงานให้ขับเคลื่อนการทำงานที่สะท้อนถึงจิตตารมณ์ตามคุณค่าพระวรสารอย่างชัดเจน มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเอาใจใส่การดำเนินชีวิตของกลุ่มครูให้เจริญชีวิตด้วยความเรียบง่าย ช่วยแนะนำ แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ชมเชยให้รางวัลเพื่อเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานและเจริญชีวิต

3.3 โรงเรียนควรจะช่วยขับเคลื่อนให้ครูได้พัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดี มีพระเยซูเจ้าเป็นศูนย์กลางของการดำเนินชีวิต ซึ่งเท่ากับเป็นการประกาศชีวิตของพระองค์ต่อเพื่อนพี่น้องได้อย่างดี

นอกจากนี้ โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการ จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้กับครู รวมถึงนักเรียนและบุคคลอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะคุณธรรมความพอประมาณ (temperance) และคุณธรรมความรอบคอบ (Prudence) ความยุติธรรม (Justice) ความกล้าหาญ (Fortitude) เพื่อให้พวกเขาได้เปี่ยมด้วยคุณธรรมหลัก 4 ประการตามคำสอนของศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงการดำเนินชีวิต ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต รวมทั้งแนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ซึ่งโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มบุคคลดังกล่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ครูควรจะปรับเปลี่ยนทัศนคติและความตระหนักถึงคุณค่าในการดำเนินชีวิตในเรื่องความเรียบง่าย
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อจะให้ครูได้เลียนแบบและพัฒนาการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาทอลิก
ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

3. โรงเรียนควรจะช่วยขับเคลื่อนให้ครู
ได้พัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสาร
เรื่องความเรียบง่าย โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ

4. โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ควรมีการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมหลัก 4
ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความรอบ
คอบ ความยุติธรรม และความกล้าหาญให้ครู
มากยิ่งขึ้น

5. ครูควรศึกษาหาความรู้เรื่องหลัก
เศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น เพื่อนำมาใช้ใน
การดำเนินชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น โดย
เฉพาะเรื่องของการทำบัญชีประจำวัน การเก็บ
ออม การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดหนี้สิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา การดำเนินชีวิตและ
แนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่า
พระวรสารเรื่องอื่นๆ ของครูผู้รับผิดชอบกลุ่ม
องค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัด
สังฆมณฑลจันทบุรี เช่น ความซื่อสัตย์ ความ
รัก

2. ควรมีการศึกษา แนวทางการแก้ไข
ปัญหาในเรื่องการมีหนี้สินของครูผู้รับผิดชอบ
องค์กรคาทอลิก ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัด
สังฆมณฑลจันทบุรี เพื่อช่วยลดปัญหา และ
ช่วยให้สามารถมาเจริญชีวิตด้วยความเรียบง่าย
ได้อย่างมีคุณภาพดีมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมปัญหาบรรพ**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- จอห์น ปอลที่ 2, สมเด็จพระสันตะปาปา. (1987). **พระสมณสาส์นความห่วงใยเรื่องสังคม** (สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา, ผู้แปล). ม.ป.ท.
- ธนศน์ นุ่นมัน. **อภิปรายหาหนี่คร...ปมที่แก้ไม่ตก 11 ปี ลุกลาม1.2 ล้านล้านบาท**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ : 15 มีนาคม 2564. เข้าถึงได้จาก : <https://www.posttoday.com/politic/report/401921>.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2540). **รวมกฎหมายการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิชย์.
- ฟรังซิส, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2556). **พระสมณสาส์นเตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร**. (2557). (เซอร์ มารีย์ หลุยส์ พรฤกษ์งาม, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- ฟรังซิส, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2558). **พระสมณสาส์นขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า**. (เซอร์ มารีย์ หลุยส์ พรฤกษ์งาม, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. **เศรษฐกิจพอเพียง**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2015. เข้าถึงได้จาก : https://www.chaipat.or.th/site_content/item/19-2009-10-30-07-44-57.html.
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2558). **กฤษฎีกาสัมมนาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- Best, John W. (1997). **Research in Education**. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Cronbach, Lee J. (1984). **Essentials of psychological Testing**. 4 th ed. New York: Harper & Row Publishers.

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของ
สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจ
ของบรรดาเยาวชน

The Apostolic visit to Thailand and the
teachings of Pope Francis have influenced
the attitudes and mental growth of
young people.

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
มจรวัดฉิม กิจสวัสดิ์

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ผศ.ดร.อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ

* คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง วิทยา เลิศทองศักดิ์

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ทศมะ กิจประยูร

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Kommala Suriyapongpraphai

* Faculty of Theology, Saengtham College.
Montawat Kitsawad

* Faculty of Theology, Saengtham College.
Rev.Asst.Prof.Dr.Aphisit Kitcharoen

* Faculty of Humanities, Saengtham College.
Saranyu Pongprasertsin

* Faculty of Theology, Saengtham College.
Rev.Asst.Prof.Wasan Pirulhwong

* Faculty of Theology, Saengtham College.
Rev.Dr.Surachai Chumsriphun

* Faculty of Theology, Saengtham College.
Rev.Wittaya Lerttanongsak

* Faculty of Theology, Saengtham College.
Rev.Tassama Kitprayoon

* Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 4 มิถุนายน 2564

* แก้ไข 6 กรกฎาคม 2564

* ตอรับบทความ 9 สิงหาคม 2564

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน,
วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, วิทยา เลิศทงศ์ศักดิ์ และ ทศมะ กิจประยูร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเจตคติของเยาวชนต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส 2) ศึกษาการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน จากสมณลิขิตเตือนใจ เรื่อง พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่ตรัสแก่เยาวชน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนกับการรับรู้คำสอนเกี่ยวกับบรรดาเยาวชนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทย และคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนคาทอลิกจากสังฆมณฑลต่างๆ ในประเทศไทย ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 456 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Independent sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Pearson correlation)

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เยาวชนที่มีประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสต่างกัน มีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เยาวชนที่รับรู้คำสอนจากสมณลิขิตเตือนใจ เรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสต่างกัน มีการเติบโตทางจิตใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .176$)
4. การเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้คำสอนข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .110$)
5. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส มีความสัมพันธ์กับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .725$)

คำสำคัญ : สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
การเสด็จเยือนประเทศไทย
เจตคติ
การเติบโตทางจิตใจ
เยาวชนคาทอลิก

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน,
วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์, วิทยา เลิศทงนงค์ศักดิ์ และ ทศมะ กิจประยูร

Abstract

Subject research: The Apostolic visit to Thailand and the teachings of Pope Francis have influenced the attitudes and mental growth of young people. This is an exploratory research. For the purpose; 1) Study the attitude of the youths towards the Apostolic visit to Thailand and the teachings of Pope Francis. 2) Study the mental growth of youth from the Working Summary of the post-Synodal Apostolic Exhortation of the Pope Francis, “*Christus Vivit*” and the Sermon of Pope Francis to the youth at the Assumption Cathedral on November 22, 2019. 3) Study the relationship between the attitude towards his visit to Thailand and the teachings of Pope Francis on the experience of welcoming Pope Francis. 4) Study the relationship between the mental growth of youth and the perception of Pope Francis' teachings about youth. 5) Study the relationship between the attitudes towards his visit to Thailand and the teachings of Pope Francis, and the mental growth of the young people. A sample group of 456 Catholic youths from various dioceses in Thailand was obtained from a cluster sampling. The statistics used in this research were percentage (Percentage), mean (M), part. Standard deviation (SD.), Independent sample t-test, one-way ANOVA, and Pearson correlation.

The results showed that:

1. Youths who had different experiences of welcoming Pope Francis between 20-22, November 2019 had a statistically significant difference in attitude at the .05 level.
2. Youth who recognized of Working Summary of the post-Synodal Apostolic Exhortation of the Holy Father Francis “*Christus vivit*”, dedicated to the young, and Pope Francis' sermons, differently, showed a statistically significant difference in mental growth at the .05 level.
3. Pope Francis' attitude towards his Apostolic visit to Thailand and his teachings are related to the experienced welcome of Pope Francis. Between 20-22 November 2019, there were statistically significant at the .05 level. ($r = .176$)
4. The mental growth of the youth is related to the perception of teachings and insights about the youth from Pope Francis statistically significant at the .05 level. ($r = .110$)
5. The attitude towards Pope Francis' visit to Thailand between 20-22 November 2019, there is a relationship with the mental growth of the youth, statistically significant at the .05 level. ($r = .725$)

Keywords: Pope Francis Apostolic Visit to Thailand
Mental growth attitude Catholic Youth

ภูมิหลัง

เด็กและเยาวชน คือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่ง เป็นดังความหวังของสังคม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เท่าทันกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันปัญหาเด็กและเยาวชนมีจำนวนมาก ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรมและมีความสุขกับความพอเพียงจึงเป็นภารกิจที่สำคัญ โดยองค์สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ตรัสไว้ในสมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ว่า “เยาวชนเป็นมากกว่าแค่ช่วงเวลาหนึ่งแต่เป็นสภาวะของจิตใจ นี่คือเหตุผลว่าเพราะเหตุใดสถาบันอันเก่าแก่อย่างพระศาสนจักร สามารถรับประสบการณ์การฟื้นฟูขึ้นใหม่และกลับไปสู่ช่วงเวลาที่เราเรียกของประวัติศาสตร์พระศาสนจักร พระศาสนจักรรู้สึกได้รับเรียกให้กลับไปยังความรักครั้งแรกด้วยสิ้นสุดจิตใจ เมื่อนึกถึงความจริงนี้สภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 กล่าวว่า “พระศาสนจักรเป็นเยาวชนคนหนุ่มสาวที่มั่งคั่งด้วยประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีชีวิต และก้าวหน้าไปสู่ความครบบริบูรณ์ของมนุษย์ในกาลเวลาและเป้าหมายอันสูงสุดของประวัติศาสตร์และชีวิต” ในพระศาสนจักรเป็นไปได้เสมอที่จะพบกับพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็น “เพื่อนร่วมทางและมิตรสหายของเยาวชน” (สภาประชุมบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย,

2562) จากข้อความข้างต้นชี้ให้เห็นว่าพระศาสนจักรให้ความสำคัญกับบรรดาเยาวชนเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากบรรดาเยาวชนเป็นปัจจุบันของพระศาสนจักรที่สามารถสร้างพระศาสนจักรให้งดงามได้ในอนาคต

ด้วยความคาดหวังของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีต่อบรรดาเยาวชนในสมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ข้อที่ 3 ที่ว่า “ด้วยความรักห่วงใยเป็นพิเศษ พ่อขอมอบสมณลิขิตเตือนใจฉบับนี้แก่เยาวชนคริสตชนทุกคน ซึ่งเป็นการเตือนถึงความมั่นใจที่เกิดจากความเชื่อ และในขณะที่เดียวกันก็ช่วยส่งเสริมลูกให้เจริญเติบโตขึ้นในความศักดิ์สิทธิ์และในความตั้งใจจริงต่อกระแสเรียกของลูกแต่ละคน แต่เมื่อสมณลิขิตเตือนใจฉบับนี้อยู่ในกระบวนการประชุมสมัชชา พ่อจึงขอมอบสมณลิขิตฉบับนี้แก่บรรดาประชากรของพระเจ้า บรรดาผู้อภิบาล และพี่น้องทั้งหลายเพราะเราทุกคนได้รับการเรียกร้องและกระตุ้นให้ไตร่ตรองทั้งในเรื่องของเยาวชนและเพื่อเยาวชน เพราะฉะนั้น พ่อจะพูดโดยตรงกับบรรดาเยาวชนในบางบท และในบทอื่นๆ พ่อจะเสนอแนวทางทั่วไปเพิ่มเติมสำหรับการพิจารณาไตร่ตรองของพระศาสนจักร” (สภาประชุมบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2562) เป็นการเน้นย้ำเกี่ยวกับความคาดหวังของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีต่อเยาวชนว่าพระองค์ปรารถนาให้บรรดาเยาวชน

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ดำเนินชีวิตเติบโตขึ้นด้วยความศักดิ์สิทธิ์ มีการแสดงออกซึ่งความเป็นพี่น้องกัน มีพฤติกรรมและการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

ก่อนที่บรรดาเยาวชนจะมีพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ ต้องเกิดจากกระบวนการคิดและรู้สึกยอมรับคุณค่าของสิ่งต่างๆ จากนั้นก็พร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการตอบสนอง ไม่ว่าจะเป็นตอบสนองต่อสิ่งของตอบสนองต่อบุคคล หรือตอบสนองต่อข้อคิดเห็นใดๆ ซึ่งเราเรียกสิ่งเหล่านี้ว่า เจตคติ (Munn, 1972) ดังนั้นการแสดงออกของเยาวชนตามความคาดหวังของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสนั้นจำเป็นต้องรับรู้ เกิดความประทับใจ และเกิดการยอมรับคุณค่า คำสอน และสิ่งต่างๆ จากสมเด็จพระสันตะปาปาเพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามความคาดหวัง หรืออาจกล่าวได้ว่าต้องส่งเสริมให้บรรดาเยาวชนเกิดมีเจตคติที่ดี ต่อองค์สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และการเกิดเจตคติที่ดีนั้น ส่วนหนึ่งมาจากประสบการณ์และหากเป็นประสบการณ์ครั้งแรกก็จะมีผลให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ อย่างยั่งยืน (Oskamp, 1977) โดยในการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสอย่างเป็นทางการในครั้งนี้ ถือเป็นประสบการณ์การรับเสด็จพระสันตะปาปาครั้งแรกของบรรดาเยาวชน ส่งผลให้เกิดเจตคติของบรรดาเยาวชนอีกด้วย

ด้วยเหตุที่การเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสอย่างเป็นทางการ เป็นเหตุการณ์แห่งประวัติศาสตร์ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยและการมีสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชาเรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคน นับเป็นประสบการณ์และแนวทางการดำเนินชีวิตที่พิเศษสำหรับเยาวชนไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน เพื่อเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของบรรดาเยาวชนมากยิ่งขึ้น นำสู่การส่งเสริมบรรดาเยาวชนตามความคาดหวังของพระศาสนจักรต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติของบรรดาเยาวชนต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
2. เพื่อศึกษาการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนจากสมณลิขิตเตือนใจหลังการประชุมสมัชชา เรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากร

ของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่ตรัสแก่เยาวชน ณ อาสนวิหารอัสสัมชัญ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนกับการรับรู้คำสอนเกี่ยวกับบรรดาเยาวชนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

สมมติฐานในการวิจัย

1. เยาวชนที่มีประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ต่างกันมีเจตคติแตกต่างกัน

2. เยาวชนที่รับรู้คำสอนจากสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชา เรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับ

บรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสต่างกัน มีการเติบโตทางจิตใจแตกต่างกัน

3. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

4. การเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้คำสอนข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชน จากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

5. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 มีความสัมพันธ์กับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการศึกษานี้ เป็นเยาวชนคาทอลิกตามสังฆมณฑลต่างๆ ทั้ง 11 สังฆมณฑล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นเยาวชนที่คาทอลิก 11 สังฆมณฑล ทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 456 คน

**การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน**

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

- ประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

- การรับรู้คำสอน ข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

2. ตัวแปรตาม

- เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

- การเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส หมายถึง ประมุขพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกลำดับที่ 266

การเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส หมายถึง การเสด็จเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20 – 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

คำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสเกี่ยวกับเยาวชน หมายถึง สมณลิขิตเตือนใจหลังการประชุมสมัชชาเรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคนและบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่

ตรัสแก่เยาวชน ณ อาสนวิหารอัสสัมชัญ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562

ประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 หมายถึง ประสบการณ์ของเยาวชนที่มีโอกาสร่วมรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส โอกาสเสด็จเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

การรับรู้คำสอนข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส หมายถึง การที่เยาวชนรับรู้คำสอน ข้อความ เนื้อหาจากประชุมสมัชชาเรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคนและบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่ตรัสแก่เยาวชน ณ อาสนวิหารอัสสัมชัญ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562

นิยามปฏิบัติการ

1. **เจตคติ** หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มการกระทำ ของเยาวชนที่แสดงออกต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีไว้สำหรับเยาวชน โดยส่งผลต่อพฤติกรรมที่เยาวชนจะแสดงออกในอนาคตต่อสังคมและต่อพระศาสนจักรโดยมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 ด้านความคิด (Cognitive Component) คือ การที่เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับการเสด็จเยือนประเทศไทยและความสำคัญของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสและความรู้ต่อคำสอนสำหรับบรรดาเยาวชนในสมณลิขิตเตือนใจพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์โดยสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และบทเทศน์ คำสอนที่พระสันตะปาปาได้ตรัส ณ อาสนวิหารอัสสัมชัญ บางรัก กรุงเทพฯ

1.2 ด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ การที่เยาวชนมีความรู้สึกต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส การมีโอกาสร่วมรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และต่อคำสอนสำหรับบรรดาเยาวชนในสมณลิขิตเตือนใจพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์โดยสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และบทเทศน์ คำสอนที่พระสันตะปาปาได้ตรัส ณ อาสนวิหารอัสสัมชัญ บางรัก กรุงเทพฯ

1.3 ด้านแนวโน้มการกระทำ (Action Component) คือ การที่เยาวชนมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และแนวโน้มการกระทำตามสิ่งที่สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ปฏิบัติ หรือได้ตรัสสอนตามสมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ และบทเทศน์ คำสอน ที่พระสันตะปาปาได้ตรัส ณ อาสนวิหารอัสสัมชัญ บางรัก กรุงเทพฯ

โดยแบบสอบถามเจตคติครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก และด้านการกระทำ ทั้งนี้ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบบรรยาย จำนวน 6 ข้อ และเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 30 ข้อ โดยผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีเจตคติที่ดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

2. การเติบโตทางจิตใจของเยาวชน หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวทางจิตใจ ความสามารถในการเข้าใจตนเองในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และสามารถตอบคำถามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหมาย จุดมุ่งหมาย และคุณค่าของชีวิตรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพระเจ้า และกับสรรพสิ่งทั้งหลายที่อยู่รอบตัวซึ่งจะทำให้สามารถคิดพิจารณาแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ต้องเผชิญได้อย่างเหมาะสมตามกระแสเรียกและพระพรที่พระเจ้ามอบให้ โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 ด้านความเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่นอกเหนือจากการรับรู้จากประสาทสัมผัส คือความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่เหนือจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของบุคคลที่จะเข้าใจ

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ได้ ได้แก่ การรับรู้ว่าพระเจ้าทรงเป็นความรัก พระเจ้าทรงรักบรรดาเยาวชนอย่างไม่มีสิ้นสุด และทรงเห็นคุณค่าในตัวของคนทุกคนโดยไม่มองความบกพร่องที่เราได้กระทำ การรับรู้ว่าพระคริสตเจ้าทรงช่วยทุกคนให้รอดพ้นจากบาป อาศัยการสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนของพระองค์ และการรับรู้ว่าพระคริสตเจ้ายังทรงพระชนม์ พระคริสตเจ้ายังมีชีวิตอยู่ในชีวิตของบรรดาเยาวชนในทุกช่วงเวลา

2.2 ด้านความเข้าใจตนเอง คือ ความสามารถที่จะค้นหาความหมายในชีวิตจากประสบการณ์ต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ อาศัยการพิจารณาถึงพระพร พรสวรรค์ หรือความสามารถ ที่แต่ละคนได้รับมาจากพระเจ้า และหาเหตุผลว่าทำไมเราถึงถูกสร้างขึ้นมา เราอยู่บนโลกนี้เพื่ออะไร และอะไรคือแผนการณ์ของพระเจ้าที่มีต่อเรา

2.3 ด้านความกล้าหาญที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ไม่ยึดติดกับตนเอง คือ ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเอง ให้กล้าออกจากพื้นที่ปลอดภัยของตนเอง รู้จักเปิดใจ เป็นตัวของตัวเองอย่างเหมาะสม กล้าที่จะฝันและพร้อมที่จะผิดพลาด

2.4 ด้านการเชื่อมโยงตนเองกับสิ่งต่างๆ ในสังคม คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงตนเองกับบุคคลต่างๆ ในชุมชน หรือในสังคม รวมถึงกับบุคคลอื่นๆ การเห็นความดีงามที่มีในบุคคลอื่น การใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์พี่น้อง

2.5 ด้านการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีคุณค่า คือ ความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างดี และมีคุณค่า การมีความสุขกับปัจจุบัน ใช้ชีวิตในปัจจุบัน เต็มเต็มให้เปี่ยมล้นด้วยความรัก อีกทั้งการชื่นชมยินดีต่อสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ของชีวิตในแต่ละวันและปรารถนาที่จะดำเนินชีวิตอยู่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพกับสิ่งใหม่ การใช้ความสามารถและทักษะที่มีอย่างสร้างสรรค์ ด้วยความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมทางสังคม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

แบบสอบถามด้านการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยสังเคราะห์มาจากแนวคิดและองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณร่วมกับสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชา เรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่ตรัสแก่เยาวชนทั้งนี้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 25 ข้อ โดยผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากกว่าแสดงว่ามีการเติบโตทางจิตใจมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

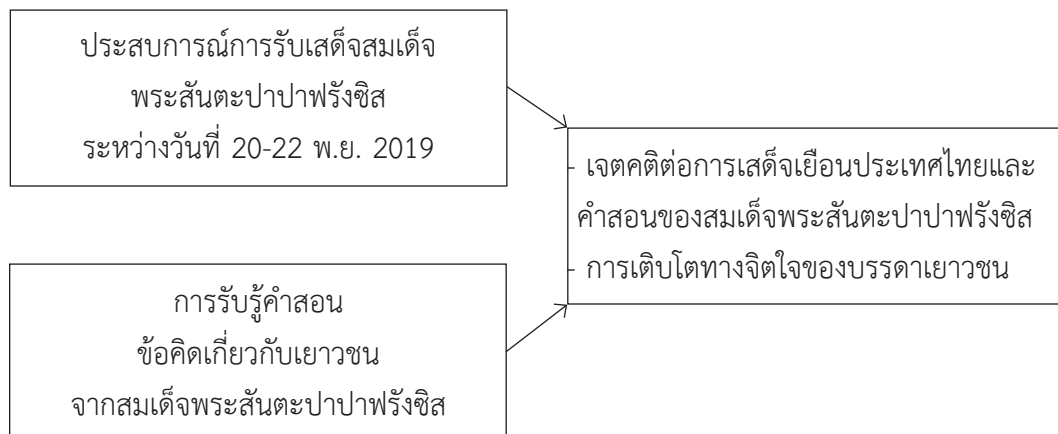
กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน,
วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์, วิทยา เลิศทองศักดิ์ และ ทศมะ กิจประยูร

กว่า

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 และการรับรู้คำสอน ข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชน จากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสมาเป็นตัวแปรต้นเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของ

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส กับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน ระหว่างกลุ่มที่มีประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์รับเสด็จ อีกทั้งกลุ่มเยาวชนที่รับรู้คำสอน ข้อคิดสำหรับเยาวชนในสมณลิขิตเตือนใจหลังการประชุมสมัชชา เรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่ตรัสแก่เยาวชน จากแนวคิดข้างต้นนั้นจะได้เป็นกรอบแนวคิดดัง

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการทำวิจัย

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
ของผู้ให้ข้อมูล มีลักษณะแบบเลือกตอบ
จำนวน 4 ข้อ

2. แบบบรรยายเจตคติต่อการรับเสด็จ
สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสจำนวน 6 ข้อ
มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.6 - 1

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการ
เสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระ
สันตะปาปาฟรังซิส จำนวน 30 ข้อ มีค่า
อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .303 ถึง
.894 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิด
ความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่า
กับ .969

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับการเติบโตทาง
จิตใจของบรรดาเยาวชน จำนวน 25 ข้อ มีค่า
อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .248 ถึง
.846 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิด
ความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่า
กับ .942

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวม ข้อมูล

ก่อนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการ
โรงเรียนต่างๆ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจิตตา
ภิบาล ครูผู้สอนวิชาคริสต์ศาสนาของโรงเรียน

ต่างๆ ผู้นำเยาวชนตามวัดต่างๆ เพื่อขอความ
อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
นักเรียน บรรดาเยาวชน และนักวันเวลาในการ
ส่งแบบสอบถามกลับคืน

ดำเนินการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ถึงเดือน
มกราคม พ.ศ. 2564 โดยรูปแบบการเก็บ
ข้อมูลมี 2 รูปแบบ ได้แก่ แบบสอบถาม ผ่าน
ระบบออนไลน์ ด้วย Google Form และแบบ
สอบในรูปแบบกระดาษ สำหรับแบบสอบถาม
ทั้งแบบออนไลน์ และรูปแบบกระดาษ มี
ข้อความให้ความยินยอมในการดำเนินการวิจัย
โดยยึดหลักการเคารพในบุคคลตามหลักจริย
ธรรมการวิจัยในมนุษย์

หลังการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รวบรวม
มาจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ตามหลักสถิติ

สถิติที่ใช้

- การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (SD.)
- การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง
กลุ่ม ได้แก่ Independent sample t-test
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่
Pearson correlation

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน,
วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, วิทยา เลิศทงศ์ศักดิ์ และ ทศมะ กิจประยูร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเยาวชนที่ตอบแบบสอบถาม (n=456)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเจตคติและการเติบโตทางจิตใจที่เป็นผลจากการเสด็จเยือนประเทศไทย และคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ได้แก่ เยาวชนคาทอลิกขนาดกลุ่มตัวอย่าง 456 คนดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การรับเสด็จ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562	มีโอกาสร่วม รับเสด็จ	346	75.9
	ไม่มีโอกาสร่วม รับเสด็จ	110	24.1
การรับรู้คำสอน ข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชน จากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส	ทราบคำสอน	389	85.3
	ไม่ทราบคำสอน	67	14.7
สังฆมณฑล	อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ	297	65.1
	สังฆมณฑลราชบุรี	14	3.1
	สังฆมณฑลจันทบุรี	5	1.1
	สังฆมณฑลเชียงใหม่	54	11.8
	สังฆมณฑลเชียงราย	15	3.3
	สังฆมณฑลนครสวรรค์	25	5.5
	สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี	5	1.1
	อัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง	8	1.8
	สังฆมณฑลนครราชสีมา	20	4.4
	สังฆมณฑลอุบลราชธานี	8	1.8
	สังฆมณฑลอุดรธานี	5	1.1

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
สังกัดโรงเรียน	โรงเรียนของสังฆมณฑล	207	45.4
	โรงเรียนของคณะนักบวช	138	30.3
	โรงเรียนคริสตชนคาทอลิก	53	11.6
ระดับชั้น	ม.1	30	6.6
	ม.2	57	12.5
	ม.3	71	15.6
	ม.4	84	18.4
	ม.5	99	21.7
	ม.6	67	14.7
	สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	48	10.5
เพศ	ชาย	225	49.3
	หญิง	231	50.7

จากตาราง 1 พบว่า เยาวชนที่ทำแบบสอบถามจำนวน 456 คน มีโอกาสเข้าร่วมรับเสด็จหรือต้อนรับสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสร้อยละ 75.9 มีเยาวชนที่ทราบคำสอนที่สมเด็จพระสันตะปาปาได้ตรัสสอนร้อยละ 85.3 ส่วนใหญ่เป็นเยาวชน ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ร้อยละ 65.1 สังกัดสังฆมณฑลเชียงใหม่ร้อยละ 11.8 ตามลำดับ โดยศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลร้อยละ 45.4 โรงเรียนของคณะนักบวชร้อยละ 30.3 โรงเรียนคริสตชนคาทอลิกร้อยละ 11.6 และสังกัดโรงเรียนอื่นๆ ร้อยละ 12.7 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 21.7 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 18.4 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 15.6 ตามลำดับ ซึ่งเป็นเพศชายร้อยละ 49.3 และเพศหญิงร้อยละ 49.3

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน,
วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, วิทยา เลิศทองศักดิ์ และ ทศมะ กิจประยูร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เจตคติเกี่ยวกับการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน (n=456)

ผู้วิจัยตรวจสอบระดับเจตคติเกี่ยวกับการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และระดับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติเกี่ยวกับการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส กับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ตัวแปร	M	SD	ระดับ
เจตคติเกี่ยวกับการเสด็จเยือนประเทศไทย และคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส	5.66	.43	ดีมาก
การเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน	5.57	.46	สูงมาก

จากตาราง 2 พบว่าเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสอยู่ในระดับดีมาก (M = 5.66) และการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนอยู่ในระดับสูงมาก (M = 5.57)

จากนั้นผู้วิจัยทำวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ตามตัวแปรประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของบรรดาเยาวชนระหว่างกลุ่มที่มีโอกาสเข้าร่วมรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส กับกลุ่มที่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมรับเสด็จโดยใช้สถิติ T-test independent samples ดังแสดงในตาราง 3

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทย
และคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ตามตัวแปรประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระ
สันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

ตัวแปร	n	M	SD	t	p
มีโอกาสเข้าร่วมรับเสด็จ	346	5.70	.39	3.29*	.001
ไม่มีโอกาสเข้าร่วมรับเสด็จ	110	5.50	.55		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าเจตคติต่อเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะ
ปาปาฟรังซิสระหว่างบุคคลที่มีโอกาสเข้าร่วมรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับบุคคลที่ไม่มี
โอกาสเข้าร่วมรับเสด็จมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากนั้นผู้วิจัยทำวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการเติบโตทางจิตใจของบรรดา
เยาวชนเพื่อเปรียบเทียบการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนระหว่างกลุ่มที่ทราบคำสอนของ
สมเด็จพระสันตะปาปา กับกลุ่มที่ไม่ทราบคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาโดยใช้สถิติ T-test
independent samples ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน
ตามตัวแปรการรับรู้คำสอนและข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

ตัวแปร	n	M	SD	t	p
ทราบคำสอน	389	5.59	.45	2.36*	.004
ไม่ทราบคำสอน	67	5.44	.53		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน,
วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, วิทยา เลิศทองศักดิ์ และ ทศมะ กิจประยูร

จากตาราง 4 พบว่าการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน ระหว่างบุคคลที่ทราบคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปากับบุคคลที่ไม่ทราบคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากนั้นผู้วิจัยทำวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศส กับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศสโดยใช้สถิติ Pearson correlation และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน กับการรับรู้คำสอนเกี่ยวกับบรรดาเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศส ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศสกับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศส และความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน กับการรับรู้คำสอนเกี่ยวกับบรรดาเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศส

ตัวแปร	Pearson correlation(r)	Sig (2-tailed)
เจตคติ	.176*	.000
การเติบโตทางจิตใจ	.110*	.019

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่าเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศสกับประสบการณ์การรับเสด็จ มีความสัมพันธ์กัน ($r=.176$, $Sig=.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน กับการรับรู้คำสอนเกี่ยวกับบรรดาเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศส ($r=.110$, $Sig=.019$) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากนั้นผู้วิจัยทำวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฝรั่งเศสกับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน โดยใช้สถิติ Pearson correlation ดังแสดงในตาราง 6

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ตัวแปร	Pearson correlation(r)	Sig (2-tailed)
การเติบโตทางจิตใจ	.725*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสกับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน ($r=.725$, $Sig=.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เยาวชนที่มีประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ต่างกันมีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เยาวชนที่รับรู้คำสอนจากสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชา เรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน

และประชากรของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสต่างกัน มีการเติบโตทางจิตใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.176$)

4. การเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้คำสอนข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.110$)

5. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 มีความสัมพันธ์กับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.725$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เยาวชนที่มีประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ต่างกันมีเจตคติแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า เยาวชนที่มีประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ต่างกัน มีเจตคติแตกต่างกัน เป็นไปตามแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551) ที่กล่าวว่าเจตคติเกิดจากการมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เจตคติอาจเปลี่ยนได้จากประสบการณ์ที่เราได้รับเพิ่มเติมซึ่งในการวิจัยนี้บรรดาเยาวชนมีระดับเจตคติที่ดีมากเนื่องจากมีประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และมีการรับรู้คำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส อีกทั้งบรรดา

เยาวชนมีเจตคติที่ดีจากการร่วมกิจกรรมทางสังคม ซึ่งการรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาถือเป็นกิจกรรมหนึ่งทางสังคมตามแนวคิดของ ประณต คำนิม (2549) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากกว่าในวัยเด็ก ส่งผลให้วัยรุ่นปรับตัวต่อสถานการณ์ทางสังคมได้ดีกว่าเดิม เมื่อวัยรุ่นมีการเข้าสังคมมากก็ส่งผลให้วัยรุ่นมีสมรรถภาพทางสังคม (Social competency) สูงตามไปด้วย โดยวัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับความสามารถ จะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุข สุขสำราญ (2555) ที่ศึกษาเจตคติด้านหลักศีล 5 ในชีวิตประจำวันของนักเรียนวัยรุ่น พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นศึกษาแตกต่างกันมีเจตคติด้านหลักศีล 5 โดยรวมแตกต่างกัน

ในแบบบรรยายจากแบบสอบถามที่สอบถามบรรดาเยาวชนเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส และต่อคำสอนจากสมเด็จพระสันตะปาปา บรรดาเยาวชนได้บรรยายความรู้สึกว่า ดีใจ ประทับใจ ภูมิใจ มีความยินดีมีความสุขเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเสด็จมาของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสในครั้งนี้ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกซาบซึ้ง รู้สึกอบอุ่นต่อสิ่งที่สมเด็จพระสันตะปาปาได้กระทำการระหว่าง

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ประทับอยู่ในประเทศไทย สำหรับสิ่งที่บรรดาเยาวชนประทับใจ ได้แก่ คำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน โดยเฉพาะ สามารถนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ดี และเหมาะสมกับตนเอง นอกจากนี้บรรดาเยาวชน ยังมีความประทับใจสมเด็จพระสันตะปาปา ทั้งด้านความสุภาพ ความอ่อนโยน ความถ่อมตน ซึ่งสิ่งที่เห็นได้ชัดคือ เหตุการณ์ที่พระองค์โน้มตัวลงมาหาบรรดาเยาวชนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย มีการจุมพิต ปกพระหัตถ์เหนือศีรษะ เพื่ออวยพรบรรดาเยาวชน และการให้กำลังใจบรรดาเยาวชน มีความประทับใจในรอยยิ้มที่พระองค์ทรงยิ้มให้แก่บรรดาเยาวชน ส่งผลให้บรรดาเยาวชนมีแนวโน้มต่อการกระทำในทางที่ดีเพื่อสังคม ซึ่งจากแบบบรรยายประสบการณ์ของบรรดาเยาวชนแสดงให้เห็นว่าพวกเขาพร้อมที่จะแสดงออกตามคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส เป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของแบนดูรา ที่เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยจากสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วย อีกทั้งตัวแบบสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แกรต แกรเนียล (2018) ที่ได้ศึกษาผลจากการเสด็จเยือนประเทศไอร์แลนด์

ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ระหว่างวันที่ 25 – 26 สิงหาคม 2018 โดยพบว่าประชาชนร้อยละ 31 มองว่าการเสด็จของพระสันตะปาปาครั้งนี้ เป็นช่วงเวลาที่ยาวยาวจิตใจบรรดาคริสตชน ประชาชนร้อยละ 50 เห็นว่าการเสด็จเยือนครั้งนี้เป็นสิ่งที่ดีสำหรับพระศาสนจักรในประเทศไอร์แลนด์ ร้อยละ 24 เห็นว่าจะสามารถฟื้นฟูความเชื่อให้แก่ประชาชนชาวไอร์แลนด์ได้ ร้อยละ 39 มีความคิดเห็นในทางที่ดีขึ้นต่อพระศาสนจักร หลังการเสด็จเยือนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนไอร์แลนด์มีการปฏิบัติศาสนกิจที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น คือการสวดภาวนา ความเมตตาต่อบุคคลอื่น และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการเสด็จมายังประเทศไอร์แลนด์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ยังกระตุ้นให้ชาวคาทอลิกไอร์แลนด์บริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือคนยากจนมากขึ้น อีกทั้งคริสตชนอยากกลับไปรับศีลออกญาบาปมากขึ้นอีกด้วย

2. เยาวชนที่รับรู้คำสอนจากสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชาเรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ต่างกัน มีการเติบโตทางจิตใจแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า เยาวชนที่รับรู้

คำสอนจากสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชาเรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสสำหรับบรรดาเยาวยาวชนและประชากรของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ต่างกันมีการเติบโตทางจิตใจแตกต่างกัน โดยจากการรับรู้คำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสสำหรับบรรดาเยาวยาวชนมีผลต่อการเติบโตทางจิตเจ้านั้นสอดคล้องกับแนวคิดของซิสค์ และทอร์แรนซ์ (2001) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นความตระหนักในตนเองอย่างลึกซึ้งและจะมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งไม่ใช่แค่มิติทางด้านร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงมิติทางด้านจิตใจ และจิตวิญญาณด้วย โดยคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสเป็นการกระตุ้นให้บรรดาเยาวยาวชนตระหนักถึงเกี่ยวกับตนเองอย่างลึกซึ้งเพื่อส่งเสริมให้ใช้ความสามารถของตนเองเพื่อสังคมส่วนรวม จากแบบบรรยายในแบบสอบถามบรรดาเยาวยาวชนมีความรู้สึกและความคิดเห็นว่าคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสเป็นคำสอนที่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น คำสอนที่ว่า “ถ้าล้มอย่าล้มเล็ก ล้มแล้วให้ลุกขึ้นทันทีหรือให้คนอื่นช่วยเหลือให้ลุกขึ้น” “อย่าปล่อยชีวิตไปวันๆ จงใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ดำเนินชีวิตให้ไปข้างหน้าก้าวอย่างไปข้างหน้าเสมอ ทำอะไรจริงจัง แล้วลูกจะมีความสุขมาก” อีกทั้งยังประทับใจใน

คำสอนที่ส่งเสริมให้บรรดาเยาวยาวชนได้ทำสิ่งดีดีเพื่อผู้อื่น อาศัยความสามารถของตัวเอง การที่บรรดาเยาวยาวชนสามารถเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างง่ายดาย ส่งผลให้มีแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตเพื่อรับใช้พระศาสนจักร และการดำเนินชีวิตในการเป็นคริสตชนที่ดีต่อไป จากคำสอนเหล่านี้ทำให้บรรดาเยาวยาวชนที่รับรู้คำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส มีการเติบโตทางจิตใจดีกว่าบรรดาเยาวยาวชนทั่วไป โดยเยาวยาวชนส่วนใหญ่พร้อมที่จะนำคำสอนของพระสันตะปาปาฟรังซิสไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งความคิดและความรู้สึกของบรรดาเยาวยาวชนที่มีต่อคำสอนจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส เป็นไปตามแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget, 1971) ในมิติของการคิดเชิงนามธรรม (Abstract thought) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นสามารถคิดถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมยากๆ ได้เข้าใจความคิดเชิงนามธรรมต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการที่วัยรุ่นมีแนวคิดที่ลึกซึ้งเช่นนี้ทำให้มีการเติบโตทางจิตใจที่ดี จากการรับรู้คำสอนที่เป็นเชิงนามธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็ดเวิร์ด มายด์แบทช์และคณะ (2015) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลจากการคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสเกี่ยวกับปัญหาโลกร้อนพบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 คาทอลิกชาวอเมริกามีความกังวลเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพมากขึ้น ซึ่งเป็น

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

ผลมาจากคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสเกี่ยวกับปัญหาโลกร้อนในพระสมณสาส์นเลาดาโต ซี

3. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การรับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 แสดงว่าประสบการณ์ของบรรดาเยาวชนที่ได้รับเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส มีผลต่อเจตคติเป็นอย่างดี โดยหากเยาวชนมีประสบการณ์การรับเสด็จก็จะส่งผลให้มีเจตคติที่ดีตามไปด้วย เป็นไปตามแนวคิดของออสแคมป์ (Oskamp, 1977) ที่กล่าวถึงปัจจัยของการที่บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากหลายสิ่ง ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะประสบการณ์ครั้งแรกจะส่งผลให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ อย่างฝังใจซึ่งประสบการณ์รับเสด็จพระสันตะปาปาครั้งนี้ เป็นประสบการณ์ครั้งแรกของบรรดาเยาวชน ส่งผลให้พวกเขาเกิดความประทับใจ และในอีกปัจจัยหนึ่งเกิดจากสื่อมวลชน ที่ได้ให้ข้อมูลต่างๆ กับบุคคลทำให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งเร้านั้น โดยระหว่างการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสนั้นถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งประวัติ การกิจ คำสอน และการกระทำของสมเด็จพระสันตะปาปา

ฟรังซิส เป็นผลให้บรรดาเยาวชนมีเจตคติที่ดีต่อการเสด็จเยือนประเทศไทย และคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราณุวัฒน์ คำปลิว (2561) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและพฤติกรรม การปฏิบัติเกี่ยวกับนันทนาการของนักศึกษาซึ่งพบว่าเจตคติของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม

4. การเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้คำสอนข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส นั้นแสดงให้เห็นว่าการรับรู้คำสอนข้อคิดเกี่ยวกับบรรดาเยาวชนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ส่งผลต่อการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสสำหรับบรรดาเยาวชนนั้น เป็นคำสอนที่ทำให้บรรดาเยาวชนได้ไตร่ตรองถึงคุณค่าและความหมายของชีวิตตนเอง ซึ่งเป็นคำสอนที่เหมาะสมกับช่วงวัยตามแนวคิดของ ประณต คำนิม (2549) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นมีการคิดในหลายแง่มุม ซึ่งเป็นความสามารถที่จะคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ได้หลากหลาย โดยวัยรุ่นสามารถมองสิ่งต่างๆ ที่ซับซ้อนได้ ความสามารถในการคิดแบบหลายแง่มุม ส่งผลให้วัยรุ่นสามารถให้คำตอบต่อสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าในวัยเด็ก โดยการเพิ่มศักยภาพของบุคคลในการคิดหลายแง่มุมยังส่งผลต่อพฤติกรรมและการคิดของวัยรุ่นใน

สถานการณ์อื่นๆ โดยวัยรุ่นสามารถบรรยายตัวเองและคนอื่นๆ ได้หลากหลายและซับซ้อนขึ้น มีการมองปัญหาจากหลายมุมมอง ทั้งจากมุมมองของตนเองและมุมมองของคนอื่น วัยรุ่นจะเกิดความเข้าใจว่าบุคลิกภาพของตนไม่ได้มีเพียงด้านเดียว หรือสถานการณ์ทางสังคมอาจมีความหมายต่างๆ ไปได้มากมาย ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละบุคคล สิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นมีสัมพันธภาพกับคนอื่นๆ เป็นไปตามแนวคิดของ เพียเจต์ (Piaget, 1971) ที่กล่าวถึงการคิดเกี่ยวกับการหยั่งลึกด้านวรรณกรรม โดยสมณลิขิตเตือนใจถือเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งซึ่งได้ให้ความเห็นว่า วัยรุ่นในขั้นการคิดด้วยนามธรรมจะเข้าใจความหมายของภาษาในหลายแง่มุม สามารถเข้าใจความหมายแฝงในวรรณกรรมต่างๆ ได้ดีกว่าวัยเด็ก ส่งผลให้มีการพิจารณาถึงวรรณกรรมอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และความคิดของวัยรุ่นส่งผลต่อการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน นั้นเป็นไปตามแนวคิดของ โซฮาร์และมาร์แชล (2000) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงว่า ต้องเป็นบุคคลกล้าหาญที่จะปรับเปลี่ยนตนเองไม่ยึดติดกับตนเอง มีความสามารถที่จะเป็นอิสระจากกรอบเดิมๆ และจากสิ่งที่คนทั่วไปยึดมั่น ยอมรับ อีกทั้งรู้จักและเข้าใจตนเอง รวมทั้งเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งต่างๆ รอบตัว สอดคล้องกับงาน

วิจัยของ ชูด และ คณะ (2012) ที่ได้ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะส่วนบุคคล ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และสุขภาวะในนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 120 คน โดยใช้แนวคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณพบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณด้านการตระหนักรู้แบบข้ามพ้น เป็นตัวทำนายสุขภาวะได้

5. เจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสระหว่างวันที่ 20 - 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 มีความสัมพันธ์กับการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน แสดงให้เห็นว่าหากบรรดาเยาวชนมีเจตคติต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสในระดับที่สูงก็จะมี การเติบโตทางจิตใจในระดับที่สูงเช่นเดียวกันเป็นไปตามแนวคิดของซอร์และไรท์ (1967) ที่กล่าวว่าเจตคติมีค่าสหสัมพันธ์ภายในเปลี่ยนแปลงไปตามกลุ่ม นั่นคือกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์กันสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ศุภวิทยาภินันท์ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เชาวนด้านจิตวิญญาณ ความสุข และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร พบว่าจิตวิญญาณในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และความสุขอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่าบรรดาเยาวชนมีเจตคติที่ดีมาก ต่อการเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส คำสอนจากพระสันตะปาปาฟรังซิสสำหรับเยาวชนและมีการเติบโตทางจิตใจที่สูงมากจากการรับรู้คำสอนจากสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชาเรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชนและประชากรของพระเจ้าทุกคน และบทเทศน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กันระหว่างประสบการณ์การรับเสด็จการรับรู้คำสอนกับเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน แสดงให้เห็นว่าสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสและคำสอนของพระองค์มีผลต่อความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของบรรดาเยาวชน ดังนั้นอาจนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นหัวข้อในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางจิตใจให้แก่เยาวชนในค่ายเยาวชนทั้งในสังกัดระดับวัดและโรงเรียน ทั้งยังเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับบรรดาผู้อภิบาล ครูคำสอน ผู้นำเยาวชนในการนำข้อคิด และแบบอย่างจากสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส มาใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บรรดาเยาวชน เพื่อเป็นประโยชน์แก่พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยต่อไป

2. สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปสร้างสื่อในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับสมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุมสมัชชาเรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวชน และประชากรของพระเจ้าทุกคนที่เหมาะสมแก่บรรดาเยาวชน เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางจิตใจแก่บรรดาเยาวชนกลุ่มอื่น

3. สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคริสตศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางจิตใจให้แก่บรรดาเยาวชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาเกี่ยวกับคำสอน สมณลิขิต สมณสาส์นอื่นๆ ว่ามีผลต่อการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชนในระดับใด อีกทั้งอาจจะศึกษาในกลุ่มประชากรกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้สำหรับวางแผนอภิบาลบรรดาเยาวชน อีกทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเติบโตทางจิตใจของกลุ่มต่าง ๆ ตามช่วงวัยที่หลากหลาย เป็นประโยชน์ต่อพระศาสนจักรในประเทศไทยต่อไป

กมลลา สุริยพงศ์ประไพ, มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์, อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ, ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน,
วสันต์ พิรุฬห์วงศ์ สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, วิทยา เลิศทองศักดิ์ และ ทศมะ กิจประยูร

บรรณานุกรม

- จิราณวัฒน์ คำปลิว. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและพฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับ
นันทนาการของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.** (วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐกรณ์ นรพงษ์. (2553). **การวิเคราะห์เปรียบเทียบโมเดลประยุกต์และโมเดลบูรณาการ การ
วัดความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในบริบทสังคมไทย.**
(วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิยะดา จิตต์จรัส. (2553). **ความสุข.** (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์. (2540). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.** คณะสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประณต คำฉิม. (2549). **จิตวิทยาวัยรุ่น.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ: นานมี
บุ๊คส์ จำกัด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). **จิตวิทยาการศึกษา : Educational psychology.** กรุงเทพฯ:
ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระสุข สุขสำราญ. (2555). **การศึกษาเจตคติด้านศีล 5 ในชีวิตประจำวันของนักเรียนวัยรุ่น.**
(สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชณี อธิวรารกร. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนจิตวิญญาณ ความสุขในการทำงานและ
ความตั้งใจที่จะลาออก: กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร.** (วิทยา
นิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2560). **สมณลิขิตเตือนใจ หลังการประชุม
สมัชชา เรื่องพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (CHRISTUS VIVIT) ของสมเด็จพระสันตะปาปา
ฟรังซิส สำหรับบรรดาเยาวยชน และประชากรของพระเจ้าทุกคน.** (ม.ป.ป.) กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

การเสด็จเยือนประเทศไทยและคำสอนของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ที่มีผลต่อเจตคติและการเติบโตทางจิตใจของบรรดาเยาวชน

- อัญชลี ศุภวิทยานันท์. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนด้านจิตวิญญาณ ความสุข และ
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร : กรณีศึกษาของโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง
ในจังหวัดนครปฐม.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Amram, Yosi. (2007). **The Seven Dimensions of Spiritual Intelligence: An
Ecumenical, Grounded Theory.** N.P.: Paper Presented at the Conference
of the 115th American.
- Cooperman, A., Townsend, T. & O'Connell, T. (2014). **How U.S. Catholics View
Pope Francis: In Their Own Words.** Communications, Religion & Public
Life Project, Pew Research Center.
- Emmons, Robert A. (2000). **Is Spirituality an Intelligence? Motivation, Cognition,
and the Psychology of Ultimate Concern.** N.P.: The International Journal
For The Psychology Of Religion.
- Emmons, Robert A. (2000). **Spirituality and Intelligence: Problems and Prospects.**
N.P.: The International Journal for the Psychology of Religion.

การอภิบาลคริสตชนคาทอลิกตามจิตตารมณ์ความรัก เมตตาของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย

The Pastoral Care for Catholics According to The Spirit of Charity of Priests Under The Thai Missionary Society.

อภิชาติ นามวงศ์

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา
จริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.พิเชฐ แสงเทียน

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

Apichart Namwong

* Master of Arts, Moral Theology Program,
Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri

* Lecturer, Faculty of Humanities, philosophy
and Religion Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Pichet Saengthien

* Lecturer, Faculty of Theology,
Moral Theology Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Nantapon Suksumran

* Lecturer, Faculty of Theology,
Bachelor of Education Program
in Christian Studies, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasutsaengchan

* Lecturer, Faculty of Theology,
Christian Education Program, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 8 กันยายน 2564

* แก้ไข 18 ตุลาคม 2564

* ตอรับบทความ 27 ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา กับพันธกิจของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัย คือ พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยทุกคนที่ปฏิบัติงานในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยมีรูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีตามพันธกิจที่งานแพร่ธรรมต่างๆ ในสังคมปัจจุบัน คือ การประกาศสอนถึงข่าวดีของพระคริสตเจ้าให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ต่าง ความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก โดยมีความรักในพระคริสตเจ้าเป็นแรงบันดาลใจและเป็นพื้นฐานในการอุทิศชีวิตอย่างสิ้นเชิง เพื่อทำงานประกาศข่าวดีตามจิตตารมณ์ครอบครัวแบบอัครสาวก อาศัยความร่วมมือและเป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักรท้องถิ่น ผ่านทางพิธีกรรมและกิจกรรมอันหลากหลายที่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มพื้นที่ ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. การทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา มีความสัมพันธ์กับพันธกิจของพระสงฆ์ คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน คือ การอภิบาลที่มุ่งเน้นความรักเมตตาเป็นสิ่งสำคัญอันสอดคล้องกับพันธกิจของคณะธรรมทูตไทยในการประกาศข่าวดีแก่กลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ต่าง ความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก โดยไม่จำกัดเชื้อชาติหรือศาสนา ให้ความช่วยเหลือคนยากจน คนพิการ คนป่วย คนชราที่ถูกทอดทิ้ง เด็กกำพร้า และคนที่อยู่ชายขอบของสังคม บนพื้นฐานของความรักเมตตา ความเสียสละ ความสุภาพถ่อมตน และความยากจน โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน เลียนแบบพระคริสตเจ้าในการประกาศข่าวดี และการเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิต

คำสำคัญ: การอภิบาล; จิตตารมณ์ความรักเมตตา; คณะธรรมทูตไทย

Abstract

Objectives of research for The Pastoral Care for Catholics according to The Spirit of Charity of Priests under The Thai Missionary Society

The objectives of this research were to find: (1) the pattern of the pastoral care and the evangelization of priests under the Thai Missionary Society in the present society and (2) the relationship between the pastoral care with the spirit of charity and the mission of priests under the Thai Missionary Society in the present society. Informants for this research were all priests of the Thai Missionary Society who were working in Thailand, a total of seven respondents. The instrument used in this research was a semi-structured interview and content analysis.

The results of this research were :

1. The pattern of the pastoral care and the evangelization of priests of the Thai Missionary Society, according to the mission area in the present social context, was proclaiming the Good News of the Lord Jesus Christ to ethnic groups, non-Catholic and those who were in difficult situations. Love of Christ was the inspiration and basis of spiritual motivation to proclaim the Good News of this apostolic family by cooperating and uniting with the local Church through various rituals and activities which were suitable for ethnic groups and respectful of local cultures.

2. The pastoral care with the spirit of charity is related to priest's mission of the Thai Missionary Society in the present society. The pastoral care is focused on charity,

which conforms to the mission of the Thai Missionary Society to proclaim the Good News to ethnic groups, non-Catholic and those who were are difficult situations, without exception of to the race or religion. This involves support for the poor, the disabled, the sick, the elderly abandoned, the orphans and the marginalized, and all those in need. This charity is exercised with self - sacrifice, humility, and poverty by regardless of personal interests in imitation of Christ in the proclamation of the Good News and the witness of life.

Key Words: The Pastoral Care
The Spirit Of Charity
Thai Missionary Society

ความสำคัญของเนื้อหา

ความรัก ถือเป็นหัวใจสำคัญและพื้นฐานคำสอนของศาสนาคริสต์ ซึ่งความรักขององค์พระผู้เป็นเจ้า เป็นความรักที่มีต่อมนุษย์โดยปราศจากเงื่อนไข ดังคำในภาษากรีกที่ว่า อากาเป (Agape) หมายถึง ความรักที่ยิ่งใหญ่ ไม่มีเงื่อนไข ความรักของพระเจ้าจึงเป็นความรักที่ให้เปล่าโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน พระองค์ทรงรักมนุษย์ในตัวตนของแต่ละคน แม้ว่ามนุษย์จะสนองตอบความรักของพระเจ้าหรือไม่ก็ตาม เพราะพระเจ้าทรงเป็นองค์ความรักผู้ทรงความดีงามและครบบริบูรณ์ พระองค์ไม่ทรงประสงค์สิ่งใดและไม่ทรงขาดแคลนสิ่งใด ซึ่งความรักที่ปราศจากเงื่อนไขของพระเจ้าที่ทรงมีต่อประชากรของพระองค์มักควบคู่กับความอดทนเสมอ เพราะพระเจ้าตรัสว่าจะทรงซื่อสัตย์ต่อพระสัญญาของพระองค์ตลอดไป (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2550:239) ในพระคัมภีร์ไบเบิล ภาคพันธสัญญาเดิม (Old Testament) และภาคพันธสัญญาใหม่ (New Testament) ต่างก็มีเนื้อหาหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความเมตตา ทั้งระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าและระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง ให้ทุกคนมีความรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง คำว่าเพื่อนมนุษย์จึงมิได้จำกัดอยู่เพียงบุคคลในกลุ่มเชื้อชาติเดียวกัน หรือเฉพาะบุคคลพิเศษเพียงคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตของเราแต่ละคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ต้องการความรักและความช่วยเหลือจากเราผ่านทางพระเยซูเจ้าทำให้เราสามารถเข้าใจความรักของพระเจ้าได้อย่างแท้จริง พระเยซูเจ้าทรงเชื่อมโยงบทบัญญัติแห่งความรักต่อพระเจ้าและต่อเพื่อนมนุษย์เข้าด้วยกัน อาศัยพระวาจาเรื่องการพิพากษาครั้งสุดท้ายในพระวรสารนักบุญมัทธิว บทที่ 25 ข้อ 31-46 โดยทรงเสนอกฎเกณฑ์การตัดสินในการเข้าสู่พระอาณาจักรของพระเจ้าว่าขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งความรักต่อเพื่อนพี่น้อง และผู้ที่ได้ปฏิบัติต่อพี่น้องที่ต่ำต้อยที่สุดก็เท่ากับได้ปฏิบัติต่อพระเยซูเจ้าเอง ซึ่งในระหว่างอาหารค่ำมื้อสุดท้ายของพระเยซูเจ้าก่อนที่จะทรงถูกจับและนำพระองค์ไปประหารชีวิตด้วยการตรึงบนกางเขน พระองค์ได้มอบบทบัญญัติแห่งความรักที่สำคัญให้แก่บรรดาศิษย์ ดังพระวรสารนักบุญยอห์น บทที่ 13 ข้อ 34 ว่า “เราให้บัญญัติใหม่แก่ท่านทั้งหลาย ให้ท่านรักกัน เรารักท่านทั้งหลายอย่างไร ท่านก็จงรักกันอย่างนั้นเถิด”

บทบัญญัติใหม่แห่งความรักที่พระเยซูเจ้าได้ทรงมอบไว้ให้แก่มนุษย์ชาติเป็นดังรากฐานใน การดำเนินชีวิตเพื่อรักและรับใช้องค์พระผู้เป็นเจ้าและเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาพระสงฆ์และนักบวชพึงตระหนักถึง

บทบัญญัติใหม่แห่งความรักที่พระเยซูเจ้าได้ทรงมอบไว้ให้แก่มนุษย์ชาติเป็นดังรากฐานใน การดำเนินชีวิตเพื่อรักและรับใช้องค์พระผู้เป็นเจ้าและเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาพระสงฆ์และนักบวชพึงตระหนักถึง

จิตตารมณ์ความรักเมตตาดังกล่าว เนื่องจากความรักเมตตาเป็นเสมือนภาพลักษณ์การเป็นนายชุมพบาล อีกทั้งยังเป็นการเชื่อมโยงชีวิตเข้ากับพันธกิจของพระสงฆ์ในการรับใช้เพื่อนพี่น้องตามแบบอย่างขององค์พระคริสตเจ้า ดังที่นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 หรือสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 อติตปรมุขแห่งพระศาสนจักรคาทอลิก เมื่อครั้งยังมีพระชนมชีพ พระองค์ท่านได้นิยามเอกลักษณ์ของพระสงฆ์ไว้ว่า “พระสงฆ์ คือ ผู้ที่พระบิดาได้ส่งออกไปโดยให้เลียนแบบพระเยซูคริสตเจ้าในลักษณะพิเศษ จะได้เจริญชีวิตและการกระทำต่างๆ เพื่อรับใช้พระศาสนจักรและความรอดของโลก โดยอาศัยพลังอำนาจจากองค์พระจิตเจ้า” (พระสมณบัญชาแห่งสภาสังคายนาว่าด้วยการปฏิบัติงานและชีวิตพระสงฆ์, 2508:27) จะเห็นได้ว่า พระสงฆ์จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับพันธกิจที่ได้รับมอบหมายโดยผูกพันเข้ากับองค์พระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นพระเศียร นายชุมพบาลที่ดี ผู้รับใช้ และชีวิตของพระศาสนจักรเพื่อความดีของประชากรขององค์พระผู้เป็นเจ้า เหตุว่าความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตสงฆ์ หมายถึง ความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับการถวายตัวเป็นพระสงฆ์ มีจิตตารมณ์ความรักเมตตาของนายชุมพบาลเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงนอกจากนี้เครื่องหมายความรักเมตตาขององค์พระคริสตเจ้าผ่านทางคำสัญญาถือนิเวศ

ของพระสงฆ์ ยังแสดงออกอย่างชัดเจนถึงความรักเมตตาของนายชุมพบาล ดังที่พระเยซูเจ้าตรัสผ่านทางพระวรสารนักบุญมัทธิว บทที่ 25 ข้อ 40 ว่า “เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า ท่านทำสิ่งใดต่อพี่น้องที่ต่ำต้อยที่สุด ท่านก็ทำสิ่งนั้นต่อเรา” ความรักเมตตาของนายชุมพบาลจึงเป็นคุณธรรมที่เลียนแบบอย่างขององค์พระคริสตเจ้าในด้านการอุทิศตนและการรับใช้ ซึ่งเป็นการแสดงความรักเยี่ยงนายชุมพบาลของพระคริสตเจ้าที่มีต่อฝูงแกะของพระองค์ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ ดังนั้น พันธกิจและความศักดิ์สิทธิ์ของพระสงฆ์จึงต้องสอดคล้องกันเนื่องจากพระสงฆ์ไม่ใช่ผู้ทำหน้าที่เพียงศาสนบริการให้เสร็จสิ้นไปเท่านั้น แต่ยังคงเป็นบุคคลที่เปี่ยมด้วยจิตตารมณ์ความรักเมตตาอยู่เสมอด้วย

คณะธรรมทูตไทย (Thai Missionary Society) ก่อตั้งขึ้นโดยสภาประมุขบาทหลวงโรมัน คาทอลิกแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2530 (ค.ศ. 1987) มีวัตถุประสงค์เพื่อประกาศข่าวดีแก่ผู้ที่ยังไม่รู้จักพระเยซูเจ้า ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ด้วยการร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับพระศาสนจักรท้องถิ่นเป็นการอุทิศชีวิตอย่างสิ้นเชิงเพื่อทำงานประกาศข่าวดีแก่ผู้ที่ยังไม่รู้จักพระคริสตเจ้า รวมทั้งดำเนินชีวิตในจิตตารมณ์ครอบครัวแบบอัครสาวกและรับใช้พระศาสนจักรท้องถิ่นของบรรดาสมาชิกและผู้ร่วม

งานของคณะกรรมการชุดไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) จวบจนปัจจุบัน พันธกิจของพระคริสตเจ้าผ่านการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดไทยรวมเป็นเวลากว่า 27 ปีแล้ว ปัจจุบันคณะกรรมการชุดไทยมีสมาชิกที่เป็นพระสงฆ์สังกัดสังฆมณฑลต่างๆ ในประเทศไทยจำนวน 14 คน ซึ่งทำงานแพร่ธรรมอยู่ใน 3 ประเทศ รวม 5 สังฆมณฑล คือ ประเทศไทย ได้แก่ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ประกอบด้วย วัดนักบุญมารีโก จังหวัดปทุมธานี 1 คน และสามเณราลัยแสงธรรม จังหวัดนครปฐม 1 คน สังฆมณฑลเชียงใหม่ ประกอบด้วยศูนย์คาทอลิกเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย 1 คน ศูนย์คาทอลิกเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย 1 คน ศูนย์คาทอลิกแม่จัน จังหวัดเชียงราย 1 คน และศูนย์คาทอลิกเชียงแสน จังหวัดเชียงราย 2 คน ประเทศกัมพูชา ได้แก่ สังฆมณฑลพนมเปญ 3 คน และสังฆมณฑลกำปงจาม 1 คน รวมทั้งประเทศลาว ได้แก่ สังฆมณฑลสะหวันนะเขตท่าแขก 3 คน รวมทั้งมีนักบวชหญิงที่เข้ามาเป็นผู้ร่วมงานอีกจำนวนหนึ่งด้วย

จะเห็นได้ว่า พื้นที่งานแพร่ธรรมของคณะกรรมการชุดไทยในแต่ละพื้นที่ มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ทั้งด้านสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และศาสนา แม้ปัจจุบันพระสงฆ์คณะกรรมการชุดไทยจะได้อุทิศตนแก้ไขปัญหาและช่วย

เหลือบรรดาพี่น้องคริสตชนคาทอลิกรวมถึงผู้ที่นับถือศาสนาอื่นในพื้นที่นั้นๆ ด้วยจิตตารมณ์ความรักเมตตาตามแบบอย่างขององค์พระคริสตเจ้าผ่านทางภารกิจบัพติศมาพี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ป่วย ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส คนเร่ร่อน และเด็กกำพร้าในสังคม การแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของชาวบ้านในชุมชน การเยี่ยมเยียนผู้ต้องขังในเรือนจำและสถานพินิจเด็กและเยาวชน รวมทั้งการจัดกิจกรรมประกาศข่าวดีและการสอนคริสตศาสนธรรมแก่ผู้ที่ยังไม่รู้จักพระเยซูเจ้าก็ตาม แต่ยังคงปรากฏปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการอภิบาลคริสตชนคาทอลิกในพื้นที่ต่างๆ หลายประการ อาทิ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชาชนที่มีฐานะแตกต่างกัน ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนของผู้นำชุมชน ผู้มีอิทธิพลในชุมชน หรือประชาชนด้วยตนเอง ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรม ปัญหาการแบ่งแยกทางเชื้อชาติและศาสนา ปัญหาสภาพที่อยู่อาศัยและสุขอนามัยของ คริสตชนในพื้นที่ต่างๆ ปัญหาการยอมรับและความร่วมมือของคริสตชนที่มีต่อพระสงฆ์ รวมถึงปัญหาความยากลำบากของพระสงฆ์ในการเดินทางไปอภิบาลคริสตชนคาทอลิก จึงสมควรพิจารณารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการอภิบาลคริสตชนคาทอลิกตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาของ

พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย เพื่อให้บรรดาคริสตชนได้สัมผัสและเข้าใจถึงความรักเมตตาขององค์พระคริสตเจ้าผ่านทางพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย รวมทั้งพร้อมที่จะมอบความรักเมตตาให้แก่กันและกันในครอบครัวและในสังคมที่ตนอาศัย อันจะก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่นั้นๆ อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษารูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีการเป็นแบบอย่างชีวิตคริสตชนและหลักการอภิบาลคริสตชนคาทอลิกตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา กับพันธกิจของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย
การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษารูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดี การเป็นแบบอย่างชีวิตคริสตชน และหลักการอภิบาล

คริสตชนคาทอลิกตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นไปที่ความรักเมตตาในบริบทของสังคมไทย ซึ่งมีพื้นฐานมาจากคุณค่าความรักเมตตาตามที่ปรากฏในพระคัมภีร์ของศาสนาคริสต์ทั้งภาคพันธสัญญาเดิมและภาคพันธสัญญาใหม่ เอกสารคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกผ่านทางพระสมณสาส์นพระเมตตาของพระเป็นเจ้า โดยสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 และพระสมณสาส์นพระเจ้าคือความรัก โดยสมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 รวมทั้งศึกษาธรรมเนียมและแนวปฏิบัติของคณะธรรมทูตไทย และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยทุกคนที่ปฏิบัติงานในประเทศไทย ได้แก่ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ประกอบด้วยวัดนักบุญมาร์โก จังหวัดปทุมธานี 1 คน และสามเณรลัยแสงธรรม จังหวัดนครปฐม 1 คน สังฆมณฑลเชียงใหม่ ประกอบด้วยศูนย์คาทอลิกเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย 1 คน ศูนย์คาทอลิกเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย 1 คน ศูนย์คาทอลิกแม่จัน จังหวัดเชียงราย 1 คน และศูนย์คาทอลิกเชียงแสน จังหวัดเชียงราย 2 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

คณะธรรมทูตไทย หมายถึง คณะของผู้ใช้ชีวิตแพร่ธรรมที่เป็นพระสงฆ์ผู้ซึ่งตอบสนองคำเชื้อเชิญของพระคริสตเจ้า และได้รับการมอบหมายผ่านทางพระศาสนจักรเป็นกลุ่มของผู้ที่ถวายเป็นพันธกิจด้วยการให้คำมั่นสัญญาตลอดชีวิตเพื่องานธรรมทูต

งานธรรมทูต หมายถึง การประกาศข่าวดีแก่ผู้ที่ยังไม่รู้จักพระคริสตเจ้าเป็นอันดับแรกและปลูกฝังพระศาสนจักรลงในหมู่ชาติหรือชุมชนที่พระศาสนจักรยังมิได้หยั่งรากลงไป

การประกาศข่าวดี หมายถึง การประกาศอย่างชัดเจนว่าในพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้าผู้ได้สิ้นพระชนม์และกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตายนั้น ได้นำความรอดพ้นมาสู่มนุษย์แล้ว ซึ่งเป็นดังของประทานที่มาจากพระหรรษทานและพระเมตตาของพระเจ้า

การอภิบาลคริสตชนคาทอลิกของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย หมายถึง หน้าที่การปกครองดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มคริสตชนนิกายโรมันคาทอลิก รวมทั้งการให้บริการด้านพระวาจาและศีลศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นหน้าที่เฉพาะของศาสนบริกรของพระศาสนจักรคาทอลิกตลอดจนการประกาศสอนถึงข่าวดีของพระคริสตเจ้าให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากตาม

รูปแบบและพันธกิจของคณะธรรมทูตไทย โดยมีความรักในพระคริสตเจ้าเป็นแรงบันดาลใจและเป็นพื้นฐานในการอุทิศชีวิตอย่างสิ้นเชิงเพื่อทำงานประกาศข่าวดี

ความรักเมตตา หมายถึง ความรักที่ปราศจากเงื่อนไขใดๆ เช่นเดียวกับความรักของพระเจ้าที่ทรงมีต่อมนุษย์และต่อสิ่งสร้างทั้งหมดของพระองค์เป็นพิเศษต่อประชากรของพระองค์

วิธีดำเนินการ

ประเภทของงานวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
2. นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ไปใช้เป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามประเด็นการสัมภาษณ์ โดยการขออนุญาตจัดบันทึก และบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์

4. นำข้อมูลที่บ้านทีกไวม่าทบทวน และนำคลิปเสียงที่บ้านทีกไวม่าเปิดฟังซ้ำ แล้วดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจำแนกและจัดระบบข้อมูล และวิเคราะห์รูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย

5. นำรูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพันธกิจที่พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยกำหนดไว้

6. สรุปผลการศึกษาจากข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ จากนั้นจึงเขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษารูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่าพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยแต่ละคนต่างก็มีประสบการณ์ความเชื่อในพระเจ้าที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งประสบการณ์ความเชื่อนี้ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่พร้อมจะอุทิศชีวิตของตนเองอย่างสิ้นเชิงเพื่อรับใช้พระเจ้า ผ่านทางการทำงานอภิบาลคริสตชนคาทอลิกและประกาศข่าวดีแก่กลุ่มชาติพันธุ์ พื้น้องต่าง

ความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก โดยพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยผู้ให้ข้อมูลทุกคนล้วนให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า รูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีจำเป็นที่จะต้องเริ่มที่ตัวพระสงฆ์เองก่อนด้วย การเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิต ซึ่งพระสงฆ์ต้องมอบความรักแก่กลุ่มชาติพันธุ์ พื้น้องต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก เช่นเดียวกับที่พระเยซูเจ้ารักทุกคน ต้องคิดเหมือนกับพระเยซูเจ้า และทำเหมือนกับพระเยซูเจ้า การแสดงความรักต้องเป็นความรักแบบอากาเป ซึ่งเป็นความรักที่ปราศจากเงื่อนไข เป็นความรักที่บริสุทธิ์ และเป็นความรักที่มากกว่าการให้อภัย ผ่านทางความเชื่อ ความรักและความหวัง พร้อมกับประสบการณ์ความเชื่อส่วนตัวกับพระเจ้า

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า พระเจ้าทรงรักพวกเขา พร้อมกับบาปทั้งหมดของพวกเขาด้วย ฉะนั้น พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยจึงต้องพร้อมที่จะเป็นพยานถึงพระวรสารด้วยชีวิตทั้งครบ และดำเนินชีวิตสงฆ์อย่างซื่อสัตย์เพื่อการรับใช้พระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ โดยยึดพระเยซูเจ้าเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งเลียนแบบชีวิตของพระองค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความรักเมตตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาติพันธุ์ พื้น้องต่างความเชื่อและผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยจึงต้องเป็นแบบอย่างของความสุภาพเรียบร้อยและมีความรักเมตตาต่อผู้อื่นเสมอ เช่นเดียวกับพระเจ้าที่ทรงรักเมตตาต่อเรา การประกาศความรักเมตตาของพระเจ้า ซึ่งความรักนั้นอยู่ที่ว่าพระเจ้าทรงรักเราและทรงส่งพระบุตรของพระองค์มาเพื่อชดเชยบาปของเรา มีใช้อยู่ที่ความรักของเราที่มีต่อพระเจ้าแต่อย่างใด โดยเมื่อพระเจ้าทรงรักเราถึงเพียงนี้แล้ว เราก็ควรรักกันและกันด้วย ซึ่งอาศัยการทรงนำของพระจิตเจ้าในจิตใจของมนุษย์ และโดยการวอนขอความช่วยเหลือจากพระเจ้านั้น พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยทุกคนจะต้องประกาศพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้าได้อย่างเปิดเผย และมั่นใจอย่างไ้รักตามผู้เป็นหลักสำคัญในการประกาศข่าวดี คือพระจิตเจ้า หากปราศจากพระองค์แล้วก็มีอาจถือได้ว่าการประกาศข่าวดีอย่างแท้จริง เราจึงต้องไม่ละเลยศักยภาพและวิธีการของมนุษย์ การจัดการและการวางแผนในการทำงานอภิบาล ซึ่งเราต้องยินดีรับการทรงนำและเชื่อฟังการดลใจของพระจิตเจ้าในพันธกิจต่างๆ ของธรรมทูต

พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยจึงมีรูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีตามพันธกิจงานแพร่ธรรมต่างๆ โดยการประกาศสอนถึงข่าวดีของพระคริสตเจ้าให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ต่างความเชื่อและผู้อยู่ในสถานการณ์ที่

ยากลำบาก โดยมีความรักในพระคริสตเจ้าเป็นแรงบันดาลใจและเป็นพื้นฐานใน การอุทิศชีวิตอย่างสิ้นเชิงเพื่อทำงานประกาศข่าวดีตามจิตตารมณ์ครอบครัวแบบอัครสาวก อาศัยความร่วมมือและเป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักรท้องถิ่นผ่านทางพิธีกรรมและกิจกรรมอันหลากหลายที่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มพี่น้องชาติพันธุ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้สามารถจำแนกรูปแบบสำคัญในการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีได้ 6 รูปแบบ ดังนี้

1. การออกเยี่ยมกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยทุกคนที่ปฏิบัติงานในประเทศไทยต่างก็ให้ข้อมูลตรงกันว่า วิธีการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีเรื่องพระเยซูเจ้านั้นมีมากมายหลายวิธีขึ้นอยู่กับยุคสมัย สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นอยู่ของกลุ่มชนในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การประกาศข่าวดีเกิดผลมากหรือน้อย การออกเยี่ยมกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก นับเป็นวิธีการประกาศข่าวดีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และเป็นวิธีการหนึ่งในรูปแบบเจียบของการประกาศข่าวดี เนื่องจากเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนที่เรารู้จักหรือไม่รู้จัก โดยอาศัยหมู่บ้านและชุมชนทุกแห่งเป็นจุดหมาย

ของการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดี ผ่านทางความเชื่อ ความรัก และความหวัง ซึ่งเป็นพลังที่พร้อมจะแบ่งปันและช่วยเหลือกลุ่มชาติพันธุ์ พี่น้องต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

2. การแต่งตั้งครูคำสอนหรือผู้นำกลุ่มคริสตชน พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า การทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีที่ได้ผลในลำดับต้นๆ คือการให้คริสตชนคาทอลิกดูแลซึ่งกันและกัน โดยในแต่ละหมู่บ้านได้จัดให้มีครูคำสอนหรือผู้นำกลุ่มคริสตชนที่สามารถอ่านหนังสือและนำสวดภาวนากับชาวบ้านได้จำนวน 1-2 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำสวดภาวนาในวันอาทิตย์หรือเวลาที่พระสงฆ์ไม่อยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งถือเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ฆราวาสมีส่วนร่วมในการทำงานแพร่ธรรมของพระศาสนจักรและนำข่าวดีเรื่องพระเยซูเจ้าไปมอบให้แก่ พี่น้องต่างความเชื่ออย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามบรรดาครูคำสอนหรือผู้นำกลุ่มคริสตชนประจำหมู่บ้านควรได้รับการอบรมและประชุมพบปะหารือกันเป็นประจำทุกเดือนหรือตามระยะเวลาที่จะมีการตกลงกันต่อไป ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีการแต่งตั้งครูคำสอนหรือผู้นำกลุ่มคริสตชนประจำหมู่บ้านต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระหน้าที่ของพระสงฆ์ในการทำงานอภิบาลและประกาศ

ข่าวดี อีกทั้งยังเป็นการสรรเสริญพระเจ้าและประกาศข่าวดีของพระองค์ด้วย และมีพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยบางคน ที่ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการประกาศข่าวดีแก่กลุ่มชาติพันธุ์ พี่น้องต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากนั้นไม่ควรจำกัดให้เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์เท่านั้น เพราะคริสตชนทุกคนมีหน้าที่เป็นผู้ประกาศข่าวดีของพระเยซูเจ้า ซึ่งฆราวาสก็สามารถทำงานแพร่ธรรมได้ดี ไม่ด้อยกว่าพระสงฆ์ นักบวชแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้นการประกาศข่าวดีในบางสถานที่อาจไม่เหมาะสมกับบรรดาพระสงฆ์นักบวช แต่ฆราวาสสามารถเข้าไปทำงานได้ พระสงฆ์จึงควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในการประกาศข่าวดีของบรรดาฆราวาสให้มากขึ้นด้วยเช่นกัน

3. การเทศน์สอน พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยส่วนใหญ่ ได้ให้ความคิดเห็นที่ตรงกันว่า การเทศน์สอนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดี โดยพระสงฆ์ต้องสอนให้กลุ่มชาติพันธุ์ พี่น้องต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากได้เข้าใจว่าพระเจ้าคือองค์แห่งความรักเมตตา และสอนให้พวกเขามีความเชื่อด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งจะมีการถวายบูชาขอบพระคุณประมาณ 3 ชั่วโมง โดยชั่วโมงแรกจะสอนให้พวกเขาสวดภาวนา ซ้อมขับร้องเพลงที่จะใช้ในพิธีกรรม และสอนคำสอนข้อความเชื่อคาทอลิก ชั่วโมงที่สองถึง

สามจะเป็นช่วงเวลาของการโปรดศีลภัยบาป และต่อต้านพิธีบูชาขอบพระคุณ ดังนั้น ผ่านทางการเทศน์สอนจะเริ่มสอนให้พวกเขามีความมั่นใจในความเชื่อของตนเองที่มีต่อพระเจ้าก่อน พร้อมทั้งสอนให้เข้าใจถึงจิตตารมณ์ความรักเมตตา ด้วยการสอนให้พวกเขารู้จักการขอมิสซา โดยท่านให้เหตุผลว่าไม่ใช่เพียงเพราะพระศาสนจักรต้องการเงินและให้ชาวบ้านมาขอมิสซาเพื่อทำบุญแต่อย่างใด ซึ่งกรณีนี้ท่านได้ยกตัวอย่างขึ้นว่า หากเราได้ค่าจ้างจากการทำงานของเรานำค่าจ้างนี้ไปมอบให้พระสงฆ์เพื่อขอมิสซา จะถือเป็นการร่วมทุกข์กับบรรดาผู้ล่วงลับซึ่งเป็นบรรพบุรุษของเราหรือญาติสนิทมิตรสหายที่เราปรารถนาจะขอให้พระสงฆ์ถวายบูชาขอบพระคุณอุทิศแก่พวกเขาเหล่านั้น และโดยอาศัยการทำงานของพระสงฆ์ ท่านจะได้นำเงินจำนวนนี้ไปทำความดีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่บรรดาผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เป็นความช่วยเหลือผู้ล่วงลับด้วย เพราะผู้ล่วงลับก็จะได้รับผลแห่งความดีนี้เช่นกัน ท่านได้ปลูกฝังความรักเมตตาในลักษณะนี้ให้สัตบุรุษที่อยู่ในความดูแลของท่านได้รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น ผ่านทางการรวบรวมเงินเพื่อช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นต่อไป อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเดิมพี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าต่างๆ จะมีพิธีบูชาเพื่อระลึกถึงผู้ล่วงลับด้วยการฆ่าสัตว์

ถวายแด่พระเจ้าอยู่แล้ว แต่การเทศน์สอนเพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจว่า การถวายบูชาด้วยหยาดเหงื่อแรงงานที่แต่ละคนทำเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป ก็เป็นการถวายเครื่องบูชาแด่พระเจ้าด้วยเช่นกัน ซึ่งทำให้พี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาดั้งเดิมหรือนับถือผีเริ่มที่จะกลับใจ เพราะพวกเขาตระหนักว่าศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกไม่มีพิธีกรรมมาก ไม่ต้องฆ่าหมู ไก่ เป็ด หรือสัตว์อื่นๆ แต่คริสตชนคาทอลิกก็ไม่เห็นเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างใด เมื่อพวกเขาได้เห็นลักษณะเช่นนี้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้พวกเขาสนใจในความเชื่อคาทอลิกและติดต่อขอเรียนคำสอนเพิ่มมากขึ้นด้วย

4. การอบรมดูแลและส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยทุกคน มุ่งส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ในพื้นที่งานแพร่ธรรม รวมทั้งยังเป็นการช่วยเหลือและยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งการศึกษาถือเป็นรากฐานของการพัฒนาทุกด้านและเป็นรูปแบบหนึ่งในการแสดงออกถึงการประกาศข่าวดีอีกด้วย มีการริเริ่มจัดตั้งโครงการศูนย์คาทอลิกในลักษณะนี้ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่ท่านทำงานแพร่ธรรม ซึ่งมีได้มีเป้าหมายเฉพาะเพียงเด็กและเยาวชนคาทอลิกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเด็กและเยาวชน

ทุกคนที่มีความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกันด้วย เพื่ออบรมสั่งสอนให้พวกเขารู้จักผิดชอบชั่วดี การจัดตั้งโครงการศูนย์คาทอลิกนี้ เป็นแบบอย่างที่สำคัญของการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยโดยเชิญชวนให้เด็กและเยาวชนมาพักอยู่ในศูนย์คาทอลิก เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนหนังสือ และยังเป็นสถานที่อบรมคำสอนทางศาสนาคริสต์ด้วย ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของบุคคล รวมทั้งยังเป็นการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่จะมีเสรีภาพทางการศึกษาเท่าเทียมกัน และเป็นหลักประกันที่สำคัญในการประกาศข่าวดีด้วยเช่นกัน เนื่องจากเป็นพื้นที่ของการทำงานประกาศข่าวดีหรือเรียกว่าเป็นสนามแพร่ธรรมเช่นกัน โดยเด็กและเยาวชนจะมีโอกาสได้รับการศึกษา และให้ความสำคัญกับการศึกษา ซึ่งนับเป็นเครื่องหมายของความสำเร็จในการประกาศข่าวดี ดังเช่นที่โรงเรียนคาทอลิกหลายแห่งได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญในการประกาศข่าวดี การเข้าสู่วัฒนธรรมแห่งความเชื่อ การเปิดตัวเอง การเคารพ และการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนสัมพันธ์ระหว่างคริสตชนคาทอลิกกับพี่น้องต่างความเชื่อ และอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญ คือ ศูนย์นี้จะมุ่งให้การอบรมคำสอนเรื่องศีลศักดิ์สิทธิ์ และยังเป็น การสนับสนุนให้พวกเขาได้เลียนแบบคุณค่า

ความรักเมตตา ฝึกฝนการทำงาน รู้จักการมีระเบียบวินัย อุทิศตน เสียสละและอยู่ร่วมกัน เป็นหมู่คณะด้วยดี

5. การจัดหาที่พักอาศัยและแหล่งทำกินแก่ชาวบ้าน พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยทุกคนที่ปฏิบัติงานในประเทศไทยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับหลักการอภิบาลคริสตชนคาทอลิกตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา ซึ่งพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยได้อุทิศตนรับใช้พระเจ้าและเอาใจใส่ดูแลคริสตชนด้วยความรักเมตตา โดยเห็นแก่ความต้องการของผู้อื่นเป็นสำคัญ รวมทั้งไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาคนยากจน คนพิการ คนป่วย คนขอทาน คนชราที่ถูกทอดทิ้ง เด็กกำพร้า คนที่อยู่ชายขอบของสังคม และคนที่ประสบความทุกข์ยากลำบากในการดำเนินชีวิต ซึ่งนอกจากคณะธรรมทูตไทยจะจัดตั้งศูนย์คาทอลิกขึ้นเพื่อใช้เป็นหอพักสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อการทำงานประกาศข่าวดีตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาแล้ว ยังได้ใช้เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดียิ่งขึ้นด้วย โดยหากเราได้ทบทวนชีวิตของพระเยซูเจ้าในเวลาที่พระองค์ทำงานประกาศข่าวดีบนโลกนี้ พระองค์มิได้สนใจเฉพาะด้านวิญญาณเท่านั้น แต่พระองค์ทรงรักษาผู้คนทางด้านร่างกายด้วยการรักษาโรค

ภัยต่างๆ ให้หายทรงรักษาคนตาบอด และทรงขับไล่ผีปีศาจอีกด้วย ดังนั้น การทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดี จึงต้องสนใจปัญหาทุกด้านของคริสตชนคาทอลิกและ พี่น้องต่างความเชื่อในพื้นที่งานแพร่ธรรมนั้น เนื่องจากสังคมปัจจุบันหลายหมู่บ้านประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชาชนที่มีฐานะแตกต่างกัน ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้นำชุมชนผู้มีอิทธิพลในชุมชน หรือประชาชนด้วยกันเอง ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรม ปัญหาการแบ่งแยกทางเชื้อชาติและศาสนา ปัญหาสภาพที่อยู่อาศัยและสุขอนามัยของคริสตชนในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยก็ได้เข้าให้ความช่วยเหลือเท่าที่สามารถทำได้ ในการจัดหาหรือจัดตั้งที่พักอาศัยและให้ใช้พื้นที่ในการประกอบอาชีพของพวกเขา อีกทั้งยังส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร จัดหาสถาบันการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถทำงานได้ รวมทั้งการดูแลด้านสุขภาพอนามัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

6. การประยุกต์ผสมผสานวัฒนธรรมและประเพณีเข้ากับพิธีกรรม พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยทุกคนที่ปฏิบัติงานในประเทศไทยล้วนให้ความสำคัญเห็นสอดคล้องกันว่า เป้าหมาย

หลักของธรรมทูต คือ การประกาศข่าวดีของพระเยซูคริสตเจ้า ให้แก่พี่น้องต่างความเชื่อได้รับรู้ และนำข่าวดีนั้นสอดแทรกลงไปในวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ รวมทั้งชำระวัฒนธรรมที่มนุษย์ผลิตขึ้นมาให้บริสุทธิ์ เชิดชูให้สูงขึ้น และทำให้สมบูรณ์พร้อมกับข่าวดีของพระคริสตเจ้า แต่สิ่งสำคัญที่สุดอยู่ที่ผู้รับหรือประชาชนในวัฒนธรรมต่างๆ ว่า พวกเขาจะนำความเชื่อหรือข่าวดีของพระคริสตเจ้าที่ตนได้รับมานั้นไปจัดการและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตและต่อวัฒนธรรมของพวกเขา ซึ่งยังคงมีพิธีกรรมที่มีอิทธิพลต่อพวกเขาถูกนำมาปฏิบัติควบคู่กันไปในการประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย พิธีกรรมถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะปัจจุบันยังคงมีชาวบ้านจำนวนมากที่ยังคงยึดถือปฏิบัติตามความเชื่อดั้งเดิมอยู่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรม และปัญหาการแบ่งแยกทางเชื้อชาติและศาสนา ดังนั้นพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยจึงได้นำจิตตารมณ์ความรักเมตตาผ่านทางวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม หรือวันฉลองของศาสนาคริสต์มาประยุกต์เข้ากับบริบทตามวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของพี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของคริสตชนคาทอลิกและพี่น้องต่างความเชื่อให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งปลูกฝังให้พวกเขามีจิตตารมณ์ความรักเมตตาในการช่วยเหลือ

แบ่งปัน เสียสละ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมุ่งเน้นให้คริสตชนดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม เพราะทุกคนล้วนเป็นบุตรของพระเจ้าเหมือนกันทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น ประเพณีการโล้ชิงช้าของกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าอาข่า ซึ่งเป็นประเพณีการละเล่นของผู้หญิงหลังจากที่พวกเขาสิ้นสุดฤดูกาลเพาะปลูก โดยท่านได้ประยุกต์ประเพณีดังกล่าวให้เป็นส่วนหนึ่งในงานพิธีสมโภชพระนางมารีย์รับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ทั้งกายและวิญญาณ ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 15 สิงหาคมของทุกปี โดยหลังจบพิธีบูชาขอบพระคุณแล้วจะมีการจัดกิจกรรมรื่นเริงต่างๆ ซึ่งการโล้ชิงช้าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ชาวบ้านให้ความสำคัญและสนใจเป็นอย่างมากตามความเชื่อของคริสตชนคาทอลิก การสมโภชพระนางมารีย์ก็มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการให้เกียรติและเคารพสตรีเพศ พิธีโล้ชิงช้าแบบคาทอลิกของชนเผ่าอาข่ามีลักษณะที่เด่นชัดซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงจิตตารมณ์ความรักเมตตาต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์และการให้เกียรติสตรีเพศ โดยประการแรกเป็นการเปิดโอกาสให้คริสตชนได้แสดงออกถึงความเชื่อในพระเจ้าและพระนางมารีย์ ประการที่สองเป็นเวทีการแสดงออกถึงความรักของคริสตชนทุกคนที่มาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพียง เพื่อสร้างความ เป็นหนึ่งเดียวกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลและ

แบ่งปันกันและกัน และประการที่สามเป็นการเปิดโอกาสให้คริสตชนแสดงออกถึงความหวังที่พี่น้องคริสตชนทุกคนจะสามารถรวมเป็นหนึ่งเดียวกันในความเชื่อที่มีต่อองค์พระคริสตเจ้า ดังนั้น การประยุกต์ผสมผสานวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าต่างๆ เข้ากับพิธีกรรมและวันฉลองทางศาสนาคริสต์ จึงเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งในการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยที่จะช่วยให้พี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ได้เข้าใจศาสนาคริสต์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งพิธีกรรมยังเป็นรูปแบบที่เด่นชัดของการประกาศข่าวดีในภาคปฏิบัติ จึงเป็นสิ่งที่มีความค่าและสะท้อนถึงความเชื่อ ความรัก ความหวัง และความศรัทธาที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละคนให้ปรากฏออกมาผ่านทางถ้อยคำ อิริยาบถ และอากัปกิริยาต่างๆ ที่มีกฎเกณฑ์กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา กับพันธกิจของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน

การทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา มีความสัมพันธ์กับพันธกิจของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน คือ การอภิบาลที่มุ่งเน้นความรักเมตตาเป็นสิ่งที่สำคัญอันสอดคล้องกับพันธกิจของคณะธรรม

ทูตไทยในการประกาศข่าวดีแก่กลุ่มชาติพันธุ์
พี่น้องต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์
ที่ยากลำบาก โดยไม่จำกัดเชื้อชาติหรือศาสนา
ให้ความช่วยเหลือคนยากจน คนพิการ คนป่วย
คนชราที่ถูกทอดทิ้ง เด็กกำพร้า และคนที่อยู่
ชายขอบของสังคม บนพื้นฐานของความรัก
เมตตา ความเสียสละ ความสุภาพอ่อนตนและ
ความยากจน โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วน
ตน เลียนแบบพระคริสตเจ้าในการประกาศ
ข่าวดี และการเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิต
โดยมีความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ที่สามารถ
จำแนกออกเป็น 4 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

**1. การเลียนแบบพระคริสตเจ้าในการ
ประกาศข่าวดี** ธรรมนูญคณะธรรมทูตไทย
มาตรา C.16 บัญญัติว่า “พระคริสตเจ้าผู้
ประกาศข่าวดี เป็นรากฐานและแบบฉบับของ
ชีวิตแพร่ธรรมของเรา เราแสวงหาพระสิริ
รุ่งโรจน์ของพระเจ้า อาศัยการช่วยมนุษย์ให้
รอดพ้นด้วยการอุทิศตนอย่างสิ้นเชิงแก่งาน
ประกาศพระวรสารพร้อมกับพระองค์และใน
พระองค์” จากที่พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทย
ทุกคนพยายามปฏิบัติตามพระประสงค์ของ
พระเจ้าอย่างซื่อสัตย์ ด้วยความเชื่อที่ว่าพระ
วรสารเป็นพลังของพระเจ้าเพื่อความรอดพ้น
ของมนุษย์อย่างแท้จริง ดังที่พระสงฆ์คณะ
ธรรมทูตไทยได้ให้ความคิดเห็นที่ตรงกันว่า
รูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดี

จำเป็นที่จะต้องเริ่มที่ตัวพระสงฆ์เองก่อนด้วย
การเป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิต ซึ่งพระสงฆ์
ต้องมอบความรักแก่ผู้อื่นเช่นเดียวกับที่พระเยซู
เจ้ารักทุกคน ต้องคิดเหมือนกับพระเยซูเจ้าและ
ทำเหมือนกับพระเยซูเจ้า ส่งผลให้การแสดง
ความรักต้องเป็นความรักแบบอากาเป ซึ่งเป็น
ความรักที่ปราศจากเงื่อนไขเป็นความรักที่
บริสุทธิ์ และเป็นความรักที่มากกว่าการให้อภัย
พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยจึงต้องพร้อมที่จะ
เป็นพยานถึงพระวรสารด้วยชีวิตทั้งครบ และ
ดำเนินชีวิตสงฆ์อย่างซื่อสัตย์เพื่อการรับใช้
พระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ โดยยึดพระเยซูเจ้า
เป็นศูนย์กลางรวมทั้งเลียนแบบชีวิตของ
พระองค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วย
ความรักเมตตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม
ชาติพันธุ์ พี่น้องต่างความเชื่อ และผู้อยู่ใน
สถานการณ์ที่ยากลำบาก ดังนั้น อาศัยการ
คล้อยตามความเชื่อที่ว่าพระวรสารเป็นพลังของ
พระเจ้าเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์อย่าง
แท้จริงนี้ พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยจึงมีแรง
บันดาลใจที่จะออกไปหาประชากรของพระเจ้า
เพื่อเปิดเผยความรักของพระองค์ให้แก่พวกเขา
เหตุว่าพระเจ้าทรงประทานพระบุตรของ
พระองค์เองแก่โลก ทุกคนที่มีส่วนร่วมใน
พระจิตของพระองค์ จะสามารถรักกันได้ดัง
ที่พระเจ้าทรงรักพวกเขา ตามที่กำหนดไว้ใน
แนวปฏิบัติของคณะธรรมทูตไทย ข้อ D.16 (4)

2. ความภูมิใจในกางเขนของพระเยซูเจ้า การสละทรัพย์สมบัติ และการถือความยากจน ธรรมนูญคณะธรรมทูตไทย มาตรา C.17 บัญญัติว่า “ความรอดพ้นของพระคริสตเจ้าได้เป็นขึ้นมาในพระธรรมล้ำลึกของไม้กางเขน พวกเราในฐานะอัครสาวกและศิษย์ของพระองค์ ต้องยอมเป็นเหมือนพระคริสตเจ้าผู้ทรงถูกตรึงกางเขน และเราจะเข้าพึ่งพาพระองค์แต่เพียงผู้เดียว เพื่อประสิทธิภาพในงานธรรมทูต” และมาตรา C.19 บัญญัติว่า “กระแสน้ำเรียกธรรมทูตเรียกร้องเราให้ถือความยากจนอย่างสิ้นเชิง คือการไม่ยึดติดกับสิ่งของโลกและปฏิเสธตนเอง เพื่อเราจะสามารถเป็นทุกสิ่งสำหรับทุกคนและมุ่งเชิญชวนให้พวกเขาได้พบพระวรสาร”

การทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาที่มีความสัมพันธ์กับพันธกิจของพระสงฆ์ คณะธรรมทูตไทยทั้งในชีวิตส่วนตัวและส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของคณะธรรมทูตไทย ข้อ D.19 กำหนดว่า “(1) เกี่ยวกับทรัพย์สินสมบัติในโลกนี้ เรารักษาท่าทีของความยากจนโดยปราศจากความกังวลอย่างถึงที่สุด ซึ่งจะทำให้เราเป็นอิสระจากความสะดวกสบายทุกอย่าง และทำให้เราพร้อมและมีใจกว้างในการที่จะใช้ทุกสิ่งที่มี เพื่อเป็นเครื่องมือในการรับใช้พระวรสาร (2) การแยกตัวออกจากประเทศบ้านเกิดเมืองนอน จาก

ครอบครัวและจากวัฒนธรรมของเรา ต้องยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่แยกไม่ได้ในพันธกิจของเรา เพื่อเราจะเข้าสู่ประชากรที่เราไปประกาศพระวรสาร ดังพระคริสตเจ้าที่ทรงมาบังเกิดเป็นมนุษย์ได้ผูกมัดตัวพระองค์เองไว้กับสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของประชากรที่พระองค์ทรงดำเนินชีวิตร่วมด้วย (3) ด้วยความปรารถนาที่จะแบ่งปันชีวิตร่วมกับผู้ที่อยู่รอบข้างเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนจนและคนที่ด้อยโอกาส เราต้องให้แบบอย่างที่ดีเด่นของความพอเพียง ความขยันหมั่นเพียร และความเสียสละทั้งในชีวิตส่วนตัวและหมู่คณะ ด้วยการตัดสละความมั่งมีและอภิสิทธิ์ต่างๆ ปฏิเสธทุกสิ่งทุกอย่างจะขัดขวางเรามิให้ประกาศพระคริสตเจ้าอย่างถูกต้องแท้จริง” อย่างไรก็ตาม การทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาของพระสงฆ์ คณะธรรมทูตไทยมิได้เป็นเพียงแบบอย่างในการดำเนินชีวิตหลักเลี่ยงการแสวงหาความสะดวกสบายเท่านั้น แต่ยังดำเนินชีวิตด้วยการอุทิศตนอย่างสิ้นเชิงเพื่อทำงานประกาศข่าวดีแก่ผู้ที่ยังไม่รู้จักพระคริสตเจ้า บนพื้นฐานของความรักเมตตา ความเสียสละ ความสุภาพถ่อมตน และความท่อมเทอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย อีกทั้งยังเป็นประจักษ์พยานที่มีชีวิตของพระคริสตเจ้าท่ามกลางเพื่อนพี่น้องที่อยู่รอบข้าง เอาใจใส่ดูแลคริสตชนด้วยความรักเมตตา โดยไม่คำนึงถึงตนเองและ

ผลประโยชน์ส่วนตน รวมถึงนำความรักเมตตาของพระเจ้าไปสู่ผู้ที่กำลังประสบความทุกข์ยากลำบากและต้องการความช่วยเหลือ ด้วยความปรารถนาที่จะแบ่งปันชีวิตของตนร่วมกับพวกเขา ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงจิตตารมณ์ความรักเมตตาอย่างกล้าหาญ ในการอุทิศตนควบคู่ไปกับการงานธรรมทูตด้วยความมานะพยายามของบรรดาพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยที่ยอมเสียสละความสะดวกสบายจากสังคมพลบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง มาใช้ชีวิตร่วมทุกข์ร่วมสุขอยู่กับพี่น้องต่างชนเผ่า ต่างภาษา และต่างวัฒนธรรม

3. การฟื้นฟูมนุษย์และมนุษยชาติในพระคริสตเจ้า ธรรมนูญคณะธรรมทูตไทย มาตรา C.24 บัญญัติว่า “เนื่องจากการประกาศพระวรสารเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน หลากหลาย และเป็นพลวัต เราจึงต้องคำนึงถึงความหมายพื้นฐานและแก่นสำคัญของเป้าหมายเสมอ นั่นคือเพื่อฟื้นฟูมนุษย์และมนุษยชาติทั้งมวลในพระคริสตเจ้า ดังนั้น กิจกรรมธรรมทูตทั้งหมดของเราจึงต้องเป็นการประกาศและการเป็นพยานว่ามนุษย์ทุกคนได้รับความรอดพ้นในองค์พระคริสตเจ้าเท่านั้น” ประกอบกับแนวปฏิบัติของคณะธรรมทูตไทย ข้อ D.24 ที่กำหนดว่า “(1) ในงานประกาศพระวรสารของเรานั้น เราจะต้องมุ่งถึงบุคคลและสังคมทั้งครบ มีเป้าหมายอยู่ที่การประกาศพระวรสารไปยังดินแดนหรือ

กลุ่มคนที่ยังไม่ได้เป็นคริสตชนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส เหนือสิ่งอื่นใดเราจะต้องพยายามที่จะให้พระวรสารซึมซาบเข้าไปในส่วนลึกของมโนธรรมปัจเจกบุคคลและกลุ่มชนในค่านิยมและชีวิต รวมไปถึงโครงสร้างบริบทสังคมวัฒนธรรมที่เราทำงานอยู่ (2) งานประกาศพระวรสารของเราต้องมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ข่าวดีแห่งความรอดพ้นในพระคริสตเยซู ซึ่งไม่เพียงแต่เอาใจใส่การประกาศเพียงอย่างเดียว แต่ต้องทำให้ข่าวดีเข้าอย่างลึกซึ้งในมนุษย์และในสภาพแวดล้อมของเขา (3) เป้าหมายสุดท้ายของงานของเราคือการสร้างกลุ่มคริสตชนขึ้นซึ่งมีส่วนร่วมอย่างเต็มเปี่ยมในความรอดพ้นของพระคริสตเจ้าและดำเนินชีวิตที่เป็นภาพลักษณ์ของความเป็นมนุษย์ที่ได้รับการฟื้นฟูขึ้นในพระองค์”

ดังนั้น การทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา กับพันธกิจของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยจึงมีความสัมพันธ์กัน ดังที่สะท้อนผ่านทางกิจการแห่งความรักเมตตาที่พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยได้เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มชาติพันธุ์ พี่น้องต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากให้ได้รับรู้ถึงความจริงที่พวกเขาจำเป็นต้องรู้เพื่อความรอดพ้นของวิญญาณ

4. การอุทิศตนให้แก่การส่งเสริมความเป็นมนุษย์ ธรรมนูญคณะธรรมทูตไทย มาตรา

C.25 บัญญัติว่า “ในฐานะที่เป็นธรรมทูตอาศัย แสงแห่งพระวรสารและคำสั่งสอนของพระ ศาสนจักร เราต้องมีส่วนสนับสนุนการสร้าง สรรค์สังคมที่ยุติธรรมและที่เป็นพี่เป็นน้องกัน และพร้อมประณามสิ่งที่ขัดต่อสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐาน” ประกอบกับแนวปฏิบัติของคณะ ธรรมทูตไทย ข้อ D.25 (1) ที่กำหนดให้เป็น หน้าที่ของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยที่ต้อง ตระหนักถึงสถานการณ์จริงของประชาชนที่ ทานอยู่ด้วย รวมทั้งสภาวะและโครงสร้างที่ ไม่ยุติธรรมซึ่งละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของ พวกเขา โดยเรียนรู้จากพวกเขาถึงความต้องการ และความปรารถนาที่แท้จริง และร่วมมือ กับพวกเขาเพื่อให้สามารถวินิจฉัยระบอบออกมา และทำให้ความต้องการนั้นได้รับการตอบสนอง เห็นได้จากการทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ ความรักเมตตากับพันธกิจของพระสงฆ์คณะ ธรรมทูตไทยมีความสัมพันธ์กัน ดังที่สะท้อน ผ่านทางกิจการความรักเมตตาในการให้ความ ช่วยเหลือบรรดาคนยากจน คนพิการ คนป่วย เด็กกำพร้า คนที่อยู่ชายขอบของสังคม และคน ที่ประสบความทุกข์ยากลำบากในการดำเนิน ชีวิต เป็นต้น โดยพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยได้ ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านปัจจัยพื้นฐานในการ ดำรงชีวิต เครื่องอุปโภคบริโภค การรักษา พยาบาลที่ดี การสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กที่มี ฐานะยากจนและครอบครัวที่ขัดสน การดูแล

คนชราที่ถูกทอดทิ้ง การมอบทุนเพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพให้มีรายได้ช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องสำหรับ บางครอบครัวที่ประสบความยากลำบากอย่าง มาก ดังนั้น การทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ ความรักเมตตากับพันธกิจของพระสงฆ์คณะ ธรรมทูตไทย นอกจากจะให้ความสำคัญฝ่ายจิต วิญญาณของบรรดาคริสตชนคาทอลิกแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพชีวิต ฝายกายควบคู่กันไปด้วย ซึ่งพระสงฆ์คณะ ธรรมทูตไทยได้ให้ความสำคัญในประเด็นนี้เป็น อย่างดี เมื่อออกไปประกาศข่าวดีแก่พี่น้องกลุ่ม ชาติพันธุ์ทุกชนเผ่า มีความพยายามที่จะพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ฝายกายของคริสตชนคาทอลิก ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การฝึกอาชีพต่างๆ รวมถึงการจัดหาที่พักอาศัยและแหล่งทำกิน ตัวอย่างเช่น พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยผู้ให้ ข้อมูลคนที่ 3 ได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินสำหรับ ปลุกบ้านในหมู่บ้านป่าห่า หมู่บ้านเซนต์หลุยส์ และหมู่บ้านสันโค้ง จังหวัดเชียงราย เพื่อให้ ชาวบ้านอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นหลักแหล่งโดยไม่ ต้องร่อนเร่หรืออพยพบ่อยครั้ง ซึ่งปัจจุบัน หมู่บ้านมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนก็มีโอกาสพัฒนา ตนเองทั้งด้านวิชาความรู้และจิตวิญญาณด้วย

สรุป

1. รูปแบบการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบัน มี 6 รูปแบบ ได้แก่ (1) การออกเยี่ยมกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ต่างความเชื่อ และผู้อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก (2) การแต่งตั้งครูคำสอนหรือผู้นำกลุ่มคริสตชน (3) การเทศน์สอน (4) การอบรมดูแลและส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน (5) การจัดหาที่พักอาศัยและแหล่งทำกินแก่ชาวบ้าน (6) การประยุกต์ผสมผสานวัฒนธรรมและประเพณีเข้ากับพิธีกรรม

2. การทำงานอภิบาลตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาที่มีความสัมพันธ์กับพันธกิจของพระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยในสังคมปัจจุบันในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ (1) การเลียนแบบพระคริสตเจ้าในการประกาศข่าวดี (2) ความภูมิใจในกางเขนของพระเยซูเจ้า การสละทรัพย์สมบัติ และการถือความยากจน (3) การฟื้นฟูมนุษย์และมนุษยชาติในพระคริสตเจ้า และ (4) การอุทิศตนให้แก่การส่งเสริมความเป็นมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยควรยึดถือข้อสัตย์ต่อความรักเมตตาของพระเยซูเจ้าที่ทรงเรียกพวกท่านให้มาเป็นอัครสาวกรับใช้พระองค์และเพื่อนมนุษย์ และต่อการให้คำมั่นสัญญาตลอดชีวิตผ่านทางการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีตามจิตตารมณ์ความรักเมตตาของพระเจ้าและพันธกิจของคณะธรรมทูตไทยอย่าง

2. พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยควรปลูกฝังจิตตารมณ์ความรักเมตตาให้กับคริสตชนคาทอลิกในพื้นที่งานแพร่ธรรมที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ให้ดูแลและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. คณะธรรมทูตไทยควรให้ความสำคัญกับจิตตารมณ์ความรักเมตตาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น อาทิ การกำหนดประเด็นนี้ให้ปรากฏชัดเจนในธรรมนูญคณะธรรมทูตไทย รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สนใจเข้าเป็นสามเณร คณะธรรมทูตไทยมีโอกาสดูแลและรับการอบรมเกี่ยวกับจิตตารมณ์ความรักเมตตาตามที่ยกบัญญัติไว้ในธรรมนูญคณะธรรมทูตไทยอย่างต่อเนื่อง

4. พระสงฆ์คณะธรรมทูตไทยควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มฆราวาสเพื่อการประกาศข่าวดีตามจิตตารมณ์ความรักเมตตา เช่น การจัดตั้งกลุ่มครอบครัวธรรมทูตไทย (TMF) กลุ่มอาสาสมัครฆราวาสประกาศข่าวดีประจำวัด (PMG) กลุ่มธรรมทูตหญิง โดยอาศัยความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคลากรทุกฐานันดรของพระศาสนจักร ได้แก่ พระสงฆ์ นักบวช และคริสตชนคาทอลิกทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักการอภิบาลและประกาศข่าวดีร่วมกับนิยายโปเรเตสแตนต์ เพื่อจะได้ทราบถึงหลักการอภิบาลและประกาศข่าวดี รวมถึงหลักการทำคริสตศาสนจักรสัมพันธ์แบบองค์รวม ซึ่งจะสามารถใช้เป็นข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการทำงานอภิบาลและประกาศข่าวดีของคณะธรรมทูตไทย รวมถึงหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่มีพันธกิจเกี่ยวกับงานธรรมทูตและการประกาศข่าวดีของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์. (2550). **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม ปัญจบรรพ**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- เบเนดิกต์ ที่ 16, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2005). **พระสมณสาส์นพระเจ้าคือความรัก**. กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- พระสมณกฤษฎีกาแห่งสภาสังคายนาว่าด้วยการปฏิบัติงานและชีวิตพระสงฆ์**. (2508). ม.ป.ท.
- ยอห์น ปอล ที่ 2, สมเด็จพระสันตะปาปา. (1999). **พระสมณสาส์นพระเมตตาของพระเจ้า**. กรุงเทพฯ: แผนกคำสอน อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2011). **ธรรมนูญคณะธรรมทูตไทย**. ม.ป.ท.
- สุภาวดี นัมณิศรณ์. (2016, พฤษภาคม-สิงหาคม). “พระเจ้า: รักนิรันดร์.” *แสงธรรมปริทัศน์*, 40(2), 76-85.
- Francis, Pope. (2014). **Evangelii Gaudium**. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana.
- Francis, Pope. (2015). **The Holy Year of Mercy**. Edited by Susan Heuver. Bengaluru: Brillaint Printers Pvt.
- John Paul II, Pope. (1980). **Dives in Misericordia**. Vatican City: Libreria Editrice Vaticana.
- Tornielli Andrea. (2016). **Pope Francis: The Name of God is Mercy**. Vatican City: Editrice Vaticana.

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

Communication Strategy in the Social Media Era of Private Schools in Bangkok towards The Image and Reputation of The Organization.

พันวิไล วงสิทธิ์

* วารสารศาสตรมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รศ.ดร.พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช

* อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Punwilai Wongsit

* Master of Arts (Mass Communication), Faculty of Journalism and Mass Communication,
Thammasat University.

Assoc.Prof.Dr.Pornthip Sampattavaniga

* Lecturer, Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 17 สิงหาคม 2563

* แก้ไข 25 กันยายน 2563

* ตอรับบทความ 28 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะด้านภาพลักษณ์และมิติด้านชื่อเสียงในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ที่ต้องการสื่อสาร 2) กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียง 3) ประเด็นปัญหาต่างๆ ในยุคสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียน 4) ปัจจัยแห่งความสำเร็จและอุปสรรคในการใช้กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้บริหารและผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารองค์กรของโรงเรียนเอกชนทั้งหมด 6 โรงเรียน จำนวน 18 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เน้นสื่อสารเพื่อทำให้เกิดคุณลักษณะด้านภาพลักษณ์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการยอมรับ และด้านความศรัทธา แต่ละโรงเรียนเน้นสื่อสารภาพลักษณ์และชื่อเสียงตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ Core Value ของโรงเรียน โรงเรียนที่บริหารโดยบาทหลวง-นักบวช เน้นย้ำคุณภาพนักเรียนในการเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรม ตามหลักคำสอนทางศาสนา ผ่านทางการประชาสัมพันธ์ทั้งในสื่อดั้งเดิม และสื่อใหม่ กลุ่มเป้าหมายหลักในการสื่อสารคือผู้ปกครองและศิษย์เก่า เพราะเชื่อว่าเมื่อพวกเขาเห็นว่าดี เกิดความพึงพอใจ จะเกิดการพูดปากต่อปาก (Word of Mouth) 2) กลยุทธ์ที่ใช้มีการบูรณาการทั้งการแพร่กระจายข้อมูลผ่านสื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อใหม่ และใช้หลักของการสร้างสัมพันธ์อันดี เป็นแกนหลักในการสร้างความร่วมมือทั้งกับคนในองค์กรและนอกองค์กร ในการบริหารจัดการไม่มีการวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน การจัดการกับประเด็นปัญหา ความขัดแย้ง หรือวิกฤต เป็นการจัดการตามประสบการณ์เดิม ตามความคาดการณ์และแก้ไขเป็นเคสกรณีไป 3) ประเด็นปัญหาในยุค

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ
เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

สื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ที่พบคือ ประเด็นเรื่องอาหาร ความไม่เท่าเทียมกัน ประเด็นเกี่ยวกับครู ปัญหาเหล่านี้เกิดจากความไม่พึงพอใจ เกิดจากทัศนคติ ประสบการณ์ ความต้องการส่วนตัว และการมีอคติของผู้ปกครอง นำไปสู่พฤติกรรมการโพส การแชร์ การเล่าปากต่อปากในช่องทางออนไลน์ หรือในหมู่ผู้ปกครอง ทำให้เกิดภาพลักษณ์และชื่อเสียงในเชิงลบ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนเอกชนที่ทำการศึกษา คือความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในองค์กร และความเป็นเลิศในด้านวิชาการที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียน และการเป็นกระบอกเสียงที่ดีของผู้ปกครองและศิษย์เก่า สื่อออนไลน์ซึ่งเป็นสื่อใหม่ที่ช่วยในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว อุปสรรคคือบุคลากรภายในโรงเรียนขาดทักษะและความชำนาญในการสื่อสาร อุปสรรคภายนอกคือ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และพ.ร.บ.ทางการศึกษา

คำสำคัญ: การสื่อสาร
 กลยุทธ์
 โรงเรียนเอกชน
 สังคมออนไลน์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the characteristics of the image and the dimension of reputation in the social media era towards the private schools in Bangkok; 2) to study the communication strategy in the social media era for the image and the reputation of private schools in Bangkok; 3) to study the various issues in the social media era affecting the image and the reputation of the private schools; 4) to study successful factors and obstacles in the use of communication strategy in the social media era for the image and reputation of the private schools in Bangkok. This research applied the Qualitative Research Method, collected documents and conducted In-depth Interviews of administrators and public relations officers or coordinators of six private schools, a total of 18 people.

The study results revealed that: 1) the private schools in Bangkok focused on communicating to achieve the three aspects of image building, such as reliability, acceptance and faith. Each school focused on communicating its image and reputation by means of its vision, mission, and core values. The schools ran by priests – religious focused on the quality of the students to be smart, good, and virtuous, according to religious doctrines, communicating these through the traditional and new media. The main target groups for communication were the parents and the alumni. It was believed that when they thought that something was good and satisfactory, they would spread the news by ‘word-of-mouth’; 2) the strategy used integrated

the distribution of information through personal media, activity media, and new media, based on the principles of good relationships, the core of creating cooperation among the people, both inside and outside the organization. In the management, there was no clear strategy plan in dealing with issues, conflicts, or crises. These were dealt with according to previous experiences expectations, and resolved on a case-by-case basis; 3) the issues met by the private schools in Bangkok in this social media era were about food, inequality, and the teaching staff. These issues came out because of dissatisfaction due to their attitudes, experiences, personal needs, the prejudices of the parents, which gave birth to the behavior of posting, sharing online, or story-telling among the parents, resulting in a negative image and reputation; 4) factors contributing to the success of private schools were the cooperation of the personnel in the organization and their academic excellence, though varying from each other; the parents and alumni who were like the ‘mouth-piece’ through on-line communication – the fast way of public relations. The obstacles were – the personnel in the school lacked skills and proficiency in communication; the external obstacles were the changing economic, social, political situations, including the National Education Act.

Keywords: Communication
strategy
private schools
social media

1. ที่มาและความสำคัญ

สังคมปัจจุบันเป็นยุคสื่อสังคมออนไลน์ และเป็นยุคแห่งการแข่งขัน มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการแข่งขันด้านธุรกิจสูงมากขึ้นเรื่อยๆ จากผลการสำรวจของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ETDA) ในปี 2561 พบว่า การทำ E-Commerce ติดอันดับ 1 ใน 5 ของการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย และปริมาณการใช้งานอินเทอร์เน็ตในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าจากจำนวนเพียง 27.7 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2557 ปัจจุบันมีคนใช้มากถึง 47.5 ล้านคน ซึ่งสูงขึ้นเป็นจำนวน 19.8 ล้านคน สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย นอกจากนี้ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีการทำการตลาดทางออนไลน์สูงถึง 69.92% (ปี 2560) โดยอันดับแรกที่มีนิยมมากที่สุดคือ facebook ทั้งในรูปแบบของการ Boost Post และ Boost Ads เพื่อเข้าถึงลูกค้าและตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น มีการนำข้อมูล หรือ Big Data มาพัฒนาธุรกิจ โดยการนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อนำเสนอสินค้าใหม่ๆ ถึง 100% เพื่อให้ตรงกับความต้องการ ตลอดจนเพื่อการวางแผนด้านการตลาด ใช้วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การจำหน่ายสินค้า ดังนั้นเราจะ

เห็นว่าในยุคนี้ธุรกิจต่างๆ ได้เปลี่ยนกลวิธีไปตามพฤติกรรมและความต้องการของลูกค้า เพื่อให้เกิดการเข้าถึง การรับรู้ Brand และตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ตรงตามความต้องการมากที่สุด

ในโลกของการแข่งขันสิ่งที่จะต้องหรือโรงเรียนเอกชนต้องเผชิญคือ ความไม่หยุดนิ่งของกระแสโลก การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิถีชีวิตและค่านิยมของคนที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้เกิดภาวะแข่งขันกันสูงขึ้นทั้งภาคธุรกิจและองค์กรต่างๆ รวมถึงโรงเรียนด้วยไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเอกชนกับเอกชน หรือโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ ในปัจจุบันจะเห็นว่าโรงเรียนเอกชนต้องปิดตัวลงเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ.2562 จากการเปรียบเทียบของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เทียบจำนวนโรงเรียนเอกชนในสังกัด พบว่าโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2561 มีโรงเรียน 4,003 แห่ง และปี 2562 ปิดตัวลง 66 แห่ง เหลือ 3,937 แห่ง ส่วนการศึกษาเอกชนนอกระบบ ปีการศึกษา 2561 มีทั้งหมด 10,538 แห่ง และปีการศึกษา 2562 ปิดตัวลง 15 แห่ง เหลือ 10,525 แห่ง เมื่อรวมโรงเรียนเอกชนทุกประเภท พบว่าในปีการศึกษา 2562 ปิดตัวลงกว่า 80 แห่ง ซึ่งถือว่าปิดตัวลงเพิ่มเติม 4 เท่า (สำนักงานคณะกรรมการการ

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

ศึกษาเอกชน, 2538) สาเหตุมาจากจำนวนนักเรียนลดลง โรงเรียนแบกรับค่าใช้จ่ายไม่ไหว โรงเรียนรัฐพัฒนาเทียบเท่าเอกชน จากสภาพปัญหาดังกล่าวของโรงเรียนเอกชน สิ่งที่สำคัญที่สุดในการอยู่รอดของโรงเรียน คือ การมีภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดี (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2555) เพราะภาพลักษณ์และชื่อเสียงมีความสำคัญในด้านการเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ขององค์กร เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกนิยม ชมชอบ ไว้วางใจและศรัทธา อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับองค์กร ทำให้แก้ไขปัญหานั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้องค์กร หรือสถาบันได้รับการสนับสนุน และความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ จนทำให้การดำเนินงานต่างๆ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ฉะนั้นในยุคปัจจุบันการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารและสังคมการสื่อสาร บุคคลและองค์กรมีลักษณะเป็นสาธารณะมากขึ้น ทุกคนสามารถรับรู้ แสร้งข้อมูลข่าวสาร แบ่งปันเรื่องราวแก่กันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ภาพลักษณ์โรงเรียนปรากฏสู่สายตาสาธารณชนได้ง่ายขึ้น ดังนั้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและบุคลากร จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการที่จะ

ทำให้องค์กรมีชื่อเสียง ได้รับความร่วมมือ เชื่อถือ ศรัทธา และประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งความเชื่อถือจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบดังนี้ 1) บุคลากร ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ 2) ชื่อเสียงของโรงเรียนในด้านวิชาการ ดนตรี กีฬา จริยธรรม ฯลฯ 3) ความเหมาะสมของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 4) การพัฒนาโรงเรียนจนได้รับรางวัลและการยกย่อง ซึ่งคุณภาพการบริการ และภาพลักษณ์ของโรงเรียนเอกชนนั้นมีความสำคัญที่ทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง เกิดความพึงพอใจ ส่งผลให้เกิดความจงรักภักดี ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนควรปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้มีภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นจุดขายที่สำคัญของโรงเรียน (วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 2555) ซึ่งหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนคือ กลยุทธ์การสื่อสาร เพราะการสื่อสารเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และเป็นเครื่องมือแห่งการสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยเฉพาะการสื่อสารในส่วนของการประเด็นปัญหา ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นขององค์กร เพราะหากไม่สื่อสารจะทำให้ประเด็นปัญหาลุกลาม สร้างความเสียหายต่อ

ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ถือว่าเป็นทรัพย์สินอันล้ำค่าขององค์กรได้ ซึ่ง ดร.มัทนา วรณิกา นาควัชร ที่ปรึกษาด้านการสื่อสารเพื่อการจัดการประเด็นและภาวะวิกฤต ในองค์กรระดับนานาชาติและชาติ ได้กล่าวไว้ว่า “ประเด็นเด็ด ประเด็นโดน ประเด็นร้อน ในยุคดิจิทัลจะสร้างหรือทำลายองค์กรขึ้นอยู่กับการบริหารการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ” ดังนั้นประเด็นปัญหา ข้อขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นกับองค์กร ไม่ว่าจะภายในหรือภายนอก ควรได้รับการวิเคราะห์และเอาใจใส่จากผู้บริหาร เพื่อไม่ให้ประเด็นปัญหาก่อตัว ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ลุกลามขึ้นได้ องค์กรทุกองค์กรจะหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารกับทุกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องไม่ได้ และในการสื่อสารควรดำเนินการให้เป็นระบบ ใช้รูปแบบ วิธีการ อย่างถูกต้องเหมาะสม และไปในทิศทางเดียวกัน ฉะนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจึงจำเป็นต้องมีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อพัฒนาและยกระดับให้เป็นที่ยอมรับไว้วางใจจากผู้ปกครอง นักเรียน สาธารณชน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า โรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องมีภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดีเพื่อความอยู่รอดของกิจการ แม้จะไม่ใช่องค์กรธุรกิจที่แสวงหาผลกำไร แต่ความอยู่รอดของโรงเรียนเอกชนก็ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนที่เข้ามาศึกษา เพราะหากจำนวน

นักเรียนลดลงย่อมหมายถึงการสูญเสียผลกำไรของการลงทุนไป รวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ต้องสูญเสียไปด้วย การจะอยู่รอดหรือไม่รอดนั้นขึ้นอยู่กับความนิยม การยอมรับและการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา ดังนั้นภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการสร้างจุดเน้นหรือจุดขายของโรงเรียนเอกชนในยุคปัจจุบัน เป็นส่วนที่แสดงถึงสิ่งต่างๆ ของโรงเรียนออกไปสู่สายตาของผู้ปกครองและสาธารณชน ถ้าภาพลักษณ์และชื่อเสียงนั้นไปในทางบวก ก็จะทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสเลือกเข้ามาใช้บริการ แต่ถ้าหากภาพลักษณ์และชื่อเสียงนั้นไปในทางลบ ก็จะส่งผลให้ผู้ปกครองเลือกไปหาสิ่งที่รู้สึกดีกว่า ซึ่งอาจทำให้สถานศึกษานั้นเกิดปัญหาผู้ใช้บริการลดลง หรือส่งผลต่อความเชื่อมั่นต่อการปิดกิจการได้ ดังนั้นโรงเรียนเอกชนจะยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่มีวันหยุดนิ่งนั้นขึ้นอยู่กับ การมีศาสตร์และศิลป์แห่งการบริหารจัดการของผู้นำองค์กร และฐานะทางการเงินที่ดี ซึ่งหนึ่งในศาสตร์และศิลป์ที่ว่านั้นก็คือ การมีกลยุทธ์การสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพจะนำมาซึ่งความนิยมศรัทธา และเกิดภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดีขององค์กร อันจะเป็นผลทำให้โรงเรียนมีกำไรและอยู่รอดได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะด้านภาพลักษณ์และมิติด้านชื่อเสียงในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ที่ต้องการสื่อสาร

2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ

3. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาต่างๆ ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ในยุคสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

4. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จและอุปสรรคในการใช้กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ที่เปิดสอนในระดับปฐมวัย - ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนเอกชนที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของบาทหลวง-นักบวช 4 โรงเรียน โรงเรียนเอกชนที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของฆราวาสหรือบุคคลทั่วไป 3

โรงเรียน ซึ่งเป็นการแบ่งสัดส่วนของโรงเรียนที่จะศึกษาตามผู้บริหารสถานศึกษาหรือเจ้าของกิจการ และทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีเกณฑ์การเลือก คือ 1) เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,000 คนขึ้นไป ด้วยข้อสมมติฐานที่ว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก จะมีการบริหารจัดการที่ค่อนข้างซับซ้อน ยุ่งยาก 2) เป็นโรงเรียนที่ค่อนข้างมีชื่อเสียงในแวดวงการศึกษาเอกชน โดยยึดจากข้อมูลการจัดลำดับ 100 อันดับโรงเรียนคุณภาพที่สุดในประเทศไทย ประจำปี 2561 /10 อันดับโรงเรียนเอกชนยอดนิยมในกรุงเทพฯ 2019 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากผู้บริหาร และผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารขององค์กร โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็นจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 18 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาท อำนาจหน้าที่โดยตรงในการวางแผนการสื่อสารในองค์กร ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2563 โดยใช้คำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ทั้ง 6 โรงเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

4.1 ผลการวิจัย

4.1.1 คุณลักษณะด้านภาพลักษณ์และมิติด้านชื่อเสียงในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ที่ต้องการสื่อสาร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร และผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารองค์กรของโรงเรียนเอกชนทั้ง 6 โรงเรียนที่ศึกษา ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนในยุคปัจจุบัน เพราะมองว่าเป็นยุคที่มีการแข่งขันทางการศึกษาค่อนข้างสูงทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนของรัฐ ซึ่งโรงเรียนรัฐในปัจจุบันต่างปรับตัวให้เทียบเท่าเอกชนมากยิ่งขึ้น มีการเพิ่มแผนการเรียน เพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลายให้กับนักเรียน เดิมทีโรงเรียนรัฐบางที่มีแค่แผนการเรียนสามัญ แต่ปัจจุบันมีทั้งสามัญและสองภาษา ฯลฯ เพราะฉะนั้นการมีภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดีของโรงเรียนเอกชนจึงเป็นตัวช่วยที่สำคัญ ในการดึงดูดความสนใจให้ผู้ปกครองและนักเรียนอยากจะเข้ามาศึกษาเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เพื่อคงความ

จงรักภักดีของผู้ปกครองและนักเรียนเก่าไว้เช่นกัน

ดังนั้นในการสื่อสารเพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ พบว่ามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) เพื่อสร้างและรักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียน 2) เพื่อปกป้อง แก้ไข และธำรงรักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียน

แต่ละโรงเรียนเน้นการสื่อสารเพื่อสร้างอัตลักษณ์ ความเป็นของโรงเรียนให้เกิดขึ้นกับคนในองค์กร เพื่อนำภาพลักษณ์แห่งการเป็นโรงเรียนเก่ง โรงเรียนดีตามเอกลักษณ์ของแต่ละโรงเรียนออกสู่สายตาคนภายนอก โดยผ่านทางตัวบุคคลนั้นคือนักเรียนและบุคลากรในองค์กรที่เป็นภาพสะท้อนถึงภาพลักษณ์เหล่านั้น ทำให้ผู้ปกครอง และสาธารณชนรับรู้ เกิดความเข้าใจ เกิดการยอมรับ และนำมาซึ่งความเชื่อมั่น ความศรัทธาต่อโรงเรียน ดังนั้นในการสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงกับคนในองค์กรโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ จึงเน้นการใช้สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม รวมถึงการสร้างบรรยากาศเพื่อทำให้เกิดภาพลักษณ์ตามที่โรงเรียนวางกำหนดไว้ นั่นคือตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ของโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนมาร์แตร์เดอี ซึ่งอยู่ในสังกัดคณะนักบวชหญิง เน้นภาพลักษณ์และชื่อเสียงตาม Serviam กล่าวคือ การปลุกฝังให้เป็น

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

กุลสตรีที่เป็นผู้นำ มีจิตตารมณ์แห่งการรักและรับใช้ ตามคติพจน์เซอร์เวียมของคณะอัสสัมชัญให้อยู่ในจิตวิญญาณ ผ่านกิจกรรมและการเป็นแบบอย่างของซิสเตอร์ นักเรียนมีภาคปฏิบัติของการบำเพ็ญประโยชน์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็กจนโต และเมื่อจบจากโรงเรียนนักเรียนต้องประกาศตนเองว่า จะดำเนินชีวิตอย่างมีเซอร์เวียมไปตลอด นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและสติปัญญา ดังนั้นในการสร้างภาพลักษณ์เหล่านี้จึงเน้นการนำโรงเรียนให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น โรงเรียนมีการสอนโดยจัดแผนกิจกรรมประจำปีในการฝึกนักเรียนให้เป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จัดกิจกรรมทางการกุศลมากมาย เช่น การปฏิบัติสังคมสงเคราะห์ การช่วยเหลือสังคมในโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง โครงการ “บ้านเทพ” ซึ่งเป็นสถานพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนแออัด การไปเยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาล นอกจากนี้ภาพลักษณ์ที่โรงเรียนเน้นอย่างมากเป็นพิเศษคือ การไม่รับเงินแป๊ะเจี๊ยะ

โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก เน้นภาพลักษณ์และชื่อเสียงในเรื่องของมาตรฐานสากลตามทิศทางการศึกษาแนววมฟอร์ต นักเรียนมีคุณธรรม เป็นผู้นำที่ดีสู่สังคม มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ ดังนั้นจึงเน้นสื่อสารที่ output outcome ที่ออกมาทั้งด้านความเก่ง ความสามารถของนักเรียนในด้านวิชาการ ดนตรี

กีฬา ฯลฯ เช่น การส่งนักเรียนแข่งขันวิชาการทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก อาทิเช่น การแข่งขันโอลิมปิกทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเข้าร่วมแข่งขันในรายการต่างๆ ทางทีวี เป็นต้น นอกจากนี้ยังเน้นถึงการเป็นผู้นำในด้านเทคโนโลยี เพื่อสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงเหล่านี้โรงเรียนจึงทำการปรับปรุงโรงเรียนในภาพรวม ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามยุคสมัยอยู่เสมอ เช่น แผนการพัฒนาโรงเรียน 5 ปี ที่ช่วยเสริมสร้างความทันสมัยของสื่อการเรียนการสอน สื่อการประชาสัมพันธ์ที่เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน โดยมีการประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทาง จัดตั้งทีมงานประชาสัมพันธ์ขึ้น 5 ฝ่ายเพื่อทำการสื่อสารในเชิงรุกและการเป็นเลิศทางด้านวิชาการที่ยังคงดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานและสร้างความแตกต่างให้องค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ นำมาปรับใช้และให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น การพัฒนาหุ่นยนต์ การพัฒนาดาวเทียม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมเรียกว่าเป็นโรงเรียนชั้นนำในด้านเทคโนโลยีแห่งหนึ่งของประเทศไทยก็ว่าได้ นอกจากนี้ยังส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการกุศล และกิจกรรมในด้านอื่นๆ ของนักเรียนอีกด้วย

โรงเรียนเซนต์คาเบรียล เน้นภาพลักษณ์และชื่อเสียงในเรื่องคุณภาพมาตรฐานสากล

ตามบริบทไทย พัฒนาบุคลากรทุกมิติทั้งด้านสติปัญญา สังคม ศิลธรรม จริยธรรม และอารมณ์ เน้นอบรมปลูกฝังให้เป็นสุภาพบุรุษผู้มีพื้นฐานความดี มีความพร้อมเป็นพลเมืองของสังคมในระดับสากล ดังนั้นโรงเรียนจึงได้กำหนดแผนกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียง ลงในระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน โดยเสริมสร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ จัดแผนการเรียนการสอนที่เอื้อให้นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานสากลโดยใช้โปรแกรมการเรียนภาษาอังกฤษที่เข้มข้น โดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ได้นำเนื้อหาการเรียนรู้อันสัมพันธ์กับการสอบ international Primary School Leaving Examination (IPSL) ของประเทศสิงคโปร์ มาสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 นอกจากนี้ยังได้มีการเปิดหลักสูตรใหม่ที่เน้นย้ำด้านภาวะผู้นำ นั่นคือ SG LEADERS (SGL) ประกอบไปด้วยทักษะซึ่งมีรูปแบบการสอนที่หลากหลายผ่านกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นสาระความรู้ที่ส่งเสริมความเป็นผู้นำ มีทั้งหมด 4 สาระ ได้แก่ 1) Leadership 2) Global Citizens 3) Communication Skills 4) Humanity ระยะเวลาสุดท้ายคือการสอนให้เขามีความเป็นมนุษย์ มีความสุข รู้จัก

บาลานซ์ชีวิต ทั้งนี้ตัวหลักสูตรยังสอดคล้องกับ SDG : Sustainable Development Goals ของ UN เรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รวมถึงการจัดทำรายละเอียดลงไปสู่แผนงานโครงการต่างๆ รวมถึงเรื่องหลักธรรมาภิบาลด้วย เพื่อรักษาชื่อเสียงความเป็นโรงเรียนคาทอลิกชายล้วนขนาดใหญ่ ของเครือคณะภราดาเซนต์คาเบรียล ที่ก่อตั้งมาเป็นระยะเวลากว่า 100 ปีไว้

โรงเรียนเซนต์ดอมินิก เน้นภาพลักษณ์และชื่อเสียงในเรื่องมุ่งพัฒนาผู้เรียน เป็นคนดี มีคุณธรรม โดยอบรมปลูกฝังตามจิตารมณ์ของคุณพ่อบอสโก คณะซาเลเซียน เน้นความเด่นด้านวิชาการ เทคโนโลยี และมีทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในการสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงเหล่านี้โรงเรียนส่งเสริมการส่งนักเรียนเข้าประกวดแข่งขันทางวิชาการและทักษะต่างๆ รวมถึงการส่งนักเรียนเข้าร่วมค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมที่ทางคณะซาเลเซียนจัดขึ้นทุกปี ไม่ว่าจะเป็นค่ายผู้นำเยาวชนทั้งในและต่างประเทศ ในขณะเดียวกันยังส่งเสริมการสร้างบรรยากาศครอบครัว เน้นย้ำการอบรมนักเรียนด้วยระบบป้องกันของคุณพ่อบอสโก คือ การใช้ความรัก เหตุผล และศาสนา เพื่อปลูกฝังความเป็นเยาวชนที่ดีของสังคมและโลกในอนาคต นอกจากนี้ในส่วนของ

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

การสื่อสารเพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนนั้น ได้มีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลงานความสามารถของนักเรียนทั้งทางด้านความประพฤติ ด้านวิชาการ การประกวดแข่งขัน กิจกรรมด้านดนตรีและกีฬาที่ประสบความสำเร็จทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนผ่านเว็บไซต์ ยูทูบ VTR ตามจอทีวีของโรงเรียนในจุดต่างๆ อยู่เสมอ

โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เน้นภาพลักษณ์และชื่อเสียงในเรื่องมุ่งจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารได้อย่างดี มีระเบียบวินัย ยึดมั่นประชาธิปไตย มีความคิดสร้างสรรค์เฉลียวฉลาดและปรารถนาดีในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของสังคมโลก สร้างภาพลักษณ์โดยเน้นที่ผลผลิตของโรงเรียน นั่นคือตัวนักเรียนที่ปรากฏต่อสายตาผู้ปกครองและสาธารณชน นอกจากนี้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์หลายช่องทาง ได้แก่ เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก จุลสารรายปี และยูทูบ ที่มีทั้งเรื่องราวความเป็นมาของสารสาสน์เอกตรา แนะนำโรงเรียน แผนการเรียนรู้อัตนวิสัย กิจกรรมต่างๆ ความสามารถ/ผลงานของนักเรียน ครู ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน เป็นต้น

โรงเรียนธรรมภิรักษณ์ เน้นภาพลักษณ์และชื่อเสียงในเรื่องห่วงใย ให้ความรัก ผ่านทางครู และในการสร้างความรู้ คู่คุณธรรม มีการเน้นวิชาการโดยเฉพาะการเรียนการสอนแบบ Montessori ใช้หลักในการสร้างคือการสร้างความรู้สึกรักให้ประชาชนยอมรับและเห็นด้วย ด้วยการทำให้เห็นเป็นประจักษ์จริง มีกิจกรรมการเปิด Open house ให้ผู้ปกครองและผู้สนใจเข้ามาศึกษา ดูงาน เยี่ยมชมโรงเรียน ในการสื่อสารให้มีความสำคัญกับสื่อบุคคล โดยเฉพาะบุคลากรครู ที่มีการสื่อสารทางตรงระหว่างครูกับนักเรียน มีแนวความคิดว่าบุคลากรในโรงเรียนทุกคนล้วนเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในองค์กร องค์กรจะดำเนินไปได้ก็ต้องอาศัยบุคลากรทุกคน โดยจะต้องพัฒนาไปด้วยกัน จึงทำให้มาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นที่ยอมรับและมีการนำเสนอวัตกรรมการสอนจากต่างประเทศมาใช้ คือการจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง นั่นคือการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori)

จากผลการศึกษาที่พบจะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแต่ละโรงเรียนแม้จะเน้นด้านวิชาการ เน้นคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการเป็นคนเก่ง คนดี เหมือนกัน แต่ละโรงเรียนก็มีความเป็นเลิศ และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือ

ผู้นำองค์กร ความเป็นนิติบุคคลและการสืบทอดจิตตารมณ์ของผู้ก่อตั้งโรงเรียนเอกชนนั้นๆ

ภาพลักษณ์ทุกด้านที่ถูกสื่อสารนั้นนำมาซึ่งการสะท้อนถึงคุณลักษณะด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนเอกชน 3 คุณลักษณะ คือ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความศรัทธา และด้านการยอมรับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านความน่าเชื่อถือ พบว่ามีการสื่อสารและนำเสนอภาพลักษณ์เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ครู นักเรียน ผ่านทางการจัดกิจกรรม Open house การลงข่าวสารกิจกรรมต่างๆ รวมถึงผลงานความสำเร็จของครู นักเรียนบนสื่อออนไลน์ เว็บไซต์วารสารของโรงเรียน เป็นต้น หรือในสถานการณ์โควิด-19 แต่ละโรงเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับสังคม หรือจัดมาตรการและเตรียมความพร้อมในการป้องกันเชื้อโรค เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการเข้ามาใช้บริการในสถานศึกษา ซึ่งการสื่อสารเหล่านี้ทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่เปิดเผย มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม มีการบริหารจัดการที่ดีทั้งการพัฒนาผู้เรียน และบริการต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของโรงเรียน มีความอุ่นใจในการส่งบุตรเข้ามาเรียน ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกผิดหวัง

2. ด้านการยอมรับ พบว่ามีการสื่อสารในเรื่องของผลงาน ความภาคภูมิใจของโรงเรียน รางวัล เกียรติคุณต่างๆ ของโรงเรียน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผ่านทางเว็บไซต์ วารสาร บอร์ด ป้ายประชาสัมพันธ์ เฟสบุ๊ก ยูทูบ เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ให้การยอมรับทั้งในเรื่องของบุคลากร การบริหารจัดการ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู อาคารสถานที่ การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทำให้โรงเรียนเป็นที่ต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชน และในท้ายที่สุดผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน และโรงเรียนได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ

3. ด้านความศรัทธา พบว่ามีการสื่อสารโดยผ่านทางการนำเสนอกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การเป็นคนดี มีคุณภาพของนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียนทั้งในด้านความสำเร็จในด้านการแข่งขัน การเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนประหนึ่งบุตรหลานของตนเอง ซึ่งสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อออนไลน์ สื่อออฟไลน์ เพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน บุคลากร ศิษย์เก่าเกิดความประทับใจ ความไว้วางใจ ความภาคภูมิใจต่อสถาบันหรือองค์กรของตน

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

จนนำไปสู่การบอกต่อ หรือการพูดปากต่อปาก (Word of Mouth)

นอกจากนี้ภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่แต่ละโรงเรียนเน้นย้ำและสื่อสารนั้นยังสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของผู้บริหาร ทั้งในด้านวิสัยทัศน์และการบริหารจัดการในองค์กร อย่างไรก็ตามในงานวิจัยยังพบว่าภาพลักษณ์ที่โรงเรียนพึงปรารถนาให้เกิด กับภาพลักษณ์ที่กลุ่มเป้าหมายรับรู้ในส่วนมากตรงกัน แต่มีบางโรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่ไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้น เช่น โรงเรียนมาร์แตร์เดอีที่ถูกมองว่าเป็นสังคมแห่งลูกคนรวย เป็นสังคมลูกคุณหนู มีการแบ่งชนชั้นในโรงเรียน และมีการรับค่าแป๊ะเจี๊ยะ

ในการสร้างภาพลักษณ์ทุกโรงเรียนไม่ได้เน้นด้านใดด้านหนึ่งแต่ทุกด้านต้องสมดุลและไปด้วยกัน เพื่อให้ผู้ปกครองและสาธารณชนรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายของโรงเรียนที่ว่า โรงเรียนคือสถานศึกษาที่หล่อหลอมคนให้เป็นคนสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ซึ่งเป็นการรักษาและตอบสนองต่อนโยบายของรัฐตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในมาตราที่ 6 และมาตราที่ 7 ที่ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่

ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียน รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ปรารถนาของผู้ปกครอง

ในมิติด้านชื่อเสียง โรงเรียนที่ทำการศึกษาทั้งหมดเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมายาวนาน ดังนั้นแต่ละโรงเรียนจึงพยายามรักษาชื่อเสียงที่สั่งสมมายาวนานทั้งความเป็นเลิศทั้งด้านวิชาการ การเป็นโรงเรียนสองภาษาแห่งแรก การเป็นโรงเรียนสตรีขนาดใหญ่ที่ผลิตสตรีที่มีคุณภาพ โรงเรียนที่ปลูกฝังความเป็นผู้นำ ชื่อเสียงแห่งการดูแลเอาใจใส่นักเรียน และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ในส่วนชื่อเสียงใหม่ที่ต้องการสร้างคือ ความเป็นผู้นำทางการศึกษาในเรื่องเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ตอบโจทย์แห่งการเรียนรู้

ในยุคปัจจุบัน เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญ ที่ส่งเสริมการสร้างทักษะทางด้านเทคโนโลยีผ่านทางการจัดกิจกรรมชมรมเสริมสร้างทักษะมีการผลิตในเรื่องของ CanSat คือดาวเทียมอวกาศของนักเรียน มีชมรมหุ่นยนต์ เป็นต้น มีการสร้างโปรแกรม SWIS เข้ามาช่วยในการทำงาน การบริหารจัดการงานในองค์กร การใช้แอปพลิเคชัน School Bright ในการอำนวยความสะดวก และรายงานความเคลื่อนไหวข่าวสารของโรงเรียนและนักเรียนแก่ผู้ปกครอง ทราบอย่างสม่ำเสมอแบบเรียลไทม์ การบริหารจัดการดังกล่าว เป็นการบริหารจัดการโดยใช้หลักการบริหารจัดการที่เรียกว่าการใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management หรือ SBM) นั่นคือ เป็นรูปแบบที่มีเป้าหมายการศึกษาที่ตั้งบนสมมติฐานอยู่บนความหลากหลายตามสภาพของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยคำนึงถึงคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ เน้นความยืดหยุ่นและการบริหารด้วยตนเองตามเงื่อนไขที่เหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการพัฒนาและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เฉพาะของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดผลต่อการพัฒนาในระยะยาว

ในวัตถุประสงค์การสื่อสารเพื่อปกป้องแก้ไข และธำรงรักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงนั้น พบว่า เป็นการปกป้อง แก้ไข ภาพลักษณ์

และชื่อเสียงที่เกิดจากข่าวลือ หรือความเข้าใจผิดของผู้ปกครอง อันเกิดจากทัศนคติ ประสบการณ์ ความต้องการของผู้ปกครอง ทั้งในประเด็นของนโยบายของโรงเรียนที่มีการปรับเปลี่ยน ภาพลักษณ์และชื่อเสียงเกี่ยวกับครูทั้งในเรื่องความสามารถในการสอน จรรยาบรรณ และพฤติกรรมของครู เช่น การทำโทษนักเรียน ความไม่เสมอภาคในการปฏิบัติต่อนักเรียน เป็นต้น ภาพลักษณ์ของนักเรียนในด้านความประพฤติ การกระทำผิดกฎระเบียบทั้งกฎของโรงเรียน และกฎเกณฑ์ในสังคม ฯลฯ

4.1.2 กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การสื่อสารที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ในการศึกษาพบว่า แต่ละโรงเรียนมีการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร เน้นกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

ในการสื่อสารเพื่อสร้างและรักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดีนั้น พบว่า เน้นสื่อสารภายในองค์กรก่อนที่จะทำการสื่อสารออกสู่ภายนอก แต่ละโรงเรียนมองว่า ครู บุคลากร พนักงาน และนักเรียน เป็นภาพสะท้อนของโรงเรียน เป็นบุคคลสำคัญในการทำให้เกิดภาพลักษณ์และชื่อเสียง เป็นสื่อที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มเป้าหมายภายนอกที่จะสื่อสารออกไปว่า โรงเรียนเก่ง โรงเรียนมีดีอะไรบ้าง

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

เป็นการสร้างจุดแข็งให้กับโรงเรียน โดยเน้นย้ำ และปลูกฝังจิตตารมณ์ วัฒนธรรม คุณค่าหลักของแต่ละโรงเรียน ผ่านการอบรม การประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการหล่อหลอม เพื่อปลูกฝัง และถ่ายทอดให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลในองค์กร นอกจากนี้ยังเป็นการสื่อสารเพื่อให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน สร้างความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร

ในการสื่อสารกับภายนอกเพื่อสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนนั้น มีทั้งโรงเรียนที่เน้นการใช้กลยุทธ์การแพร่กระจายข้อมูล (Information Dissemination) และโรงเรียน ที่เน้นการใช้กลยุทธ์การพัฒนาและรักษาสัมพันธภาพกับสาธารณชนกลุ่มต่างๆ โดย 3 ใน 6 โรงเรียนเน้นการใช้กลยุทธ์การแพร่กระจายข้อมูล (Information Dissemination) โดยมีการสื่อสารผ่านสื่อและช่องทางที่หลากหลาย ทั้งสื่อออนไลน์อย่าง เว็บไซต์ เฟสบุ๊ค ยูทูบ ไลน์กลุ่ม เพราะเป็นสื่อที่ผู้ปกครองเข้าถึงง่าย สะดวก เป็นสื่อที่มีความเป็นสาธารณะและเปิดกว้าง สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา และใช้งบประมาณน้อย และสื่อออฟไลน์ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์ นิทรรศการแสดงผลงาน วารสารของโรงเรียน โรงเรียนที่ใช้กลยุทธ์นี้เน้นสื่อสารเพื่อขยายฐานการรับรู้

จากการรับรู้เพียงแค่ผู้ปกครองเดิมที่มีอยู่ เป็นสาธารณชน องค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่จะนำมาซึ่งการยอมรับ เกิดความเชื่อมั่น และให้การสนับสนุนในที่สุด นอกจากนี้มองว่าถึงโรงเรียนจะเด่น จะดี แต่ถ้าขาดการสื่อสารที่ดี คนก็จะไม่รับรู้ ซึ่งในการสื่อสารทั้ง 3 โรงเรียน เน้นการสื่อสารที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการสร้าง ความแตกต่าง ส่วนโรงเรียนที่เน้นการใช้กลยุทธ์การพัฒนาและรักษาสัมพันธภาพกับสาธารณชนกลุ่มต่างๆ เน้นการใช้สื่อบุคคล ในการสร้าง รักษา พัฒนาสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันต่อไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต

นอกจากนี้บางโรงเรียนเน้นสื่อสารผ่านกิจกรรม เพราะต้องการสร้างภาพลักษณ์นักเรียนให้เป็นที่ประจักษ์ตามสภาพจริง เช่น การสื่อสารผ่านทางการจัดกิจกรรม Open House ที่เปิดให้ผู้ปกครอง หรือผู้ที่สนใจเข้ามาดูการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจโรงเรียนในระดับหนึ่งก่อนการตัดสินใจว่าจะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนหรือไม่ หรือการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานในโรงเรียนแก่โรงเรียนอื่นที่สนใจ เพราะเชื่อว่าเมื่อผู้ที่เข้ามาพบเห็นในสิ่งดีๆ ผ่านทางการมีประสบการณ์จริงที่โรงเรียนจัดขึ้นมัก

จะเล่าหรือถ่ายทอดประสบการณ์นั้นๆ อย่าง
แน่นอน

ถึงแม้ว่าแต่ละโรงเรียนจะมีกลยุทธ์ที่
แตกต่างกัน แต่ทุกโรงเรียนยึดหลักการในการ
สื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงของ
โรงเรียนเหมือนกัน นั่นคือ ยึดหลักการนำเสนอ
ด้วยข้อเท็จจริง ไม่ใช่การสร้างภาพ ซึ่งเป็นการ
นำเสนอสารที่มุ่งเน้นการให้ข้อมูล (Informa-
tive Approach) และจำเป็นต้องมีการนำเสนอ
ข่าวสารอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จริงใจ
ตรงไปตรงมา เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง
โรงเรียนกับครอบครัวหรือกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ
ด้วยเนื้อหาที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย ตรงตาม
ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ในการสื่อสารเพื่อปกป้อง แก้ไข ภาพ
ลักษณ์และชื่อเสียง แต่ละโรงเรียนไม่มีแผน
การรับมือในการดำเนินที่ชัดเจน กล่าวคือ มิได้
เขียนแผนกลยุทธ์ แผนงาน กำหนดบุคลากร
หรืองบประมาณไว้ เป็นเพียงการดำเนินงาน
ตามฝ่ายต่างๆ ที่รับผิดชอบ ไม่มีทีมงานที่ชัดเจน
เป็นการจัดการปัญหาตามประสบการณ์เดิม
จัดการตามเคสกรณีไป มักใช้กลยุทธ์การ
สื่อสารในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก กล่าวคือ
จัดการเมื่อเกิดประเด็นปัญหาขึ้นแล้ว ซึ่งมี
ขั้นตอนในการบริหารจัดการดังนี้ ตรวจสอบ
ข้อมูลข่าวสารทั้งบนสื่อออนไลน์และตาม
สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เน้นการสื่อสารกับ

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนไม่ว่าจะ
เป็นครู ผู้ปกครอง นักเรียน ศิษย์เก่า ชุมชน
 ฯลฯ ว่ามีประเด็นใดที่ส่งผลกระทบต่อภาพ
ลักษณ์และชื่อเสียงบ้าง ส่งผลมากน้อยแค่ไหน
มีสาเหตุมาจากอะไร เมื่อประเมินสถานการณ์
แล้วนั้นก็วางแผนและดำเนินการจัดการปัญหา
ที่เกิดขึ้นตามแผนที่วางไว้ ในการตอบโต้ประเด็น
ปัญหาที่เกิดขึ้น มีทั้งการใช้กลยุทธ์การนิ่งเฉย
ไม่ตอบโต้ ซึ่งจะใช้ในกรณีที่ประเด็นปัญหานั้น
ไม่เป็นเรื่องจริง และเป็นประเด็นปัญหาที่ไม่
ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงใน
เชิงลบ หรือไม่ขัดต่อ Core value หลักของ
โรงเรียน โรงเรียนใช้กลยุทธ์นี้เพื่อไม่ให้
สาธารณชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
ของโรงเรียน และผู้บริหารมีแนวความคิดว่า
หากตอบโต้กลับไปอาจสร้างความเสียหาย
ให้มากขึ้นและเกิดผลเสียกับทางโรงเรียน
มากกว่าการนิ่งเฉย ในส่วนการเลือกที่จะ
ตอบโต้ เมื่อพิจารณาแล้วว่า 1) ไม่เป็นเรื่อง
จริงแต่มีผลกระทบในเชิงลบ 2) เป็นเรื่องจริง
3) เป็นความคิดเห็นที่เหมาะสมและเกิด
ประโยชน์ต่อโรงเรียน ซึ่งในการตอบโต้พบว่า
มีทั้งการตอบโต้บนสื่อออนไลน์ อย่างเฟซบุ๊ก
เว็บไซต์ ยูทูบ ที่เกิดเหตุต่างๆ และการพบปะ
พูดคุยแบบหน้าต่อหน้า และจัดการตามเคส
กรณี ซึ่งส่วนมากจะเป็นการพูดคุยแบบหน้า
ต่อหน้ามากกว่า นอกจากนี้ยังใช้กลยุทธ์การ

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

สื่อสารโดยเน้นการให้ข้อมูลด้วยข้อเท็จจริง ในเชิงบวกให้มากที่สุดในการเผยแพร่โต้ตอบ กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารคือ สาธารณชน ผู้เข้ามาเสพข่าวสาร กล่าวคือ ให้ความเข้าใจในข้อเท็จจริง และพยายามใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่น่าเชื่อถือเชิงบวกบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เพื่อเปลี่ยนเรื่องเชิงลบให้เป็นไปในเชิงบวกมากที่สุด ในการสื่อสารมีการออกแบบเนื้อหาสาระที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ใช่ภาษาที่ซับซ้อน ใช้ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในประเด็นที่สาธารณชนให้ความสนใจ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการสื่อสาร

กลยุทธ์การสื่อสารในภาวะวิกฤต พบว่า 2 ใน 6 โรงเรียนที่พบกับปัญหาวิกฤต ซึ่งเป็นวิกฤตเกี่ยวกับผู้นำสูงสุดของโรงเรียนขาดการยอมรับจากทุกภาคส่วนขององค์กร กล่าวคือ คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองเกิดการชุมนุมเรียกร้องให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถึงการใช้งบประมาณและการบริหารงาน ของผู้อำนวยการที่ดูไม่โปร่งใส ซึ่งได้แก่ ปมเรื่องอาหารกลางวันเด็กนักเรียนที่จัดน้อย ไม่มีคุณภาพ ไม่คุ้มกับเงินที่จ่ายไป การจัดงานตรุษจีนให้ผู้อำนวยการ ฯลฯ รวมถึงเรื่องความประพฤติของผู้บริหารที่ตั้งคนนอกที่ใกล้ชิดมาเป็นที่ปรึกษาพิเศษและแทรกแซงการทำงานของบุคลากร ประเด็นปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นมา

จากความไม่พอใจ และมองว่าผู้บริหารขาดความรับผิดชอบต่อกลุ่มคนหรือสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง จึงเกิดการชุมนุมเรียกร้องประท้วงขับไล่ผู้อำนวยการโรงเรียนขึ้น จากวิกฤตดังกล่าวส่งผลต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงด้านในเชิงลบของผู้บริหาร ทั้งในด้านความเชื่อมั่น การยอมรับ และความศรัทธา ซึ่งโรงเรียนได้ใช้แนวทางการจัดการตอบโต้กับประเด็นปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ในการจัดการตอบสนอง มีการจัดการตอบสนองต่อประเด็นที่เกิดขึ้น โดยยอมรับข้อเสนอที่จะมีการชี้แจงงบประมาณภายใน 7 วัน และยุติบทบาทผู้อำนวยการระหว่างที่มีการตรวจสอบการบริหารงานของผู้อำนวยการ

2. ทำความเข้าใจความคิดเห็นของสาธารณชน มองถึงสิ่งที่สาธารณชนให้ความสนใจที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อวางแผนการรับมือต่อไป โดยคณะผู้บริหารวิเคราะห์ข้อเสนอของผู้ประท้วง พบว่า ผู้ประท้วงต้องการคำชี้แจง 3 ประเด็น คือ 1) เรื่องโภชนาการของเด็กที่ด้อยคุณภาพ 2) งบประมาณที่ระดมทุนจากผู้ปกครองไปในกิจกรรม ถูกนำไปใช้อย่างไม่เหมาะสม 3) คุณภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น การสอบโอเน็ต ตกต่ำอย่างชัดเจน

3. แก้ไขปัญหาด้วยความชัดเจนและเข้าใจง่าย โดยต่อมาผู้อำนวยการได้ลงนามใน

หนังสือไปยังเจ้าสำนักงานใหญ่ที่รับผิดชอบ เพื่อขอยุติบทบาทการเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ตามข้อเรียกร้องของผู้ปกครองและนักเรียน และให้คนกลางซึ่งเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาวิกฤตนี้

4. ค้นหาใครคือคู่ขัดแย้งและดูว่าเขา มีที่ท่าจะดำเนินการอย่างไร ในกรณีนี้คู่ขัดแย้ง คือคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ที่รวมตัวชุมนุม และเริ่มเคลื่อนไหวขอคำชี้แจงจากประเด็น ทุจริตของผู้อำนวยการโรงเรียน ดังกล่าว

5. ทำงานกับสื่อมวลชน การทำงานกับ สื่อมวลชนเน้นการสื่อสารที่เข้าใจง่ายและชัดเจน พูดในข้อเท็จจริง โดยหลังจากมีการเจรจายืดเยื้อมากกว่า 6 ชั่วโมง ผู้อำนวยการ ก็ออกมาให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนด้วยตนเอง และยอมรับ ข้อเสนอของผู้ประท้วงโดยการยื่นใบลาออกจากตำแหน่งการเป็นผู้อำนวยการไปยังเจ้า คณะที่รับผิดชอบ

6. ในการสื่อสารใช้หลักการในการพูด เป็นเสียงเดียวกันในการเผชิญหน้ากับการ จัดการประเด็น ร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ไขปัญหา ด้วยการประชุมปรึกษาหารือ และ วางแผนร่วมกัน โดยหลังจากมีการไต่ตรอง จากคณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการรับทั้ง 2 ข้อ เสนอ คือ ขอให้ชี้แจงการบริหาร-การใช้งบประมาณ และยุติบทบาท พร้อมยืนยันทำงาน ด้วยใจ ยินดีให้ตรวจสอบ ติดตามจากรายงาน

7. ประเด็นอยู่เหนือขอบเขตและการ เมือง ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม ระดับสากล จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นการ ประพฤติมิชอบของผู้บริหารเท่านั้น ไม่เกี่ยว ข้องกับการเมือง หรือภาคอุตสาหกรรมระดับ สากลแต่อย่างใด

นอกจากนี้ยังเน้นการใช้กลยุทธ์การ สื่อสารแบบการมีส่วนร่วมมาสร้าง รักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่เสียไปนั้นให้กลับคืนมา โดยเร็ว โดยการสร้างความเข้าใจกับคนใน องค์กรก่อนสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือ ผู้เสียผลประโยชน์ เพราะมองว่าการสร้างความ เข้าใจกับคนในองค์กรก่อน ทำให้เกิดการรับรู้ และเข้าใจถึงปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้น และสร้าง แนวทางร่วมในการแก้ไขปัญหา นั้น ให้การ ทำงาน การตอบคำถามเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ลดความสับสน และความเข้าใจ ผิดของผู้รับสารด้วย

4.1.3 ประเด็นปัญหาต่างๆ ของ โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ในยุคสื่อสังคม ออนไลน์ ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียง ของโรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่า นอกจากสื่อสังคม ออนไลน์จะเป็นช่องทางที่ช่วยประชาสัมพันธ์ ให้ทางโรงเรียนแล้ว ทุกโรงเรียนต่างตระหนัก ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในยุคสื่อสังคม ออนไลน์ โดยเฉพาะในด้านการแพร่กระจาย

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

ของข่าวที่จะสร้างความเสื่อมเสียแก่โรงเรียนได้โดยง่าย ซึ่งประเด็นปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นประเด็นในเรื่องการบริหารจัดการทั้งการจัดการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกอาหาร อาคารสถานที่ ประเด็นเกี่ยวกับครู ประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายบางอย่างของโรงเรียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดจากทัศนคติ หรือประสบการณ์บางอย่างที่ไม่ดีของผู้ปกครอง รวมถึงการมีอคติ (bias) นำมาซึ่งการพูด การแชร์ การคอมเมนต์ในโลกสื่อสังคมออนไลน์ บางประเด็นนำมาซึ่งผลกระทบต่อโรงเรียน บางประเด็นไม่มีผลกระทบในเชิงลบ นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังส่งผลให้ประเด็นเล็กๆกลายเป็นประเด็นใหญ่ อันเกิดจากการที่โรงเรียนขาดการใส่ใจต่อความต้องการ การเรียกร้องของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

จากลักษณะของภาพลักษณ์ที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพียงแต่อาศัยเวลาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประเด็นปัญหาในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯนั้นยังเกิดจากผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีหรือประสงคร้ายต่อโรงเรียนใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการสร้างกระแส ปลุกปั่นกระแสที่ไม่ดี ทำให้สาธารณชนเกิดความเข้าใจผิด ประเด็นปัญหาที่ปรากฏบนโลกออนไลน์นี้ทำให้โรงเรียนเกิดความลำบาก

ในการควบคุมข่าวสารเหล่านั้น เพราะข่าวสารนั้นแพร่ไปอย่างรวดเร็วทั้งด้วยคุณลักษณะของตัวสื่อออนไลน์เอง และในประเด็นด้านลบคนมักสนใจมากกว่าประเด็นด้านบวกเสมอ นอกจากนี้เกิดจากความเข้าใจผิด เกิดจากการแสดงความคิดเห็นโดยขาดการไตร่ตรองของผู้รับสารบนสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลให้ผู้รับสารที่เป็นทั้งผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชนเกิดความสับสน เกิดความเข้าใจผิด

ส่วนโรงเรียนที่เจอวิกฤตนั้น สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลกระทบเป็นอย่างมากในการจัดการแก้ไขปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้น เนื่องจากข้อมูลข่าวสารแพร่ไปได้อย่างรวดเร็ว ทำให้โรงเรียนไม่สามารถควบคุมข่าวสารที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความสับสน เกิดความเข้าใจผิดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ปกครองศิษย์เก่าบางคนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้นำของโรงเรียน และนำมาซึ่งการขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ในการบริหารดำเนินงานของโรงเรียนบางคนตกเป็นเครื่องมือของผู้ไม่หวังดีต่อโรงเรียนอีกด้วย จากการศึกษาแม้วิกฤตินี้จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของผู้บริหารแต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านความเชื่อมั่น การยอมรับในด้านการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของครู คุณภาพทางวิชาการมากนัก เพราะความต้องการในการเข้าศึกษายังมีจำนวนมาก

4.1.4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จและอุปสรรคในการใช้กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

ปัจจัยภายใน 1) ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนตระหนักและให้ความสำคัญกับการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ที่นำมาซึ่งแรงบันดาลใจและการวางกลยุทธ์การสื่อสารที่ดีของโรงเรียน 2) บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถในการทำงานด้านการสื่อสารของโรงเรียน ทำให้สามารถมองงานสื่อสาร งานประชาสัมพันธ์ในภาพรวมได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียนและกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้บุคลากรในโรงเรียนยังพร้อมใจ และให้ความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดีในการสื่อสารเพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงเหล่านี้ 3) กลยุทธ์การสื่อสารด้วยการสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงในด้านความเป็นเลิศทางการศึกษา มีจุดเด่นในด้านต่างๆ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และความปรารถนาของผู้ปกครอง และสังคมได้เป็นอย่างดี นอกเหนือจากความเป็นเลิศด้านภาษาอังกฤษ และวิชาการอื่นๆ แล้วนั้น การสื่อสารด้วยความจริงใจ ทำอย่างสุภาพ

และรอบคอบ เป็นหนทางที่นำมาซึ่งภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดี รวมถึงความเพียบพร้อมในด้านเครื่องมือ/สื่อที่ทันสมัย ก็เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จเช่นกัน เพราะจะทำให้เกิดการสื่อสารในสื่อและช่องทางที่หลากหลาย ทันต่อความต้องการของผู้รับสาร โดยเฉพาะผู้ปกครอง

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ 1) มีเครือข่ายผู้ปกครอง และเครือข่ายศิษย์เก่าที่เข้มแข็งและเป็นกระบอกเสียงให้กับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี จึงทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ 2) มีบริบททางสังคม สภาพเศรษฐกิจของกลุ่มผู้ปกครอง และศิษย์เก่าที่เอื้อต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งกลุ่มเหล่านี้คอยสนับสนุนโรงเรียนและให้ความช่วยเหลือโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ดังเช่นโรงเรียนมาร์แตร์เดอี โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนเซนต์คาเบรียล ที่ฐานผู้ปกครองอยู่ในระดับคนรวยมีอาชีพการงานที่ดี มีเครือข่ายกว้างขวาง จึงทำให้มีทุนทรัพย์และเครือข่ายที่พร้อมจะ support ในทุกการพัฒนาของบุตรหลาน และโรงเรียน นอกจากนี้แต่ละโรงเรียน เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก ยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรต่างๆ รวมถึงสื่อมวลชนอีกด้วย 3) การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้การบริหารจัดการเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่ทุกคนสามารถสื่อสารถึงกันหมด ในขณะเดียวกันพฤติกรรม

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

ของคนก็เปลี่ยนไปคือ ติดสื่อออนไลน์มากขึ้น มีอะไรก็สื่อสารออกไป รวมถึงในเรื่องของการ แสดงความคิดเห็นบนโลกออนไลน์อีกด้วย ส่งผลให้เกิดการบอกต่อ (ทางที่ดี) ทำให้การ แพร่กระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและขยายวง กว้างมากขึ้น 4) นโยบายของรัฐในเรื่องของ การเรียนการสอนตามยุคศตวรรษที่ 21 ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการใช้กลยุทธ์ การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคของโรงเรียน ที่ทำการศึกษานั้น ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัย ภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการใช้กลยุทธ์การ สื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียน เอกชนในกรุงเทพฯ ดังนี้

ปัจจัยภายในที่เป็นอุปสรรคได้แก่ 1) ผู้ส่งสาร นั่นคือบุคลากรภายในองค์กรขาดการ ตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานด้านการ สื่อสารองค์กร บุคลากรขาดทักษะในการ สื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีช่องทางการ สื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมี การพัฒนาสื่อบุคคลในการปฏิบัติงานควบคู่กับ กลยุทธ์การสื่อสารเชิงรุกและกลยุทธ์การ สื่อสารเชิงรับ และบางโรงเรียนยังมีบุคลากร ในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป นอกจากนี้

ทัศนคติ ความคิดเห็น บุคลิกของบุคลากรใน องค์กรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการสื่อสาร องค์กรเช่นเดียวกัน 2) ช่องทางการสื่อสาร โรงเรียนที่ทำการศึกษานั้นส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับสื่อใหม่น้อยเกินไป ทำให้เสียโอกาส ในการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์และชื่อเสียง ของโรงเรียน 3) งบประมาณที่ไม่เพียงพอ เช่น โรงเรียนธรรมภิรัชที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การใช้นโยบายเชิงกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรอบคอบ เพราะต้องใช้งบประมาณ มากขึ้น จึงควรให้ความสำคัญกับช่องทางการ สื่อสารที่สามารถส่งสารไปยังผู้ปกครองได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และไม่เสียค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการมาก เช่น สื่อใหม่

อุปสรรคภายนอก ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และพ.ร.บ.ทางการศึกษา ที่มี การเปลี่ยนแปลงนโยบายในระดับที่สูงขึ้นไป โรงเรียนก็ต้องปฏิบัติตามและสร้างยุทธศาสตร์ ของโรงเรียนมารองรับการเปลี่ยนแปลง บาง ครั้งนโยบายเหล่านี้ก็บีบรัด หรือไม่เอื้อต่อการ พัฒนาหรือการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน

4.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบว่า แต่ละโรงเรียน เน้นการสื่อสารเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กร สร้างอัตลักษณ์ ความเป็นของโรงเรียนให้เกิ ดขึ้นกับคนในองค์กร เพื่อนำภาพลักษณ์แห่งการ เป็นโรงเรียนเก่ง โรงเรียนดีตามเอกลักษณ์ของ

แต่ละโรงเรียนออกสู่สายตาคนภายนอก ผ่านทางนักเรียนและบุคลากรในองค์กรเป็นสำคัญนั้น เพราะสื่อบุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้ เป็นภาพสะท้อนของภาพลักษณ์ของโรงเรียนที่จะทำให้ผู้ปกครอง และสาธารณชนรับรู้ เข้าใจ เกิดการยอมรับ และนำมาซึ่งความเชื่อมั่น ความศรัทธาต่อโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศไชนย สุวรรณะชญ (2546) ที่พบว่าการสื่อสารด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนเป็นสิ่งที่มีมหาวิทยาลัยเอกชนทุกๆ แห่งให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก อันดับแรกที่มีมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่มักใช้กัน คือ การสื่อสารผ่านทางตัวนักศึกษา และบัณฑิตของมหาวิทยาลัย เพราะเชื่อว่าสามารถสะท้อนความเป็นมหาวิทยาลัยออกไปยังชุมชนและสังคม และชุมชนและสังคมก็จะเป็นผู้ตัดสินใจ หรือมองย้อนกลับมายังมหาวิทยาลัยเอกชน ในด้านการยอมรับ และให้ความเชื่อถือต่อมหาวิทยาลัยเอกชนเหล่านั้น นอกจากนี้ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2558, หน้า 85-90) ยังกล่าวอีกว่า การตระหนักถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ที่ดีทั้งภายในและภายนอกองค์กรหรือสถาบัน จะเป็นปัจจัยเสริมที่จะสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน อยากเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือ ภาพลักษณ์สามารถทำให้คนและองค์กรมีความสัมพันธ์กับสาธารณชนได้ ดังนั้นในการสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงกับคนในองค์กร โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ

จึงเน้นการใช้สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม รวมถึงการสร้างบรรยากาศเพื่อทำให้เกิดภาพลักษณ์ตามที่โรงเรียนวางกำหนดไว้

ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของแต่ละโรงเรียนแม้จะเน้นด้านวิชาการ เน้นคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการเป็นคนเก่ง คนดีเหมือนกัน แต่ละโรงเรียนก็มีความเป็นเลิศและมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำนองค์กร ความเป็นนิติบุคคล และการสืบทอดจิตตารมณ์ของผู้ก่อตั้งโรงเรียนเอกชนนั้นๆ ว่ามุ่งสร้างและอบรมนักเรียนไปในทิศทางใด สิ่งที่พบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของทศไชนย สุวรรณะชญ (2546) ที่พบว่าการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นแบบผสมผสาน โดยนำเอาหลักการบริหารจัดการมาประยุกต์ใช้ และบางมหาวิทยาลัยก็มีรูปแบบการบริหารจัดการในลักษณะเฉพาะตัว เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า ในส่วนของการบริหารและการจัดการการศึกษาของแต่ละโรงเรียนจะมีรูปแบบการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นหรือผู้บริหารที่ดูแลโรงเรียนเอกชนนั้นๆ ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีรูปแบบการบริหารจัดการที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นเอกลักษณ์ของตน แต่ก็ยึดหลักมาตรฐาน คุณภาพตามที่รัฐกำหนด (ทศไชนย สุวรรณะชญ, 2546)

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

อย่างไรก็ตามแม้โรงเรียนจะเน้นการสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดี ภาพลักษณ์เชิงลบหรือภาพลักษณ์ที่ไม่พึงปรารถนาก็อาจเกิดขึ้นได้ ดังเช่น ผลการศึกษาที่พบว่าโรงเรียนอัสสัมชัญ สังคมมองว่าเป็นโรงเรียนของลูกคนรวย ลูกผู้มีตำแหน่ง มีเครือข่ายที่ดี (connection) เป็นประโยชน์สำหรับบุตรหลานในอนาคต เป็นโรงเรียนที่จะยกระดับลูกทั้งในเรื่องเพื่อนและแวดวงสังคม หรือโรงเรียนมาร์แตร์เดอีวิทยาลัยที่ถูกมองว่าเป็นสังคมแห่งลูกคนรวยเช่นกัน มีการแบ่งชนชั้นในโรงเรียนและมีการรับค่าแป๊ะเจี๊ยะ ซึ่งการเกิดภาพลักษณ์ที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวอาจเกิดจากรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ผิดเพี้ยนไป เกิดจากข่าวลือ การเล่าขานที่เล่าต่อๆ กันมา พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร (2533, น.124) ได้กล่าวเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือภาพลักษณ์ที่ไม่ถูกต้อง (Incorrect Image) นี้ว่า เป็นภาพที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับความเป็นจริง อาจเป็นเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ข่าวลือ อุบัติเหตุ ฯลฯ และ/หรือกระบวนการสื่อสาร และหรือการรับรู้ของผู้รับสารสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคชดา อำไพพรรณ (2559) ที่ศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์พึงปรารถนา (Wish Image) ที่สำนักงานต้องการให้เกิดกับสื่อมวลชน ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับภาพลักษณ์ที่สื่อมวลชนมีต่อสำนักงานในปัจจุบัน เพราะเกิดจากการสื่อสารที่คาดเคลื่อน

ในด้านกลยุทธ์การสื่อสาร จากผลการวิจัยที่พบว่า ส่วนใหญ่เน้นการใช้กลยุทธ์การพัฒนาและรักษาสัมพันธ์ภาพกับสาธารณชนกลุ่มต่างๆ โดยใช้สื่อบุคคลในการสร้าง รักษาพัฒนาสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมนใจกันต่อไปทั้งในปัจจุบันและอนาคตนั้น เสรี วงษ์มณฑา (2540) ได้กล่าวว่า การสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีจะนำไปสู่การสนับสนุน ความร่วมมือ และสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างองค์กรและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย จากการศึกษาโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นบาทหลวง-นักบวช มักจะเน้นการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงด้วยกลยุทธ์การสร้างสัมพันธ์อันดี โดยให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง และศิษย์เก่าเป็นพิเศษ ให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ให้เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลืองานของโรงเรียนอยู่เสมอเพื่อให้พวกเขาเป็นกระบอกเสียงให้กับโรงเรียนและคอยสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนทั้งในยามปกติ และยามที่เกิดปัญหา และมองว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองและความภาคภูมิใจของนักเรียนเก่า จะทำให้ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนปรากฏในสังคม ด้วยการพูดปากต่อปาก (Word of Mouth) ซึ่งการสื่อสารด้วยปากต่อปากเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ทรงพลังช่วยให้กลุ่มเป้าหมาย

เกิดการรับรู้ และเป็นกลยุทธ์การสื่อสารที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายของข้อมูลเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และทรงพลัง ซึ่ง เอ็มมานูเอล โรเซน (2545 อ้างถึงใน พิศุทธิ์ อุปถัมภ์, 2556) ได้กล่าวถึงการสื่อสารด้วยปากต่อปากอยู่ในเรื่อง Buzz Marketing ว่าเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างหนึ่งของการประชาสัมพันธ์ ที่กระตุ้นให้บุคคลมีการส่งต่อข่าวสารไปให้คนอื่น โดยการบอกต่อกันไปเรื่อยๆ ทำให้เป็นการสร้างประสิทธิภาพในการกระจายข่าวสารและเรื่องราวของมันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ Lake (2010 อ้างถึงใน พิศุทธิ์ อุปถัมภ์, 2556) ยังได้กล่าวว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากหรือการบอกต่อ (Word of Mouth) เป็นรูปแบบการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เกิดขึ้นจากการที่ผู้บริโภคได้ใช้สินค้าหรือบริการแล้วเกิดความพึงพอใจ จึงมีการบอกต่อจากบุคคลไปสู่บุคคลหรือจากบุคคลไปสู่กลุ่มบุคคล ทำให้เกิดเป็นเรื่องราวที่คนพูดถึง (Talk of the town) ซึ่งทำให้ข่าวสารสามารถกระจายออกไปได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าผู้รับสารจะมีปฏิกิริยาตอบรับเชิงบวกหรือเชิงลบ การสื่อสารแบบบอกต่อก็จะมีรูปแบบการส่งต่อข่าวสารอย่างรวดเร็วเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยสื่อบุคคล หรือทางสื่อออนไลน์ และการสื่อสารแบบบอกต่อเป็นกลยุทธ์ที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ (ณัฐพร พันธุ์งาม, 2549)

จากผลการศึกษาที่พบว่า ในการสื่อสารเพื่อปกป้อง แก้ไข ภาพลักษณ์และชื่อเสียงนั้น นอกจากเป็นการสื่อสารและแก้ไขปัญหตามเคสกรณีแล้วนั้น ยังเน้นการใช้กลยุทธ์การสื่อสารแบบการมีส่วนร่วมมาสร้าง รักษาภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่เสียไปนั้นให้กลับคืนมาโดยเร็ว โดยการสร้างความเข้าใจกับคนในองค์กรก่อนสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้เสียผลประโยชน์ เพราะมองว่าการสร้างความเข้าใจกับคนในองค์กรก่อน ทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจถึงปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้น และสร้างแนวทางร่วมในการแก้ไขปัญหาขึ้น ให้การทำงาน การตอบคำถามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความสับสน และความเข้าใจผิดของผู้รับสารด้วย ซึ่ง คันธรัตน์ มณีโชติ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ก่อนอื่นในการจัดการต้องคำนึงถึงพนักงานในองค์กรก่อน โดยต้องมีความตระหนักร่วมกันว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกคนตั้งแต่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงานในทุกระดับ ดังนั้นการแก้ภาพลักษณ์เชิงลบ หรือสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก จะดำเนินการได้ดีขึ้นอยู่กับการที่พนักงาน ลูกจ้างในองค์กรมีกำลังใจในการทำงาน โดยมีการประชาสัมพันธ์ภายในที่ดี เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรกับพนักงาน/บุคลากร ทำให้พนักงานยอมรับนโยบายขององค์กร และก่อให้เกิดความร่วมมือ

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

เมื่อปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาผู้ปกครองและสาธารณชน ทั้งยังเป็นกระบอกเสียงในการแก้ภาพลักษณ์เชิงลบให้กับองค์กรได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการแก้ไขภาพลักษณ์เชิงลบขององค์กรจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องชี้แจงความจริงทั้งหมด หรือภาพลักษณ์ที่ไม่ดีให้แก่พนักงานให้เข้าใจถูกต้องเสียก่อนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการแก้ไขและสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร และ Elizabeth Dougall (2008 อ้างอิงใน ธนวุฒิ นัยโกวิท, วารสาร.น.145-149. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ) ยังกล่าวอีกว่า องค์กรไม่สามารถจัดการกับประเด็นปัญหาได้โดยใช้คนเพียงคนเดียว แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับประเด็นปัญหาเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเด็นด้วย เพราะการบริหารประเด็นไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมตัดสินใจของคนกลุ่มต่างๆที่ได้รับผลกระทบจากประเด็นปัญหานั้น โดยความพยายามสื่อสารไปยังกลุ่มที่เกี่ยวข้องให้รับทราบความคืบหน้าและเปิดรับการสะท้อนข้อแนะนำคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ธนวุฒิ นัยโกวิท (วารสาร. น.145-149. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ) ยังได้ให้แนวทางการดำเนินงานของการสื่อสารการมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

1) การกำหนดจุดยืนขององค์กรต่อประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นการสื่อสารสาเหตุและปัญหาของประเด็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร ตลอดจนกำหนดโครงสร้างองค์กร แผนการบริหารและแนวนโยบายการสื่อสารขององค์กรในเรื่องของการบริหารจัดการประเด็นปัญหา โดยหยิบยกแนวทางการบริหารจัดการประเด็นขึ้นมาสื่อสารให้เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม

2) การสื่อสารสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับวิธีการและกระบวนการสื่อสารไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับประเด็นปัญหา โดยการสื่อสารต้องสามารถก่อให้เกิดความเข้าใจในนโยบายขององค์กร สร้างแนวร่วม และลดแรงต่อต้านต่อประเด็นที่องค์กรต้องการนำเสนอ

3) การติดตามและแจ้งเตือน ในกรณีที่เกิดความไม่เข้าใจ หรือความคลาดเคลื่อนในประเด็นปัญหาที่ได้สื่อสารออกไป เพื่อนำไปสู่การจัดการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยอาศัยการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญที่ทันต่อเวลา พัฒนาระบบการรวบรวม และติดตาม ข้อมูลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

4) การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง เนื่องจากการบริหารประเด็นจำเป็นต้องได้รับแรงสนับสนุนจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครือข่ายการสื่อสารขององค์กรนั้นควร

เน้นไปที่การสร้างการมีส่วนร่วมกับสังคมและชุมชนในการเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร ทั้งนี้ การให้การสนับสนุนงานสาธารณกุศลต่างๆ ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อเอาชนะใจคนในสังคมและสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นองค์กรที่ดีนั่นเอง

จากผลการศึกษาที่พบว่า ความสำเร็จในการสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนนั้น มีปัจจัยต่างๆ มากมายที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ซึ่งจะขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไม่ได้เลย ซึ่ง พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2548) ได้กล่าวในประเด็นนี้ว่า ภาพลักษณ์เกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆ เช่น ระดับบุคคล เครื่องมือ เครื่องใช้ สินค้า และบริการ วิธีการดำเนินงาน สังคม และวัฒนธรรม บรรยากาศแวดล้อม และช่องทางการสื่อสาร นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยทางด้านบุคลากรเป็นได้ทั้งปัจจัยแห่งความสำเร็จและเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียน เพราะว่าบุคลากรที่มีความสามารถ มีทักษะที่ดีในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีกับองค์กรมักจะนำพาองค์กรสู่เป้าหมาย แต่ถ้าในทางตรงกันข้าม ผลที่ตามมาก็จะล้มเหลวได้เช่นกัน ในทำนองเดียวกัน บุคลากรไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นๆ นักเรียนในโรงเรียนล้วนเป็นภาพสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของโรงเรียน บุคลากรเปรียบ

เสมือนเป็นกระบอกเสียงขององค์กรที่สามารถสร้างชื่อเสียงในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ดังนั้น ในการสื่อสารถ้ามีทักษะที่ดีก็จะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดี ถ้าหากว่าขาดทักษะ หรือมีอคติกับโรงเรียนแล้วนั้นผลที่จะตามมาก็จะตรงข้ามกัน สอดคล้องกับ เสรี วงษ์มณฑา (2540) ที่กล่าวว่า บุคลากรขององค์กรซึ่งเปรียบเสมือนทูตขององค์กรหรือสื่อบุคคลอีกส่วนหนึ่งที่สามารถเสริมความน่าเชื่อถือและไว้วางใจในองค์กรได้โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายและกับสังคม บุคลากรขององค์กรนี้เปรียบเหมือนกระบอกเสียงที่สำคัญในการกระจายชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าขาดการสื่อสารที่ดีกับบุคลากรขาดความเข้าใจที่ตรงกัน การสื่อสารภาพลักษณ์โดยผ่านสื่อบุคคลประเภทนี้ก็จะกลับกลายเป็นภาพลบ และถ้าภาพลบถูกเผยแพร่โดยบุคลากรขององค์กรเองแล้วก็มักจะเป็นสิ่งที่ทุกคนเชื่อมากที่สุด

5. ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร” สามารถวิเคราะห์ได้ว่า โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ทั้ง 6 โรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและ

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ยังขาดผู้เชี่ยวชาญในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร แม้บางโรงเรียนเช่น โรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก ที่มีแผนยุทธศาสตร์การสื่อสารและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ แต่ก็ยังมีการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ทั่วถึงในบางมิติ ดังนั้น บุคลากรทุกคนในโรงเรียน จึงควรมีการฝึกทักษะการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสื่อสารเพื่อเป็นสื่อบุคคลที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียน ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน เพราะบุคลากรเปรียบเสมือนเป็นกระบอกเสียงขององค์กรที่สามารถสร้างชื่อเสียงในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเปรียบเสมือนดาบสองคม ในมิติของการประชาสัมพันธ์สื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพเป็นอันมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่ไม่ต้องใช้งบประมาณในการลงทุนประชาสัมพันธ์สูงนัก แต่ก็สามารถแพร่กระจายภาพลักษณ์และชื่อเสียงของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ในทางกลับกันหากข่าวสารที่สร้างความเสื่อมเสียให้แก่โรงเรียนแพร่กระจายออกไป ก็อาจสร้างความเข้าใจผิดให้แก่สาธารณชน หรือเชื่อในสิ่งที่ผู้ส่งสารผู้ไม่หวังดีสื่อออกไป ดังนั้น ทุกโรงเรียนควร

มีแผนยุทธศาสตร์รองรับประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในยุคสื่อสังคมออนไลน์อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานในส่วนนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ การใช้เครื่องมือ Social Media Listening (SML) คือเครื่องมือในการฟังเสียงที่เกิดขึ้นในสังคมออนไลน์และนำข้อมูลมาบริหารจัดการภาวะวิกฤตขององค์กรในทุกขั้นตอน รวมทั้งการฝึกแผนซ้อมรับมือในสถานการณ์ปัญหา วิกฤตที่จะเกิดขึ้นด้วย

3. ในปัจจุบันยุคสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความหลากหลายกว่าในยุคสื่อดั้งเดิม จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อใหม่ของโรงเรียนเป็นอย่างสูง ได้แก่ ไลน์ เฟสบุ๊ก ยูทูป และในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นวิจัยกลยุทธ์การสื่อสารจากวิธีการส่งสารขององค์กร ซึ่งหมายถึงโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ไปยังผู้รับสาร ซึ่งหมายถึงผู้ปกครองและสาธารณชน ในงานวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการประเมินผู้รับสารหรือการประเมินผู้ปกครองเกี่ยวกับสื่อใหม่ ว่ามีการใช้งานในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์รูปแบบใดจึงจะตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองได้มากที่สุด

4. งานวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและติด 1 ใน 10 ของโรงเรียน

เอกชนในกรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนที่ดี 1 ใน 100 ของโรงเรียนที่ดีที่สุดในประเทศ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่เปิดมากกว่า 1 สาขา ในงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาหน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาอื่นทั้งในและต่างประเทศ ที่มีลักษณะโครงสร้าง ภารกิจ บทบาท หน้าที่และการดำเนินงานที่คล้ายกัน เพื่อศึกษากลยุทธ์วิธีการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงต่อกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำให้เกิดมุมมอง และแนวทางที่หลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในเรื่องของการวางแผน การเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในองค์กร

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ
เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

บรรณานุกรม

- คันธรัตน์ มณีโชติ. (2551). กลยุทธ์การจัดการการสื่อสารในภาวะวิกฤต : กรณีศึกษาองค์การ
เภสัชกรรม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทศไนย สุวรรณะชญ. (2546). กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความได้เปรียบในการบริหารจัดการ
มหาวิทยาลัยเอกชน (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์.
- ธนวุฒิ นัยโกวิท. การบริหารประเด็น: เครื่องมือการจัดการองค์การ ในสภาวะการณ์ของโลกเชิง
พลวัต. วารสารมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 145-149.
- เน็ตเวิร์ค (2552). ทิศทางการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้ประเทศไทย ภายใต้สถานการณ์
วิกฤต จากระดับชาติ สู่สังคม และองค์กร. วารสาร กทช., 5(2), 181-208.
- บุศรา เข้มทอง. (2560, มิถุนายน). รัฐธรรมนูญกับการศึกษาไทย. บทความวิชาการ. [ออนไลน์].
สืบค้นเมื่อ : 2 กุมภาพันธ์ 2563. เข้าถึงได้จาก : [library2.parliament.go.th/ebook
content-issue](http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue).
- พิศุทธิ์ อุปลัมภ์. (2556). ความไว้วางใจและลักษณะธุรกิจผ่านสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อความ
ตั้งใจซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2548). Image is power. พลังแห่งภาพลักษณ์. กรุงเทพฯ: ฐาน มีเดีย
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2558). ปั้นแบรนด์ฮิต ให้ติดตลาด = Good brand & grand image.
กรุงเทพฯ: มติชน.
- พรทิพย์ พิมลสินธุ์. (2540). ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง: การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายประกาย.
- มติชนออนไลน์. วิกฤต!ปี'62 ร.ร.เอกชนปิดตัวเพิ่ม 4 เท่า 'กนกรวรรณ' เล็งถูกผู้เกี่ยวข้องแก้
ปัญหาด่วน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 17 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก : [https://www.
matichon.co.th/education/news_1590544](https://www.matichon.co.th/education/news_1590544).
- โรงเรียนเซนต์คาเบรียล. ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 15 มิถุนายน
2563. เข้าถึงได้จาก : <https://teen.mthai.com/education/144513.html>, [https://
www.facebook.com/sg.ac.th](https://www.facebook.com/sg.ac.th).

- โรงเรียนเซนต์ดอมินิก. ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 15 มิถุนายน 2563. เข้าถึงได้จาก : <https://www.sd.ac.th/main/>, <https://www.facebook.com/sdschool/>.
- โรงเรียนธรรมภิรักษ์. ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 18 มิถุนายน 2563. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thampirak.ac.th/reward.html>, <https://www.facebook.com/Thampirakschool>.
- โรงเรียนมาร์แตร์เดอีวิทยาลัย. ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับโรงเรียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 2 พฤษภาคม 2563. เข้าถึงได้จาก : http://www.materdei.ac.th/about_certification.php.
- โรงเรียนมาร์แตร์เดอีวิทยาลัย. ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับโรงเรียนและสมาคมนักศิษย์เก่า. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 2 พฤษภาคม 2563. เข้าถึงได้จาก : [http://www.facebook.com/Mater Dei School Alumni\(official\)](http://www.facebook.com/Mater Dei School Alumni(official)).
- โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา. ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 18 มิถุนายน 2563. เข้าถึงได้จาก : <https://www.ektra.ac.th/ektraWeb/History.html>.
- โรงเรียนอัสสัมชัญ. ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 2 พฤษภาคม 2563. เข้าถึงได้จาก : <http://www.assumption.ac.th>, www.facebook.com/AssumptionCollege1885, www.facebook.com/ACSportsTeam.
- วันชัย มีชาติ. (2548). พฤติกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2542). แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรส่วนท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- วิจิตร อวาทกุล. (2534). เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โอ เอส ปริ้นติ้งเฮาส์.
- วิภาวรีศ เกตุปมา. (2561). การบริหารจัดการประเด็นและสื่อสารภาวะวิกฤตในยุคดิจิทัล. เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาของเอพีอาร์. กรุงเทพฯ.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2555). ภาพลักษณ์ของโรงเรียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 7 กุมภาพันธ์ 2563. เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/main2/article/SchoolImage.html>.

กลยุทธ์การสื่อสารในยุคสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพฯ
เพื่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร

- สหภาพ พ่อค้าทอง. (2556). **SOCIAL MEDIA: การสื่อสารทุกที่ ทุกเวลา ในสังคมข้อมูลข่าวสาร และพื้นที่ส่วนตัว**. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 10(2), 7-13.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2554). **พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ส.ก.ส.ค. ลาดพร้าว.
- สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). **รายงานผลการสำรวจพฤติกรรม ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 Thailand Internet User Profile 2018**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). **รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2562**. กรุงเทพมหานคร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2540). **ครบเครื่องเรื่องการสื่อสารการตลาด**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิสิทธ์พัฒนา จำกัด.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับ
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์
แห่งประเทศไทย

The Relationship between Academic
Administration and Parents' Involvement in
School Education in The Daughters of Mary
Help of Christians Schools in Thailand.

พกา มาสอน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.ดร.สจีวรรณ ทรรพสุ

* อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Phakamas Mason

* Master of Education Program in Educational Administration, Suan Sunandha Rajabhat University.

Assoc.Prof.Dr.Sajeewan Darbavasu

* Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration,
Suan Sunandha Rajabhat University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 5 มิถุนายน 2563

* แก้ไข 17 กรกฎาคม 2563

* ตอบรับบทความ 27 กรกฎาคม 2563

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือภคินี คณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์ แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองโรงเรียนเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย จำนวน 370 คน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการชุมชนและครอบครัว

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์ แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อ ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ส่วนลำดับสุดท้าย คือด้านจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3. การบริหารงานวิชาการและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนในเครือภคินี คณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) .714, .722, .692, .734 และ .726 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
การจัดการศึกษา

Abstract

The research aimed 1) to study the academic administration of The Daughters of Mary Help of Christians Schools in Thailand 2) to study parents' participation in educational management of The Daughters of Mary Help of Christians Schools in Thailand 3) to study the relationship between the roles of school administrators and parents' participation in educational management of The Daughters of Mary Help of Christians Schools in Thailand. The sample group used in this study was 370 students' parents learning at The Daughters of Mary Help of Christians Schools in Thailand. The instrument is the questionnaire and analyzed data analyzed by using frequency distribution statistics, percentage, mean, standard deviation and finding the correlation coefficient by The Pearson test.

Research findings were as follows.

1. Pertaining to the academic administration of schools under The Daughters of Mary Help of Christians Schools in Thailand, the overall result was in the high level in all aspects, which included teaching and learning ,the development and use of technology for education, the curriculum development and research for improving educational quality in schools respectively while the last one was academic promotion and support for communities and families.

2. Regarding parents' participation in educational management of in the affiliated schools of The Daughters of Mary Help of Christians Schools in Thailand, in general, recorded a high level in all aspects which included campaigning and supporting school activities, the promotion of learning development, the setting up of guidelines for development and operational planning of educational institutions respectively. While the last one curriculum for educational institutions .

3. The academic administration and parents' participation in educational management at The Daughters of Mary Help of Christians Schools in Thailand revealed a high relationship posted a significant statistic level of 0.01 and correlation coefficient (r) .714, .722, .692, .734 and .726 respectively.

Keywords: Academic Administration
Participation of parents
Educational Management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความจำเป็นในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลก ศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบท เศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDG, 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนและความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย และเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษา ที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับ จุดอ่อนของ

ระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษารวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560 - 2579, หน้า ง) บทบาทของผู้ปกครองในการเข้าร่วมการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานมีความสำคัญหลายประการ เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมจัดทำหลักสูตร และติดตามผลการศึกษา การร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และร่วมในการสนับสนุนด้านต่างๆ ให้กับโรงเรียน (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551, หน้า 257) โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้น ในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนดังต่อไปนี้ 1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ
ของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริงโดยมีครู
ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม
2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการ
เรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมใน
การกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวม
ทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ 4) มุ่ง
จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดย
จัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตร
และกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบ
คุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น
ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา (จารุณี แก้วเอียน,
2557, หน้า 6-9)

การจัดการศึกษาตามวิถีจิตชาเลเซียน
ให้ประสบความสำเร็จ ผู้อบรมทุกคนซึ่ง
ประกอบเป็นหมู่คณะผู้อบรม ต้องมีอุดมการณ์
เดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กัน มีการ
พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาสามารถแบ่งปัน
ชีวิตและค่านิยมให้แก่เยาวชนตามวิถีจิต
ชาเลเซียน เพื่อช่วยเยาวชนให้สามารถเอาชนะ
ปัญหาของตนพัฒนาพวกเขาให้มีสมรรถภาพ
ในการเลือกที่เป็นอิสระและถูกต้อง ทำให้พวก
เขาเป็นผู้มีบทบาทต่อการบรรลุจุดหมายทั้ง
ของตนและผู้อื่น ผู้อบรมควรได้รับการอบรม

เพื่อสามารถดำเนินงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบ
หมายตามกระแสเรียกของตน ในบทบาท
หน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ พร้อมยอมรับการ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีสมรรถภาพในการ
ประสานงานและรู้จักอ่านสถานการณ์ต่างๆ
รอบตัวในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือ
ภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์ มีผู้เกี่ยวข้อง
เรียกว่าหมู่คณะผู้อบรม ประกอบด้วยหมู่
คณะนักบวช ตัวแทนบุคลากรครู ตัวแทน
ผู้ปกครอง ตัวแทนศิษย์เก่าและเยาวชน
(Istituto Figli Di Maria Ausiliatrice, 2019,
pp.40-50)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย
สนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
การบริหารงานวิชาการกับการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนในเครือ
ภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์เป็นสิ่งสำคัญ
ที่โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามา
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัย
นี้สามารถนำไปปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ
ในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์
อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ ดังนี้

การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

2. เป็นแนวทางในการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

3. นำข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย ไปปรับประยุกต์ใช้ในการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้งานการวิจัยนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย จากการสังเคราะห์ทฤษฎี แนวคิด บทความ และงานวิจัย ได้ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน และครอบครัว ในส่วนของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษานั้นประกอบด้วย การส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อ การจัด

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

ทำหลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุน
กิจกรรมของสถานศึกษา ด้านการกำหนด
แนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติงานของ
สถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าใน
เรื่องนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนใน
เครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่ง
ประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 9,797 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารงาน
วิชาการ

3.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.1.2 การจัดการเรียนการสอน

3.1.3 การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อ
การศึกษา

3.1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
ศึกษาในสถานศึกษา

3.1.5 การส่งเสริมและสนับสนุนงาน
วิชาการแก่ชุมชนและครอบครัว

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

3.2.1 การส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่าง

3.2.2 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม
ของสถานศึกษา

3.2.4 กำหนดแนวทางการพัฒนาและ
วางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้อยู่ในระยะเวลา ปีการ
ศึกษา 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการหมายถึงกระบวนการ
การบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการ
ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การ
กำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง
พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมิน
ผลการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา
ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนตาม
เป้าหมายของการจัดการศึกษา แบ่งเป็นด้าน
ต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
หมายถึงการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตร
อันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งด้านการวางจุดมุ่ง
หมาย การจัดเนื้อหาการเรียนการสอน เพื่อให้
บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนหมายถึง
การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการ
สอนตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น การจัดทำแผนการจัด
การเรียนรู้ การออกแบบกระบวนการจัดการ
เรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาหมายถึงกระบวนการในการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมและ พัฒนาการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาในสถานศึกษาหมายถึงกระบวนการ ศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจาก กระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการเรียนรู้อันให้บรรลุผลการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่ต้องการ

5. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่ชุมชนและครอบครัวหมายถึงการ จัดการศึกษาที่จะส่งเสริมให้ชุมชนและหน่วย งานอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มากยิ่งขึ้น รวมถึงสนับสนุนด้านความรู้ และ การกระจายความรู้ให้แก่ชุมชนและครอบครัว เพื่อพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนผ่านทางครอบครัวและชุมชน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาหมายถึงการที่สถานศึกษาบริหาร การจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร บทบาทในการ เสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา การร่วมคิดตัดสินใจ วางแผนนโยบาย วิสัย ทัศน์ เปิดโอกาสให้เข้าร่วมและสนับสนุน

กิจกรรม บทบาทในการมีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอน บทบาทในการสนับสนุน ด้านงบประมาณ มีส่วนในการแบ่งปันผล ประโยชน์ ลดปัญหาความขัดแย้งสร้างความ ผูกพัน และเพิ่มประสิทธิผลประสิทธิภาพต่อ ผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียน รู้ หมายถึง การที่สถานศึกษาและผู้ปกครอง ได้ร่วมมือในการสนับสนุนเด็กให้เกิดกระบวนการ การเปลี่ยนแปลงลักษณะและพฤติกรรม สามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็ก มีพัฒนาการที่เหมาะสม ตลอดจนเพิ่มทักษะ ใหม่ตามช่วงวัย ให้เด็กมีโอกาสดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจสติปัญญา สังคม

2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาและผู้ปกครองร่วมกัน วิเคราะห์สาระสำคัญจากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้ กำหนดไว้ นำมาจัดทำสาระการเรียนรู้ตาม ระดับชั้นของผู้เรียนที่ถูกกำหนดไว้ จากหลัก สูตรแกนกลาง กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ไว้ให้ชัดเจนเพื่อให้ครูทุกคนได้นำไปออกแบบ การเรียนการสอน โดยมีการวางแผนร่วมกัน ทั้งสถานศึกษา เป็นแนวทางการจัดการศึกษา ทุกด้านของสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาหมายถึงกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินความก้าวหน้าด้านต่างๆ ของผู้เรียน เป็นอาสาสมัครการสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียนทำให้ได้รับทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ช่วยผลักดันให้โรงเรียนดำเนินงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลดีขึ้น

4. ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาหมายถึงการที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สนับสนุนการจัดระบบบริหารและสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพร่วมกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาหมายถึงความเกี่ยวข้องกัน ความเข้าใจ อันดีต่อกันด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการบริหารงานวิชาการและงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิผล

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดาหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด หรือผู้ที่เป็นตัวแทนบิดามารดามีส่วนในการอบรมสั่งสอนและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท คือ ผู้ปกครองโดยสายเลือดและผู้ปกครองโดยสังคม

โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทยหมายถึงกลุ่มโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ บริหารงานโดยภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์ รวมทั้งสิ้น 5 แห่ง คือ โรงเรียนนาวิรุฒิ จังหวัดราชบุรี โรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา โรงเรียนเซนต์เมรี่ จังหวัดอุดรธานี โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม และโรงเรียนวิสุทธิวงศ์โพ้นสูง จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน ธานินทร์, 2552, หน้า 51) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน จากนั้น เทียบสัดส่วนตามจำนวนนักเรียนอ้างอิง

ไปถึงผู้ปกครอง แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified probability random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเองเป็นแบบคำถามตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และเป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุง

แก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว จัดทำแบบสอบถามเพื่อไปทดลองใช้ (Try out) แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบรัค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .982 นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.(Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาใช้การวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.08	.643	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.18	.622	มาก
3. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.14	.654	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.07	.694	มาก
5. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนและครอบครัว	3.98	.738	มาก
รวม	4.09	.643	มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.09, S.D.=.643) และหา
กพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน
($\bar{X}$ =4.18, S.D.=.622) ด้านพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ =4.14, S.D.=.654) ด้านการ
พัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$ =4.08, S.D.=.643) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน
สถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.07, S.D.=.694) ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้ายด้านการส่งเสริมและสนับสนุน
งานวิชาการแก่ชุมชนและครอบครัว ($\bar{X}$ =3.98, S.D.=.738)

จากการวิจัยผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนใน
เครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้	4.09	.684	มาก
2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.81	.900	มาก
3. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา	4.17	.656	มาก
4. ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา	3.92	.787	มาก
รวม	4.00	.677	มาก

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดา
แม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ
จัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=.677) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ
มากทุกด้าน ได้แก่ด้านส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}$ =4.17, S.D.=.656) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.09, S.D.=.684) ด้านการกำหนด
แนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =3.92, S.D.=.787) ส่วนลำดับสุดท้าย
ด้านจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ =3.81, S.D.=.900)

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แบ่งเป็น 5 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษ 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา และ 5) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนและครอบครัว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา จึงต้องมีการพัฒนางานวิชาการอยู่ตลอดเวลาและโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนมากที่สุด

มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญติดตามการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์และกระบวนการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ ออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายพร้อมทั้งส่งเสริมผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับ จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 148) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีคุณภาพ เป็นการดำเนินกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่มีเป้าหมายในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 30) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี ธรรมทัศนานนท์ (2557) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัด กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตมีนบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านนิเทศการศึกษาโดยครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 - 20 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตมีนบุรี สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี จำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตมีนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แบ่งเป็น 4 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) คือ ด้านส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา และ

4) ด้านจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพร้อมทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้กับบุตรหลาน ทั้งนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์ มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพที่มั่นคง จึงมีความพร้อมในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น วันแม่แห่งชาติ วันกตัญญู วันคริสต์มาส วันวิชาการ รวมถึงการเป็นวิทยากรแบ่งปันความรู้ให้กับนักเรียนตามโอกาส สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองร่วมประชุมกับสถานศึกษาตามวาระ ผู้ปกครองยังตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูในด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความรู้โดยให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพในทุกๆ ด้าน สอดคล้องกับ ภารดี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 257) กล่าวว่า การกระทำหรือบทบาทของผู้ปกครอง ในการเข้าร่วมการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานได้หลายประการ เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการร่วมแสดงความคิดเห็น

การร่วมจัดทำหลักสูตร และติดตามผลการศึกษา การร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และร่วมในการสนับสนุนด้านต่างๆ ให้กับโรงเรียน สอดคล้องกับ ชฎาพร ปราโมทย์ (2553, หน้า 32) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา หมายถึงการที่โรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีบทบาทร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไข และร่วมรับในผลประโยชน์ในการวางแผนการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผลที่เกี่ยวกับด้านสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่บ้านและด้านการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนโดยมุ่งเน้นให้เด็กนักเรียนพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา (เก่ง-ดี-มีสุข) ด้วยความสมัครใจ ซึ่งอาจจะต้องมีการเสียสละเวลา วัสดุทรัพยากรอื่น เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การให้ประสบความสำเร็จต่อไป และสอดคล้องกับ Smith et al. (2011, pp.71-94) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึงการที่ผู้ปกครองสามารถเป็นอาสาสมัครที่สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนในกรณีนี้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเยี่ยมชมโรงเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ในทำนองเดียวกันผู้ปกครองในฐานะครูมาแบ่ง

ปันประสบการณ์กับนักเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองสามารถได้รับเชิญเป็นผู้ร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียน การตัดสินใจมีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงและให้อำนาจผู้ปกครองในโปรแกรมและการจัดการของโรงเรียน ในการให้คำแนะนำเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กของพวกเขา นอกจากนี้ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการตัดสินใจเมื่อโรงเรียนจัดการประชุมโดยสังเขปมีบางแง่มุมที่เกี่ยวกับการปกครอง เช่นการวางแผนกำหนดลำดับความสำคัญและงบประมาณ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโปรแกรมของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พรรณ ประสานพันธ์ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ยกเว้นด้านวิชาการและด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า ประถมศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาประถม

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

ศึกษาและสอดคล้องกับ University of Tampere Faculty of Education (2017, pp.58-60) จากการวิจัยเรื่อง Parent Involvement in Schooling Processes: A Case Study in an Aceh School. พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม ได้แก่ รัฐบาล ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ชุมชนและพ่อแม่ มีความพยายามหลายครั้งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะที่โรงเรียน เช่น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษา การพัฒนาคุณภาพของครูและการเพิ่มคุณภาพ การเรียนรู้ อย่างไรก็ตามบทบาทและความผูกพันของครู เจ้าหน้าที่โรงเรียน สังคม โรงเรียน คณะกรรมการ และครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้ปกครองจึงเป็นส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของบุตรหลาน ครอบครัวเป็นศูนย์การศึกษาแห่งแรกสำหรับเด็ก ผู้ปกครองมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของเด็กๆ ผู้ปกครองจึงมีความรับผิดชอบที่สำคัญเพื่อเป็นผู้นำสนับสนุนการพัฒนาของเด็กๆ ผู้ปกครองควรสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าพอใจ เพื่อให้เด็กมีศักยภาพ และความมั่นใจในตนเองสามารถพัฒนาได้ดี เพื่อจุดประสงค์นี้โรงเรียนจึงควรส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการศึกษา การสื่อสารระหว่าง

ผู้ปกครองและโรงเรียนจะส่งเสริมความก้าวหน้าและความสำเร็จของการศึกษาของเด็กๆ

3. ผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดา แม่พระองค์อุปถัมภ์ โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 พบว่า ความสัมพันธ์ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีค่ามากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์ให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านวิชาการ จึงติดตามและสนใจสอบถามข้อมูล ติดตามข่าวสารด้านวิชาการอย่างเป็นปัจจุบัน ทั้งด้านการเรียนการสอนซึ่งติดตามผ่านทางบุตรหลานในการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนด การแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิชาการในด้านต่างๆ ส่งผลให้เกิดการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน และตอบสนองความต้องการของสังคม ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการ

ศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระ องค์อุปถัมภ์ เกิดขึ้นได้จากการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่ายเป็นสำคัญนั่นเองและจากการศึกษายังพบว่าการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความพร้อมในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบ้านและโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและให้การช่วยเหลือโรงเรียนตามที่โรงเรียนเปิดโอกาส ร่วมแบ่งปันความรู้ในเรื่องที่เชี่ยวชาญ/มีประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภา ทองหง่า (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือการประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศการ ศึกษา การแนะแนวการศึกษา การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าองค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์กับ องค์ประกอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยที่การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของ

นักเรียน การนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ สื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์โดยตรง ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาและมีความสัมพันธ์โดยทางอ้อมกับการประกันคุณภาพ การศึกษาโดยส่งผ่านการพัฒนาศักยภาพการ เรียนรู้ของนักเรียนผลการยืนยันรูปแบบการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพ มหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ความถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุภัญญา โพธิ์ทอง (2562, บทคัดย่อ) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน วิชาการกับประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามโดยการ วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการ บริหารงานวิชาการและประสิทธิภาพการสอน ของครูภาษาอังกฤษ และศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพ การสอนของครูภาษาอังกฤษประชากรในการ วิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้า งานวิชาการและครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 264 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

วิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายเป็นด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือด้านการใช้กรอบ The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เป็นกรอบคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Guolaug Erlendsdottir (2010, p.82) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผลการวิจัยระบุอย่างชัดเจนว่าผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก

กับการศึกษาของบุตรหลาน ผู้ปกครองติดตามความก้าวหน้าของเด็กๆ อย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและมีส่วนร่วมอย่างมากในทุกด้านของการจัดการศึกษาสำหรับบุตรหลาน ในที่สุดผู้ปกครองทุกคนมีความคาดหวังสูงสำหรับการศึกษาของบุตรหลาน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีผลในเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และที่สำคัญที่สุดคือในการเข้าถึงผู้ปกครองและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาแน่นอนว่าเราทุกคนต้องการให้เด็กๆ ประสบความสำเร็จเนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวม หากพิจารณาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ข้อ พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดกว่าทุกด้าน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าสถานศึกษาควรสำรวจความต้องการ

การของชุมชนและครอบครัวว่ามีความต้องการ
ในประเด็นใดเป็นสำคัญต้องการมากที่สุดรวม
ไปจนถึงสถานศึกษาควรสนับสนุนงานวิชาการ
แก่ชุมชน เพื่อพัฒนาให้บุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้อง
กับสถานศึกษา มีองค์ความรู้ที่สามารถนำ
มาประยุกต์ใช้ได้ภายในชุมชน สนับสนุนด้าน
การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดเทคนิค
ทักษะทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาการที่รองรับ
บริบทของท้องถิ่น โดยการจัดทำหลักสูตร
ท้องถิ่นที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน
ส่งเสริมให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมใน
กิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา รวมถึง
จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์
ระหว่างบุคคลครอบครัว ชุมชน อันจะส่งผลให้
เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของครอบครัวและชุมชน
สืบต่อไป

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือภคินีคณะ
ธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย พบ
ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการ
ศึกษา โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระ
องค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย ทั้ง 4 ข้อ อยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการ
จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
กว่าทุกข้อ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ
และเร่งพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
การจัดการศึกษาโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดา

แม่พระองค์อุปถัมภ์ ให้เพิ่มขึ้นด้วยการติดตาม
ประชาสัมพันธ์สื่อสารเพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบ
และเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นดังกล่าวเพิ่มขึ้น
เพื่อที่จะทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการ
ศึกษาของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์
อุปถัมภ์แห่งประเทศไทยมีคุณภาพที่สูงขึ้นต่อ
ไป

1.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการ
กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่
พระองค์อุปถัมภ์ แห่งประเทศไทย โดยภาพ
รวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 มีความสัมพันธ์กัน
ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าการบริหารงาน
วิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์
อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย มีการบริหารสถาน
ศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน ได้รับความร่วมมือ
จากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บริหารสถาน
ศึกษาจึงควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร
และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านต่างๆ
ให้มีการความสัมพันธ์กันในระดับสูงสุดขึ้น
ต่อไป ถึงอย่างไรก็ตามในข้อค้นพบนี้ ผู้วิจัย
พบว่าการระหว่างการบริหารงานวิชาการกับ
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในประเด็นการ
จัดทำหลักสูตรสถานศึกษายังมีความสัมพันธ์
กันในระดับต่ำ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

ควรกำหนดนโยบาย และแนวทางที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ อาจเป็นหลักสูตรเฉพาะกิจที่เกิดขึ้นรองรับกิจกรรมสำคัญ หรือโอกาสสำคัญเน้นให้ผู้ปกครองได้มีส่วนในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร เป็นวิทยากรเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ปกครองได้มีความใกล้ชิดกับสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการเพิ่มขึ้น รวมถึงได้มีโอกาสติดตามการเรียนรู้ และกิจกรรมที่บุตรหลานของตนได้ร่วมกับสถานศึกษาอย่างใกล้ชิดเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนและครอบครัวของโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนคาทอลิกในการบริหารงานวิชาการในเครืออื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์

บรรณานุกรม

- จารุณี แก้วเย็น. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ชฎาพร ปราโมทย์. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พิมพ์พรรณ ประสานพันธ์. (2557). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม พนมอดุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนต์รี, มิเกล กาไรซาบาล.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วิภา ทองห้ง. (2554). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร (ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมฤดี ธรรมทัศนานนท์. (2557). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560-2579). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุกัญญา โพธิ์ทอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 10(1). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ssr/article>.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนในเครือภคินีคณะธิดาแม่พระองค์อุปถัมภ์แห่งประเทศไทย

- Guolaug Erlendsdottir. (2010). **Effects of Parental Involvement in Education A Case Study in Namibia** (Master's thesis). Iceland: University of Iceland.
- Smith, J., Wohlstetter, P., Kuzin, C., & DePedro, K. (2011). **Parent Involvement in Urban Charter Schools: New Strategies for Increasing Participation**. The School Community Journal, 21(1), 71-94.
- Dwi Wulandary, Herlisa. (2017, July). **Parent Involvement in Schooling Processes: A Case Study in an Aceh School** (Master's thesis). Finland: University of Tampere.

ความหลากหลายของนวัตกรรมการบริหาร เพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา

Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change.

บุพผานต์ ศรีโมรา

* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Bupphakan Srimora

* Doctor of Philosophy, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University.

Asst.Prof.Dr.Prasert Intarak

* Lecturer, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 กรกฎาคม 2562

* แก้ไข 16 สิงหาคม 2562

* ตอรับบทความ 27 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความหลากหลายของนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อศึกษาการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างและความสอดคล้อง ในการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2,358 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมจำนวน 345 โรงเรียน โดยเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม ไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เคนดอล

ผลการวิจัยพบว่า

1. นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งหมด 38 นวัตกรรม

2. นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียน พบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2.1) ด้านการบริหารวิชาการ นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ โปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ.5) Bookmark 2.2) ด้านการบริหารงานบุคคล นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่การปฏิบัติงานเป็นฐาน (TEPE Online) 2.3) ด้านการบริหารงบประมาณ นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การระดมทรัพยากร 2.4) ด้านการบริหารงานทั่วไป นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์

3. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างและความสอดคล้อง ในการใช้
นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล 3.1) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความ
คิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ในการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยน
แปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน
ทุกนวัตกรรมการบริหาร 3.2) ผลการวิเคราะห์หาความสอดคล้องระหว่างตัวแปร
นวัตกรรมการบริหารที่ถูกเลือกใช้เป็นอันดับที่ 1 ตามขอบข่ายการ
บริหารงานของโรงเรียน กับขนาดของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ในการใช้
นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ถูก
เลือกใช้เป็นอันดับที่ 1 กับขนาดของสถานศึกษามีความสอดคล้องกัน
ในระดับต่ำทุกนวัตกรรมการบริหาร

คำสำคัญ: นวัตกรรมการบริหาร
การเปลี่ยนแปลง
โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research design used a mixed - method approach (quantitative and qualitative research). The research purposes were to determine 1) to find Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change 2) to find using of Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change according to school administrative structure 3) to find the difference and correlation in using of Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change by the opinions of respondents. The populations of this research included 2,358 in Secondary School; The 345 respondents' school directors. The research instruments were the survey form. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mode, chi-square test, kendall coefficient of concordance.

The results of this research found that:

1. Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change were 38 innovations.
2. Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change according to school administrative structure, the most selected innovation is strategic planning.
2.1) Academic administration, the most selected innovation is Bookmark program
2.2) Personnel management, the most selected innovation is Teachers and Educational Personnel Enhancement based on Mission and Functional Areas as Majors (TEPE Online).
2.3) Budget management, the most selected innovation is resource mobilization.
2.4) General management, the most selected innovation is public relations through social media.

3. The analysis of differences and correlation in using of Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change by the opinions of respondents. 3.1) The analysis of differences in using Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change by the opinions of respondents. The opinions of the directors weren't different. 3.2) The analysis of the correlation of innovation in using of Diversity in Secondary School Administration Innovation for Change by the opinions of respondents found that; the most the correlation coefficient during the innovation choosing as the number 1 and size of school relate with in low level.

Keywords: Adminstration Innovation
Change
Secondary School

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งด้านวิทยาการ สังคม เศรษฐศาสตร์ฐานความรู้ (knowledge-based economy) และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพังได้จะต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้น มีความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันมากขึ้นในขณะเดียวกัน สังคมโลกยุคปัจจุบันก็เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ทำให้คนต้องคิดวิเคราะห์แยกแยะและมีการตัดสินใจที่รวดเร็วเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นสิ่งเหล่านี้นำไปสู่สภาพการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจการค้าและอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษาซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ประการสำคัญสำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลกดังนั้นประเทศที่จะอยู่รอดได้หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (learning society) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

การศึกษาถือเป็นตัวชี้วัดหลักตัวหนึ่งใน การพิจารณาขีดความสามารถการแข่งขันในระยะยาว (long term competitiveness) ของทุกประเทศ เนื่องจากเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาประชากรและสังคมให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่แต่ละประเทศกำหนดไว้ ดังนั้น ประสิทธิภาพของการศึกษาจึงส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทุกๆ มิติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคมประเทศไทยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมการบริหารไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพซึ่งระบุว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ นวัตกรรมการบริหารเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการนำไปสู่ผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความรู้ในการบริหารแนวใหม่ๆ เลือกและปรับปรุง ใช้นวัตกรรมได้หลากหลาย ตรงกับสภาพการณ์เงื่อนไข ข้อจำกัดของงานและองค์กร จนนำไปสู่ผลได้จริง เพื่อให้องค์กรก้าวหน้าพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ มีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 กลุ่มภาคกลางตอนบน Cluster2, 2559)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ รายงานผลวิจัยในเรื่องผลกระทบโลกาภิวัตน์ ต่อการจัดการศึกษาไทย ในทศวรรษหน้ามีแนวโน้มด้านผู้บริหารว่า มีการเกิดกลุ่มผู้บริหาร “ตกยุค” จากสภาพการแข่งขัน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่ไม่สามารถพัฒนาทักษะการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ ขาดความสามารถและนวัตกรรมในการบริหารเชิงรุก ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีทันสมัย ยึดติดกับระบบราชการ ขาดความยืดหยุ่น กลายเป็นผู้ที่ถูกรอจากการแข่งขัน โดยผู้บริหารกลุ่มนี้จะถูกแรงกดดันจากผู้บริหารระดับสูงและกฎระเบียบของราชการจนในที่สุด กลายเป็นกลุ่มที่ขาดความก้าวหน้าทางอาชีพ แต่อาจยังอยู่ในสถาบันการศึกษานั้นต่อไปจนเกษียณอายุ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2551)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา และนวัตกรรมการบริหาร มีส่วนทำให้คุณภาพของการศึกษาด้อยลงไม่ทันต่อการแข่งขันในนานาชาติ จะต้องมีการวิจัยต่างๆ หลายประการเข้ามาโดยเฉพาะปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูและบุคลากรอื่นๆ ด้านนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจ

จะศึกษาความหลากหลายของนวัตกรรม การบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผลวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนซึ่งจะนำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหลากหลายของ นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาการใช้วัตกรรมการบริหาร เพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง และความสอดคล้อง ในการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

สมมติฐานของการศึกษา

1. ความหลากหลายของนวัตกรรม การบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นพหุนวัตกรรม
2. การใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นพหุนวัตกรรม
3. ในการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความแตกต่างกันและมีความสอดคล้องในบางประเด็น

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง แนวคิด ทฤษฎี ที่มีอยู่แล้ว นำมาพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา หรือวิธีการ หรือรูปแบบการบริหารแนวใหม่ที่น่าไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อเปลี่ยนจากพฤติกรรมเก่า ไปสู่พฤติกรรมใหม่ และการกลับคงตัวอย่างเดิม เพื่อมุ่งหวังประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2,358 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (probability sampling)

โดยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 345 โรงเรียน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 345 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยการเลือกแบบ cluster sampling มีขั้นตอน ดังนี้

1. ใช้วิธีเลือกตัวอย่างที่เรียกว่า cluster sampling โดยแบ่งประเทศไทยเป็นภาคต่างๆ 5 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้

2. ในแต่ละ cluster (ภูมิภาค) จะทำการ cluster โรงเรียนตามขนาดเล็ก กลาง และใหญ่กับใหญ่พิเศษ

3. ในแต่ละ cluster (ขนาดโรงเรียน) เลือกโรงเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการศึกษาวិเคราะห์สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการต่างๆ เกี่ยวกับข้อบกพร่องวัตรกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตรกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง แล้วนำไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ และความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างงานวิจัยแล้วมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยจัดทำโครงร่างนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นข้อสอบป้องกันโครงร่างการวิจัยและในขั้นตอนสุดท้ายเป็นการปรับแก้ไขโครงร่างการวิจัยตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบปกป้องโครงร่างการวิจัยและขออนุมัติบัณฑิตเพื่อดำเนินการทําวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้ทำการกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องในการวิจัย จากการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตรกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสังเคราะห์ (content synthesis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับวัตรกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของการวิจัย และตัวแปรที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลที่ได้จากขั้นที่ 1 มาพัฒนาแบบสำรวจ (survey form) แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับแก้ตามคำแนะนำ จากนั้นนำแบบสำรวจไปตรวจสอบคุณภาพของแบบสำรวจเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสำรวจไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) และปรับปรุงแบบสำรวจ

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล นำเครื่องมือการวิจัยที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 345 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 345 คน

การรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์หา นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าฐานนิยม (mode) สถิติ non-parametric statistic ค่าไคสแควร์ (chi-square) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเคนดอลล์ (kendall coefficient of concordance) เพื่อได้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นจัดทำร่างรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 1 ชุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสำรวจ (survey form) ที่เกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแบบสำรวจความคิดเห็นนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ระดับในการทำงาน 5) ประสบการณ์ในการทำงาน 6) ขนาดโรงเรียน โดยลักษณะแบบสำรวจเป็นการตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสำรวจเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยกำหนดการตอบเป็นแบบให้เลือกตอบจากรายการนวัตกรรมการบริหารที่กำหนดให้ โดยเลือกนวัตกรรมให้ตรงกับข้อช่วยของการบริหารงานของโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ความหลากหลายของนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี บทความ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยค้นพบนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงจำนวน 51 นวัตกรรม และเมื่อนำนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ค้นพบมา

สังเคราะห์ และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า บางนวัตกรรมมีวิธีการใช้เหมือนกันแต่เรียกชื่อที่ต่างกัน จึงนำมาเป็นนวัตกรรมในกลุ่มเดียวกัน นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มีจำนวน 38 นวัตกรรม และผลจากการสังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งหมด 38 นวัตกรรม ดังนี้ 1) โครงการอบรมครูมัธยมศึกษาเพื่อเป็นครูสอนภาษาต่างประเทศที่สอง 2) การระดมทรัพยากร 3) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 4) การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และปฏิภูมิทัศน์ในโรงเรียน 5) โครงการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบออนไลน์ (SAR online) 6) Line เพื่อการบริหารจัดการ 7) G-Chat 8) OBEC-Line 9) ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ Smart area 10) การจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework : MTEF) 11) โปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา (School Management Information System : SMIS) 12) ระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) 13) สำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (e – office) 14)

e – Training 15) ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement : e-GP) 16) ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ (GFMS : Government Fiscal Management Information System) 17) โปรแกรมระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา (School Management Support System : SMSS) 18) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance learning information technology : DLIT) 19) โปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ 5) Bookmark 20) โปรแกรมบริหารสถานศึกษา (SGS : Secondary Grading System) 21) โปรแกรมประเมินพฤติกรรมนักเรียน Scan – tools 22) ระบบการรายงานผลการดำเนินงานด้านยาเสพติดในสถานศึกษา (Narcotics Information System for Province Agency : NISPA) 23) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา (Education Management Information System : EMIS) 24) การบริหารแบบวงจรเต็ม PDCA 25) กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) 26) ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (My Office) 27) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่การปฏิบัติงานเป็นฐาน (TEPE

Online) 28) ระบบลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากร 29) Training OBEC 30) ระบบบริหารสถานศึกษาออนไลน์ School Management Online System : SMOS 31) ระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์ 32) ระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน 33) ห้องสมุดดิจิทัล (digital library) 34) Digital Gate 35) Kaizen 36) ระบบการจัดการขยะ 37) การบริหารสารสนเทศของสถานศึกษา โดยใช้ Google Apps for Education 38) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์

2. การใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงาน พบว่า

2.1 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ในภาพรวมพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ โปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ.5) Bookmark

2.2 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่การปฏิบัติงานเป็นฐาน (TEPE Online)

2.3 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การระดมทรัพยากร

2.4 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างและความสอดคล้อง ในการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง และผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ในการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากการทดสอบ ไค – สแควร์ (chi – square test) พบว่า โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันทุกนวัตกรรม

ผลการวิเคราะห์หาความสอดคล้อง ในการเลือกใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง และผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากการทดสอบหาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติ Kendall coefficient of concordance พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ถูกเลือกเป็นอันดับ 1 ในการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา กับขนาดของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกันในระดับต่ำทุกนวัตกรรม

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา และสามารถนำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ 3 ประเด็นดังนี้

1. ความหลากหลายของนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 51 นวัตกรรม และเมื่อผู้วิจัยได้สังเคราะห์แล้วพบว่า มีบางนวัตกรรมมีวิธีการใช้เหมือนกันแต่เรียกชื่อที่ต่างกัน จึงนำมาเป็นนวัตกรรมในกลุ่มเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า มีนวัตกรรมการ

บริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งหมด 38 นวัตกรรม และใช้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับนวัตกรรมที่ผู้วิจัยนำเสนอ และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว ผู้บริหารเลือกใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เหมาะสมกับการบริหารงานตามขอบข่ายการบริหารงานทั้ง 4 กลุ่มงาน และบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดคุณภาพการบริหารจัดการเพื่อการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนมัธยมในอนาคต

2. การใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงาน ในภาพรวม พบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกใช้มากที่สุด คือ นวัตกรรมที่ 3 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับไพโรจน์ ปิยะวงษ์วัฒนา (ไพโรจน์ ปิยะวงษ์วัฒนา, 2545) กล่าวถึงหลักของการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่าเป็นการจัดการภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและมีทิศทางที่ไม่แน่นอน ผู้บริหารต้องเข้าใจพลวัตรของการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสามารถคาดเดาและกำหนดทิศทางขององค์กร นำพาองค์กรไปสู่จุดหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และพิบูล ทีปะปาล (พิบูล ทีปะปาล, 2546) ยังกล่าวว่า หลักการของการ

บริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดแนวทางหรือวิถีทางในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการกำหนดแนวทางหรือทิศทางการดำเนินงานนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อจัดทำแผนงานดำเนินการที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ โปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ.5) Bookmark ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะโปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ.5) Bookmark นั้น ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องใช้ในการเรียนงานผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งโปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ.5) Bookmark เป็นระบบการวัดผลประเมินผลแบบออนไลน์ ทำให้สะดวกต่อการใช้งานและง่ายต่อการรายงานผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤติวรรณ ชัยเสนา (ฤติวรรณ ชัยเสนา, 2556) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลของโรงเรียนหนองแขงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้กล่าวใน

งานวิจัยว่า บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบการวัดและประเมินผล ในโรงเรียนสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล มีทักษะในการใช้โปรแกรมข้อมูลและสารสนเทศ โรงเรียน (BookMark 2551) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างชำนาญการโปรแกรมแสดงผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วมีการรายงานข้อมูลได้ตามความต้องการ การพิมพ์รายงานสามารถพิมพ์รายงานตามที่ต้องการ กลุ่มผู้วิจัยมีความพึงพอใจในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่การปฏิบัติงานเป็นฐาน (TEPE Online) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่การปฏิบัติงานเป็นฐาน (TEPE Online) นั้น เป็นนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนพัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ของกระทรวงศึกษาธิการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพตามนโยบาย ระบบหรือหลัก

เกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองหรือโรงเรียน ในบางกรณีอาจนำผลงานนั้นไปนำเสนอเพื่อขอให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ และเมื่อผลงานผ่านการประเมิน จะต้องเข้ารับการพัฒนาก่อนแต่งตั้ง หรือเมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเปลี่ยนตำแหน่งสายงานใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ อัครพงศ์ สุขมาตย์ (อัครพงศ์ สุขมาตย์, 2560) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐานด้วยระบบ TEPE Online” ได้กล่าวในวิจัยว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจต่อศูนย์และโปรแกรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐานด้วยระบบ TEPE Online โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การระดมทรัพยากร ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีการประสานความร่วมมือ

จากเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถที่จะบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพส่งผลถึงคุณภาพของนักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์ แสงนาก (วรวิทย์ แสงนาก, 2557) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ ได้กล่าวในงานวิจัยว่า สภาพปัจจุบันในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีการระดมมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนด้านที่มีการระดมน้อยที่สุดคือด้านการเงินหรืองบประมาณ และปัญหาการระดมทรัพยากรในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือด้านแหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านการเงินหรืองบประมาณ และรูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือมีองค์ประกอบ 7 ข้อ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการระดมทรัพยากร 2) ประเภทของทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 3) เป้าหมายในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 4) แหล่งที่มาในการ

ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 5) ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา 6) หลักการใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา และ 7) กิจกรรมการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมรูปแบบการระดมทรัพยากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.4 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญ การประชาสัมพันธ์ที่ดี คือ การสื่อสารตามที่ได้กำหนดไว้ มีความเข้าใจถูกต้องตรงกันจะทำให้สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา เมื่อมีการประชาสัมพันธ์ผ่านออนไลน์นั้น ทำให้คนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ทันที รวมถึงเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อความ ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และราคาถูก ทำให้โรงเรียนเลือกการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสรา ไวยเจริญ (อริสรา ไวยเจริญ, 2557) เรื่องรูปแบบการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันโดยรูปแบบการโฆษณาส่งผ่านทางไลน์ (LINE) มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อมากกว่าส่งผ่านทางเอสเอ็มเอส (SMS) โดยความคิดเห็นต่อข้อความที่ส่งผ่านทางไลน์ (LINE) ทำให้เกิดการจดจำตราสินค้าได้เมื่อต้องการซื้อทำให้ทราบรายละเอียดของสินค้ามากขึ้นพร้อมสร้างความน่าเชื่อถือในสินค้านั้นส่วนทางด้านลักษณะทางประชากรพบว่ารูปแบบการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธยาน์ สมยุรทรัพย์ (ณัฐธยาน์ สมยุรทรัพย์, 2560) ได้ศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชนหลักสูตรนานาชาติ” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชนหลักสูตรนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. อย่างไรก็ตามในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่มงาน พบว่ายังมีบางนวัตกรรมในทั้งหมด 38 นวัตกรรมจากข้อค้นพบของงานวิจัยไม่ถูกเลือกโดยทั้งผู้บริหารสถานศึกษา

ซึ่งเป็นเพราะไม่เหมาะสมกับบางขอบข่ายงาน เพราะนิยามของนวัตกรรมแต่ละตัวนั้นมีความสมบัติเฉพาะในงานนั้นๆ ทั้งยังมีระบบติดตามตรวจสอบด้วยการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลไทยแลนด์ 4.0 คือเปลี่ยนแปลงให้เป็นยุคเทคโนโลยีสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งทำให้ง่ายและรวดเร็วในการทำงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ นาคัน (จารุวรรณ นาคัน, 2556) พบว่า นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กด้านงานวิชาการ 12 งานพบว่า นวัตกรรมที่ถูกเลือกใช้มากที่สุด คือนวัตกรรมการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดตามนโยบายและเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพโรงเรียนขนาดตามหน่วยงานของต้นสังกัด อีกทั้งยังขนาดของสถานศึกษาไม่ผลต่อการเลือกใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีความสอดคล้องในระดับต่ำทุกนวัตกรรมที่ถูกเลือกใช้เป็นอันดับ 1 ของแต่ละขอบข่ายงานบริหาร อาจเป็นเพราะนวัตกรรมการบริหารบางตัวหน่วยงานต้นสังกัดสั่งการให้ปฏิบัติทุกคนทำให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกขนาดต้องปฏิบัติ ทำให้ไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับรายงานการวิจัยและพัฒนาของ พินสุตา สิริธรรังศรี (พินสุตา สิริธรรังศรี, 2556) เรื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการทั้งที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านความพร้อมของสถานศึกษายังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กในชนบท ทั้งด้านครูและบุคลากร เงินและงบประมาณ ความรู้ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน และเครือข่ายเทคโนโลยีด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องและนโยบายการบริหารจัดการจากส่วนกลางส่งไปยังสถานศึกษายังเป็นรูปแบบเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล และงบประมาณ ส่งผลกระทบต่อปัญหาการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านบริบท ขนาด และความพร้อมดังกล่าวข้างต้น เพื่อแก้ปัญหาทางการบริหารดังกล่าว พบว่า สถานศึกษาภายใต้การกำกับสนับสนุนของต้นสังกัดได้มีการบริหารจัดการทั้งรูปแบบมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบเครือข่าย รูปแบบพี่เลี้ยง และรูปแบบแม่ข่ายและลูกข่าย รวมทั้งสถานศึกษาในกำกับของรัฐ ในกรณีนี้ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นฐานสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จทั้งในเมืองและชนบท ทั้งที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางขนาดใหญ และขนาดใหญ่พิเศษ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความหลากหลาย นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ข้อค้นพบที่เป็น ประโยชน์ ที่เป็นองค์ความรู้ด้านการบริหาร จัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

1) หน่วยงานต้นสังกัดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ครั้งนี้ไปส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการบริหาร ตามความพร้อมและบริบทของสถานศึกษา

2) หน่วยงานต้นสังกัดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และรับผิดชอบควรส่งเสริมความพร้อมและ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการใช้นวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษาที่ มีขนาดต่างกันหรือมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมที่ต่างกัน และมีการติดตามประเมิน ผลในการนำไปใช้เป็นระยะๆ

3) ควรให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมใน การใช้นวัตกรรมการบริหารเสนอวิธีการหรือรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการใช้นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลการใช้นวัตกรรมการบริหารจากข้อเท็จจริงและความพร้อมในการ ใช้นวัตกรรมการบริหาร เพื่อจะทราบการใช้นวัตกรรมการบริหารของสถานศึกษาที่มีขนาด แตกต่างกัน

2. ทำวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมศึกษา นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงใน โรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อจะได้ทราบข้อมูลเชิง ลึกเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้ นวัตกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะของการใช้งาน นวัตกรรมเพื่อการบริหารของโรงเรียนจริงๆ

4. นำผลการวิจัยจัดทำข้อเสนอเชิง นโยบายต่อหน่วยงานทางการศึกษาในด้านการ พัฒนาบุคลากรระดับผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- จารุวรรณ นาดัน. (2556). **นวัตกรรมการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐยานัน สมยุทรทรัพย์. (ตุลาคม 2559-มกราคม 2560). **กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชนหลักสูตรนานาชาติ**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 3(2), 73-83.
- พิณสุตา สิริธรรังกร. (2556). **รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (รายงานการวิจัยและพัฒนา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา). ม.ป.ท.
- พิบูล ทิปะปาล. (2546). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ไพโรจน์ ปิยะวงษ์วัฒนา. (2545). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤดีวรรณ ชัยเสนา. (พฤษภาคม - มิถุนายน 2556). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการใช้ระบบการวัดและประเมินผลของโรงเรียนหนองแขงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**. วารสารบัณฑิตศึกษา, 10(48), 83 - 84.
- วรวิณี มั่นสุขผล. (2557). **การพัฒนาแบบฝึกอบรมออนไลน์โดยการเรียนรู้แบบร่วมกัน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ระดับอุดมศึกษา**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 กลุ่มภาคกลางตอนบน Cluster 2. (2559). **สรุปผลการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกลุ่มภาคกลางตอนบน Cluster 2 ปีงบประมาณ 2559**. ลพบุรี: ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (มิถุนายน 2551). **แผนยุทธศาสตร์คุรุสภาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2551) (เอกสารประกอบการประชุมประชาพิจารณ์)**. ม.ป.ท.

- อริสรา ไวยเจริญ. (2557). รูปแบบการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อัคพงศ์ สุขมาตย์. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560). การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐานด้วยระบบ TEPE Online. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 7(2).
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row Publication.

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

The characteristics of basic education
school administrator in accordance with
education goal of Thailand 4.0

ทิพวรรณ ล้วนปสิทธ์สกุล

* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Tippawan Luanpasitsakul

* Doctor of Philosophy, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University.

Asst.Prof.Dr.Prasert Intarak

* Lecturer, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 กรกฎาคม 2562

* แก้ไข 16 สิงหาคม 2562

* ตอรับบทความ 27 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาตัวแปรและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และขั้นที่ 3 เก็บข้อมูล สรุป อภิปราย EDFR รอบที่ 2 สอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษาคณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและไทยแลนด์ 4.0 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 1) ผู้ให้ข้อมูลด้านนโยบายการจัดการศึกษา 2) นักวิชาการการศึกษา 3) นักประชาสังคมด้านการจัดการศึกษา และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 19 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และ แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ตามทัศนะความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญสังเคราะห์ได้ทั้งหมด 11 กลุ่ม ประกอบด้วย 91 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน จำนวน 8 คุณลักษณะ 2. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษา จำนวน 8 คุณลักษณะ 3. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านคุณภาพของระบบการศึกษา จำนวน 9 คุณลักษณะ 4. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านประสิทธิภาพ (efficiency) ของการบริหารจัดการ จำนวน 8 คุณลักษณะ 5. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการบริหารจัดการ (management) ที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 9 คุณลักษณะ 6. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะที่สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 จำนวน 8 คุณลักษณะ 7. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะอาชีพ จำนวน 9 คุณลักษณะ 8. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านสร้างองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 จำนวน 8 คุณลักษณะ 9. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของครู จำนวน 8 คุณลักษณะ 10. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน จำนวน 8 คุณลักษณะ และ 11. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านกฎหมายที่รองรับการจัดการศึกษาให้มีอิสระและความรับผิดชอบจำนวน 8 คุณลักษณะ

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา
ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

The purpose was to identify the characteristics of basic education school administrators in accordance with the education goal of Thailand 4.0. This research design was Ethnographic Delphi Future Research: EDFR. The research methodology was comprised of 3 steps: firstly, to study the variables and determine the conceptual framework for research, and secondly to analyze the characteristics of basic education school administrators in accordance with the education goal of Thailand 4.0 and third collect information, discuss round 2 EDFR questionnaires from experts the characteristics of basic education school administrator in accordance with education goal of Thailand 4.0. The instruments for collecting the data were a semi-structured interview form and opinionnaire. In addition, there were 19 key informants who were policy proponents/minister/director-General, academicians/lecturer, civil society, and basic education school administrators. The statistics used for data analysis were median, mode, interquartile range, and content analysis.

The findings of this research were as follows:

The educational administrations the characteristics of basic education school administrator in accordance with education goal of Thailand 4.0 to experts's opinions were the characteristics of basic education school administrator which composed of eleven correlation components to 91 characteristics were as follows;

1. The characteristics that are related to the goals of equality and equality of learners in the amount of 8 features 2. The characteristics that are related to the goals of the opportunities to study in the amount of 8 features 3. The characteristics that are related to the goals of the quality of the education system in the amount of 9 features 4. The characteristics that are related to the goals of the efficiency of management in the amount of 8 features 5. The characteristics that are related to the goals of effective management in the amount of 9 features 6. The characteristics that are related to the goals of the creative learning relate with Thailand 4.0 in the amount of 8 features 7. The characteristics that are related to the goals of lifelong learning and career Skills in the amount of 9 features 8. The characteristics that are related to the goals of the education create essential knowledge and skills necessary for the 21st century 9. The characteristics that are related to the goals of the responsive education of teacher changes in the amount of 8 features 10. The characteristics that are related to the goals of the responsive education of school in the amount of 8 features 11. The characteristics that are related to the goals of the laws that support education management are independent and responsible in the amount of 8 features

Keywords: The Characteristics of School Administrator
Thailand 4.0

บทนำ

โลกกำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤตเนื่องจากความไม่สมดุลระหว่างโครงสร้างประชากรและการจัดการความรู้ นอกจากนี้แล้ว การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคฐานข้อมูลความรู้ดิจิทัล ทั้งนี้ประเทศไทยยังขาดการเตรียมพร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจในอนาคตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและรองรับการแข่งขันในอนาคต โดยยังขาดทั้งฐานองค์ความรู้ ความตระหนักในความเปลี่ยนแปลง ความตระหนักต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การผลิตบุคลากร การวิจัยโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยเอื้อ จึงยังล่าช้าหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จด้วยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และบริการ จากการวิจัยและพัฒนาด้านต่างๆ จึงจำเป็นต้องเร่งปรับตัวโดยสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่มีภูมิคุ้มกัน ยืดหยุ่น และรองรับกับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่มีแนวโน้มที่นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในอนาคตเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการค้นหารูปแบบวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อความยั่งยืน สอดคล้องกับการเข้าสู่ยุคสังคมสูงวัย และสังคมดิจิทัล ซึ่งจากรายงานผลการศึกษาพบว่าแนวโน้มประชากรกำลังเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อระบบโครงสร้างเศรษฐกิจ และสังคมในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยที่แนวโน้มคน

ไทยจะมีอายุยืนยาวขึ้น และจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น สัดส่วนคนวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุจะเปลี่ยนไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) เมื่ออัตราการเพิ่มของประชากรมีแนวโน้มคงที่ ส่งผลให้สังคมไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว เมื่อถึงเวลานั้น ประชากรสูงอายุจะมีจำนวนมากกว่าประชากรวัยเด็กเสียอีก สัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้ลักษณะการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจระหว่างประชากรวัยต่างๆ เปลี่ยนไป (ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์, 2560) อย่างไรก็ตามเมื่อแนวโน้มจำนวนประชากรวัยเรียนจะลดลง แต่การแข่งขันในการหางานทำและการแข่งขันทางเศรษฐกิจซึ่งมีพื้นฐานการใช้ความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชากรวัยเรียนสนใจจะเรียนเป็นสัดส่วนสูงขึ้นและรัฐบาลต้องระดมทรัพยากรมาพัฒนาการศึกษา การให้ความรู้เศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (ปราโมทย์ ประสาทกุล และคณะ, 2550) เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ผู้ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายจึงควรทำความเข้าใจในการกำหนดทิศทางในอนาคตประเทศ ประกาศจุดยืนที่ชัดเจนในการพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกันและมีการ

บริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่สมดุล และยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 เสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตามสถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทยหลายประการ ในขณะที่หลายสิ่งเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วการรับรู้ของคนไทยกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จากบางพื้นที่การวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลางและต่ำทั้งด้านนโยบายและการดำเนินชีวิตในยุคไทยแลนด์ 4.0 (กรวิก พรนิมิต, 2560) การขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไทยโดยใช้โมเดลไทยแลนด์ 4.0 คือยุคเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม หรือยุคเศรษฐกิจฐานมูลค่า หรือภาษาอังกฤษคือ value base economy ตรงกับข้อมูลที่อัลวิน ทอฟเลอร์ (Alvin Toffler) กล่าวไว้ในหนังสือ The Third Wave เกี่ยวกับ

การแบ่งยุคการเปลี่ยนแปลงเป็น 4 ยุคเช่นกัน แต่การกำหนดเป็น 4.0 เป็นการใช้สัญลักษณ์ที่มึนงงว่าเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นเลขทศนิยม จากการศึกษาเอกสารตำราไม่มีผู้ใดได้ให้ความหมายเกี่ยวกับไทยแลนด์ 4.0 เป็นภาษาไทยไว้แต่อย่างใด

การจัดการศึกษาที่ดีจึงต้องรู้จักการมองการณ์ไกลและเตรียมประชาชนให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในอนาคต ประเทศไทยควรวางแผนการจัดการศึกษาและการพัฒนาคนแบบยืดหยุ่นสนองความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความอยู่รอด (วิทยากร เขียงกุล, 2553) ดังนั้นทิศทางการพัฒนาด้านการศึกษาจึงต้องแสวงหากระบวนการทัศน์ที่ชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนไทยให้มีความสมรรถนะอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้ดำรงชีวิตได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลอย่างชัดเจนในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศไทยทั้งระบบ ดังนั้นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นไปเพื่อค้นหาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการศึกษาในกลุ่มภาวะผู้นำ คุณลักษณะและบทบาทการบริหาร โดยค้นหารายละเอียดในเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความ

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการเตรียมการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา จะทำให้ในระบบการศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องรองรับนโยบายการศึกษา 4.0

วัตถุประสงค์

เพื่อทราบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยมีผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มี 4 กลุ่มคือ 1. ผู้ให้ข้อมูลด้านนโยบายการจัดการศึกษา ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษา 2. นักวิชาการการศึกษา ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 3. นักประชาสัมพันธ์ด้านการจัดการศึกษา และ 4. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณสมบัติผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูล

จำนวน 19 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การทำ EDFR รอบที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (un-structure Interview) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อหาความสอดคล้องของข้อมูลในแต่ละข้อ หากผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องให้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 3 แต่ถ้าพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกภาพ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากเพียงพอแล้วก็สามารถหยุดการทำ EDFR เพียงแค่ในรอบที่ 2 ไม่ต้องทำ EDFR รอบที่ 3 โดยให้พิจารณาค่ามัธยฐานที่มีค่า 3.5 ขึ้นไป ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมมีค่าตั้งแต่ 0.00 - 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แต่การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาสภาพดั่งนั้นจึงใช้ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดซึ่งจะทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 สมบูรณ์ ในการนี้ผู้วิจัยเป็น

ผู้ติดต่อประสานผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในทุกขั้นตอน รวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการสนทนา ด้วยตนเอง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ตามทัศนะความ คิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สังเคราะห์ได้ทั้งหมด 11 กลุ่ม ประกอบด้วย 91 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน
2. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้าน โอกาสในการเข้ารับการศึกษา
3. คุณลักษณะ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านคุณภาพของ ระบบการศึกษา
4. คุณลักษณะที่สอดคล้อง กับเป้าหมายด้านประสิทธิภาพ (efficiency) ของการบริหารจัดการ
5. คุณลักษณะที่ สอดคล้องกับเป้าหมายด้านการบริหารจัดการ (management) ที่มีประสิทธิภาพ
6. คุณ ลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านการเรียน รู้ที่สร้างคุณลักษณะที่สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0
7. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะอาชีพ

8. คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้าน การศึกษาที่สร้างองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญ จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21
9. คุณลักษณะที่ สอดคล้องกับเป้าหมายด้านการศึกษาที่ตอบ สนองการเปลี่ยนแปลงของครู
10. คุณลักษณะ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านการศึกษาที่ตอบ สนองการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน
11. คุณ ลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านกฎหมาย ที่รองรับการจัดการศึกษาให้มีอิสระและความ รับผิดชอบ

จาก 11 กลุ่ม ดังกล่าว ประกอบด้วย 91 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1.คุณลักษณะ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับ เป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านความเท่าเทียม และเสมอภาคของผู้เรียน คือผู้บริหารที่มี คุณลักษณะประกอบด้วย 8 คุณลักษณะ ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารที่ยึดมั่นในการทำเพื่อผู้อื่น เสียสละต่อส่วนรวมมีความตั้งใจจริงในการทำ เพื่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

- 1.2 ผู้บริหารที่มีความสามารถด้านการ บริหารที่ใช้ศักยภาพความแตกต่างกันมา ทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยกิจกรรมคนสามวัย

- 1.3 ผู้บริหารที่มีความซื่อตรงในการ บริหารสถานศึกษาทำให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

1.4 ผู้บริหารที่ดูแลเอาใจใส่ ให้เวลาใกล้ชิดให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยการสร้างและสานต่อสัมพันธภาพที่ดี

1.5 ผู้บริหารที่มองวิกฤติให้เป็นโอกาส บริหารบนความจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ผู้บริหารที่เป็นนักประชาสัมพันธ์ เป็นช่องทางในการติดต่อ สื่อสาร สร้างความเข้าใจ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีกับสังคมและสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมให้กับโรงเรียน

1.7 ผู้บริหารที่ปลูกฝังภาวะผู้นำให้กับบุคคลอื่น โดยเฉพาะครูในโรงเรียนถือว่าทรัพยากรสำคัญในการบริหาร การสร้างให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการอันจะส่งผลให้โรงเรียนมีการพัฒนาไปสู่คุณภาพและมีมาตรฐานทางการศึกษา และ

1.8 ผู้บริหารที่เข้าใจด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม ที่ต่างกระบวนการทัศน์

2. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษาคือผู้บริหารมีคุณลักษณะที่มีคุณลักษณะ 8 คุณลักษณะ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารที่ใจเย็น สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล

2.2 ผู้บริหารที่บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร

2.3 ผู้บริหารที่มีความเชื่อมั่นที่จะทุ่มเททำงานหนักเพื่อพิชิตเป้าหมายของโรงเรียน

2.4 ผู้บริหารที่จัดการ ค้นหา ประเมิน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา

2.5 ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญ ขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ทั้งวิธีการ กระบวนการและเครื่องมือในการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

2.6 ผู้บริหารที่มีใจรัก (ฉันทะ) ชอบในงานการบริหารโรงเรียนและภูมิใจกับงานที่ทำ

2.7 ผู้บริหารที่บริหารโรงเรียนบนหลักธรรมาภิบาล และ

2.8 ผู้บริหารที่ยึดหลักการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

3. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านคุณภาพของระบบการศึกษาคือผู้บริหารที่มี 9 คุณลักษณะ ดังนี้

3.1 ผู้บริหารที่กระตุ้นบุคลากรในโรงเรียนให้มีการพัฒนาและคิดค้นนวัตกรรม การสอนอย่างต่อเนื่อง

3.2 ผู้บริหารที่ผู้รู้ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ใช้คำถามปลายเปิดแบบโค้ช เปิดใจรับฟังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลใหม่ๆ

3.3 ผู้บริหารที่สร้างบรรยากาศองค์กรที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

3.4 ผู้บริหารที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในด้านการใช้ชีวิต การทำงาน การใช้เทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความน่าเคารพ นับถือและศรัทธา

3.5 ผู้บริหารที่สร้างระบบที่ทำให้ครูและบุคลากรทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลขององค์กรได้อย่างถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ

3.6 ผู้บริหารที่เป็นที่ปรึกษา พี่เลี้ยงให้คำแนะนำกับครูได้ทุกเรื่อง ทั้งการเรียนรู้และงานสนับสนุนของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

3.7 ผู้บริหารที่สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เพื่อแก้ปัญหา การเรียนรู้ ร่วมกันอย่างมีกระบวนการและนำหลักการ PLC มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน

3.8 ผู้บริหารที่เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ

3.9 ผู้บริหารที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตลอดเวลา ไม่แยกเวลางานออกจากเวลาส่วนตัว บริหารได้ทุกที่ทุกเวลา

4. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านประสิทธิภาพ (efficiency) ของการบริหารจัดการ ดังนั้นผู้บริหารจึงมี 8 คุณลักษณะดังนี้

4.1 ผู้บริหารที่มีความสามารถด้านการวิเทศสัมพันธ์หรือการเจรจากับต่างประเทศเพื่อให้เกิดการบริหารโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น นักเรียนแลกเปลี่ยนและครูอาสา

4.2 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่จำนวนมากแล้วนำมาใช้บริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ผู้บริหารที่สร้างค่านิยมองค์กรที่ดี มีความพอเพียงเห็นคุณค่าความเป็นไทย มีวินัย และมีความรับผิดชอบแบบ

4.4 ผู้บริหารที่บริหารจัดการกับคน ข้อมูลและกระบวนการผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องให้ความสำคัญกับครู บุคลากรและผู้เรียน รวมทั้งการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการบริหารและกระบวนการบริหารในโรงเรียน

4.5 ผู้บริหารที่สร้างเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอันจะเป็นประโยชน์ทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลองค์ความรู้และทรัพยากรต่างๆ

4.6 ผู้บริหารที่สร้างความร่วมมือทางวิชาการโดยทำความตกลงร่วมมือในการแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนทำให้เกิดคุณภาพเชิงวิชาการ

4.7 ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหารการเงินงบประมาณ การใช้

เทคโนโลยีสมัยใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินการ ให้มีความถูกต้อง สะดวกและคุ้มค่า รวดเร็ว จัดเก็บข้อมูลได้จำนวนมาก (efficiency) และ

4.8 ผู้บริหารที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

5. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการบริหารจัดการ (management) ที่มีประสิทธิภาพคือผู้บริหารที่มี 9 คุณลักษณะ ดังนี้

5.1 ผู้บริหารที่จัดการข้อมูลสาร สนเทศรูปแบบระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อลดขั้นตอนความซ้ำซ้อนและรวดเร็วในการจัดเก็บและใช้ข้อมูล

5.2 ผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ สุภาพ และอ่อนน้อมถ่อมตนมีสัมมาคารวะ การรู้จักบุคคลในชุมชน

5.3 ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำ กล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมยืนหยัดบนความถูกต้องเพื่อการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วไปสู่สิ่งที่ถูกต้อง

5.4 ผู้บริหารที่สร้างแรงบันดาลใจด้วยการจัดสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เอื้อและส่งเสริมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

5.5 ผู้บริหารที่พัฒนานตนเองให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ศึกษา

ศาสตร์สาขาต่างๆ ในระดับที่สูงขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ทันความรู้ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

5.6 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะสามารถสร้างและเข้าถึงการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมและสื่อดิจิทัล

5.7 ผู้บริหารที่มั่นใจและมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความเป็นอิสระและพึ่งตนเอง ตั้งใจเด็ดเดี่ยว

5.8 ผู้บริหารที่ส่งเสริมสนับสนุนครูให้เป็นนักวิชาการ สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ เขียนหนังสือ เอกสาร ตำราและบทความวิชาการ และ

5.9 ผู้บริหารที่ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พัฒนาตนเองได้ทุกที่ทุกเวลาด้วยการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ

6. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะที่สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 คือผู้บริหารมี 8 คุณลักษณะ ดังนี้

6.1 ผู้บริหารที่มีอิทธิพลเหนือในการโน้มน้าวจิตใจ ผู้อื่นทำให้เกิดความเชื่อ แนวคิดทัศนคติ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียน

6.2 ผู้บริหารที่มุ่งผลการบริหารจัดการให้เกิดคุณลักษณะของนักเรียนที่สอดคล้องรองรับในยุคไทยแลนด์ 4.0

6.3 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา ทั้ง 4 งาน บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารบุคคลและงานบริหารทั่วไป

6.4 ผู้บริหารที่เปิดใจรับแนวความคิดใหม่ เพื่อให้ได้ความคิดเชิงสร้างสรรค์มาพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

6.5 ผู้บริหารที่มีความตระหนักถึงผลกระทบที่เทคโนโลยีมีต่อพฤติกรรมมีผลกระทบต่อความเชื่อและความรู้สึก

6.6 ผู้บริหารที่ยอมรับความผิดพลาดของตนเองและยอมรับในความผิดพลาดของผู้อื่น สร้างบรรยากาศที่มีความอบอุ่นเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน

6.7 ผู้บริหารที่มุ่งสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของ ความสุข (happy) ความหวัง (hope) และความสันติ ประองตอง สามัคคี และ

6.8 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์ ยอมรับและมีทัศนคติที่ดีกับความแตกต่าง มองเห็นข้อดีที่เกิดขึ้นจากความแตกต่าง

7. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0

ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะอาชีพ คือผู้บริหารที่มี 9 คุณลักษณะ ดังนี้

7.1 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง และแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

7.2 ผู้บริหารที่มีความรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้บริหาร

7.3 ผู้บริหารที่นึกถึงความผิดพลาดหรือการมองผลงานในอดีตที่เคยทำผิดพลาดนำมาเป็นบทเรียนสะท้อน หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน ให้มุ่งไปสู่การทำงานที่ดีกว่าเดิม

7.4 ผู้บริหารที่ขับเคลื่อนองค์กรให้มีความโดดเด่นที่แตกต่างสร้างเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทตามความเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาตามแนวศาสตร์พระราชา

7.5 ผู้บริหารที่สร้างจุดแข็งโดยการสร้างความแตกต่างของโรงเรียนในบริบทของตนเอง

7.6 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดบูรณาการนำศาสตร์ความรู้สาขาวิชาต่างๆ มาใช้ในการบริหารโรงเรียนอย่างเหมาะสม

7.7 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย อย่างเชี่ยวชาญฐานะเจ้าของภาษา ทั้งการฟัง การอ่าน การเขียน การพูดเพื่อการสื่อสาร

7.8 ผู้บริหารที่มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสาร และ

7.9 ผู้บริหารที่รับผิดชอบต่อหน้าที่องค์กร สังคมและส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ

8. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษาที่สร้างองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 คือผู้บริหารที่มี 8 คุณลักษณะ ดังนี้

8.1 ผู้บริหารที่เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ศักยภาพและยอมรับความคิดเห็นผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มความสามารถ

8.2 ผู้บริหารที่เชื่อมั่นในตัวเองและผู้ร่วมงานโดยส่งเสริม สนับสนุนแนวคิดใหม่ ๆ การทำงานสไตล์ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร

8.3 ผู้บริหารที่สามารถบริหารจัดการกับครูและบุคลากรที่มีความแตกต่างทางสังคมวัย ค่านิยมพร้อมให้โอกาสทุกคนได้แสดงศักยภาพอย่างเท่าเทียม

8.4 ผู้บริหารที่สร้างแรงบันดาลใจในกระบวนการพัฒนาตนเองโดยเน้นการสร้างและเน้นประสบการณ์เข้มข้นที่เอื้อให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วม

8.5 ผู้บริหารที่คิดแตกต่างอย่างไม่เป็นไปตามแบบแผน หรือการคิดเพื่อสร้างมุมมองใหม่ ๆ ไม่จำกัดความคิด ความรู้ หรือความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียน

8.6 ผู้บริหารที่ปฏิบัติตนสอดคล้องกับหลักการ ค่านิยม ความเชื่อและมีอุดมการณ์

8.7 ผู้บริหารที่มีความ สามารถในการคิดเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้ได้วิธีการ แนวทางวิธีปฏิบัติด้านการบริหารจัดการที่ดีที่สุด และ

8.8 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดประยุกต์ศาสตร์สาขาต่างๆ มาใช้ในทางการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของครู คือผู้บริหารที่มี 8 คุณลักษณะ ดังนี้

9.1 ผู้บริหารที่เอาใจใส่กับครูและบุคลากรด้วยความจริงใจเพื่อให้ได้ร่วมมือร่วมใจอย่างต่อเนื่อง

9.2 ผู้บริหารที่คิดคล่องและมีความสามารถในการคิดได้อย่างหลากหลาย รวดเร็ว ตรงประเด็น และสามารถแยกแยะได้หลายแขนง หลายกลุ่ม หลายลักษณะ หลายประเภทหรือหลายรูปแบบ

9.3 ผู้บริหารที่มองเห็นความเชื่อมโยงเป็นการมองภาพใหญ่ มองเห็นรูปแบบหรือองค์ประกอบบางอย่างที่เหมือนกัน สามารถมองเห็นความคล้ายคลึงกันของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถเชื่อมโยงกับเรื่องบางเรื่องได้อย่างรวดเร็ว

9.4 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ ใจกว้างพร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและสามารถบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในสังคมที่มีข้อมูลขัดแย้ง ไร้ความชัดเจนได้อย่างมีความสุข

9.5 ผู้บริหารที่ตัดสินใจไว้วางใจ ชัดเจน และถูกต้อง บนพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอมีประสิทธิภาพ

9.6 ผู้บริหารที่ขอความท้าทายในการบริหารโรงเรียน หาวิธีการ แนวคิดใหม่ๆ มาแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

9.7 ผู้บริหารที่มีความไวต่อการรับรู้เรื่องราวต่างๆ อย่างรวดเร็วและเข้าใจเหตุผลของสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดี และ

9.8 ผู้บริหารที่ปรับตัวด้านบริหารจัดการให้อยู่ในโลกดิจิทัลและเทคโนโลยีที่มาจากการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ความเป็นจริงเสมือนด้านอื่นๆ เช่น การทำงานกับหุ่นยนต์ อุปกรณ์ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีความสุข

10. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน คือผู้บริหารที่มี 8 คุณลักษณะดังนี้

10.1 ผู้บริหารที่บริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนและบริหารต้นทุนให้มีประสิทธิภาพโดยวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

10.2 ผู้บริหารที่มีความชัดเจนในกระบวนการการบริหารจัดการโรงเรียนโดยการจัดระบบให้เรียบง่าย ลดความซับซ้อนลดขั้นตอนของระบบของงานราชการ

10.3 ผู้บริหารที่มีความยืดหยุ่นทางความคิดและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือสถานการณ์ฉุกเฉินได้

10.4 ผู้บริหารที่สามารถสื่อสารกับครูและบุคลากรในโรงเรียนได้หลายช่องทางอย่างทั่วถึง ชัดเจน และทำให้ทุกคนรู้ทิศทาง เห็นเป้าหมายและวิสัยทัศน์ขององค์กร

10.5 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน

10.6 ผู้บริหารที่มีความอดทนต่อความไม่ชัดเจนและความไม่แน่นอนของข้อมูลซึ่งเป็นสถานะที่ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถที่จะวางแผนหรือตัดสินใจให้ชัดเจนได้

10.7 ผู้บริหารที่ยอมรับความผิดพลาดและความล้มเหลว เรียนรู้จากสิ่งที่ทำผิดพลาด ไม่อายที่จะยอมรับ และมองความผิดพลาดและล้มเหลวว่าได้เป็นประสบการณ์การเรียนรู้พร้อมการแก้ไขและสร้างทางเลือกในการพัฒนาตัวเองไปสู่เป้าหมายและ

10.8 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคาดการณ์ แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารของโรงเรียน

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

11. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายไทยแลนด์ 4.0 ด้านกฎหมายที่รองรับการจัดการศึกษาให้มีอิสระและความรับผิดชอบคือผู้บริหารที่มี 8 คุณลักษณะ ดังนี้

11.1 ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถด้านกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษา

11.2 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ สร้างความรับผิดชอบในการทำงานด้วยความยุติธรรม

11.3 ผู้บริหารที่ยืนหยัดในความถูกต้องชอบธรรมจริยธรรมการดำรงตนและประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งตามกฎหมายคุณธรรมจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและจรรยาบรรณข้าราชการเพื่อศักดิ์ศรีแห่งความเป็นข้าราชการครู

11.4 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดเชิงมนโทัศน์และอนาคตทำให้เห็นแนวโน้มทิศทางการที่จะนำมาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

11.5 ผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนเพื่อรองรับการบริหารเชิงรุกในสังคมที่เปลี่ยนแปลงฉับพลันและสามารถนำพาโรงเรียนก้าวไปอย่างมั่นใจ

11.6 ผู้บริหารที่มีความรู้หลากหลายสาขาที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11.7 ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้โดยอย่างรวดเร็ว และตอบสนองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และ

11.8 ผู้บริหารที่สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาต่อเนื่องตลอดเวลาและเอื้อต่อการก้าวไปสู่ไทยแลนด์ 4.0

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายเพื่อสรุปคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ว่า 91 คุณลักษณะสอดคล้องกับ 11 เป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ดังนี้

1. ประเด็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน พบว่าแนวทางการปฏิบัติตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นสอดคล้อง ประเด็นนี้มีคุณลักษณะ 8 คุณลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยยนต์ เพาพาน (2557) ที่กล่าวว่าผู้บริหารต้องสร้างหลักการทั้งเชิงบวก เชิงรุกและวิธีการดูแลเอาใจใส่ต้องใช้เวลาให้ความสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เจริญ ภูวจิตร

(2558) กล่าวว่าผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์ และคุณธรรมสูง รักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน อย่างแท้จริง

2. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านโอกาสในการ เข้ารับการศึกษา ประกอบด้วยคุณลักษณะ จำนวน 8 คุณลักษณะ สอดคล้องกับแนวคิด ของถวิล มาตรฐาน (2549) ที่กล่าวว่าผู้บริหาร สุขุมรอบคอบกับปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน สอด คล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปรีดีติลล (2542) ที่กล่าวว่าผู้บริหารมีพรหมวิหาร 4 นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย เทพแสง (2543) ที่กล่าวว่าผู้บริหารมีอาชีพต้องมี ลักษณะเป็นพ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีพรหมวิหาร ธรรมวางตัวเป็นกลาง

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านคุณภาพของ ระบบการศึกษา ประกอบด้วยคุณลักษณะ จำนวน 9 คุณลักษณะ สอดคล้องกับสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ที่ว่า ระบบ การศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพและ ชีตความสามารถของทุนมนุษย์ (Productivity) ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศสามารถ

ก้าวข้ามกับดักของประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ นั้นสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยนต์ เพาพาน (2557) ที่ว่าผู้บริหารมีบทบาทในการสร้าง บรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ บทบาท ในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้

4. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านประสิทธิภาพ (efficiency) ของการบริหารจัดการ ประกอบด้วยคุณลักษณะจำนวน 8 คุณลักษณะ สอด คล้องกับข้อค้นพบของสมหมาย อ่าดอนกลอย (2556) ที่ว่าผู้บริหารควรสร้างสรรค์ระบบและ เงื่อนไขการทำงานที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถ ทำงานและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนัก งานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ที่กล่าว ว่าผู้บริหารมียุทธศาสตร์การพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล วิชาการ

5. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการบริหาร จัดการ (management) ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะจำนวน 9 คุณลักษณะ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยนต์ เพาพาน (2557) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มี

ประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะมีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ (ability to inspire) ผู้บริหารควรสร้างภาวะดีหรือแรงบันดาลใจและความคิดเชิงบวกต่อบุคลากรในการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต สิ่งทั้งหมดนี้ต้องเน้นให้เกิดขึ้นในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

6. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการเรียนรู้ที่สร้างคุณลักษณะที่สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วยคุณลักษณะจำนวน 8 คุณลักษณะ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิทวัส ดวงภูมเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร (2560) ที่ว่าผู้บริหารก็ควรมีสมรรถนะและคุณลักษณะส่งเสริมผู้เรียน ซึ่งจะเป็นการแสดงว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนั้นจะสามารถให้ผลตอบสนองกับความต้องการของสังคมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดหรือมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อแนวคิดของสมชาย เทพแสง (2543) ที่ว่าผู้บริหารควรมุ่งคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าสูงสุด โดยหวังว่าคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป้าหมายสำคัญที่ก้าวสู่การสร้างสังคมคุณภาพในยุคไทยแลนด์ 4.0 คือการสร้าง

นักเรียนมีคุณลักษณะที่สอดคล้องรองรับในยุคไทยแลนด์ 4.0

7. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบด้วยคุณลักษณะจำนวน 9 คุณลักษณะ สอดคล้องกับผลการวิจัย สอดคล้องกับแนวคิดของเบลินดา ซานเชส วิลล็กส์ (2015) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มขีดความสามารถและการบริหารการเงินของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพการบูรณาการ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมถวิล ชูทรัพย์ (2550) ที่ว่าผู้บริหารมีทักษะในการพูดและใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เจริญ ภูวิจิตร (2558) ที่กล่าวว่าผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสาร คล่องแคล่วในทักษะการเขียนและการพูดภาษาอังกฤษ

8. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษาที่สร้างองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยคุณลักษณะจำนวน 8 คุณลักษณะ สอดคล้องกับแนวคิดของ นราวิทย์ นาควิเวก (2562) ที่กล่าวว่าผู้นำต้องเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนหรือคอยอำนวยความสะดวกในทุกๆ เรื่องเพื่อให้

คนทำงานสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง ต้องเข้าใจในความต่างของคนและศรัทธาในคุณค่าความแตกต่างของแต่ละคน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของทวิตักดี จินดานุรักษ์ ที่กล่าวว่าด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ มีปฏิสัมพันธ์ทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถทำงานกับทีมงานที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ดี

9. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของครู ประกอบด้วยคุณลักษณะจำนวน 8 คุณลักษณะ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ที่กล่าวว่าผู้นำให้ความดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พสุ เดชะรินทร์ (2562) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะผู้นำ 4.0 สามารถบริหารองค์กรจะมีความหลากหลายมากขึ้นจากบุคลากรหลายเจนเอเรชั่นมาทำงานร่วมกัน

10. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนประกอบด้วยคุณลักษณะจำนวน 8 คุณลักษณะ สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกชัย กี่สุขพันธ์

(2560) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษาสามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2561) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงคุณลักษณะการทำงานต้องเปิดเผยและโปร่งใสคุณลักษณะการทำงานให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม คุณลักษณะการทำงานแบบเครือข่ายมากกว่าการบังคับบัญชา คุณลักษณะการทำงานเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนมีเอกภาพ

11. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านกฎหมายที่รองรับการจัดการศึกษาให้มีอิสระและความรับผิดชอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ พรนพ พุกกะพันธ์ (2542) ที่กล่าวว่าผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะกำหนดกลยุทธ์อาจถูกกำหนดออกมาในรูปของวัตถุประสงค์ นโยบายระเบียบวิธี งบประมาณ หรือแม้แต่กฎเกณฑ์ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ที่กล่าวว่าเข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมในหน่วยงาน มีความรู้ระบบ

ประมาณ เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความละเอียดรอบคอบ มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ และรายงานการเงินอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญ ภูมิจิตร (2558) ที่กล่าวว่าสามารถบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ สร้างความรับผิดชอบในการทำงานด้วยความยุติธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้นผลที่ได้จากการวิจัยจึงเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เจริญอนาคต ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่เป็นเชิงอนาคต ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดทำหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดให้มี 91 คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

2. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำเกณฑ์ในการคัดสรรหรือคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มีคุณลักษณะทั้ง 91 คุณลักษณะที่รองรับการขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ 4.0

3. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมบรรยากาศการทำงานที่สอดคล้องกับ 91 คุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

4. กระทรวงศึกษาธิการควรลดบทบาทของกระทรวงจากการควบคุมสั่งการมาเป็นการส่งเสริม การสนับสนุน การวางแผน การกำหนดมาตรฐานและการประเมิน ลดความล่าช้าของส่วนกลางและสนับสนุนให้โรงเรียนที่มีความพร้อมให้บริการแบบโรงเรียนนิติบุคคล

5. กระทรวงศึกษาธิการควรกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสู่ท้องถิ่นโดยต้องมีแผนการเตรียมความพร้อมที่จะให้ประชาชนเข้ามาดูแลการศึกษาในรูปคณะบุคคลหรือคณะกรรมการการศึกษา

6. กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งปฏิรูปการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา การ

ศึกษานอกระบบ ให้มีจุดเน้นของการปฏิรูป การศึกษาในยุค 4.0 คือ คุณภาพการศึกษา และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

7. กระทรวงศึกษาธิการควรเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้คนทุกวัยได้เข้าถึงการศึกษา ที่มีคุณภาพและมาตรฐานทุกช่วงวัยของชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้น

8. กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนในชุมชน ให้การศึกษาเป็นของประชาชนทุกคน และประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ภาคประชาชน ภาคเอกชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้และร่วมแก้ปัญหาการศึกษาในแต่ละพื้นที่

9. กระทรวงศึกษาธิการควรปรับระบบการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้มุ่งลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเท่าเทียมมากขึ้น โดยเพิ่มงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นให้กับสถานศึกษาที่ห่างไกลและขาดแคลน โดยเฉพาะนักเรียนที่ขาดโอกาส เช่น ทนุการศึกษา การบรรจุครูในวิชาที่ขาดแคลน และอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพและมาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน

10. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่นำไปใช้ในการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษาให้มีความก้าวหน้าในยุคไทยแลนด์ 4.0 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระหว่างในเมืองกับชนบท ขยายโอกาสให้คนทุกวัยได้รับการศึกษาตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

11. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำกฎหมายลูกเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ครบถ้วน โดยเฉพาะกฎหมายที่ยังไม่มีการบัญญัติขึ้น เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาปฐมวัย พระราชบัญญัติการประถมศึกษา พระราชบัญญัติการมัธยมศึกษา พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นต้น เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่มีความเฉพาะสอดคล้องกับธรรมชาติขององค์กร

12. กระทรวงศึกษาธิการควรปรับเปลี่ยนระบบการบริหารงานส่วนกลางจากการมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงในปัจจุบันเป็นการบริหารโดยองค์คณะบุคคล การคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้
ด้านเทคโนโลยีและการประเมินผล

13. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริม
นโยบาย การจัดสรรงบประมาณและการ
บริหารงานบุคคลของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการต้องผ่านการพิจารณาร่วมกันของ
คณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาประพฤติ
ปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในยุค
ไทยแลนด์ 4.0 ทั้ง 91 คุณลักษณะ

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
พัฒนาตนเองตามแนวโน้มที่เปลี่ยนไปของการ
ศึกษา ที่สอดคล้องกับ 91 คุณลักษณะที่สอด
คล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทย
แลนด์ 4.0 ด้านการศึกษา

3. ผู้อำนวยการสถานศึกษาสร้าง
คุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ส่งต่อคุณลักษณะที่ดีไปสู่ครูและนักเรียนใน
โรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะ
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้อง
กับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์
4.0 ทั้ง 91 คุณลักษณะ

บรรณานุกรม

- กรวิก พรนิมิตร. (2560, ตุลาคม-ธันวาคม). **ความรู้ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง**. วารสารวิชาการ พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 27(4).
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2542). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- เจริญ ภูวิจิตร. (2558). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในอาเซียน**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2557, ธันวาคม). **ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21**. การประชุมวิชาการระดับชาติคุรุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21, (1)1.
- ถวิล มาตรการ. (2549). **การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2561, มีนาคม). **ระบบราชการไทยในบริบทไทยแลนด์ 4.0**. สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- นราวิทย์ นาควิเวก. **บทบาทของผู้นำที่ดีในยุค 4.0**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 25 เมษายน 2562 เข้าถึงได้จาก : <https://www.smartsme.co.th/cotent/63868>.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล และคณะ. (2550). **การเปลี่ยนแปลงประชากรไทยกับการศึกษา** เอกสารประกอบการประชุมระดมความคิด เรื่อง “ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี” วันที่ 22-23 กุมภาพันธ์ 2550 จัดโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์ และปราโมทย์ ประสาทกุล. **ประชากรไทยในอนาคต**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 14 พ.ค. 60. เข้าถึงได้จาก : <http://www.ipsr.mahidol.ac.th>.
- พรนพ พุกกะพันธุ์. (2542). **ภาวะความเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- พสุ เดชะรินทร์. **ทางรอดธุรกิจไทยการศึกษาต้องตอบโจทย์**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 18 มกราคม 2562. เข้าถึงได้จาก : [https://today.line.me/th/pc/article/ทางรอดธุรกิจยุคไทยแลนด์ 4.0 การศึกษาต้องตอบโจทย์](https://today.line.me/th/pc/article/ทางรอดธุรกิจยุคไทยแลนด์4.0%20การศึกษาต้องตอบโจทย์).
- วิทยากร เชียงกุล. (2553). **รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552 บทบาทการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

- วิทวัส ดวงถมเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 11(2), 1-14.
- สมชาย เทพแสง. ผู้บริหารมืออาชีพ. (2543, มิถุนายน-กรกฎาคม). ข้าราชการครู, 20(3).
- สมถวิล ชูทรัพย์. (2550). การพัฒนาเครื่องมือและตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมหมาย อ่าดอนกลอย. (2556, มกราคม – มิถุนายน). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 7(1).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570. (เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ม.ป.ป.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559, ธันวาคม). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ.2560-2564). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133, ตอนที่ 115 ก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. บทบาทการศึกษากับการก้าวสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. (2559, ธันวาคม). OEC NEWS letter. 2(1).
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. คุณลักษณะยุคดิจิทัล. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 20 มกราคม 2560. เข้าถึงได้จาก : <http://www.trueplook-panya.com//knowledge>.
- Villegas, SanchezBelinda. (2015). Factors influencing administrators' empowerment and financial management effectiveness. Procedia-Social and Behavioral sciences.

บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กร ของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

Administrator's Role and Organizational Climate of Primary School in Nonthaburi Province.

ริญญภัทร์ สุภาศิริธนานนท์

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผศ.ดร.ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Rinyapath Supasirithananon

* Master of Education (Educational Administration), Faculty of Education, Silpakorn University.

Asst.Prof.Dr.Sakdipan Tonwimonrat

* Lecturer, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 17 สิงหาคม 2563

* แก้ไข 18 กันยายน 2563

* ตอรับบทความ 7 ตุลาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี 2) บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 76 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร 2) ครู รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารตามแนวคิดของมินท์เบิร์กกับบรรยากาศองค์กรตามแนวคิดของฟอกซ์และคณะ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหาร
 บรรยากาศองค์กร

Abstract

The purposes of this research were to know 1) the administrator's role of the Nonthaburi Primary Educational Schools 2) the organization climate of the Nonthaburi Primary Educational Schools and 3) the relationship between the administrator's role and the organization climate of the Nonthaburi Primary Educational Schools. The sample were 76 schools under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 1 and 2. The respondents from each school were the directors and teachers total of 152. The instrument was a questionnaire about the decision-making of administration and the school's effectiveness. The statistical used to analyze the data were frequency (f), percentage (%), arithmetic mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) and Pearson's product moment correlation coefficient.

The finding of this research were as follows:

1.The administrator's role of the Nonthaburi Primary Educational Schools, as a whole and an individual, were at a high level.

2.The organizational climate of the Nonthaburi Primary Educational Schools, as a whole and an individual, was at a high level.

3.There was a significant relationship between the administrator's role and the organizational climate of the Nonthaburi Primary Educational Schools at .01 level.

Keywords: Administrator's Role
Oranization Climate

บทนำ

การบริหารองค์กรใดๆ ก็ตามให้บรรลุผลตามเป้าหมายนั้น ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงาน ผู้บริหารจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการเป็นผู้นำเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ (สกุโลรัตน์ กุมาต, 2550:90) ผู้บริหารสถานศึกษาก็เช่นเดียวกันซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวของสถานศึกษาดังนั้นการแสดงบทบาทที่เหมาะสมกับตำแหน่งของผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งจะต้องมีบทบาทของผู้บริหารที่ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมคาดหวังว่าผู้บริหารควรจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหลายบทบาทขึ้นอยู่กับภารกิจและกิจกรรมการบริหารซึ่งการบริหารให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องการบริหารงานการศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกโดยเฉพาะสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคของเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่และใช้กลยุทธ์และเทคนิคการบริหารระดับสูงจึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ซึ่งผลการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา

ของนักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่งดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังที่ธนสาร บัลลังก์ปัทม (2559:158) ได้เสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหาร สรุปได้ว่า ประเด็นที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง พบว่า ปัญหาคือเรื่องของการวางตน การสร้างศรัทธาให้เป็นที่ยอมรับระหว่างผู้บริหารและครู จากการศึกษาผลงานของนักวิจัยหลายท่านมีข้อสรุปตรงกันว่า บทบาทผู้นำจะเพิ่มความโดดเด่นและความสำคัญยิ่งขึ้นเมื่อองค์กรนั้นตกอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ไม่มั่นคง ขาดความชัดเจน ผู้บริหารจำเป็นต้องอย่างยิ่งต้องเฝ้าติดตามตรวจสอบและตีความสภาพแวดล้อมอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อนำมาใช้ในการบริหารองค์กร บทบาทของผู้นำจะมีผลกระทบต่อองค์กรสูงขึ้น โดยเฉพาะผู้นำแสดงพฤติกรรมและบทบาทผู้นำอย่างชัดเจนจะสามารถนำองค์กรให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้า และมีอิทธิพลต่อองค์กรทั้งในด้านบวกและด้านลบ และส่ง

ผลต่อบรรยากาศต้องครุ่นอย่างชัดเจน

โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดจำนวน 95 โรงเรียน มีวิสัยทัศน์คือ เป็นองค์กรชั้นนำในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพ และมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ภายในปี 2562 และมีกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาระบบบริหารราชการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี เขต 1, 2559:22) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานที่ประสบความสำเร็จ สรุปได้ว่า 1) เรื่องของการวางตนของผู้บริหารโรงเรียน การสร้างศรัทธาให้เป็นที่ยอมรับระหว่างผู้บริหารและครู เป็นประเด็นที่สำคัญ ซึ่งเมื่อเป็นผู้บริหารแล้วหากประพฤติปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ก็จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความเคารพนับถือ และขาดศรัทธาในที่สุด 2) บทบาทในการเป็นผู้บริหารซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารแล้วนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสม และนอกจากนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียนได้เสนอแนะเกี่ยวกับทรรศนะที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ มีดังนี้ การมีภาวะผู้นำ การสร้างความยอมรับด้วยการใช้แรงจูงใจด้วยวิธีต่างๆ และประการสำคัญคือการทำปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เช่นเดียวกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนวัดผางเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่ครูต้องการได้แก่ การเป็นผู้นำ การกล้าตัดสินใจและรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง การเป็นผู้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครู ตลอดจนเป็นผู้ให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุนให้ครูซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชามีความก้าวหน้าในอาชีพราชการ

จากข้อสรุปทำให้ทราบว่าบุคคลที่มีความสำคัญมากที่สุดในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งจะต้องมีบทบาทของการเป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นผู้ที่จะสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีการพัฒนาตนเองทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้การดำเนินการในโรงเรียนนั้นมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จจะต้องมีปัจจัยด้านต่างๆ เป็นองค์ประกอบเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การมีบรรยากาศองค์กรที่ดีภายในโรงเรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนเกิดจากการจัดสภาพ

แวดล้อมของโรงเรียนที่จูงใจจะทำให้บุคลากรภายในโรงเรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการทำงาน และปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

นอกจากนี้บทบาทของผู้บริหารยังช่วยสร้างบรรยากาศที่ให้แก่การทำงานในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาทของการเป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นผู้ที่จะสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีการพัฒนาตนเองทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้การดำเนินการในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จจะต้องมีปัจจัยด้านต่างๆ เป็นองค์ประกอบเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การมีบรรยากาศองค์กรที่ดีภายในโรงเรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์ สรุปได้ว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าบรรยากาศองค์กรหรือบรรยากาศโรงเรียนที่ดีเกิดจากความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ได้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนคือ เมื่อบรรยากาศของโรงเรียนไม่ดีจะส่งผลให้ครูขาดแรงจูงใจในการทำงานตลอดจนขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยเช่นกัน นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนวัดสำโรง (หิรัญราษฎร์ภักดีวิทยา) สรุปได้ว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิด

เห็นว่าบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ดังที่เบนนิชและนานุส (Bennis and Nanus, 1985:24) อธิบายว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความสามารถในการเคลื่อนย้ายองค์กรจากจุดที่อยู่ในปัจจุบันไปสู่อนาคตได้ สามารถสร้างวิสัยทัศน์ที่จะช่วยนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร สร้างความเต็มใจให้แก่บุคลากรในการที่จะเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมใหม่ และสร้างยุทธศาสตร์สำหรับองค์กรที่สามารถใช้ประโยชน์สูงสุดของพลังงานและทรัพยากร

จากข้อมูลทีกล่าวนมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จนั้นคือ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งผู้บริหารควรมีบทบาทบางประการที่เหมาะสมอันจะนำพาให้โรงเรียนประสบความสำเร็จได้ และเช่นเดียวกันนี้บรรยากาศองค์กรนั้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรมีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรที่ดีซึ่งต้องอาศัยผู้นำที่จะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

บทบาทผู้บริหาร (X_{tot})
1. บทบาทในการเป็นผู้นำ (X_1)
2. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ (X_2)
3. บทบาทในการเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร (X_3)
4. บทบาทในการกำกับติดตาม (X_4)
5. บทบาทในการเผยแพร่ข้อมูล (X_5)
6. บทบาทในการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ (X_6)
7. บทบาทในการเป็นผู้ประกอบการ (X_7)
8. บทบาทในการเป็นผู้จัดสิ่งก่อคุณ (X_8)
9. บทบาทในการจัดสรรทรัพยากร (X_9)
10. บทบาทในการเป็นผู้เจรจาต่อรอง (X_{10})

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อเป็นการตรวจสอบตามข้อคำถามของการวิจัยและให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
2. บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
3. บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กัน

บรรยากาศองค์กรของโรงเรียน (Y_{tot})
1. ความเคารพ (y_1)
2. ความไว้วางใจ (y_2)
3. การมีขวัญสูง (y_3)
4. การมีโอกาในการทำงาน (y_4)
5. ความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง (y_5)
6. ความสามัคคี (y_6)
7. การปรับปรุงสถานศึกษา (y_7)
8. ความเอื้ออาทรต่อกัน (y_8)

ที่มา:

Henry Mintzberg, Simply Managing: What Managers Do and Can Do Better (New York: Harper and Row, 2013), 92-103.

Robert S. Fox, et al., School Climate Improvement : A Challenge to The School Administrator (Englewood, Colorado : Phi Delta Kappa, 1973), 18-20.

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 95 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 76 โรงเรียน ซึ่งได้จากการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1980: 280) และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) โดยจำแนกตามแต่ละเขตพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูล

กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลของแต่ละโรงเรียน จำนวน 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร และ 2) ครู ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

สพ. นนทบุรี	จำนวน ประชากร (โรง)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (โรง)	ผู้ให้ข้อมูล		รวม (คน)
			ผู้บริหาร	ครู	
เขต 1	32	26	26	26	52
เขต 2	63	50	50	50	100
รวม	95	76	76	76	152

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

2. **ตัวแปรต้น** (X_{tot}) เป็นตัวแปรต้นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารตามแนวคิดของมินท์เบิร์ก (Mintzberg) ได้แก่ บทบาทในการเป็นผู้นำ (Leader) (X_1) บทบาทในการบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ (Liaison) (X_2) บทบาทในการเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร (Figurehead) (X_3) บทบาทในการกำกับติดตาม (Monitor) (X_4) บทบาทในการเผยแพร่ข้อมูล (Disseminator) (X_5) บทบาทในการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) (X_6) บทบาทในการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) (X_7) บทบาทในการเป็นผู้จัดสิ่งก่อกวน (Disturbance Handler) (X_8) บทบาทในการจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocator) และบทบาทในการเป็นผู้เจรจาต่อรอง (Negotiator) (X_{10})

3. **ตัวแปรตาม** (Y_{tot}) เป็นตัวแปรเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนตามแนวคิดของฟอกซ์และคณะ (Fox, et al.)

ได้แก่ ความเคารพ (respect) (Y_1) ความไว้วางใจ (trust) (Y_2) การมีขวัญสูง (high morale) (Y_3) การมีโอกาในการทำงาน (opportunity for input) (Y_4) ความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง (continuous academic and social growth) (Y_5) ความสามัคคี (cohesiveness) (Y_6) การปรับปรุงสถานศึกษา (school renewal) (Y_7) และความเอื้ออาทรต่อกัน (caring) (Y_8)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารตามแนวคิดของมินท์เบิร์ก (Mintzberg)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนตามแนวคิดของฟอกซ์และคณะ (Fox, et al.)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามขึ้นตามนิยาม

ตัวแปรที่ศึกษาของการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทบริหารและบรรยากาศองค์กรของโรงเรียน

2. นำผลการศึกษามาสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

3. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับนิยามตัวแปรของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence)

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน

5. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามกลับมาหาค่าความเที่ยง (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .932

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำบันทึกถึงบัณฑิตวิทยาลัยผ่านภาควิชาการบริหารการศึกษาเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีและทำการส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง โดยใช้ความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์บทบาทผู้บริหาร/บรรยากาศองค์กรของโรงเรียน ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) มีรายละเอียดดังนี้

1.00 – 1.49 แสดงว่าบทบาทผู้บริหาร/บรรยากาศองค์กรของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.50 – 2.49 แสดงว่าบทบาทผู้บริหาร/บรรรยากาศองค์กรของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

2.50 – 3.49 แสดงว่าบทบาทผู้บริหาร/บรรรยากาศองค์กรของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

3.50 – 4.49 แสดงว่าบทบาทผู้บริหาร/บรรรยากาศองค์กรของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

4.50 – 5.00 แสดงว่าบทบาทผู้บริหาร/บรรรยากาศองค์กรของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารกับบรรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) โดยมีการแปลความหมายของความสัมพันธ์ดังนี้

การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลยสำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปใช้เกณฑ์ ดังนี้

0.91 - 1.00 มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
0.71 - 0.90 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.51 - 0.70 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.31 - 0.50 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00 - 0.30 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารกับบรรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สรุปดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ บทบาทในการเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร บทบาทในการเป็นผู้จัดสิ่งก่อควน บทบาทในการกำกับติดตาม บทบาทในการจัดสรรทรัพยากร บทบาทในการเป็นผู้เจรจาต่อรอง บทบาทในการเผยแพร่ข้อมูล บทบาทในการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ บทบาทในการเป็นผู้นำ ส่วนด้านบทบาทในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเคารพ ด้านการมีโอกาสในการทำงาน ด้านความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง ด้านความสามัคคี ด้านการปรับปรุงสถานศึกษา และด้านความเอื้ออาทรต่อกัน ด้านความไว้วางใจ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีขวัญสูง ตามลำดับ

3. บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารในภาพรวมกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เป็นรายด้าน พบว่าบทบาทผู้บริหารในภาพรวมสัมพันธ์กับความเคารพ ความไว้วางใจ การมีโอกาสในการทำงาน ความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง ความสามัคคี การปรับปรุงสถานศึกษา ความเอื้ออาทรต่อกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทผู้บริหารในภาพรวมกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ด้านการมีขวัญกำลังใจสูงไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรมีบทบาทสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ เพราะผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพเปรียบเสมือนศูนย์รวมพลังของกลุ่มให้ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ในทางตรงข้ามถ้าผู้บริหารไม่มีประสิทธิภาพไม่รู้จักรับบทบาทหน้าที่ของตนเองย่อมทำให้องค์กรเกิดความล้มเหลว ดังนั้นผู้บริหารจึงมีส่วนสัมพันธ์กับคุณภาพขององค์กรทั้งนี้ผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อผู้ร่วมงานต่อองค์กร และต่อความสำเร็จขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง และเนื่องจากก่อนที่ผู้บริหารโรงเรียนจะเข้ารับตำแหน่งทางการบริหารนั้นจะต้องผ่านการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตำแหน่ง ดังที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้แต่ละสถานศึกษามีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และมีอำนาจหน้าที่ 1) บริหารกิจการสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบข้อ

บังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือ ส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ 2) ประสาน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้ง ควบคุมดูแลบุคลากร การเงินการพัสดุสถาน ที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วน ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและ ข้อบังคับของทางราชการ 3) เป็นผู้แทนของ สถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของ สถานศึกษาหรือส่วนราชการ ตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับ ตามที่ได้รับมอบอำนาจ 4) จัดทำรายงาน ประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา หรือ ส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขต พื้นที่การศึกษา 5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ ประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด 6) ปฏิบัติงานอื่นตาม ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงเลขาธิการสภาการ ศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดม ศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย ซึ่งเมื่อ ทราบอำนาจหน้าที่แล้วก็ทำให้ผู้บริหารสถาน

ศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับบทบาทหน้าที่ ของตนเองในเชิงองค์รวม (holistic) หรือมอง อย่างครบวงจร เพราะจะทำให้เห็นสภาพของ การบริหารในลักษณะที่เป็นการเชื่อมโยง ได้แก่ 1) งานตามหน้าที่ ได้แก่ งานในฐานะบังคับ บัญชา 2) งานหลัก ได้แก่ งานวิชาการ 3) งาน สนับสนุน ได้แก่ 3.1) งานบุคลากร 3.2) งาน ด้านงบประมาณ และ 3.3) งานบริหารทั่วไป ได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ กับชุมชน งานธุรการ งานอาคารสถานที่ และ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย ของภัทรนิชา สุดตาชาติ ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลอง สามวา กรุงเทพมหานคร พบว่าบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพฯ มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก

2. บรรยายากองค์กรของโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าในองค์กรใดก็ตามจะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อบุคคลใน องค์กรนั้นทำงานด้วยความตั้งใจ พึงพอใจกับ สิ่งที่ได้รับผิดชอบ นักวิชาการหลายคนจึงได้

หันมาศึกษาถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของบุคคลในองค์การ ซึ่งเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในองค์การซึ่งส่งผลต่อขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของบุคคล โดยพบว่าบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลต่อการรับรู้หรือความรู้สึกของบุคลากรทุกคน บรรยากาศองค์การจึงมีความสำคัญยิ่งหลายประการ ดังที่เลวิน (Lewin) ได้พยายามที่จะเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมของคนและสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกัน โดยชี้ให้เห็นว่าบรรยากาศหรือพฤติกรรมขององค์การเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในองค์การนั้น โดยชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลในองค์การ ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ หรือคุณลักษณะส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศขององค์การนั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ มอร์เฟท และคณะ (Morphet and others) ได้กล่าวไว้ว่าบรรยากาศองค์การมีความสำคัญต่อผู้บริหารและบุคคลอื่นๆ ในองค์การ ดังนี้ 1) บรรยากาศองค์การแบบที่หนึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งดีกว่าบรรยากาศองค์การแบบอื่นๆ ดังการศึกษาของนิวเวล (Newell) พบว่าบรรยากาศแบบปิดมีผลทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความพึงพอใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายน้อย ตรง

กันข้ามกับบรรยากาศแบบเปิดที่มีผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจสูง ร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยความสนิทสนมกลมเกลียว ซึ่งจะมีผลทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย 2) ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อบรรยากาศภายในองค์การ หรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนงานภายในองค์การเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศองค์การ กล่าวคือ แบบของความเป็นผู้นำ ทักษะคิด และวิธีการของผู้บริหารที่ใช้กับผู้ใต้บังคับบัญชามีผลกระทบต่อบรรยากาศองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบของความเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงจะถูกปฏิบัติตาม โดยผู้บริหารระดับรองลงมาที่มีความเข้าใจว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้องของการปฏิบัติ 3) ความเหมาะสมระหว่างบุคคลและองค์การมีความสำคัญต่อการกำหนดผลการปฏิบัติงานและความพอใจของบุคลากรในองค์การที่มีบรรยากาศในการบริหารแบบใช้อำนาจการตัดสินใจอยู่กับส่วนกลาง บุคลากรในองค์การนั้นก็ต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด บรรยากาศ บรรยากาศแบบนี้จะทำให้ผลผลิตต่ำ บุคลากรในองค์การมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในงานไม่เกิดความริเริ่ม และมีทักษะคิดที่ไม่พึงประสงค์ต่อกลุ่มผู้ปฏิบัติงานหลักแต่ในองค์การที่มีบรรยากาศร่วมประสานสัมพันธ์ และเน้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในหมู่สมาชิกขององค์การ สภาพบรรยากาศ

องค์การที่เน้นการประสานสัมพันธ์จะมีผลทำให้บุคลากรในองค์การเกิดความพึงพอใจในงาน มีทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรในองค์การเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ผลงานจะอยู่ในระดับต่ำ จึงทำให้บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย จาตุรพันธ์ ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณารายด้าน และเช่นเดียวกับ บรรเทิง เครือทัด สุรพล พุฒคำ และภูวดล จุลสุคนธ์ ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศของสถานศึกษากับบทบาทของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพฯ พบว่าบรรยากาศของสถานศึกษากับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศของโรงเรียนเป็นสภาวะ

อันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแล้วส่งผลถึงความรู้สึกของบุคคล เป็นสภาพการณ์ที่ไม่อาจมองเห็นหรือจับต้องได้ แต่เป็นภาพสะท้อนทางความรู้สึกของบุคคล เมื่อคนปะทะกับสิ่งแวดล้อมแล้วเกิดความรู้สึกที่ดีก็เรียกว่า "บรรยากาศดี" โรงเรียนซึ่งมีบรรยากาศที่ดี จะทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึกพอใจ ภูมิใจ อบอุ่นใจ สบายใจ รู้สึกในความเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน โรงเรียนที่มีบรรยากาศไม่ดีจะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ห่างเหิน เฉยเมย ว่าเหว และไม่อยากมาโรงเรียน โรงเรียนที่มีบรรยากาศดีจะทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่ และมีความสุข แต่ถ้าบรรยากาศของโรงเรียนไม่ดีทุกคนก็จะมีแต่ความระทมทุกข์ ดังที่กล่าวแล้วว่า บรรยากาศของโรงเรียนเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แล้วส่งผลถึงความรู้สึกของบุคคล ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะส่งผลให้เกิดสภาพบรรยากาศที่ดีก็คือ การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน หากจะมองโดยภาพรวมแล้ว เราอาจจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุ

อุปกรณ์ต่างๆ สิ่งชี้วัดถึงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงาม ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะดวก ฯลฯ 2) สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้ สนุกสนาน เรียนสนุก ครูรักเด็ก เด็กรักครู รักเพื่อน ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว หวาดผวา วิตกกังวล ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า "อยากมาโรงเรียน" 3) สภาพแวดล้อมทางการบริหาร การจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใดๆ ภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร ทุกคนในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ฯลฯ ลักษณะการบริหารการจัดการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของโรงเรียน การมอบหมายงานหรือการสั่งการก็เป็นไป ตามสายการบังคับ

บัญชา ชัดเจน เหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง มอบหมายงานแล้วติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจจัดสวัสดิการ กิจกรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน ซึ่งมีกิจกรรมและกระบวนการต่างๆ มากมายที่โรงเรียนจำนวนมาก อาจดำเนินการอยู่แล้ว ด้วยการให้บุคลากรในโรงเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งจะมีผลให้เกิดบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน เช่น การสร้างคุณภาพงาน การวางแผนเป็นทีม (team planning) กิจกรรม 5 ส กิจกรรมข้อเสนอแนะ (suggestion system) การนิเทศภายในโรงเรียน การพัฒนาองค์กร (organization development) กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น กล่าวคือ โรงเรียนทุกแห่งย่อมปรารถนาให้นักเรียนของตนมีความสุขทั้งอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียน ทุกข์หรือสุขที่บ้าน บางครั้งโรงเรียนก็ไม่สามารถเข้าไปช่วยผ่อนคลายได้ แต่ทุกข์หรือสุขที่โรงเรียนน่าจะเป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายในโรงเรียน การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ได้ โรงเรียนที่สะอาด สดชื่น ร่มรื่น เรียบง่าย สงบ แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุอาคารสถานที่ที่ได้รับการดูแลมีความเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ครูและนักเรียนได้รับ

อิทธิพลทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความสงบ เรียบง่าย ทำให้เข้าใจตนเอง และผู้อื่นไปด้วย การให้หลายๆ รูปแบบ เป็นต้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา ทำการศึกษาเรื่องบรรยากาศขององค์กรที่ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศขององค์กรสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก บรรยากาศขององค์กรโดยรวมส่งผลต่อคุณภาพ ชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดย ภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ลิทวินและสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer) ได้ทำการศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้บรรยากาศขององค์กรมีความสุขและนำทำงานพบว่าความชัดเจนเกี่ยวกับ ผลการปฏิบัติงาน ความท้าทายของงาน การ เข้าใจที่ถูกต้องโดยตรง สนองต่อความต้องการ ขั้นพื้นฐาน การรับรู้ผลของการปฏิบัติงานการ บอกให้พนักงานรู้ถึงความแตกต่างระหว่างงาน ที่ทำ การเข้าใจมาตรฐานองค์กร การคาดหวัง

กับงาน สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งกระตุ้นจิตใจความ ต้องการให้ประสบความสำเร็จในงานอันจะ ทำให้เกิดความพึงพอใจในงานและนำไปสู่การ เกิดบรรยากาศที่ดีในองค์กร และเช่นเดียวกับ งานวิจัยของ พระสีพล จันทรมโม (พิลาสุตา) ทำการศึกษาเรื่อง บรรยากาศขององค์กรในสถาน ศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาณนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) บรรยากาศขององค์กรในสถานศึกษา สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาณนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเอื้ออาทรต่อกัน การผนึกกำลัง ความเติบโตทางวิชาการ และสังคมอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงสถาน ศึกษา การมีโอกาสในการทำงาน ความยอม รับนับถือ ความไว้วางใจ และการมีขวัญสูง 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาณนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเรียง ลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่มีผลต่อ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และด้านการ สร้างแรงจูงใจ ตามลำดับและ 3) บรรยากาศ

องค์กรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยมีค่าสัมพันธกันทางบวก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าบรรยากาศองค์กรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงทุกคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. บทบาทของผู้บริหารนั้นมีส่วนสำคัญต่อบรรยากาศขององค์กร และความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นจึงควรดำเนินการ

1.1 กำหนดให้มีหลักสูตร การสร้างเสริมบุคลิกภาพ การแสดงบทบาทที่เหมาะสม การเสริมสร้างบรรยากาศขององค์กร ในการอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งในรูปแบบการอบรม การประชุม หรือการเป็นวิทยากรต่างๆ

2. บรรยากาศขององค์กรมีส่วนสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ซึ่งบรรยากาศนั้นหมายรวมถึงลักษณะทางกายภาพ และสิ่งที่ส่งผลต่อความรู้สึกและจิตใจ ดังนั้นจึงควรดำเนินการ

2.1 สร้างเสริม ปรับปรุง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนให้น่าอยู่ สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย เช่น การมีสนามเด็กเล่นที่ไม่อันตรายและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล มีสนามฟุตบอล สนามกีฬาที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถม เป็นต้น

2.2 สร้างเสริมบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ ความสามัคคี ในการทำงานเคารพในความคิดการตัดสินใจของทีมงาน ตลอดจนสนับสนุนบุคลากรให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากรโดยผู้บริหารสถานศึกษา ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่บุคลากร เพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการทำงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของผู้บริการ นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กรของ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีขององค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

3. ควรศึกษาแนวทางการสร้างเสริมบทบาทของผู้บริหารเพื่อการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีขององค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์กรและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา. (2559). บรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบรรยากาศองค์กร. (2561). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 5 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก : https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwi65t2S9ZLZAhVCo48KHeiCAJcQFggMAE&url=http%3A%2F%2Fdoi.nrct.go.th%2FListDoi%2FDownload%2F247796%2F207ac7ae8b02830d9ed5e23e89c1205%3FResolve_DOI%3D10.14457%2FSTOU.the.2011.146&usg=AOvVaw36JODC6JnHJcChJ1mWEarh.
- บรรเทิง เครือทต สุรพล พุดคำ และภูวดล จุลสุคนธ์. (2558, มีนาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศของสถานศึกษากับบทบาทของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. รายงานสืบเนื่องจากการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย ครั้งที่ 3 สร้างองค์ความรู้ มุ่งสู่การศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น.
- พงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภัทรนิชา สุดตาชาติ. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2561). บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 20 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก : <https://www.moe.go.th/wijai/role.htm>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต1. (2559, ตุลาคม). รายงานแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณพ.ศ.2559.

อวยชัย จาตุรพันธ์. (2554). การใช้อำนาจของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Cronbach, Lee J. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper and Row Publisher.

Fox, Robert S. et al. (1973). *School Climate Improvement: A Challenge to The School Administrator*. Englewood, Colorado: Phi Delta Kappa.

Mintzberg, Henry. (2013). *Simply Managing: What Managers Do and Can Do Better*. New York: Harper and Row.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรม
ความไม่ทนและความละอายต่อการกระทำการทุจริต
ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

A Causal Relationship Model of Intolerance
and Shame for Corruption of
Students in Saint Louis College.

ดร.อัชฌา ชื่นบุญ

* รองผู้อำนวยการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

ดร.ชุติมา แสงदारารัตน์

* ผู้อำนวยการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

ผศ.ดร.ธิปไตย โสติดิวรรณ

* หัวหน้าสาขาวิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Dr.Athcha Chuenboon

* Deputy Director, School of General Education, Saint Louis College.

Dr.Chutima Saengdararat

* Director, School of General Education, Saint Louis College.

Asst.Prof.Dr.Tipat Sottiwan

* Head of Division Applied Statistics, Faculty of Science and Technology,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 7 กุมภาพันธ์ 2563

* แก้ไข 7 พฤษภาคม 2563

* ตอบรับบทความ 13 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและ ความละเอียดต่อการกระทำทุจริต ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ และตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบของ ลิเคิร์ตสำหรับ วัด 5 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรม ความตั้งใจกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมความไม่ทนและ ความละเอียดต่อการกระทำทุจริต เก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2561 วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม AMOS

ผลการวิจัยปรากฏว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรม ความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต ของนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ประกอบด้วย ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมมี อิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำ ทุจริต ในขณะที่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการทำพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นปัจจัยเสริมส่งผ่านความตั้งใจกระทำพฤติกรรม โมเดลที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 3.578 ค่า df เท่ากับ 2 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ เท่ากับ 1.789 ดัชนี GFI เท่ากับ .996 ดัชนี AGFI เท่ากับ .972 ค่า RMR เท่ากับ .005 ค่า RMSEA เท่ากับ .045

คำสำคัญ: การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

ความตั้งใจกระทำพฤติกรรม

พฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต

Abstract

The purposes of this research were aimed to develop and validate a causal relationship model of intolerance and shame for corruption of students in Saint Louis College. The sample involved 387 undergraduates of Saint Louis College in academic year 2017. The research instrument was Likert-type opinions, consisting of five variables: attitude toward the behavior, subjective norm, perceived behavioral control, behavioral intention, and intolerance and shame for corruption. Data were collected from May to June 2018. Structural equation modeling is involved in the use of AMOS.

The results indicated that behavioral intention was a direct cause of intolerance and shame for corruption. Meanwhile, attitude toward the behavior, subjective norm, and perceived behavioral control indirectly affected intolerance and shame for corruption. The proposed model was consistent with empirical data. Goodness of fit statistics were: chi-square test=3.578, df=2, relative χ^2 =1.789, GFI=.996, AGFI=.972, RMR=.005, and RMSEA=.045

Keywords: subjective norm
perceived behavioral control
behavioral intention
intolerance and shame for corruption

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทุจริตเป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในสังคมซึ่งทั่วโลกให้ความสนใจในการแก้ปัญหา จากผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริตซึ่งมีการนำเสนอผลนี้ออกมาทุกปี ในประเทศไทยตระหนักว่าเป็นปัญหาหนึ่งที่ต้องมีการแก้ไข มีหน่วยงานที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีวาระการปฏิรูปเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต มียุทธศาสตร์ชาติ อีกทั้งมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขับเคลื่อนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอีกด้วย

จากข้างต้นเป็นการกล่าวถึงสถานการณ์ในภาพรวมระดับประเทศและระดับสากลที่มีความตระหนักต่อการแก้ปัญหาเรื่องการทุจริตในแง่ของระดับบุคคลและสังคมจะพบพฤติกรรมทุจริตได้ไม่ยาก เช่น การทุจริตการสอบ การเซ็นชื่อเข้าชั้นเรียนแทนเพื่อนของนักเรียนและนักศึกษา การทุจริตการสอบเข้าทำงาน ข้าราชการ การไม่ทนรอที่จะต่อคิวซื้อของ เป็นต้น ผลสำรวจของโครงการ "คนไทย" มอนิเตอร์ 2557: เสี่ยงเยาวชนไทย (Youth Today) โดยมูลนิธิเพื่อคนไทย พบว่า เยาวชนไทย ร้อยละ 81 ทุจริตโดยให้เพื่อนลอกข้อสอบ หรือลอกข้อสอบเพื่อน และร้อยละ 63 เซ็นชื่อเข้าเรียนแทนเพื่อน หรือให้เพื่อนเซ็น

ชื่อเข้าเรียนแทนให้ งานวิจัยของศาสตราจารย์ Dan Ariely ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและเศรษฐศาสตร์เปิดเผยความจริงที่ว่า แม้แต่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกอย่าง MIT, Yale หรือ Princeton ก็พร้อมโกงข้อสอบหากมีโอกาสเพราะในสังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงในเรื่องของการศึกษา (Online)

การกำหนดนโยบายต่างๆ ในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะในระดับเยาวชนซึ่งจะเติบโตไปเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปนั้นจะต้องได้รับการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ถูกต้อง อีกทั้งศึกษาถึงสาเหตุที่จะทำให้เกิดหรือไม่เกิดพฤติกรรมทุจริต มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการทุจริต อาทิเช่น Ammaradit (2017, p.2) ได้ศึกษาวิจัยสาเหตุของปัญหาคอร์รัปชันและแนวทาง การแก้ปัญหาในหน่วยงานภาครัฐ พบว่า บุคคลของผู้กระทำพฤติกรรมใดนั้นเกิดจากการไตร่ตรองหรือใคร่ครวญถึงองค์ประกอบต่างๆ 4 ประการคือ โอกาส สิ่งจูงใจ การเสี่ยงภัย และความซื่อสัตย์ Pannasil, Phosing, และ Kenaphoom (2016, p.326) ระบุว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการไทย ประกอบด้วย 3 ประการ คือ เจตคติของคนไทยกลุ่มอาชีพต่างๆ ระบบราชการ และประสิทธิภาพของตัวระบบราชการ หรือการบริหารราชการ

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

แผ่นดิน ซึ่งจะเห็นได้ว่าสาเหตุหลักๆ เกิดจากปัจจัยภายในส่วนบุคคล กับสภาพแวดล้อมภายนอก

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอันดีของนักศึกษา และเป็นองค์กรที่ผลิตบัณฑิตวิชาชีพด้านสุขภาพ ดังนั้นสถาบันมีความตระหนักที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสำนึกให้กับนักศึกษาได้รับการซึมซับคุณค่าของความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อหน้าที่ การมีจิตสาธารณะ มีชีวิตพอเพียง และรักความเป็นธรรม อันจะช่วยปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้เยาวชนไทยเติบโตเป็นคนที่มีศักดิ์ศรี เชื้อมั่นในความสุจริตกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบ การทุจริตคอร์รัปชัน และการโกงทุกประเภท ผ่านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมจากผลการวิจัยของ Chuenboon, Saengdararat, และ Boonputtikorn (2018, p.82-83) ได้วิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จำแนกสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาแตกต่างกัน พฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติ โดยที่กลุ่มที่อยู่สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กับสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มที่อยู่สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กับสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมความไม่ทนต่อการกระทำทุจริตโดยรวมแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาต่อยอดว่า มีสาเหตุใดทำให้มีพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ที่จัดการเรียนการสอนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพแตกต่างไปจากสถาบันอื่น ผลการวิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และคณาจารย์ส่งเสริม ปรับปรุงการทำให้เกิดพฤติกรรมความไม่ทนต่อการกระทำทุจริต อีกทั้งยังทำให้นักศึกษาอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำ การทุจริต ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทน และความละเอียดต่อการกระทำ การทุจริต ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต ของนักศึกษาวิทยาลัย เซนต์หลุยส์ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของ นักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

3. เจตคติต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของ นักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ การคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวก ต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัย เซนต์หลุยส์ ส่งผ่านความตั้งใจกระทำพฤติกรรม ความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำ ทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

นิยามศัพท์

1. พฤติกรรมความไม่ทนต่อการกระทำ ทุจริต หมายถึง การแสดงออกอย่างใด อย่างหนึ่งเกิดขึ้นเพื่อให้รับรู้ว่าจะไม่ทนต่อ

บุคคลหรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดการ ทุจริต ความไม่ทนต่อการทุจริตสามารถแบ่ง ออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) การแสดงออกของ ตนเองที่ไม่ทนต่อบุคคลในการกระทำทุจริต 2) การว่ากล่าวตักเตือน การประณาม การ ประจาน ต่อบุคคลที่กระทำทุจริต

2. ความละเอียดต่อการกระทำทุจริต หมายถึง ความเกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เพราะเห็นถึงโทษหรือผลกระทบ ที่จะได้รับจากการกระทำนั้น จึงไม่กล้าที่จะ กระทำ ทำให้บุคคลไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด แบ่ง เป็น 2 ระดับ คือ 1) ความละเอียดระดับต้น หมายถึง ความละเอียด ไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ ผิด เนื่องจากกลัวว่าเมื่อตนเองได้ทำไปแล้ว จะมีคนรับรู้ หากถูกจับได้จะได้รับการลงโทษ หรือได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งที่ตนเองได้ทำ ลงไป จึงไม่กล้าที่จะกระทำผิด และ 2) ความ ละเอียดระดับสูง หมายถึง ความละเอียด ไม่กล้า ที่จะทำในสิ่งที่ผิด เนื่องจากรับรู้ถึงผลกระทบ ต่อชื่อเสียงและความเสื่อมเสียที่จะเกิดขึ้นต่อ ตนเอง ครอบครัว และสังคม

3. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมความ ไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต หมายถึง ความพยายาม แน่วแน่ หุ่นเททำ พฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อ การกระทำทุจริต ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก 1) เจตคติต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความ

ละเอียดต่อการกระทำการทุจริต 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

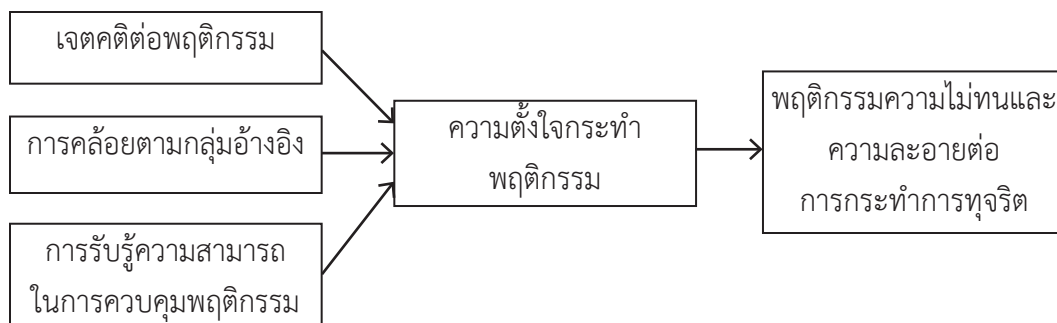
4. เจตคติต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริต หมายถึง การประเมินทางบวกหรือลบของบุคคลต่อการกระทำนั้น หรือเป็นความรู้สึกโดยรวมของบุคคลที่เป็นทางบวกหรือลบ สนับสนุนหรือต่อต้านพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริต

5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าคนอื่นมีความสำคัญสำหรับตนเองและ ต้องการให้คนอื่นทำพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริต ซึ่งการรับรู้นี้อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความจริงก็ได้

6. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะกระทำพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริต และบุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริต ต้องเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมนั้นได้และมีโอกาสประสบผลสำเร็จ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) มาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การแสดงพฤติกรรมผ่านความตั้งใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรม ซึ่งความตั้งใจได้รับอิทธิพลจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ดังนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ยอมรับพฤติกรรม และรับรู้ว่าจะสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ บุคคลก็จะมีเจตจำนงที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ความตั้งใจจึงเป็นตัวกลางนำไปสู่การกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมจากแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนี้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละอายต่อการกระทำการทุจริต

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research methods) เน้นการสำรวจข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละอายต่อการกระทำการทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ใช้เทคนิคการประมาณความควรจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML) มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ปีการศึกษา 2560 มีนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 825 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 387 คน จากการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Bentler and Chou (1987, p.89) ที่แนะนำว่าอัตราส่วน 5 คน ต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ในโมเดลมีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 43 ตัว ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 215 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้จริงเท่ากับ 387 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของคณะ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมเกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เลขที่ E.034/2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนา

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการทุจริต จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 3 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมการทุจริต จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 4 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการทุจริต จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 5 แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต จำนวน 7 ข้อ และตอนที่ 6 แบบวัดพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต จำนวน 15 ข้อ โดยแบบวัดตอนที่ 2 – 6 เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการวัดตามความคิดเห็นของผู้ตอบเป็น 5 ระดับ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของมาตรวัด (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการพบว่าทุกข้อมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยมีปรับภาษาเล็กน้อย แล้วนำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

โดยแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการทุจริต มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.916 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมการทุจริต มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.753 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการทุจริต มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.890 แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.740 และแบบวัดพฤติกรรมความไม่ทนต่อการกระทำทุจริต และแบบวัดความละเอียดต่อการกระทำทุจริต มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.850 ทั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง โดยการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ด้วยสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) โดยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ด้วยเทคนิคการใช้หลักการค่าประมาณความควรจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรว่ามีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ด้วยโปรแกรม AMOS

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนคณะพยาบาลศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 78 รองลงมา คณะจิตวิทยา ร้อยละ 11.9 และคณะกายภาพบำบัด ร้อยละ 10.1 ตามลำดับ และศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 มากที่สุด ร้อยละ 30.5 รองลงมา ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 29.7 ชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 29.2 และชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 10.6 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในภาพรวม พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการทุจริต นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย

4.02 รองลงมาคือ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต พฤติกรรมความไม่ทนและความละอายต่อการกระทำทุจริต และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมการทุจริต ส่วนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการทุจริต นักศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.95

3. ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละอายต่อการกระทำทุจริต ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

att	หมายถึง	เจตคติต่อพฤติกรรมการทุจริต
con	หมายถึง	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมการทุจริต
eff	หมายถึง	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการทุจริต
det	หมายถึง	ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต
beh	หมายถึง	พฤติกรรมความไม่ทนและความละอายต่อการกระทำทุจริต
e	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อน

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต
ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

3.1 ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Intercorrelation) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังแสดงในตารางที่ 1

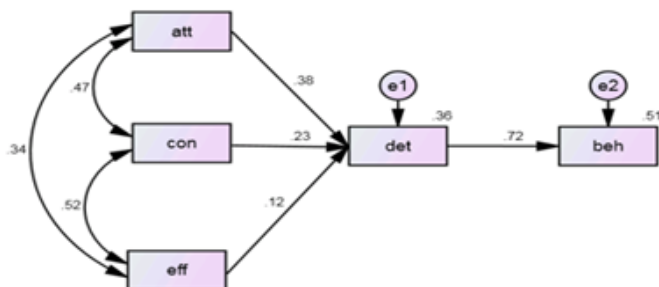
ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการวิจัย

ตัวแปร	att	con	eff	det	beh
att	1.00				
con	0.467**	1.00			
eff	0.345**	0.520**	1.00		
det	0.532**	0.475**	0.375**	1.00	
beh	0.555**	0.434**	0.328**	0.022**	1.00

** P < .01, * P < .05

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวกทุกค่า แสดงถึงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน จำนวน 10 คู่ สังเกตได้ว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกคู่มีค่าความสัมพันธ์ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 0.7 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีปัญหาการมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงเกินไป

3.2 ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (Parameter estimation of the model) หรือผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ ผลการวิเคราะห์ดังภาพที่ 2

chi-square=37.144, df=3, P-value=.000, chi-square/df=12.381,
GFI=.965, AGFI=.823, CFI=.951, RMSEA=.172, RMR=.021

ภาพที่ 2 แสดงผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลหรือผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ

นอกจากนี้ ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลหรือผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ ซึ่งได้แสดงค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Standardized Regression Weights) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) ค่า t-Value (critical ratio: C.R.) และค่า p-Value แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประมาณค่า Standardized Regression Weights

คู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Estimate)	S.E.	C.R. (t-Value)	P-Value	นัยสำคัญทางสถิติ
det <--- con	.233	.035	4.562	***	มี
det <--- att	.381	.041	8.186	***	มี
det <--- eff	.123	.033	2.551	.011	มี
beh <--- det	.716	.039	20.155	***	มี

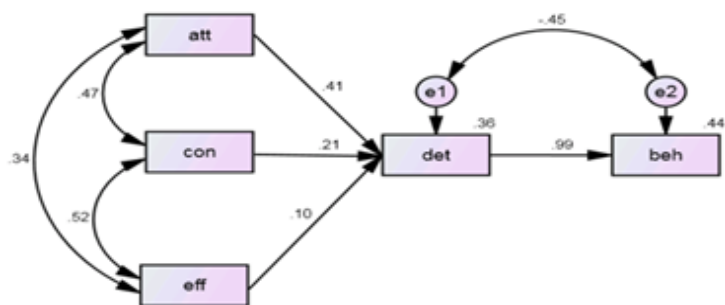
หมายเหตุ: มีนัยสำคัญ * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างได้แสดงผลตามภาพที่ 3 และตารางที่ 2 ซึ่งแสดงถึงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานตัวแปรพร้อมทั้งสัญลักษณ์แสดงถึงระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติพบว่า คู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 0.001 (***) $P < 0.001$ ทุกคู่

3.3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Measures of the model fit) การตรวจสอบความสอดคล้องกันของโมเดลหรือตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าสอดคล้องกันก็สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ และถ้าตัวแปรไม่มีความสอดคล้องกันแล้ว ตัวแบบสมการโครงสร้างจะไม่สามารถนำมาคำนวณได้ ผู้วิจัยต้องดำเนินการปรับโมเดลจนมีความสมบูรณ์เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือตามหลักของขบวนการวิจัยก่อน ซึ่งค่า Chi-square Probability Level: CMIN-p เท่ากับ .167 Relative Chi-square: CMIN/df เท่ากับ 1.789 Goodness of Fit Index: GFI เท่ากับ .996 Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA เท่ากับ .045 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินโมเดล

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต
ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

จากผลการวิจัยที่ได้ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบทางทฤษฎี (โมเดลต้นแบบ) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีความสอดคล้องกันโดยขอแสดงข้อมูลตามภาพที่ 3 และตารางที่ 3 ดังนี้

chi-square=3.578, df=2, P-value=.167, chi-square/df=1.789,
GFI=.996, AGFI=.972, CFI=.998, RMSEA=.045, RMR=.005

ภาพที่ 3 แสดงโมเดลรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ผ่านการปรับโมเดล

ตารางที่ 3 เกณฑ์และผลการตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบทางทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สัญลักษณ์	ค่าสถิติ	วัตถุประสงค์	เกณฑ์	ผล การวิจัย	ผลการ พิจารณา
CMIN-p	Chi-square Probability	เพื่อตรวจสอบค่าความน่าจะเป็น ของไคสแควร์ซึ่งจะต้องไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ	$p > .05$	.167	สอดคล้อง/ ผ่านเกณฑ์
CMIN/df	Relative Chi-square Level	ตรวจสอบว่าตัวแบบมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	< 3	1.789	สอดคล้อง/ ผ่านเกณฑ์
GFI	Goodness of Fit index	เพื่อวัดระดับความกลมกลืน เปรียบเทียบโดยมีค่าระหว่าง 0-1.00	> 0.90	.996	สอดคล้อง/ ผ่านเกณฑ์
RMSEA	Root Mean Square Error of Approximation	เพื่อบอกค่าความ คลาดเคลื่อนของตัวแบบในรูป ของรากของค่าเฉลี่ยกำลังสอง ของความคลาดเคลื่อนโดย ประมาณค่าระหว่าง 0-1.00	< 0.08	.045	สอดคล้อง/ ผ่านเกณฑ์

3.4 ผลการคำนวณอิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และผลรวมอิทธิพล (Total effect) จากโมเดลเส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ผ่านการปรับโมเดลแล้ว พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ที่ดีที่สุดแล้ว จึงนำโมเดลความสัมพันธ์ดังกล่าวมาหาอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) และผลรวมอิทธิพล (Total Effect: TE) ได้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมอิทธิพลระหว่างตัวแปร

ตัวแปรตาม	อิทธิพล (Effects)	ตัวแปรทำนาย			
		เจตคติต่อพฤติกรรมทุจริต : att	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมทุจริต : con	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทุจริต : eff	ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต : det
ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต: det	Direct Effect	0.412	0.212	0.103	-
	Indirect Effect	0.000	0.000	0.000	-
	Total Effect	0.412	0.212	0.103	-
พฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต: beh	Direct Effect	0.000	0.000	0.000	0.989
	Indirect Effect	0.407	0.209	0.101	0.000
	Total Effect	0.407	0.209	0.101	0.989

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาผลรวมอิทธิพลพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต ประกอบด้วย ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมทุจริต มีอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.407 และตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมทุจริต มีอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.209 และตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทุจริต มีอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.101 และตัวแปรความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต มีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.989

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. การวิจัยมุ่งศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริตมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต ในขณะที่เจตคติต่อพฤติกรรมทุจริต การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงใน การทำพฤติกรรมทุจริต และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทุจริตเป็นปัจจัยเสริมส่งผ่านความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริต ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กล่าวคือ มีดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($P > 0.167$) มีค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นแตกต่างจากศูนย์ และมีทิศทางสอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนด (Suksawang, 2014, p.141)

2. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริตมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมความไม่

ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.796 เช่นเดียวกับ Pleejan, Suksawang, and Sripunvoraskul (2012, p.38) อธิบายว่าการแสดงพฤติกรรมจะผ่านความตั้งใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรม อีกทั้ง Jank-ingthong (2014, p.134) อธิบายว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากความตั้งใจแสดงพฤติกรรม และ Siriot (2015, p.8) อธิบายถึงโครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนว่าปัจจัยหลักในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล คือ ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมโดยความตั้งใจในทฤษฎี หมายถึง ความตั้งใจที่จะพยายามทำพฤติกรรมนั้นความตั้งใจเป็นปัจจัยจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ความตั้งใจจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า บุคคลได้ทุ่มเทความพยายามมากน้อยเพียงใดที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ยิ่งบุคคลมีความตั้งใจแน่วแน่และพยายามมากเพียงใด

3. เจตคติต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ส่งผ่านความตั้งใจกระทำพฤติกรรม

ความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทางทจริต ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทจริต มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทจริต มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.337 ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมทจริต มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทจริต มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.161 และตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทจริต มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทจริต มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.085 เช่นเดียวกับ Pleejan, Suksawang, and Sripunvoraskul (2012, p.38) ที่อธิบายว่าการแสดงพฤติกรรมจะผ่านความตั้งใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรม ซึ่งความตั้งใจได้รับอิทธิพลจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับผลลัพธ์ของพฤติกรรมที่น่าจะเกิดขึ้น 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงและเกิดแรงจูงใจที่จะทำตาม และ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเกิดจากความเชื่อว่ามีปัจจัยที่สนับสนุนการกระทำพฤติกรรม

และรับรู้ว่าจะสามารถควบคุมปัจจัยนั้นได้ ดังนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ยอมรับพฤติกรรม และรับรู้ว่าจะสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ บุคคลก็จะมี ความตั้งใจสูงที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ความตั้งใจจึงเป็นตัวกลางนำไปสู่การกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม นอกจากนี้ Duangchan (2007, p.34-41) อธิบายว่า 1) เจตคติต่อพฤติกรรมจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางอ้อม ร่วมกับกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม มีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่สนใจเพื่อคาดหวังผล คือ ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และเมื่อมีเจตคติทางบวกแล้วก็จะยอมรับจะเกิดเจตนาหรือตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลมีความเชื่อว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลทางลบก็จะมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และเกิดความตั้งใจหนักแน่นที่จะไม่กระทำพฤติกรรมมากเท่า นั้น 2) การคล้อยตามคนรอบข้างหรือกลุ่มบุคคลอ้างอิงเป็นการรับรู้ของบุคคลว่า คนอื่นๆ ที่มีความสำคัญสำหรับเขาต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้นๆ หรือไม่ ซึ่งการรับรู้นี้อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความจริงก็ได้ และการที่จะเกิดตัวแปรนี้ได้จำเป็นต้องมีความเชื่อเป็นพื้นฐานเช่นเดียวกับเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม

เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง คือ ถ้าบุคคลได้เห็น หรือรับรู้ว่าคุณค่าที่มีความสำคัญต่อตัวเขาได้กระทำพฤติกรรมใดๆ ก็มีแนวโน้มที่จะทำตามด้วย ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน กลุ่มอ้างอิงจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางอ้อมร่วมกับเจตคติกับพฤติกรรมและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม โดยผ่านเจตนาในการกระทำพฤติกรรม และ 3) การรับรู้ การควบคุมพฤติกรรม เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ และการที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดต้องเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมนั้นได้และมีโอกาสประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทุจริตมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต นั่นหมายความว่า ความตั้งใจจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า บุคคลได้ทุ่มเทความพยายามมากน้อยเพียงใดที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ยิ่งบุคคลมีความตั้งใจแน่วแน่และพยายามมากเพียงใด ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมก็มีมากเท่านั้น ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อ

การกระทำทุจริต สถาบันการศึกษาจึงควรมีบทบาทในการสร้าง กระตุ้น และชี้แนะให้เกิดความตั้งใจแน่วแน่ให้เกิดพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริตผ่านการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในระดับสถาบัน และทำให้เห็นผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อนักศึกษา สังคม และประเทศชาติหากเพิกเฉยต่อการกระทำทุจริต

2. เจตคติต่อพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ถึงแม้จะมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทุจริต แต่สถาบันก็ควรมีการส่งเสริมปัจจัยเหล่านี้ด้วยเช่นกันโดยมีเหตุผลที่ว่า เจตคติต่อการเกิดพฤติกรรม คือ บุคคลมีความเชื่อว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมย่อมจะเกิดเจตนาหรือตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ บุคคลได้เห็นหรือรับรู้ว่าคุณค่าที่มีความสำคัญต่อตัวเขาได้กระทำพฤติกรรมใดๆ ก็มีแนวโน้มที่จะทำตามด้วย และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม คือ การที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดต้องเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมนั้นได้และมีโอกาสประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิเคราะห์โดยใช้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทจริตด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบอื่น เช่น การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล การวิเคราะห์พหุของกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเอกชนอื่นกับกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐบาล เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและให้ได้ตัวแปรอื่นๆ เพื่อนำมาพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำทจริต

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริต
ของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

บรรณานุกรม

- พลพงศ์ สุขสว่าง. (2557). **หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง**. วารสารมหาวิทยาลัย
นราธิวาสราชนครินทร์, 6(2), 136–145.
- พวงเพชร ศิริโอด. (2558). **ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้ามือสองของผู้บริโภคในตลาดนัด**. ปรินญูญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พริ้ม สุขแสงฉาย. (2560). **การโกงข้อสอบ : เมื่อค่านิยมสำคัญกว่าความถูกต้อง**. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : <http://www.anticorruption.in.th/2016/th/detail/632/4/>. สืบค้นเมื่อ
30 เมษายน 2561.
- พัชรี ดวงจันทร์. (2550). **ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วน และดัชนีมวล
ภายในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร**. วิทยาสตร
ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชญ์นิษฐา พรรณศิลป์, ภักดี โพธิ์สิงห์ และสัญญา เคนาภูมิ. (2559). **การคอร์รัปชันในระบบ
ราชการไทย: แนวทางการป้องกันและแก้ไข**. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 4(2),
326–340.
- วิชา อมระดิษฐ์. (2560). **สาเหตุของปัญหาการคอร์รัปชันและแนวทางการแก้ปัญหาในหน่วยงาน
ภาครัฐ**. เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล. วิทยาลัยการทัพบก.
- วิวัฒน์ จันทร์กึ่งทอง. (2557). **ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับความภักดีของนักท่องเที่ยว**. วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 34(2), 131-146.
- เสนห์ พลจันทร์, พลพงศ์ สุขสว่าง และสุพิมพ์ ศรีพันธุ์วรสกุล. (2555). **โมเดลความสัมพันธ์เชิง
สาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วนจะร่วมนแรงจากเชื้อฮิโกล** โดยมีการรับรู้ความ
สามารถในการควบคุมตนเองเป็นตัวแปรกำกับ. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา,
10(2), 35-44.
- อัชมา ชื่นบุญ, ชุติมา แสงดารารัตน์ และชญารัตน์ บุญพุฒิก. (2561). **การเปรียบเทียบพฤติกรรม
ความไม่ทนและความละเอียดต่อการกระทำการทุจริตของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์กับ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ**. วารสารสุขภาพกับการจัดการ
สุขภาพ, 4(1-2), 76–85.
- Bentler, P. M., & Chou, C. P. (1987). **Practical issues in structural modeling**.
Sociological Methods & Research, 16(1), 78-117.

ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

Identities Characteristic of Teachers in Catholic Schools.

ดิษพล รุ่งโรจน์วรวัฒนา

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.ธีรภัทร ภูโสภาส

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Disapon Rungrojworawatana

* Master of Education Program in Educational Management, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Dr.Dhirapat Kulophas

* Lecturer, Educational Management, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 31 พฤษภาคม 2562

* แก้ไข 6 สิงหาคม 2562

* ตอบรับบทความ 27 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ครูคาทอลิก คือพระสมณสาส์นคาทอลิกด้านการศึกษากว่า 7 ฉบับ ซึ่งเผยแพร่โดยสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้การตีความและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของครูประกอบด้วย 7 ประการ ได้แก่ 1) การดำเนินชีวิตเพื่อเป็นพยานถึงพระคริสต์ 2) การตระหนักและทุ่มเทให้กับหน้าที่ครู 3) การร่วมงานกับส่วนต่างๆ ของชุมชน 4) การเตรียมตัวและพัฒนาการสอนวิชาการทางโลก 5) การเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนคำสอน จริยธรรม ศีลธรรม และศาสนา 6) การเป็นผู้มีความสามารถในการสังเคราะห์หลอมรวมความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิต และ 7) การเจริญชีวิตจิตร่วมกับนักเรียนโดยตรง และต่อรายบุคคล ครูต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการปฏิบัติตนให้มีอัตลักษณ์เหล่านี้ และต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาอัตลักษณ์ดังกล่าวจากผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจดูแล เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกยังคงดำรงลักษณะเฉพาะของตนไว้และบรรลุจุดมุ่งหมายในการผลิตนักเรียนให้เป็นมนุษย์ผู้สมบูรณ์แบบ

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

Abstract

The objectives of this research were to study the Identities Characteristic of Teachers in Catholic Schools. The primary qualitative data consists of 7 documents published by the Sacred Congregation for Catholic Education. The research instrument was a document analysis form. Data analysis methods were content analysis by classification and inductive conclusion.

The results reveal that there were 7 Identities characteristic of Teachers in Catholic Schools, consisted of 1) living to testify of Christ, 2) awareness and dedication to the duty of a teacher, 3) joining every part of the community, 4) preparing and developing of secular knowledge, 5) being an expert in teaching moral and religious teachings, 6) being a person who capable of synthesizing, combining beliefs, culture, and life, 7) developing of spiritual life with each student directly and individually. Teachers in Catholic Schools might recognize the need to keep themselves following these identities and might receive continuous support in developing them from the school directors, executive director, and authority organization to maintained Catholic Identities in their school and achieve the goal of promoting students to be perfect human beings.

Keyword: Identities of Teacher in Catholic School

ความสำคัญของงานวิจัย

โรงเรียนคาทอลิกทั่วโลกถูกกำหนดให้มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไป สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกอ้างอิงถึงคำสอนของพระเยซูเจ้าและประกาศผ่านพระสมณสาส์นคาทอลิกว่า “โรงเรียนมีหน้าที่อบรมบุคคลให้ดำเนินชีวิตของตนตามแบบอย่างของพระคริสตเจ้า โรงเรียนจะต้องมีบรรยากาศที่มีชีวิตชีวาด้วยจิตตารมณ์แห่งอิสรภาพและความรักของพระวรสาร เพื่อช่วยเหลือให้เยาวชนเติบโตขึ้นเป็นมนุษย์ใหม่ที่ได้รับการชุบสร้างจากศีลล้างบาปในช่วงเวลาที่พวกเขา กำลังพัฒนาบุคลิกภาพของตน และในที่สุดการจัดระเบียบวัฒนธรรมทั้งมวลให้สอดคล้องกับข่าวดีแห่งการไถ่กู้เพื่อให้ความรู้ที่นักเรียนค่อยๆ สร้างสมเกี่ยวกับโลก ชีวิต และมนุษย์ จะได้รับความกระจ่างด้วยแสงแห่งความเชื่อ” (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2508:25) “โรงเรียนไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อเป็นเครื่องมือพิเศษในการพัฒนาสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมสมรรถนะในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากชนรุ่นก่อน การส่งเสริมความสำนึกในคุณค่าชีวิตและการเตรียมพร้อมด้านการงานอาชีพด้วย” (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2508:5) รูปแบบการเรียนการสอน

ในโรงเรียนคาทอลิกที่มีเอกลักษณ์สำคัญในส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแบบพระเยซูเจ้าให้แก่ผู้เรียนนี้เรียกว่า “อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก” อันมีขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและความเมตตาของพระองค์ ปฏิบัติตนสอดคล้องกับหลักพระวรสาร จนที่สุดจึงกลายเป็นบุคคลที่เจริญทั้งปัญญาความรู้และจิตวิญญาณอันดีงาม

ทว่าสถานการณ์การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทยกำลังประสบปัญหา จากการสัมมนาของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ถึง 2 มิถุนายน 2561 ภายใต้หัวข้อ “อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก” (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2561:v) มีการประเมินสถานะโดยรวมของโรงเรียนว่าโรงเรียนคาทอลิกกำลังสูญเสียความโดดเด่นในฐานะผู้นำทางการศึกษาการมีอัตลักษณ์การให้การศึกษาอบรมที่ดี

ในเบื้องต้น พระศาสนจักรคาทอลิกเห็นความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมตามแบบพระเยซูเจ้าและพยายามส่งเสริมอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกให้แก่โรงเรียนภายในสังกัด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านไปมากกว่าหกสิบปีที่ผ่านมา สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกได้เผยแพร่พระสมณสาส์นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือหลักในการกำหนดกรอบแนวทางและนโยบายการศึกษาของโรงเรียน

คาทอลิกทั่วโลก พระสมณสาส์นทั้ง 7 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ 1) พระสมณสาส์น “การศึกษาอบรมแบบคริสต์” (Gravissimum Educationis) 2) พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” (The Catholic School) 3) พระสมณสาส์น “ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน” (Lay Catholic in Schools) 4) พระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” (The Religious Dimension in Catholic School) 5) พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม” (The Catholic School on the Threshold of the Third Millennium) 6) พระสมณสาส์น “นักบวชและพันธกิจในโรงเรียน” (Consecrated Persons and their Mission in Schools) และ 7) พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” (Educating together in Catholic School)

พระสมณสาส์น “การศึกษาอบรมแบบคริสต์” (Gravissimum Educationis) เผยแพร่ในปี พ.ศ.2508 โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ พระศาสนจักรคาทอลิกมีหน้าที่สำคัญที่ได้รับมอบหมายจากพระเยซูคริสตเจ้าให้ประกาศธรรมล้ำลึกของการไถ่กู้ต่อมนุษยชาติ โดยพัฒนามนุษย์ทั้งครบ ทั้งชีวิตฝ่ายโลกและชีวิตฝ่ายจิตที่สัมพันธ์กับพระเจ้าโดยมีโรงเรียน

คาทอลิกเป็นสื่อกลาง (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2508)

พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” (The Catholic School) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2520 ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของที่ปรากฏอยู่ในโรงเรียนคาทอลิกคือ หน้าที่แห่งการเผยแผ่คำสอนของพระคริสตเจ้า (Evangelization) พระศาสนจักรเรียกร้องให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกได้เล็งเห็นความสำคัญของหน้าที่ดังกล่าว (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2520)

พระสมณสาส์น “ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน” (Lay Catholic in Schools) เผยแพร่ในปี พ.ศ.2525 ได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของฆราวาสที่ทำงานในโรงเรียนคาทอลิกตระหนักถึงกระแสเรียก (Vocation) ในการทำงานของตนว่าเป็นมากกว่าอาชีพ แต่เป็นวิถีชีวิตและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เป็นการร่วมงานกับพระเจ้าในกระบวนการพัฒนามนุษย์ กล่าวคือ ฆราวาสคาทอลิกจะต้องเจริญชีวิตอย่างเป็นประจักษ์พยาน (Witness) ถึงพระเยซูคริสตเจ้า ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรักและเป็นไปตามคำสอนของพระองค์ อันเป็นการร่วมงานกับพระเจ้าในกระบวนการพัฒนามนุษย์ (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2525)

พระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” (The Religious Dimension in Catholic School) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2531 กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิก นั่นคือการสอนศาสนาในโรงเรียน ซึ่งเป็นการสร้างนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามคำสอนของพระเยซูเจ้า ดำเนินชีวิตด้วยความรักและความถูกต้องท่ามกลางโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยค่านิยมอันขัดแย้งกับหลักการศาสนา (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2531)

พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม” (The Catholic School on the Threshold of the Third Millennium) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2540 กล่าวว่าโลกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม (third millennium) ซึ่งมีสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปและท้าทาย (challenges) ต่อความเชื่อคาทอลิก การเกิดค่านิยมใหม่ๆ ที่นำไปสู่การประทุพผิตบาป การสูญเสียความเชื่อ ฯลฯ โรงเรียนคาทอลิกอันเป็นสนามแห่งการแพร่ธรรมจะต้องเป็นความหวังให้แก่มวลมนุษย์ ต้องตระหนักในการทำหน้าที่ของตนคือการสร้างอัตลักษณ์คาทอลิกให้แก่นักเรียน เตรียมความพร้อมและหล่อหลอมนักเรียนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ดำรงชีวิตด้วยความรักมั่นคงในความเชื่อ มีการบริหารการศึกษาที่คง

ไว้ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนามนุษย์ตามแบบอย่างพระคริสตเจ้า รักและตั้งใจรับใช้สังคมด้วยความจริงใจและยั่งยืน (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2540)

พระสมณสาส์น “นักบวชและพันธกิจในโรงเรียน” (Consecrated Persons and their Mission in Schools) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2545 กล่าวถึงหน้าที่และบทบาทของบรรดาพระสงฆ์ นักบวชชายและหญิงที่ปฏิบัติงานหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งต้องตระหนักว่างานของตนเป็นกระแสเรียก (Vocation) ที่ต้องการประกาศข่าวดีของพระคริสตเจ้าในโรงเรียนและเจริญชีวิตของตนเพื่อเป็นประจักษ์พยาน (Witness) ถึงพระคริสตเจ้าโดยมีการศึกษาเป็นตัวกลาง (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2545)

พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” (Educating together in Catholic School) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2550 ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในโรงเรียนทั้งที่เป็น พระสงฆ์ นักบวช ชาย-หญิงและฆราวาส ทุกคนมีหน้าที่ในกระบวนการพัฒนามนุษย์ (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2550)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่เคยปรากฏว่ามีการสังเคราะห์อัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกจากพระสมณสาส์นทั้ง 7 ฉบับมาก่อน

ในการกล่าวถึงอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ครูเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แม่ได้รับความสำคัญแต่กลับขาดความโดดเด่น เมื่อผู้บริหารโรงเรียนหรือฝ่ายการศึกษาของแต่ละสังฆมณฑลวางนโยบายบริหารการศึกษาบทบาทและลักษณะอัตลักษณ์ของครูโรงเรียนคาทอลิกมีความไม่ชัดเจน ทำให้ครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและบทบาทหน้าที่ของตนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน นำไปสู่ปัญหาการไม่สามารถทำให้นักเรียนและโรงเรียนคาทอลิกมีอัตลักษณ์ได้ตรงตามการคาดหวังของพระศาสนจักร ในขณะที่บทบาทในการผลิตนักเรียนให้มีอัตลักษณ์ตรงตามนโยบายการศึกษาคาทอลิกเป็นหน้าที่หลักของครูผู้สอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกที่จะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพของครู กล่าวคือต้องทำให้ครูผู้มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และคุณธรรมไปสู่นักเรียนเป็นผู้ที่เพียบพร้อมสมบูรณ์ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกก่อน ดังที่สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกได้กล่าวถึงครูไว้ว่า “โดยการเป็นประจักษ์พยานและความประพฤติของตน ครูมีบทบาทสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะเผยแสดงคุณสมบัติเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิก ดังนั้นการอบรมครูอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของกิจกรรมเชิงอภิบาลที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ การอบรมนี้ต้องมุ่ง

สร้างแรงบันดาลใจให้ครูเป็นประจักษ์พยานถึงคุณค่าพระวรสารในห้องเรียนและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับงานอภิบาลของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับมุมมองตามหลักคริสตธรรมต่อโลก และต่อการศึกษา ปัญหานี้ยังอาจจะเกี่ยวข้องกับศิลปะของการสอนตามหลักการพระวรสาร” (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2520:78) โรงเรียนคาทอลิกทุกแห่งจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาครูให้เป็นผู้มีอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกก่อนเป็นอันดับแรก จึงจะทำให้สามารถผลิตนักเรียนให้เป็นผู้มีอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกได้ต่อไป โดยครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอันมุ่งเน้นการศึกษากบวรณาการคุณค่าพระวรสารกับการเรียนรู้ทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามกรอบที่สมณสาสน์โรงเรียนคาทอลิกสู่สหัสวรรษที่สามกล่าวไว้ว่า “ในแผนงานทางการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกไม่มีการแบ่งแยกระหว่างเวลาในการเรียนรู้และเวลาในการหล่อหลอมอบรมระหว่างแสวงหาความคิดและการเติบโตในปรีชาญาณ เนื้อหาวิชาต่างๆ ของโรงเรียนไม่ได้นำเสนอแต่เพียงความรู้ที่จะได้รับเท่านั้น แต่ยังเสนอคุณค่าต่างๆ ที่จะค้นหาได้ และความจริงต่างๆ ที่จะค้นพบได้ (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2531: 14) นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดฝึกอบรมและ

ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

สนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกให้ดียิ่งขึ้นไป

ดังนั้น การศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกจึงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจของครูคาทอลิกต่อบทบาทหน้าที่ของตนตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกและเป็นการพัฒนาให้ครูมีลักษณะดังกล่าว สามารถถ่ายทอดความรู้ คุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

ประโยชน์ของงานวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกอย่างชัดเจนสามารถทำให้ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกและครูเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกชัดเจนและตรงกัน นำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา : เอกสารที่ใช้คือพระสมณสาส์นคาทอลิกด้านการศึกษากำหนด 7 ฉบับ เผยแพร่โดยสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก

ขอบเขตด้านพื้นที่ : ไม่จำกัดพื้นที่เนื่องจากเอกสารที่ใช้ในการศึกษามีผลต่อการกำหนดนโยบายการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกทุกแห่งทั่วโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกโดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาพระสมณสาส์นอันเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือพระสมณสาส์นคาทอลิกจำนวน 7 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารที่เผยแพร่โดยสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกมีความน่าเชื่อถือและมีผลบังคับใช้ในการวางนโยบายการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกทั้งหมดทั่วโลก

ขั้นที่ 2 การสังเคราะห์ลักษณะอัตลักษณ์
ครูโรงเรียนคาทอลิกจากพระสมณสาส์นทั้ง 7
ฉบับ เนื่องจากพระสมณสาส์นมีลักษณะเป็น
ข้อความร้อยแก้วขนาดยาวและมีเนื้อหาครอบคลุม
การเรียนรู้ทั้งหมดทุกด้าน ผู้วิจัยได้ทำการ
จำแนกข้อมูลจากพระสมณสาส์นเฉพาะที่
เกี่ยวข้องกับครู ทำการแบ่งแยกหมวดหมู่ของ
ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกตาม
ความคล้ายคลึงของแต่ละข้อความที่ปรากฏอยู่
ในพระสมณสาส์นแต่ละฉบับ และนำเสนอให้
อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย
ผลการวิจัย

ศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียน
คาทอลิกที่ได้จากการสังเคราะห์พระสมณ
สาส์นคาทอลิกมีทั้งสิ้น 7 ประการ ดังนี้

1) การดำเนินชีวิตเพื่อเป็นพยานถึง
พระคริสต์ (Living to testify of Christ)
หมายถึงการดำเนินชีวิตโดยเลียนแบบพระเยซู
คริสต์เจ้า นำคำสอนของพระองค์มาปฏิบัติใน
ชีวิตประจำวัน ทำให้ตนเองเป็นภาพสะท้อน
ของพระเยซูเจ้า เป็นประจักษ์พยานถึงการมีอยู่
และความรักของพระองค์ พระสมณสาส์น
“การศึกษาอบรมแบบคริสต์” ข้อที่ 28 ได้
กล่าวอย่างชัดเจนว่า “ขอให้ครูทั้งหลายเป็น
ประจักษ์พยานถึงพระคริสต์ พระอาจารย์หนึ่ง
เดียวของเรา ทั้งด้วยการดำรงชีวิตและด้วย
การสั่งสอนของพวกเขา” ซึ่งสอดคล้องกับ

พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” ข้อที่
78 “โดยการเป็นประจักษ์พยานและความ
ประพจน์ของพวกเขา ครูมีความสำคัญเป็น
ลำดับแรกที่จะเผยแสดงคุณสมบัติเฉพาะ
ของโรงเรียนคาทอลิก” ในขณะเดียวกัน พระ
สมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาใน
โรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 96 ก็กล่าวว่า “ผลที่
จะได้รับจากการนำเสนอเกี่ยวกับความเชื่อ
และจริยธรรมแบบคริสต์ขึ้นอยู่กับครูสอน
ศาสนาเป็นสำคัญโดยขึ้นอยู่กับว่าเขาเป็นคน
อย่างไรและเขาทำอะไร” และพระสมณสาส์น
“การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียน
คาทอลิก” ข้อ 15 กล่าวว่า “ผู้ให้การศึกษา
อบรมมีความรับผิดชอบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อ
การสร้างวิถีชีวิตแบบคริสตชนดั้งเดิมผู้ให้การ
ศึกษาอบรมถูกเรียกร้องให้เป็นประจักษ์พยาน
ถึงพระเยซูคริสต์เจ้าและแสดงให้เห็นถึงชีวิต
คริสตชนที่เป็นแสงสว่างและความหมาย
สำหรับทุกคน”

ครูจึงมีหน้าที่ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติ
ตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน โดยการเลียน
แบบวิถีชีวิตของพระเยซูเจ้า ปฏิบัติตามคำสอน
ของพระองค์ เช่น การรักผู้อื่น การรู้จักให้อภัย
ผู้อื่น ความมีน้ำใจ และความปรองดอง เป็นต้น
ทั้งนี้ยังหมายถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดของ
พระศาสนจักรอันสืบเนื่องมาจากคำสอนของ
พระเยซูเจ้าด้วย เช่น การร่วมพิธีบูชาขอบ

พระองค์ในวันอาทิตย์และวันสำคัญทางศาสนา การปฏิบัติตนเช่นนี้จะทำให้ครูเป็นภาพสะท้อนของพระเยซูเจ้า ทำให้คำสอนของพระองค์เป็นที่รับรู้ในเชิงประจักษ์ และทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติตาม

2) การตระหนักและทุ่มเทให้กับหน้าที่ครู (Awareness and dedication to the duty of teacher) หมายถึงการที่ครูสำนึกถึงหน้าที่ เป้าหมาย วิถีปฏิบัติของวิชาชีพ และดำเนินชีวิตโดยทุ่มเทแรงกายแรงใจทั้งหมดกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน พระสมณสาส์น “นักบวชและพันธกิจในโรงเรียน” ข้อ 59 จึงกล่าวว่า “เป็นการเหมาะสมที่จะเน้นถึงมิติด้านกระแสน้ำของวิชาชีพครู เพื่อที่ครูจะได้ตระหนักว่าพวกเขามีส่วนร่วมในพันธกิจทางการศึกษาและทำให้ศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร” และพระสมณสาส์น “การให้การศึกษอบรร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 5 ได้เน้นย้ำว่า “ครูต้องเต็มใจอุทิศตนอย่างถาวรให้การหล่อหลอมอบรม (นักเรียน) และพัฒนาตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าชีวิตที่จะนำมาสู่ชุมชนการศึกษา” พระศาสนจักรได้ให้ความสำคัญโดยอุทิศพระสมณสาส์นฉบับหนึ่งให้เป็นพิเศษแก่ครูฆราวาสชื่อว่า “ฆราวาสในโรงเรียนคาทอลิก” ซึ่งมีกล่าวไว้ในพระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียน

คาทอลิก” ข้อ 37 ว่า “พระสมณสาส์นนี้มีขึ้นเพื่อเตือนใจบรรดาฆราวาสถึงหน้าที่รับผิดชอบของพวกเขา (ครู) ในการประกาศข่าวดีในแวดวงการศึกษาและเรียกร้องให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในพันธกิจร่วมกัน อันมีจุดมุ่งหมายสูงสุดอยู่ที่ความเป็นหนึ่งเดียวกันในพระศาสนจักร”

หน้าที่ของครูมิใช่เพียงข้อปฏิบัติในฐานะผู้สอนหรือหน้าที่ตามอาชีพเท่านั้น แต่ครูในโรงเรียนคาทอลิกถูกเรียกร้องให้ตระหนักว่าตนเองกำลังร่วมงานกับพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรในการสร้างบุคคลให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมทั้งกายและใจ หน้าที่นี้จะต้องปฏิบัติด้วยความสำนึก รู้ ด้วยความรัก และด้วยความตั้งใจ ซึ่งหลายครั้งมักถูกท้าทายด้วยความเชื่อ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงกระแสค่านิยมที่สวนทางกับความเชื่อแบบคริสต์

3) การร่วมงานกับส่วนต่างๆ ของชุมชน (Joining every parts of the community) หมายถึงการที่ครูตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมีบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนให้มีความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน และมีความสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ ของชุมชน เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง หัวหน้าชุมชน และสมาชิกอื่นในชุมชน พระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 39 กล่าวว่า “ยิ่งสมาชิกในชุมชนโรงเรียน

เต็มใจร่วมมือกันทำงานมากขึ้นเพียงใด กิจกรรมของพวกเขาก็จะประสบผลสำเร็จมากขึ้นเพียงนั้น บรรดาครู นักเรียน และครอบครัวต่างควรจะให้ความสำคัญลำดับต้นๆ กับการทำงานตามหน้าที่ของตนด้วย จิตตารมณ์แห่งอิสรภาพและความรักตามพระวรสารเพื่อให้เป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นโรงเรียนควรจะต้องเปิดช่องทางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่ร่วมงานกันในโรงเรียน การพบปะประชุมกันบ่อยๆ จะช่วยให้เกิดมีช่องทางการสื่อสารดังกล่าว ในขณะที่การเต็มใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาร่วมกันอย่างตรงไปตรงมาจะทำให้การสื่อสารนี้เกิดผลออกมาดียิ่งขึ้น” และพระสมณสาส์น “ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน” ข้อ 34 ได้กำหนดลักษณะของการเป็นชุมชนว่า “นักเรียนควรจะได้รับคำแนะนำจากครูคาทอลิกไปสู่การพัฒนาเจตคติต่อการเป็นมิตรกับผู้อื่นในสังคม ต่อผู้อื่นในชุมชนทางการศึกษาในชุมชนอื่นๆ ที่นักเรียนเป็นสมาชิกอยู่ และในชุมชนมนุษย์ทั้งปวง ครูฆราวาสคาทอลิกเป็นสมาชิกของชุมชนทางการศึกษาที่กว้างกว่าด้วยเช่นกัน พวกเขามีอิทธิพลต่อและได้รับอิทธิพลจากบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน ดังนั้น ครูฆราวาสคาทอลิกควรจะต้องสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ พวกเขาควรจะต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม และครูควรจะต้อง

สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดเป็นชุมชนทางการศึกษาและยินดีจะเข้าร่วมในกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลายทั้งมวลซึ่งเป็นความมุ่งมั่นทำงานทางการศึกษาร่วมกันของสถาบันการศึกษา”

ครูจึงต้องเป็นผู้ที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างและส่วนต่างๆ ที่ประกอบขึ้นกันเป็นโรงเรียนและชุมชน ให้ความร่วมมือ ประสานงาน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อันจะนำมาซึ่งบรรยากาศแห่งความรักและความเกื้อหนุน เกิดการส่งเสริมซึ่งและกันและทำให้เป้าหมายทางการศึกษาสำเร็จไปได้โดยง่าย พร้อมกันนี้เองนักเรียนจะได้มีแบบอย่างในการตระหนักรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อสังคมต่อไป

4) การเตรียมตัวและพัฒนาการสอนวิชาการทางโลก (Preparing and Developing of Secular Knowledge) หมายถึงการที่ครูทำให้องค์ความรู้วิชาการต่างๆ มีความทันสมัยอยู่เสมอ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา มีการนำอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาปรับใช้ เป็นการส่งเสริมคุณภาพการสอนให้มากขึ้น พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 40 มีการยอมรับว่า “เนื้อหาวิชาการต่างๆ มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนา นักเรียนให้เป็นคริสตชนที่มีวุฒิภาวะ ครูสามารถ

หล่อหลอมความคิดและจิตใจของนักเรียนของตน และชี้แนะให้นักเรียนอุทิศตนทั้งครบแก่พระคริสต์โดยมีบุคลิกภาพโดยรวมที่เติมเต็มด้วยวัฒนธรรมของมนุษย์” และข้อที่ 41 จึงแนะนำว่า “ครูที่เปี่ยมด้วยปรีชาญาณแบบคริสต์จะเตรียมการสอนเป็นอย่างดี” ในขณะเดียวกัน “การให้การศึกษาร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 22 - 23 ก็ยืนยันสอดคล้องกันว่า “การหล่อหลอมอบรมผู้ให้การศึกษาอบรมที่เป็นมืออาชีพมีความหมายถึงขอบเขตอันกว้างขวางของทักษะทางวัฒนธรรม จิตวิทยา และเกี่ยวกับวิธีการสอนซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของสมรรถภาพในการพึ่งตนเอง วางแผน และประเมินผลความคิดสร้างสรรค์ การเปิดรับนวัตกรรมรวมถึงความสันทัดในการปรับปรุงให้ทันสมัย การวิจัย และทดลอง การพัฒนาบุคลากรครูยังเรียกร้องความสามารถในการบูรณาการทักษะทางวิชาชีพกับแรงจูงใจทางการศึกษา โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษกับสถานการณ์ทางด้านความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน โดยเพิ่มกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในการสอนแบบมืออาชีพเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ในสายตาและความคาดหวังของนักเรียนและพ่อแม่ของพวกเขา ผู้ให้ศึกษาอบรมถูกมองและปรารถนาจะให้เป็นผู้ยินดี

และพร้อมที่จะเป็นคู่สนทนา สามารถที่จะกระตุ้นให้เยาวชนพัฒนาในสู่การหล่อหลอมอย่างสมบูรณ์ครบครัน สนับสนุนและนำทางให้พวกเขาใช้พลังที่ยิ่งใหญ่และทักษะไปในทางบวกกับการสร้างตนเองและชีวิตของพวกเขา และเป็นประจักษ์พยานที่จริงจังและน่าเชื่อถือถึงความรับผิดชอบและความหวังที่โรงเรียนพึงมอบให้แก่สังคม การปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์และทุกภาคส่วนของสังคมในทุกวันนี้ ทำให้ตระหนักว่าความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วสมัยไปก่อนเวลาอันสมควร จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทัศนคติและวิธีการใหม่ๆ ผู้ให้การศึกษาอบรมจำเป็นต้องปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่ตนสอนและวิธีการสอนที่ใช้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ กระแสเรียกของผู้ให้การศึกษาอบรมเรียกร้องให้พวกเขาต้องพร้อม และมีความสามารถที่จะฟื้นฟูและปรับตัวอย่างต่อเนื่อง”

จะเห็นได้ว่า พระศาสนจักรให้ความสำคัญกับความรู้ทางโลกเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ ครูได้รับการคาดหวังให้เป็นผู้มีความรู้ และต้องตั้งใจในการเตรียมการเรียนการสอนวิชาการทุกครั้ง อีกทั้งยังต้องชวนขยายที่จะพัฒนาความรู้ของตนให้ทันสมัยเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

5) การเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนคำสอน จริยธรรม ศีลธรรม และศาสนา (Being an expert in moral and religious teachings) หมายถึงการที่ครูในโรงเรียนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำสอนของพระเยซูเจ้าและของพระศาสนจักรคาทอลิก เข้าใจหลักการ เหตุผล และที่มาของคำสอนเหล่านั้น สามารถถ่ายทอดคำสอนแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นและกลายเป็นผู้มีความเชื่อตามไปด้วย ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างข้อความจากพระสมณสาส์นต่างๆ ได้แก่ สมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 52 ได้มีการยืนยันว่าต้องมีการพัฒนาการสอนคำสอน กล่าวคือ “โรงเรียนคาทอลิกต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับพัฒนาการใหม่ๆ ในแวดวงของจิตวิทยาเด็ก วิธีการสอนโดยเฉพาะวิธีสอนคำสอน และควรจะติดตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิของพระศาสนจักร โรงเรียนต้องพยายามทุกวิถีทางเท่าที่จะทำได้เพื่อช่วยพระศาสนจักรให้บรรลุภารกิจในการสอนคำสอน และดังนั้นจึงต้องมีครูที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการสอนคำสอน” และ ข้อ 78 กล่าวว่า “โดยการเป็นประจักษ์พยานและความประพุดิของพวกเขา ครูมีความสำคัญเป็นลำดับแรกที่จะเผยแสดงคุณสมบัติเฉพาะของโรงเรียน คาทอลิก ดังนั้น

การอบรมครูอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของกิจกรรมเชิงอภิบาลที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ การอบรมนี้ต้องมุ่งให้ครูได้รับแรงกระตุ้นให้เป็นประจักษ์พยานถึงพระคริสต์ในห้องเรียนและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับงานเผยแผ่ธรรมของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับมุมมองของคริสตชนต่อโลกและต่อการศึกษา ปัญหาเกี่ยวข้องกับศิลปะการสอนที่เป็นไปตามหลักการในพระวรสาร ในทำนองเดียวกัน พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 26 กล่าวว่า “การถ่ายทอดสาระความเชื่อของคริสตชนด้วยการสอน หมายถึงการมีความเชี่ยวชาญในด้านของความรู้ ความจริง ความเชื่อ และหลักการของชีวิตจิตซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่ตลอดเวลา”

อัตลักษณ์ประการนี้เป็นสิ่งที่ถูกเอื้อขึ้นซ้ำบ่อยครั้งในพระสมณสาส์นทั้ง 7 ฉบับ พระศาสนจักรคาทอลิกได้รับหน้าที่ในการเผยแผ่คำสอนของพระคริสต์เจ้าและโรงเรียนได้กลายเป็นสนามสำคัญสำหรับการเพาะเมล็ดแห่งความเชื่อนี้ ครูจึงต้องมีความตระหนักรู้ถึงหน้าที่การสอนคำสอนของพระเยซูเจ้าไปสู่ นักเรียน ซึ่งนอกจากจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาการสอนคำสอนให้มีความทันสมัยและน่าสนใจสำหรับนักเรียน

6) การเป็นผู้มีความสามารถในการสังเคราะห์ หลอมรวมความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิต (Being a person who capable of synthesizing, combining beliefs, culture and life) หมายถึงการที่ครูมีความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทำการสอนและดำเนินชีวิตประจำวันโดยใช้หลักการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่หลากหลาย รู้จักการอยู่ร่วมกันแบบหลอมรวมความเชื่อ วัฒนธรรม อันแตกต่างและรูปแบบชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ทำให้นักเรียนต่างความเชื่อและนักเรียนคาทอลิกมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 24 กล่าวว่า “การบูรณาการระหว่างความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิตตามที่ครูในโรงเรียนคาทอลิกได้รับเรียกร้องให้กระทำเช่นนั้นจะสำเร็จไปได้ด้วยการบูรณาการแง่มุมต่างๆ ทุกๆ ด้านของความรู้ของมนุษย์ผ่านทางเนื้อหาสาระวิชาที่สอนโดยอาศัยแสงสว่างของพระวรสาร และในการเจริญเติบโตของคุณลักษณะทางคุณธรรมที่เป็นอัตลักษณ์แบบคริสต์ นี่หมายความว่าผู้ให้การศึกษาอบรมคาทอลิกต้องมีความละเอียดอ่อนเป็นพิเศษกับผู้ที่เขาจะหล่อหลอมอบรมเพื่อที่จะเข้าใจถึงความต้องการ ไม่เพียงแต่เฉพาะพัฒนาการทางความรู้และทักษะของเขาแต่รวมถึงความเจริญเติบโตของความเป็นมนุษย์ด้วย

ดังนั้น ผู้ให้การศึกษาอบรมต้องอุทิศตนให้ผู้อื่นด้วยใจห่วงใย ส่งเสริมให้พวกเขาได้สัมผัสกับความมั่งคั่งแห่งความเป็นมนุษย์ของพวกเขา ตรงกับที่พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 20 กล่าวว่าผู้ให้การศึกษาอบรม “ต้องเต็มใจที่จะเรียนและพัฒนาความรู้ และเปิดรับวิธีการได้รับการฟื้นฟูและทำให้ทันสมัย แต่ก็เปิดรับการหล่อหลอม และการแบ่งปันทางจิตวิญญาณและทางศาสนาด้วยเช่นกัน”

ครูในโรงเรียนคาทอลิกอยู่ท่ามกลางนักเรียนที่นับถือศาสนาหลากหลาย จึงจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ครูต้องสามารถเข้าใจและบูรณาการสิ่งเหล่านี้ผ่านการใช้ชีวิต การปฏิบัติตน และผ่านทางบทเรียนต่างๆ ภายในห้องเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียนได้

7) การเจริญชีวิตจิตร่วมกับนักเรียนโดยตรงและต่อรายบุคคล (Developing of spiritual life with students directly and individually) หมายถึงการสร้าง รักษา และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นรายบุคคล เอาใจใส่ในความเป็นตัวตนเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน เรียนรู้ความถนัด ความชอบ ความสามารถพิเศษ หรือปัญหาของแต่ละคนอย่างใกล้ชิด เป็นที่ปรึกษาที่มี

คุณภาพและไว้ใจได้ สร้างความเชื่อใจระหว่างครูกับนักเรียน พระสมณสาสน์ “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 71 - 72 ได้กล่าวว่า “ครูจะต้องยอมรับนักเรียนอย่างที่เราเป็น ครูจะต้องช่วยเหลือพวกเขาให้เข้าใจว่าความขบถใจสงสัยและความเฉยเมยเป็นปรากฏการณ์ปกติ และเหตุผลที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เช่นนี้ก็เป็นที่เราเข้าใจได้ ครูจะต้องเชิญชวนให้นักเรียนด้วยมิตรไมตรีให้ร่วมกันแสวงหาและค้นพบข่าวดีแห่งพระวรสารอันเป็นบ่อเกิดของความปิติยินดีและสันติสุข ครูควรจะมีทัศนคติและพฤติกรรมเหมือนกับผู้ที่เตรียมดิน จากนั้นครูจะเติมชีวิตด้านจิตวิญญาณของตนลงไปและภาวนาให้แก่บรรดานักเรียนที่ตนได้รับมอบหมายให้ดูแล วิธีการที่ดีเลิศในการผูกมิตรกับนักเรียน นั่นคือ วิธีง่ายๆ เพียงแต่พูดคุยกับพวกเขาและเปิดโอกาสให้พวกเขาได้พูด เมื่อครูสามารถสร้างบรรยากาศอันอบอุ่นและไว้วางใจขึ้นได้แล้ว คำถามต่างๆ ก็จะพรั่งพรูออกมาตามธรรมชาติ ครูควรจะตอบคำถามเหล่านี้ด้วยความอดทนและโดยไม่มีทิฐิและควรจะหลีกเลี่ยงการตอบคำถามด้วยคำตอบที่ตายตัวได้แย้งไม่ได้ เช่นเดียวกันนี้เอง พระสมณสาสน์ “โรงเรียนคาทอลิกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม

ข้อ 19 ได้กล่าวว่า “ในโรงเรียนคาทอลิกความรับผิดชอบหลักในการสร้างบรรยากาศที่พิเศษของโรงเรียนแบบคริสต์นี้ตกอยู่กับครูในฐานะของปัจเจกบุคคลและฐานของชุมชน การสอนมีนัยยะทางศีลธรรมที่ลึกซึ้งเป็นพิเศษและเป็นหนึ่งในกิจกรรมของมนุษย์ที่ล้ำค่าและสร้างสรรค์ที่สุด ทั้งนี้เพราะครูไม่ได้แต่เพียงเขียนคำสอนลงในวัสดุที่ไม่มีชีวิตแต่จรรีบบนจิตวิญญาณของมนุษย์ ดังนั้นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียนจึงมีความสำคัญใหญ่หลวง และไม่จำกัดอยู่แต่เพียงการให้และการรับเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับพระสมณสาสน์ “ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน” ข้อ 33 ที่กล่าวไว้คือ “ความสัมพันธ์โดยตรงและเป็นรายบุคคลไม่ได้เป็นเพียงวิธีการซึ่งครูสามารถช่วยการหล่อหลอมนักเรียนได้เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูต้องรับรู้เกี่ยวกับนักเรียนเพื่อที่จะช่วยแนะนำพวกเขาอย่างเพียงพอ”

ครูโรงเรียนคาทอลิกจึงถูกเรียกร้องให้มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียนรายบุคคลอย่างเข้มข้น เป็นที่ปรึกษาที่ดี ไว้วางใจ และฟังฟังได้ ซึ่งความสัมพันธ์อันดีนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นต่อคำสอนของครูและนำสิ่งที่ครูสอนหรือแนะนำไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริงในชีวิตของพวกเขา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องลักษณะอัตลักษณ์ของครูโรงเรียนคาทอลิกเกิดจากการศึกษาพระสมณสาส์นด้านการศึกษาคาทอลิกทั้ง 7 ฉบับ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะเจาะจงในด้านที่เกี่ยวกับครูโรงเรียนคาทอลิก โดยคัดเลือกข้อความจากพระสมณสาส์นแต่ละฉบับที่กล่าวถึงครูโรงเรียนคาทอลิก นำมาจัดเรียง และเลือกข้อความที่คล้ายคลึงกันจากพระสมณสาส์นแต่ละฉบับหรือที่มีความโดดเด่นเป็นพิเศษออกมา ทำให้เกิดเป็นลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก 7 ประการที่แสดงให้เห็นว่าครูโรงเรียนคาทอลิกแตกต่างจากครูอื่นๆ การศึกษานี้ทำให้อัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกได้รับการนำเสนอขึ้นมาอย่างโดดเด่น ชัดเจน และเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น ช่วยให้ครูตระหนักรู้ต่อบทบาทหน้าที่และวิธีการวางตัวระหว่างปฏิบัติงาน ลักษณะอัตลักษณ์ของครูโรงเรียนคาทอลิกเป็นสิ่งที่ครูผู้จะเข้ามาทำหน้าที่ในโรงเรียนคาทอลิกจะต้องได้รับการชี้แจงอย่างชัดเจน อีกทั้งต้องอาศัยความตระหนักรู้และความตั้งใจอย่างดียิ่งที่จะปฏิบัติตนให้เกิดอัตลักษณ์ทั้ง 7 ประการ รวมไปถึงการได้รับการสนับสนุนและการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารเพื่อการพัฒนาอัตลักษณ์ดังกล่าว ผลการวิจัยส่วนหนึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิกใน

อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่เป็นพลวัตตามนโยบายของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย (ฉลองรัฐ สังขรัตน์, 2559) และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ธวัช สิงห์สา, 2559) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโดยรวมและมีลักษณะอัตลักษณ์ของครูคาทอลิกปรากฏรวมอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

งานวิจัยนี้ทำให้เกิดการนำเสนอลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกออกมาในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและชัดเจน คือเป็นข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในโรงเรียนคาทอลิก ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนคาทอลิกเกิดความเข้าใจ ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการวางแผน แนะนำแนวทาง ชี้นำวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนถูกต้องตามลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกได้ ควรมีการนำเสนอและย้ำเตือนครูให้ตระหนักและตั้งใจทำตนให้มีอัตลักษณ์อยู่เป็นระยะๆ อบรม ส่งเสริม และจัดให้ครูเกิดความกระตือรือร้นจะพัฒนาอัตลักษณ์แต่ละประการให้ชัดเจนและโดดเด่นอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

การวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการวิจัยเรื่องแนวทางใหม่ในการพัฒนาครูโรงเรียนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนคาทอลิกให้มีลักษณะอัตลักษณ์ตามที่กำหนดไว้ในพระสมณสาส์น การนำไปใช้พัฒนาครูโรงเรียนคาทอลิกในด้านคุณธรรมและจริยธรรม รวมไปถึงการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ครู และนักเรียนโรงเรียนคาทอลิก เป็นต้น

บรรณานุกรม

- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2555). **ก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปี ค.ศ.2012-2015**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2556). **อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก**. กรุงเทพฯ: อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2561). **เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิต**. กรุงเทพฯ: อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกไทยแห่งประเทศไทย. **ประวัติการศึกษา**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 10 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก : [http:// www.catholic-education.or.th/2015/index.php/history-of-education/ayutthaya.html](http://www.catholic-education.or.th/2015/index.php/history-of-education/ayutthaya.html).
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2560). **กฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 “ศิษย์พระคริสต์เจริญชีวิตประกาศข่าวใหม่”**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 27 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก : http://www.catholic.or.th/main/images/service/350years/decre2015/decre2015_thai_cbct.pdf.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (1965). **คำแถลงของสภาพระสังคายนาวาติกันที่สอง เรื่องการอบรมตามหลักพระคริสตธรรม**. กรุงเทพฯ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (1965). **การศึกษาอบรมแบบคริสต์ (Gravissimum Educationis)**. กรุงเทพฯ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (ม.ป.ป.). **ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน: พยานยืนยัน ความเชื่อ**. กรุงเทพฯ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2556). **มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2556). **โรงเรียนคาทอลิก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

- Congregation for Catholic Education. (2002). **Consecrated Persons and their Mission in Schools**. [Online]. Accessed on : 2 September 2018. Retrieved from : https://www.Vatican.va/roman_curia/congregations/ccatheduc/documents.
- Congregation for Catholic Education. (1977). **The Catholic School**. [Online]. Accessed on : 2 September 2018. Retrieved from : http://www.vatican.va/roman_curia/congregations.
- Congregation for Catholic Education. (1988). **The Catholics school on the Threshold of the Third Millennium**. [Online]. Accessed on : 1 September 2018. Retrieved from : <http://www.vatican.va/roman>.
- Congregation for Catholic Education. (1982). **Lay Catholic in Schools: Witnesses to Faith**. [Online]. Accessed on : 3 September 2018. Retrieved from : <http://www.vatican.va/roman>.
- Congregation for Catholic Education. (1988). **The Religious Dimension of Education in a Catholic School**. [Online]. Accessed on : 2 September 2018. Retrieved from : http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccatheducdocuments.

คำแนะนำและเงื่อนไขในการเตรียมต้นฉบับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในเอกสารใดๆ และเป็นบทความที่มีเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ พิมพ์ต้นฉบับภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษด้วย Microsoft Word for Windows พิมพ์บนกระดาษขนาด A4 หน้าเดียว ประมาณ 28 บรรทัด ต่อ 1 หน้ากระดาษ ต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16 และใส่เลขหน้าตั้งแต่ต้นจนจบบทความ

คำแนะนำในการเขียนบทความ

1. **ชื่อเรื่อง/บทความ:** ชื่อเรื่องควรกะทัดรัดไม่ยาวจนเกินไป มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 ตัวหนา บทความวิจัยความยาวไม่เกิน 12 หน้า บทความวิชาการความยาวไม่เกิน 8 หน้า (รวมบรรณานุกรม)
2. **ชื่อ-สกุล:** ชื่อเต็ม-นามสกุลเต็ม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
3. **สถานที่ทำงาน:** ระบุหน่วยงานที่สังกัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
4. **อีเมลล์:** ให้ใส่เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ
5. **บทคัดย่อ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องใช้ภาษาให้รัดกุมเป็นประโยคสมบูรณ์และควรจะกล่าววัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ข้อค้นพบและสรุปผลที่ได้จากงานวิจัยนั้นๆ โดยให้เขียนเป็นความเรียงไม่ควรมีคำย่อ
6. **คำสำคัญ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่เกิน 5 คำ
7. **บทนำ:** เป็นส่วนของความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย สรุปความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พร้อมวัตถุประสงค์การวิจัย และไม่ควรใส่ตารางหรือรูปภาพ

- 8. วัตถุประสงค์:** เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และเมื่อสิ้นสุดการวิจัยแล้วจะต้องได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ
- 9. สมมติฐานการวิจัย:** อาจจะมีหรือไม่ก็ได้ เป็นการเขียนความคาดหมายผลการวิจัยหรือคาดคะเนคำตอบต่อปัญหาที่วิจัยไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล
- 10. กรอบแนวคิดในการวิจัย:** อาจมีหรือไม่ก็ได้ โดยให้เขียนกรอบแนวคิดของการวิจัยที่พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม
- 11. วิธีดำเนินการวิจัย:** อธิบายเครื่องมือและวิธีการดำเนินการวิจัยให้กระชับและชัดเจน ให้อบอกรายละเอียดสิ่งที่นำมาศึกษา จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา คุณภาพของเครื่องมือ อธิบายรูปแบบการศึกษา การสุ่มตัวอย่าง วิธีหรือมาตรการที่ใช้ในการวัด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- 12. ผลการวิจัย:** บรรยายสรุปผลการวิจัยอย่างกระชับโดยให้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ถ้าการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ต้องนำเสนอด้วยตาราง หรือแผนภูมิ ควรมีคำอธิบายอยู่ด้านล่าง การเรียงลำดับ ภาพ ตาราง หรือแผนภูมิควรเรียงลำดับเนื้อหาของงานวิจัย และต้องมีการแปลความหมายของผลที่ค้นพบหรือวิเคราะห์
- 13. อภิปรายผล:** เขียนสอดคล้องกับลำดับของการเสนอผล และการสรุปผลการวิจัย เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสมมติฐาน พร้อมทั้งอ้างอิงข้อเท็จจริงทฤษฎีและผลการวิจัยอื่น อธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผลถึงแนวความคิดของผู้วิจัยต่อผลการวิจัยที่ได้
- 14. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ:** ควรสรุปสาระสำคัญที่ไม่คลุมเครือและสรุปผลว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และอย่างไร และควรแสดงข้อเสนอแนะและความเห็นเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต หรือเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต
- 15. เอกสารอ้างอิง:** เป็นการแสดงถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ถูกนำมาอ้างอิงขึ้นมาใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นการแสดงว่าไม่ได้นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง การอ้างอิงเอกสารให้เขียนตามมาตรฐานแบบ APA (American Psychological Association) แยกการอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (เรียงตามลำดับตัวอักษร)

16. ค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินบทความ: ผู้ส่งบทความจะต้องชำระเงินค่าส่งตรวจประเมินบทความ จำนวน 2,400 บาท โดยโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม” เลขที่บัญชี 734-0-27562-2 (พร้อมส่งหลักฐานเอกสารการโอนเงินชำระค่าตรวจประเมินบทความมาที่ E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com) (ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวผู้ส่งบทความเป็นผู้รับผิดชอบ และจะไม่ได้รับคืนในทุกกรณี) กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ท่านส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจประเมินคุณภาพความเหมาะสมของบทความก่อนการตีพิมพ์ ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไข ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่ได้รับผลการประเมินบทความ

หมายเหตุ: หากท่านต้องการสอบถามกรุณาติดต่อกับกองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
โทร. 02-429-0100-3 โทรสาร 02-429-0819 หรือ
E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม
ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา
Manuscript Preparation Guideline for Publication in
Saengtham College Journal

(ข้อความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

ชื่อเต็ม - นามสกุลเต็ม: ภาษาไทยของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น
(ขนาดตัวอักษร 16 pt.)
สถานที่ทำงาน: ระบุหน่วยงานที่สังกัดภาษาไทย (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)
อีเมลล์: ระบุเฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)

Author Name: ภาษาอังกฤษของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น
(ขนาดตัวอักษร 16 pt.)
Affiliation: ระบุหน่วยงานที่สังกัดภาษาอังกฤษ (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)

หมายเหตุ: หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษา
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ขนาดตัวอักษร 16 pt.)

บทคัดย่อ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

คำสำคัญ: คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3 (ไม่เกิน 5 คำ) (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

Abstract (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

Keywords: Keywords 1, Keywords 2, Keywords 3 (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

บทนำ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วัตถุประสงค์ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สมมติฐานการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

ผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

อภิปรายผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม สำหรับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ใช้การอ้างอิงระบบ APA (American Psychological Association) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมในผลงานทางวิชาการที่ประสงค์จะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม โดยมีวิธีการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมจากสารนิเทศประเภทต่างๆ มีดังนี้

การใช้ชื่อย่อ

ม.ป.ท.	แทนคำว่า	(ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์)
N.P.	แทนคำว่า	(no Place of publication)
ม.ป.พ.	แทนคำว่า	(ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์)
n.p.	แทนคำว่า	(no publisher)
(ม.ป.ป.)	แทนคำว่า	ไม่ปรากฏปีพิมพ์
(n.d.)	แทนคำว่า	no date
(บ.ก.)	แทนคำว่า	บรรณาธิการ
(Ed.) หรือ (Eds.)	แทนคำว่า	Editor หรือ Editors

การเขียนชื่อผู้แต่ง

ไม่ต้องลงคำนำหน้านามตำแหน่งทางวิชาการคำเรียกทางวิชาชีพและตำแหน่งยศต่างๆ (ยกเว้น มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ และสมณศักดิ์)

ผู้เขียน 1 คน

ผู้แต่ง1./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ผู้เขียน 2 คน

ผู้แต่ง1./และผู้แต่ง2./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ผู้เขียน 3 คน

ผู้แต่ง1./ผู้แต่ง2./และผู้แต่ง3./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:
/////////สำนักพิมพ์.

ผู้เขียนมากกว่า 3 คน

ผู้แต่ง1./และคณะ./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

1. หนังสือ

ผู้แต่ง 1./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

- หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./ (ปีพิมพ์)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

- บทความหรือบทในหนังสือ

ชื่อผู้แต่งบทความหรือบท./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความหรือบท./ใน หรือ In/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก. หรือ
/////Ed. หรือ Eds.)/ชื่อหนังสือ/(น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

*หมายเหตุ (พิมพ์ครั้งที่) ให้ระบุตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

2. หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งต้นฉบับ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่องที่แปล/[ชื่อต้นฉบับ]/(ชื่อผู้แปล, แปล)./สถานที่พิมพ์:/
/////สำนักพิมพ์./ (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. หรือ พ.ศ.)

3. E-book

ผู้แต่ง 1./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์./จาก หรือ from/
/////http://www.xxxxxxx

4. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง(รายงานผลการวิจัย)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

5. วิทยานิพนธ์

- วิทยานิพนธ์แบบรูปเล่ม

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation
/////หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ หรือ master's thesis)./สถานที่พิมพ์:/ชื่อสถาบัน.

- วิทยานิพนธ์ฐานข้อมูลออนไลน์

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation
/////หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ หรือ master's thesis)./สถานที่พิมพ์:/ชื่อสถาบัน./

สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxxx>

6. วารสาร

วารสารแบบเล่ม

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่). / เลขหน้า.

วารสารออนไลน์

– กรณีไม่มีเลข DOI

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่). / เลขหน้า.

///////// สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxxx>

– กรณีมีเลข DOI

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่). / เลขหน้า.

///////// doi: xxxxxxxxx

7. Website

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อบทความ./ [ออนไลน์]./ สืบค้น หรือ Retrieved วัน/เดือน/ปี./ จาก หรือ

///////// from <http://www.xxxxxxxx>

แบบ SCJ-1

แบบฟอร์มนำส่งบทความวิจัย/วิชาการ
เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

ชื่อหน่วยงาน/สถาบันที่ทำงาน.....

ขอส่ง ☐ บทความจากงานวิจัย ☐ บทความวิชาการ
☐ บทความปริทัศน์ (review article) ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (book review)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

คำสำคัญ (ภาษาไทย)

Keyword (ภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว (ไม่ต้องกรอกแบบ SCJ-2)
☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในบทความ (กรอกแบบ SCJ-2 ด้วย)

บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายัง
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ลงนาม.....

(.....)

แบบ SCJ-2

ข้อมูลผู้ร่วมเขียนบทความ
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 1

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เป็นบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 2

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

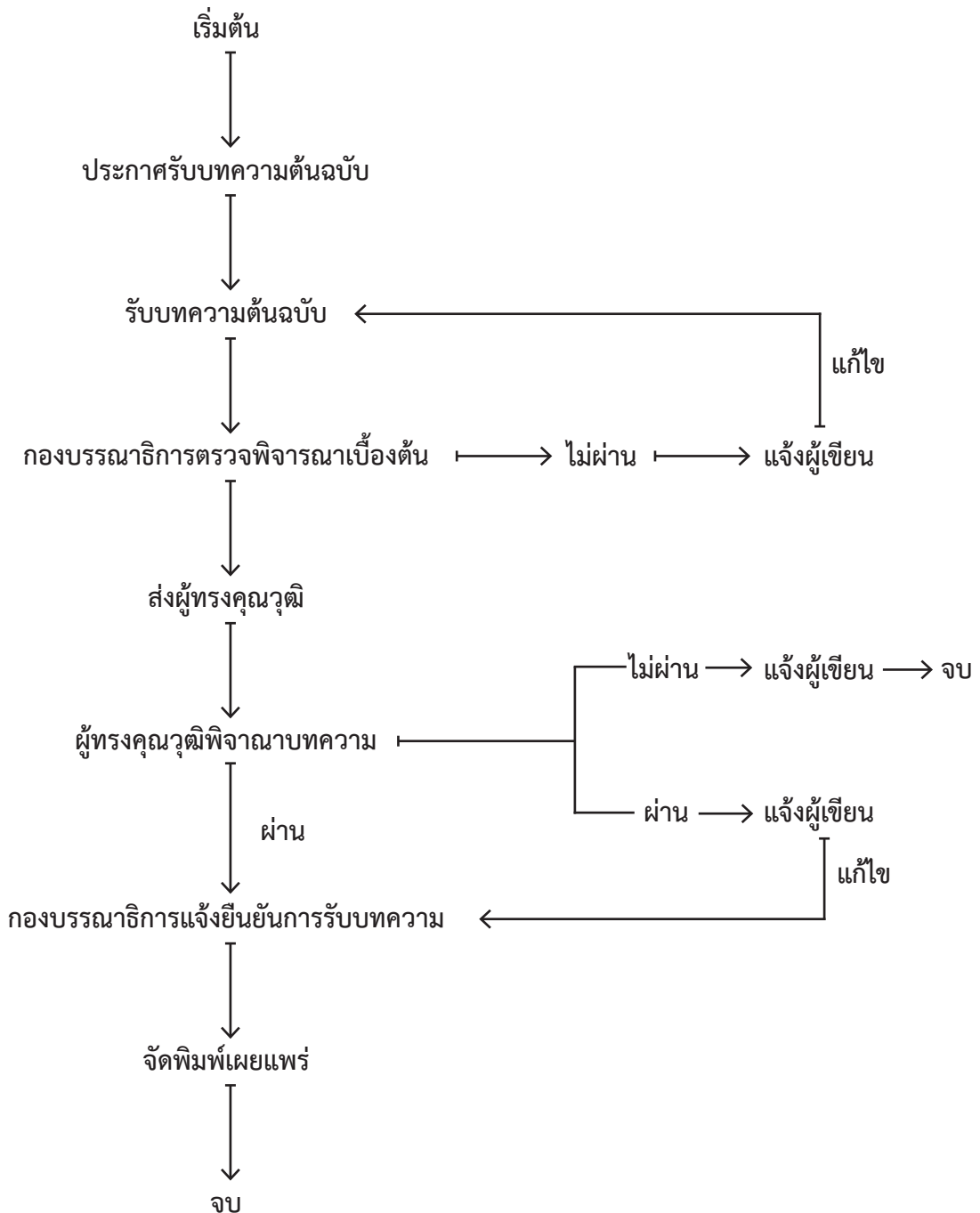
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เป็นบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

หมายเหตุ: ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 2 ท่าน กรุณากรอกรายละเอียดของผู้เขียนบทความร่วมท่านอื่นๆ ด้วย

ขั้นตอนการจัดทำวารสารวิชาการ

วิทยาลัยแสงธรรม

----- Saengtham College Journal

ใบสมัครสมาชิก
วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

สมาชิกในนาม.....
ที่อยู่ (สำหรับจัดส่งวารสารวิชาการ) เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

มีความประสงค์สมัครเป็นสมาชิก

- ☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 1 ปี (2 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 200 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 2 ปี (4 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 400 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 3 ปี (6 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 500 บาท

ชำระเงินโดยวิธี

- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน
ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม”
เลขที่บัญชี 734-0-27562-2
(พร้อมส่งเอกสารการโอนมาที่ E-mail: rcrs.saengtham2016@gmail.com)

ที่อยู่ที่ต้องการให้ออกใบเสร็จรับเงิน

- ☐ ตามที่อยู่จัดส่ง
☐ ที่อยู่ใหม่ในนาม.....
เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

.....(ลงนามผู้สมัคร)
วันที่.....